

; Miloš „Inky“ Pikala

HOVORY

ozvena nevypovedateľného medzi človekom a Bohom

VI

leto 2021

Úvod

Tieto texty sú piatou časťou Hovorov z jari morového COVID-ového roku Pána 2021.

Samotný text je upravovaný len minimálne, z podstatnej časti ostáva tak, ako bol zapísaný počas adorácií. Text neprešiel ani žiadnou jazykovou korektúrou. Berte to ako ďalšiu súčasť autenticity toho, čo čítate.

Neberte ho preto, prosím, ako teologický traktát s precízne vycizelovanými formuláciami. Sú to slová, vety, ktoré vznikali tak ako vznikali, počas modlitby a hľadania na Pána. Ak by sa Vám aj náhodou zdalo, že si možno niektoré časti akoby odporujú – neodporujú si 😊. To len kresťanstvo, ktoré žijeme a Boh, s ktorým žijeme, sú paradoxné v samej svojej podstate. V Bohu však aj to, čo sa môže na prvý pohľad javiť ako protirečivé, nachádza svoje prekvapivé zjednotenie.

Jednotlivé kapitoly na seba nejako veľmi nenadväzujú. Sú označené v takom poradí, v akom vznikali. Každá je svojim spôsobom samostatná. Predsa však možno niekomu príde užitočné čítať ich v takom poradí, v akom napísané sú.

Obsah

ÚVOD	2
ZAKORENENÍ V INTIMITE	8
SVÄTOSŤ SA ZAČÍNA SVÄTOSŤOU	9
PÔST JE ZNAKOM ŽIVOTA	11
VRÁTIŤ VECI NA SVOJE MIESTO	13
ÚTECHA OD BOHA NIE JE ŽIADNA TAJOMNÁ MÁGIA	15
POSLEDNÍ SÚ PRVÍ, MALÍ SÚ VEĽKÍ	18
ZNAMENIE SYNOVSTVA	19
SPRAVODLIVOSŤ, POKOJ A RADOSŤ V DUCHU	22
PODSTATA KREŠŤANSKÉHO PARADOXU	25
... PRETOŽE NÁM NA NICH ZÁLEŽÍ!	28
BOŽIA RAKOVINA, ALEBO TAJOMSTVO SEMIENKA A STROMU	31
KREŠŤANSTVO, TO JE VÁŠEŇ	33
ALE NIE BEZ TELA!	35
NIČ ĽUDSKÉ NIE JE BOHU CUDZIE	37
ČRIEPKY I	39
PRIJATÍ, LEBO HRIEŠNICI	43
TELESNE NA DUCHOVNOM PRACOVAŤ	44
VÁŠEŇ, NIE CIT	47
PREČO JE NESÚDENIE ZNAKOM SYNOVSTVA	49
ROZHODNI SA PRIJAŤ MALOSŤ	52
MALOSŤ JE UVOĽNENOSŤ	55
JE SILA V TOM, BYŤ DIEŤAŤOM	58

MÔŽE BYŤ NIEČO JEDNODUCHŠIE A LOGICKEJŠIE, AKO SPÁSA?	61
TAJOMNÁ VÝMENA	64
MODLIŤ SA S VIEROU - V ČO A AKOU?	65
IBA HRIEŠNIK TO MÔŽE...	68
KEDY ČLOVEK SPOZNÁVA, ŽE JE NAOZAJ HRIEŠNIKOM?	72
TELO JE BRÁNA, TELO JE KLÚČ	79
Z LÁSKY K DRUHÝM SA NAJPRV VENUJ SEBE A BUDUJ SEBA	81
ČRIEPKY II	84
KEĎ SA NEBO ROZLIEVA...	86
PRESMEROVÁVANIE A PÄŤ ZNAKOV ŽIVOTA	87
VÁŠNIVÝ PÔST?	90
ODVAHA K TRAPASU, ALEBO VIERA JE POKORA	91
OTEC, BRAT, NEVESTA A SYN	94
BOH, KTORÝ TÚŽI BYŤ PREMOŽENÝ...	96
MALOSŤ DIEŤAŤA JE SRDCOM VŠETKÉHO	99
SYMBIÓZA MALÉHO S VEĽKÝM	101
OPRAVDIVO S KRISTOM KRISTA	103
CIEĽAVEDOMOSŤ A PRÍTOMNOSŤ V BOHU	105
ZAČAŤ MALÝM ZRNKOM	107
ČRIEPKY III	109
MALOSŤ A VEĽKOSŤ V PRAXI	111
RADOSŤ, VOLNOSŤ, UĽAHČENIE...	112
AKO SA DEJE METANOIA	115
NAPRIEK TOMU MUSÍME BOŽIE MILOSRDENSTVO ZNOVA A ZNOVA HLÁSAŤ!	117

PREČO SA SNAŽIŤ, AK OD NÁS AJ TAK NIČ NEZÁVISÍ?	119
AKO VYZERÁME ZVONKA?	123
SÚ PÝCHA A SEBECTVO, KTORÉ VEDÚ K SVÄTOSTI A DO NEBA	125
PREČO PAVOL HORLÍ ZA SEBA?	128
KEĎ NAŠE JE KRISTOVO A KRISTOVO NAŠE	130
AKO SA ŽIJE MALÝM DEŤOM BOHA?	132
SLOVO, REČ, JE MIESTOM ZLOMU.	135
NIKDY DOSTATOČNE DOCENENÝ DAR CIRKVI	137
DIEŤA JEDNODUCHO NERIEŠI...	138
PREČO DETI BOHA ŽIJÚ TAK, AKO ŽIJÚ?	140
KEĎ OBETA VIAC NIE JE OBETA	142
ODDANÝ KATOLÍK - NEZNIE TO HROZNE?	143
VŠETKO MÔŽEM V ŇOM - ALE NAOZAJ LEN V ŇOM	145
ČRIEPKY IV	147
BOŽÍ CESTOVNÝ CHLIEB	150
SO SPÁSOU JE TO NAOZAJ TAK PROSTÉ...	152
KEĎ "ALE ČO JA?" UŽ VIAC NEJESTVUJE...	154
ČO MAJÚ SPOLOČNÉ MOJŽIŠ A JEŽIŠ?	155
SOLO DIO BASTA	157
ČO NÁS MÔŽU NAUČIŤ ODPUSTKY?	159
... A TÍ TRAJA SÚ JEDEN!	162
VERIŤ V SEBE Zahrňuje úplne	165
BDIEŤ, ČIŽE PRÚDIŤ, ČIŽE BYŤ	167
JEDINÝ SPÔSOB, AKO HO MILOVAŤ	168
KRÁSOU ŽIVÍ	170

LEN BUĎ MALÝ, LEN BUĎ NAJMENŠÍ!	172
KRISTUS MUSÍ BYŤ MIEROU VŠETKÉHO, NIE NAOPAK	173
VŠETKO JE VEĽKÉ, TAK VEĽKÉ, PRIVEĽKÉ!	177
EXISTUJE SKUTOČNÁ ISTOTA SPÁSY, VOLÁ SA EUCHARISTIA	179
MALÝ A MILUJÚCI	182
KEDY PÁDY NEBOLIA	184
NEPRIPODOBNIŤ, ODDELIŤ	186
AKÉ JE TO, BYŤ SÚČASŤOU KRISTA?	188
ČRIEPKY V	191
NAOZAJ O NIČ INÉ NEJDE...	193
... A TAK SME VSTALI A ODIŠLI.	194
AK STRATÍM SEBA, ČO MI OSTANE?	196
SVÄTÝ SVÄTÝM	198
A KEĎ NERIEŠIME, TAK NAOZAJ NERIEŠIME!	201
NEUVEĎ NÁS DO POKUŠENIA, ALE ZBAV NÁS ZLÉHO	204
TEMNÁ VIERA PLNÁ JASU	208
MIESTOM MALEJ CESTY JE PRÍTOMNOSŤ	210
POUČENIE Z VINICE PÁNOVEJ	211
NERIEŠIŤ, ČIŽE NESÚDIŤ - SEBA ANI NIKOHO	213
OPUSTIŤ KULTÚRU SÚDENIA	214
SVÄTOSŤ JE TAK ĽAHKÁ...	217
SPOLOČENSTVO A POKORA DAŤ I POKORA PRIJAŤ	219
NEMIŇME SA S BOHOM, NEMIŇME SA S NOVOU ZMLUVOU!	221
AJ PÝCHA VSTÁVA Z MŔTVYCH, ALE MÁRNE	224
VZOREC KREŠŤANSTVA A CIRKVI	226

JEŽIŠ JE NÁBOŽENSTVO – A TO FAKT!	229
BURÁCAJÚCE TICHU, VÝREČNÉ MLČANIE, ŽIVÝ POKOJ	231
NEBO JE, KEĎ SAMÉ BYTIE JE BLAŽENÉ	233
VZŤAŽNÝ SYSTÉM BOŽIEHO DIEŤAŤA	235
DIEŤAŤOM TREBA (STAČÍ) PROSTO BYŤ	237
ŽIJEME V ČASE VZKRIESENIA	239
NEZAMIEŇAJME SI BYŤ DIEŤAŤOM S DETINSKOSŤOU, ALEBO AKO NÁS ZÁKON PRIPRAVUJE STAŤ SA DIEŤAŤOM	242
ČRIEPKY VI	245
SLOVNÍČEK A VYSVETLIVKY	248

Zakorenení v intimite

Kresťanstvo stojí na skale, ktorou je Kristus. Kresťanský život sa potom rodí a pramení v intimite spoločenstva s Kristom. Preto sú modlitba a adorácia tak dôležité. Oni sú totiž okamihmi tejto intimity.

Z tohto spoločenstva čerpáme nádej. Inak by nebolo veľa dôvodov k nádeji. Doba - aj keď vari nie horšia, než žili predkovia - veľa dôvodov na nádej nedáva. Ale v Kristovi je aj život, aj nádej. Z Neho pramení sila a odvaha žiť a dúfať. Dúfať nie svetské veci, to už je za nami. Dúfať veci nebeské, tie, na ktorých záleží. Ani nie pre seba, ako pre ľudí a svet okolo.

"Toto som vám povedal, aby ste vo mne mali pokoj. Vo svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet" (Jn 16, 33) - akurát, že v adorácii to hovorí nie slovami ušiam, ale samým bytím srdcu.

V tom okamihu adorácie na nič nemyslíme. Nič nehovoríme. O nič neusilujeme. Len sme. Pred Ním. Aby On konal, čo chce a ako On sám chce. A On koná, svojou sladkou, nežnou prítomnosťou, plnou pokoja, istoty a sily. Tu sa stávame novým stvorením, On nás ním tvorí. Prázdni od seba - nič nehovoríme, žiadne modlitby, žiadne prosby, nič podľa seba ani to seba - a On nás naplňuje a stvárnjuje zo Seba a podľa Seba. Tu začíname chápať, aká úplná premena nás čaká, že všetko musí byť úplne iné a úplne inak, že nás čaká nie polepšenie sa na lepších ľuďoch ale premena na Božie deti.

Je dôležité v tomto spoločenstve zotrvať. Aj keď adorácia pominie. Kristus sa nepominul. Môžeme a musíme ostať v ňom, lebo inak znovu padnem. *"Bezo mňa nemôžete nič urobiť. Ak niekto neostane vo mne [...] ako ratolesť [...] uschne"* (Jn 15, 5-6).

Svätosť sa začína svätosťou

Sv. Tomáš Akvinský píše: "*Keď nás chcel jednorodený Boží Syn urobiť účastnými na svojej božskej prirodzenosti, prijal našu prirodzenosť a stal sa človekom, aby ľudí urobil bohmi.*"

On nás bohmi robí, sviatosťami krstu, kde nás spája so sebou a robí takými ako On; birmovania, kde nám dáva, aby sme boli ako On na zemi aj my plní Jeho Ducha a konali skutky, aké konal On; a nakoniec Eucharistie, v ktorej nás vovádza do Života Boha, ktorým je jednota lásky v dokonalosti a svätosti, a dáva nám to žiť s Ním a v Ňom aj navzájom.

Čo to vyžaduje od nás? Rozhodnúť sa, že *bohmi byť chceme*, ideme a budeme. Čo to ale znamená?

Pre Izraelitov Boh je v prvom rade svätý - čiže *oddelený* od sveta, "*veľký je Pán na Sione a vyvýšený nad všetky národy*" (Ž 99, 2), "*obklopí ťa zhromaždenie národov, ale ty si zasadni vysoko nad nimi*" (Ž 7, 8), spieva Boží ľud. Keď Boh prišiel na svet, neprestal týmto byť a sám "*im povedal: "Vy ste zdola, ja som zhora. Vy ste z tohto sveta, ja nie som z tohto sveta."*" (Jn 8, 23).

K čomu túto svätosť využil? K tomu, aby sa dal obsluhovať a uctievať a rozkazoval ľuďom? On sám hovorí: "*Viete, že tí, ktorých pokladajú za vládcov národov, panujú nad nimi a ich veľmoži majú nad nimi moc. ... [ale] Syn človeka neprišiel, aby sa dal obsluhovať, ale aby slúžil a položil svoj život ako výkupné za mnohých*" (Mk 10, 42.45). Božia oddelenosť od sveta, čiže Jeho svätosť, Mu dáva schopnosť opravdivo slúžiť v láske. Ľudia zo sveta majú vo svete svoje záujmy tým slúžia, slúžia sebe. Boh nie je zo sveta, nemá vo svete žiadne osobné záujmy, aby im slúžil. Preto môže úplne, spravodlivo, nestranne, férovo, nezištne a dokonalo slúžiť iným v darujúcej

sa lásky. A pretože Je nielen mimo sveta ale nad svetom, Jeho služba a láska povznáša a dvíha tých, ktorým slúži. Zbožštuje ich.

Toto je návod aj pre nás.

Stať sa kresťanom znamená stať sa *svätým* - a teda v prvom rade *oddeleným* od sveta, ako vraví Ježiš, že Jeho učeníci "*nie sú zo sveta, ako ani ja nie som zo sveta*" (Jn 17, 16). Preto Písmo nás, kresťanov, už teraz nazýva *svätými* práve v tomto zmysle: "*ste vyvolený rod, kráľovské kňazstvo, svätý národ, ľud určený na vlastníctvo, aby ste zvestovali slávne skutky toho, ktorý vás z tmy povolal do svojho obdivuhodného svetla*" (1Pt 2, 9). Už nepatríme svetu. Už, ako Boh, ani my nemáme v tomto svete žiadne osobné záujmy. Sme *cudzinci* a svetom už iba *prechádzame* na svojej ceste domov, a svetské veci sa nás viac netýkajú.

Súčasne aj my sme nielen mimo sveta, ale vďaka Duchu, ktorý nás naplňa, aj *nad* svetom, sme "*svetlo sveta, mesto postavené na návrší*" (Mt 5, 14), "*Božie deti bez hany uprostred zvrhého a skazeného pokolenia, medzi ktorým svietite ako svetlá na svete*" (Flp 2, 15).

Toto všetko nám dáva schopnosť stať sa po vzore Boha služobníkmi a dobrodincami všetkých: "*Kto sa bude chcieť stať medzi vami veľkým, bude vašim služobníkom. A kto bude chcieť byť medzi vami prvý, bude sluhom všetkých*" (Mk 10, 43-44). "*Kým teda máme čas, robme dobre všetkým, ale najmä členom rodiny veriacich*" (Gal 6, 10), dokonca "*milujte svojich nepriateľov, robte dobre tým, čo vás nenávidia, žehnajte tým, čo vás preklínajú, a modlite sa za tých, čo vás postupujú! ... Tak bude vaša odmena veľká a budete synmi Najvyššieho, lebo on je dobrý aj k nevďačným a zlým*" (Lk 6, 27-28.35). Ako inak by mohol niekto takto konať, než len keď je už naozaj *vyňatý* zo sveta, nemá vo svete žiadne záujmy, nie je účastníkom svetských bojov a zápasov a preto pre neho priateľstvo či nepriateľstvo ľudí v tomto smere nič neznamena a ku každému preto pristupuje rovnako? Tak dokazuje, že naozaj *je* synom, dcérou Najvyššieho, pretože ako On, je *svätý*, *oddelený* od sveta a *povýšený* nad svet k životu a skutkom Boha - službe lásky.

Svätosť nie je v prvom rade dokonalosť a bezchybnosť. Tým je až na samom konci. V prvom rade je touto oddelenosťou od sveta - ako dôsledok prijatia novej identity syna, dcéry Boha a z nej plynúcej novej Vlasti v Nebi, novej Rodiny, tej Božej, a nového zmyslu a životného cieľa, a tým je zbožštenie sa v Bohu. Preto Boh na samom začiatku, dokonca už v Starom Zákone, prikazuje: "*Buďte svätí, lebo ja, Pán, váš Boh, som svätý*" (Lv 19, 2) - čiže takto oddelení od národov a v Kristovi už od celého a všetkého sveta a všetkého svetského v ňom. Tak, ako to zhrnul Ján, obľúbenec Pána: "*Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska*" (1Jn 2, 15).

Preto ako prvé na svojej ceste k prijatiu Daru zbožštenia sa musíme rozhodnúť, že ideme byť takto svätí. Že toto svoje nové postavenie a identitu prijímame. Lebo bez toho nemôžeme nič ďalej robiť, toto je prvý krok: "*Kto položí ruku na pluh a obzerá sa späť, nie je súci pre Božie kráľovstvo*" (Lk 9, 62) a "*kto pochybuje, podobá sa morskej vlne, hnanej a zmietanej vetrom. Taký človek nech sa nenazdáva, že dostane niečo od Pána; — muž s rozpoltenou myslou, nestály vo všetkom svojom počínaní*" (Jak 1, 6-8).

Pôst je znakom života

Pôst, to je vrátenie jedla, potravy, na jej miesto a späť k jej funkcii. Jedlo nie je bohom a jedenie nie je nebeskou blaženosťou. Pôst je tak vyjadrením, prejavom, ovocím prechodu - či skôr návratu - do reality a späť, ku skutočnému Bohu a ku skutočnému životu.

Predtým bol Boh pre nás niečo abstraktné a svet nám pripadal skutočný a konkrétny a pokúšali sme sa nasýtiť svetom - jedlom, pitím, rozkošou, zábavou, majetkom, ale aj mocou, slávou, úspechom, kariérou,... Teraz sa to ale zmenilo. Obzvlášť v Eucharistii sa nám otvára svet, ktorý sme nepoznali.

Cítíme sa ako človek, ktorý sa prebudil zo sna - a nie sme prví, ktorí to tak vnímame.

"Však viete, aký je čas, že už nadišla hodina, aby ste sa prebudili zo sna. Ved' teraz je nám spása bližšie, ako vtedy, keď sme uverili. Noc pokročila, deň sa priblížil. Zhod'me teda skutky tmy a oblečme sa do výzbroje svetla. Žíme počestne ako vo dne; nie v hýrení a opilstve, nie v smilstve a necudnosti, nie v svároch a žiarlivosti, ale oblečte si Pána Ježiša Krista; a o telo sa nestarajte podľa jeho žiadostí." (Rim 13, 11-14)

Teraz objavujeme, že reálny je Boh a skutočný je život Boha v Bohu. Je to pre zmenu svet, ktorý nám so svojou umelosťou a banálnosťou pripadá stále menej skutočný. Je to *ako dieťa, keď ho dospelý vezme za ruku a odvedie z pieskoviska do skutočného sveta dospelých.*

"Veru, hovorím vám: Kto neprijme Božie kráľovstvo ako dieťa, nevojde doň." (Lk 18, 17)

"... kým nedospejeme všetci k jednote viery a poznania Božieho Syna, k zrelosti muža, k miere plného Kristovho veku, aby sme už neboli malými deťmi, ktorými sem-tam hádže a zmieta hocijaký vietor klamlivého ľudského učenia, ktorý podvodne strháva do bludu." (Ef 4, 13-14)

Boh je dospelý a Jeho svet je svet dospelosti. Keď to spoznáme, najprv priznávame, že sme malé a nerozumné deti. Nechávame sa vziať Bohom za ruku a odvieť z detského pieskoviska sveta preč, do školy učeníkov Krista a cez ňu k dospelosti synov a dcér Boha v Kráľovstve Boha.

Znakom toho je *zanechanie pieskoviska*. A jeden zo znakov toho, že tak robíme, je aj pôst. Ale aj čistota. Jednoduchosť, čiže evanjeliová chudoba. Vraciame veci na svoje miesto a k svojej funkcii. Už sa im neklaniame. Už v nich nehľadáme naplnenie, zmysel - nebo. Už nie. Sú, čím sú. Slúžia, čomu slúžia. Nič nadto.

Kým tak neurobíme, kým je pre nás pôst vo všetkých jeho rozmeroch skôr nepríjemný sebazápor a nie "život anjelov", ako píše Atanáz a radostná sloboda pre to, čo je skutočné a teda Božie - potom je náš problém ešte stále na úrovni viery, obrátenia, otvorenia sa Duchu a vydania sa na cestu. Inými slovami, *tak, ako znakom pozemskej dospelosti je, že sa človek postí od detských hračiek a nevníma to ako nejaký sebazápor ale ako slobodu byť už veľkým a vyrasteným*, aj kresťan sa postí od sveta a vecí v ňom a nevníma to ako nejaký sebazápor či obeť. Jednoducho vyrástol zo sveta a teraz si užíva, že z dieťaťa, ktorým bol, sa v Bohu stáva naozaj dospelým a skutočným a začína žiť skutočný život, ten Boží. Preto kým "*niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska. Ved' nič z toho, čo je vo svete, ani žiadostivosť tela, ani žiadostivosť očí, ani honosenie sa bohatstvom, nie je z Otca, ale zo sveta*" (1Jn 2, 15-16) - je to známka našej nedospelosti, takto zamýšľať a žiť. Hoci sme nedospelé deti, myslíme si, že sme už dospelí a že *pieskovisko* je skutočné - namiesto aby sme priznali, že sme ešte len deti a vydali sa na cestu dospelosti Božích synov a dcér v dospelom Božom svete.

Dospelosť a *pieskovisko* sveta k sebe nepasujú. Prvé vylučuje druhé a druhé za sebou zanecháva to prvé. Adorácia (a Eucharistia všeobecne) patria k sebe. V prvom objavujeme dospelosť Kristovu. V druhom opúšťame detinskosť svetskosti. Kým telo bdie, duch spi. Keď sa prebudí duch, telo sa uloží na odpočinok.

Vrátiť veci na svoje miesto

Kresťanstvo znamená vrátiť veci na ich miesto a k ich funkcii. Bez Krista a bez základu a spojiva, ktorým je, to nie je možné. Disharmónia, chaos, vnútorný konflikt, to je ovocie hriechu.

"Súlad, v ktorom žili vďaka prvotnej spravodlivosti, je zničený; vláda duchovných schopností duše nad telom je podlomená; spoločenstvo muža a ženy podlieha napätiam; ich vzťahy budú poznačené žiadostivosťou a panovačnosťou. Súlad so stvorením je porušený: viditeľné stvorenie sa človekovi odcudzilo a stalo sa mu nepriateľským." (KKC 400)

Návrat ku Kristovi ako k Základu, Skale, znamená, že veci, ktoré sa v našom živote i vzťahoch vymkli kontrole a doslova zbláznili, sa môžu vrátiť späť. To je podstata uzdravenia. Návrat k súladu a harmónii. Zdravie je súlad a harmónia a rovnováha. Toto v nás Kristus obnovuje.

"Ale žime podľa pravdy a v láske všestranne vrastajme do toho, ktorý je hlavou, do Krista. Z neho celé telo, pevne zviazané a pospájané všetkými oživujúcimi spojivami, podľa činnosti primeranej každej časti, rastie a buduje sa v láske." (Ef 4, 15-16)

Platí to o Cirkvi. Platí to rovnako aj o nás ako osobách. *"Lebo vám hovorili: "V poslednom čase prídu posmievači, čo žijú podľa svojich bezbožných žiadostí." To sú tí, čo vyvolávajú roztržky, ľudia telesní, čo nemajú Ducha. Ale vy, milovaní, budujte sami seba na svojej presvätej viere a modlite sa v Duchu Svätom." (Júd 1, 18-20).*

Pôst, chudoba, čistota, pokora, ... Slová, ktoré desia svetských ľudí a desili aj nás. Kým sme sa nepostavili na Kristovi a kým sme v Ňom nenašli pevný základ pod nohami a celý obrovský vesmír a svet nad hlavou. Potom sme pochopili, že to sa len veci, ktoré pre nás dovtedy boli modlami a my sme v nich hľadali slávu Boha a naplnenie Neba a márne, znovu vrátili na svoje miesto a k svojej vlastnej a pôvodnej funkcii. A že je to dobré. Veľmi dobré. Omnoho lepšie, ako predtým.

Aj to je obsah onoho stavu pokoja, do ktorého nás Boh vovádza a Písmo nabáda, aby sme doň vošli. Pokoj a mier, súlad a jednota nás samých v sebe, medzi sebou navzájom, pretože bola obnovená medzi nami a Bohom.

Toto je tá slovami nevyjadriteľná dokonalosť, ktorú vidíme na Kristovi, keď na Neho hľadáme v modlitbe a adorácii a ku ktorej sa túžime aj my pripodobniť. Je súčasťou krásy svätosti. Dokonalosť a krása dokonalého človeka, zbožšteného a osláveného skrze Krista v Bohu. Toto je vlastne *apatheia*: všetko je ako má byť, na svojom mieste, čo svojej funkcii, všetko funguje ako má a preto viac niet žiadnej žiadostivosti, lebo niet nesúladu, konfliktu, núdze ani smädu. V tomto stave nič v nás viac nie je profánne, všetko je sväté. Svätosť sa stáva prirodzenou a prirodzený život svätým. Všetko je autentické, žiadne divadlo ani pretváрка. Tu spoznávame, že svätosť a normálnosť sú synonymá. Byť svätý znamená byť konečne opravdivo normálny.

V tomto stave by sme dokázali byť naveky. Presne v to aj dúfame.

Útecha od Boha nie je žiadna tajomná mágia

"[Boh] nás potešuje v každom našom súžení, aby sme mohli aj my potešovať tých, čo sú v akomkoľvek súžení, tou útechou, ktorou Boh potešuje nás. Lebo ako sa v nás rozmnožujú Kristove utrpenia, tak sa skrze Krista rozhojňuje aj naša útecha." (2Kor 1, 4-5)

Len slepý by nevidel trikrát za sebou zopakovaný vzťah medzi *súžením* a *útechou*. Inde to Pavol opisuje ešte jasnejšie: *"ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení"* (Rim 8, 17) - pretože *"v ňom sme sa stali dedičmi predurčenými podľa rozhodnutia toho, ktorý všetko koná podľa rady svojej vôle"* (Ef 1, 11).

Nie je to žiadna tajomná mágia. Božím Darom pre nás je Kristus. On je náš Život, miesto nášho zbožštenia. V Ňom sme deti Boha, dedičia Boha, ba viac, On je naše dedičstvo. Všetko toto máme v Ňom, skrze spoločenstvo s Ním. Čím viac teda sme s Ním a v Ňom, tým viac toto všetko máme. Čím viac sme teda s Kristom v Jeho láske, práci, námaha a v nej s Ním podstupujeme aj nenávisť, prenasledovanie (to je to je súženie), čím viac spolu s Ním sme pripravení mať účasť na Jeho obete, tým viac máme účasť aj na Jeho spoločenstve s Otcom, na Jeho radosti a plesaní - a to je tá útecha, o ktorej Pavol hovorí. Jedno aj druhé, súženie aj útecha, práca aj odmena, námaha aj odpočinok, potupenie svetom aj oslávenie v Bohu, smrť aj vzkriesenie, všetko toto je jeden Kristus. Kto má prvé, má aj druhé. Kto nemá prvé, nemá ani druhé. Krista nemožno rozdeliť. Nie je možné byť v Ňom, keď ide o slávu a blaženosť a súčasne v Ňom nebyť, keď ide o prácu, námahu a obetu. Sám Ježiš to tak vysvetlil: "*Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma*" (Mk 8, 34) - a apoštolom potvrdil: "*Vy ste vytrvali so mnou v mojich skúškach a ja vám dávam kráľovstvo, ako ho môj Otec dal mne*" (Lk 22, 28-29).

Nie je to teda žiadna mágia. Nič nepochopiteľné. Nebo je Kristus. Byť v Nebi znamená byť Kristom a v Kristovi. Kristus je jeden, nedeliteľný. Alebo s Ním máme jednotu a spoločenstvo vo všetkom a podiel a účasť na všetkom, alebo vôbec. Veď aj u Krista je všetko toto jedno. Ani On nemohol byť vzkriesený, kým najprv nezomrel, nemohli byť oslávený, kým najprv netrpel a neobetoval sa z lásky k nám, ako sám svedčí, že "*Otec ma preto miluje, že ja dávam svoj život ... Nik mi ho neberie, ja ho dávam sám od seba*" (Jn 10, 17-18). Kým nebojoval, nemohol ani zvíťaziť. Druhé je ovocím prvého. O čo viac potom u nás!

Útecha, o ktorej Pavol píše, nie je žiadna "droga", ktorú by Boh podľa svojho rozmaru "vypichol" do duše, keď ju chce potešiť či odmeniť, či čo. Útecha, to je radosť, rozkoš a blaženosť spoločenstva a jednoty s Kristom. Je prirodzeným ovocím jednoty s Kristom. Čím viac s Kristom sme, vo všetkom, tým viac ju v sebe zažívame, už tu, už na zemi. A potom, raz, keď s Ním úplne zomrieme, aj v Ňom úplne vzkriesení vo Večnosti.

"Veru, veru, hovorím vám: Aj ten, kto verí vo mňa, bude konať skutky, aké ja konám, ba bude konať ešte väčšie, lebo ja idem k Otcovi. A urobím všetko, o čo budete prosiť v mojom mene, aby bol Otec oslávený v Synovi. Ak ma budete prosiť o niečo v mojom mene, ja to urobím" (Jn 14, 12-14), "ak mi niekto slúži, nech ma nasleduje! A kde som ja, tam bude aj môj služobník. Kto bude mne slúžiť, toho poctí Otec." (Jn 12, 26)

Kristova práca, Kristova moc, Kristovo Telo - "Všetko mu [Otec] položil pod nohy a jeho ustanovil nad všetkým za hlavu Cirkvi, ktorá je jeho telom" (Ef 1, 22-23) -, Kristova odmena - všetko je to v skutočnosti jedna a nedeliteľná Realita, jeden Kristus. "Je Kristus rozdelený" (1Kor 1, 13)? V žiadnom prípade! Mať Krista znamená mať toto všetko. Nemať jedno znamená nemať Krista vôbec.

Eucharistia je miesto a spôsob, kde toto všetko dostávame, kde toto všetko prijímame, aby sme to potom žili - a nakoniec zase v tej istej Eucharistii zavřšili a oslávili. V nej prechádzame zo stavu človeka "pred Bohom" do stavu syna či dcéry "v Bohu", v Kristovi. Ako keď človek príde do chrámu a pred svätýňu, aby sa poklonil Bohu a zrazu sa chrám rozšíri a svätýňa otvorí a objíme ho a on sa stane súčasťou chrámu a svätýne, súčasťou samého Boha. Ani Eucharistiu nie je možné porozumieť a už vôbec nie mať na nej skutočnú účasť bez toho, aby sme Krista takto prijímali, celého a celým svojím bytím a životom - a mohli tak rovnako byť Ním prijatí. "Lebo akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám" (Lk 6, 38).

Boh si zhromažďuje Rodinu, tvorenú Kristom, Jeho Telom. Jej členmi sa stávame tak, že sa staneme Kristom, Kristovým Telom. "Lebo všetci, čo ste pokrstení v Kristovi, Krista ste si obliekli. Už niet Žida ani Gréka, niet otroka ani slobodného, niet muža a ženy, lebo vy všetci ste jeden v Kristovi Ježišovi. A keď ste Kristovi, ste Abrahámovým potomstvom a podľa prisľúbenia dedičmi" (Gal 3, 27-29).

Poslední sú prví, malí sú veľkí

V malosti je skutočná veľkosť. V prostote je skutočné bohatstvo.

Malosť podľa sveta znamená, že odkladáme všetko svetské a umelé - a zostupujeme na úroveň toho, čo je skutočné. Ale o tejto skutočnosti platí ono biblické: "čo je u Boha slabé, je silnejšie ako ľudia" (1Kor 1, 25). "Kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa poníže, bude povýšený" (Mt 23, 12), to, čo sa nám podľa sveta javí ako malé je v skutočnosti veľké a to, čo sa svetu javí ako prosté, v sebe nesie hojnosť bohatstva. Keď človek poníži seba podľa sveta a odloží zbytočný náklad, ktorý vo svete na seba nabral a vráti sa akoby späť, k počiatku, k samej zemi, objaví náhle opravdivý život a opravdivú krásu a skutočnú radosť, hlbokú a prenikavú vo svojej prostote, pretože je tu všetko skutočné, všetko Božie.

Niekedy to zažijeme aj vo svete. *Ľudia, plní stresu so zápasov sveta, nájdu chvíľu pokoja, pohody a bratstva a mieru a súznenia večer na záhrade a stačí im k tomu gril, pár kúskov mäsa a plechovka piva... a tmavnica obloha a žiara uhlíkov... pár brnknutí na gitare clivej...*

V Bohu znovu objavujeme, že čím viac sme pohltení svetom a jeho zápasmi, tam viac je nám cudzí Boží Život a Boží svet. A naopak, ak sa zastavíme, preberieme z tohto oblúznenia, ak odložíme tieto veci sveta, tak čím viac to robíme, tým viac sa pred nami otvára skutočný svet, ten Boží - a my v každej veci, v každej maličkosti v každom pohybe, v každom nádychu, v každej osobe, v tom najprostejšom a zdanlivo najvšednejšom nachádzame krásu a radosť Neba a vidíme presvitať svetlo Kráľovstva. A medzi nami sa rozlieva hlboké bratstvo, pretože nás tento nový Život spája a svet už nerozdeľuje.

Preto *apatheia*. Prečo sa naháňať a bojovať o ilúzie sveta, ktoré plnia človeka len stresom, bolesťou a dokonca aj úspech je tam hrubý a neotesaný,

keď pod nohami máme pole plné pokladov a prechádzame sa záhradou plnou zázrakov? Načo pre seba zápasit' o mamon a pocty sveta, keď každý nádych, každý výdych v sebe nesie krásu Vesmíru, rozkoš Neba, dotyk Ducha, spoločenstvo Boha?

Namiesto prázdneho zápasu o seba, naplnení si slúžime navzájom a zdieľame seba navzájom v radošti, čiže láske. Vskutku radosť a láska majú veľa spoločné a sú do veľkej miery jedno, veď v láske sa s radosťou delíme s bohatstvom, ktoré sme našli a ktoré aj nás naplnilo svojou radosťou. Radosťne s radosťou sa delíme pre radosť.

"A tak sú poslední, ktorí budú prvými" (Lk 13, 30) - pretože objavili tajomstvo prostoty, malosti, ticha, chudoby a jednoduchosti, cez ktoré sa vchádza do Božieho bohatstva a plnosti života. Kl'ud, pokoj, *uvol'nenosť* vo všetkom. *Domáckosť* Kráľovstva Boha. Cieľ je cesta a cesta je cieľ, kráčame k nemu a súčasne v ňom v každej chvíli sme, len hlbšie a viac.

Znamenie synovstva

Ježiš nám dal rôzne kritériá – *výstupné štandardy*, povedané dnešnou rečou – podľa ktorých môžeme súdiť sami seba, či už sa zaradzujeme medzi tých, *"čo sú uznaní za hodných tamtoho veku a zmŕtvychvstania"* (Lk 20, 35).

Jednými sú samotné blahoslavenstvá. Iné kritérium Ježiš definuje, keď hovorí: *"Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás. Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom [takto] milovať"* (Jn 13, 34-35).

Ďalšie spomína hneď v dvoch podobách, ale spoločnom význame:

"Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú, aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach. Ved' on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých." (Mt 5, 44-45)

"Ak robíte dobre tým, čo vám dobre robia, akúže máte zásluhu? Ved' to isté robia aj hriešnici. A ak požičiavate tým, od ktorých to dúfate dostať naspäť, akúže máte zásluhu? Ved' aj hriešnici požičiavajú hriešnikom, aby dostali naspäť to isté. Ale milujte svojich nepriateľov, dobre robte, požičiavajte a nič za to nečakajte! Tak bude vaša odmena veľká a budete synmi Najvyššieho, lebo on je dobrý aj k nevďačným a zlým. Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec!" (Lk 6, 33-36)

Aká matka, taká Katka, aký otec, taký syn, hovorí príslovie a Ježiš súhlasí. Znakom toho, že sme už „prešli na druhú stranu“ zo smrti do života a stali sme sa synmi Boha je aj v tom, že "*napodobňujeme Boha ako milované deti*" (porov. Ef 5, 1), lebo v tom je podstata a všeobecne povaha synovstva: *napodobniť Otca a pokračovať ako dedič v jeho diele*. Syna poznáte podľa toho, že je ako otec. O synoch Boha to platí tiež. Sme totiž "*Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení*" (Rim 8, 17) – čiže ak spolu s Kristom ako synovia a dcéry aj konáme.

Ale je v tom ešte niečo: Iba synovia a dcéry Boha niečo takéto *dokážu!*

Ako svetskí ľudia delíme iných ľudí na priateľov a nepriateľov, príjemných a nepríjemných, dôležitých a ľahostajných, užitočných a neužitočných, dobrých a zlých - podľa toho, nakoľko napomáhajú alebo prekážajú našim svetským túžbam a ambíciám, alebo nakoľko ohrozujú nás, náš majetok, náš život, pohodlie, ciele, ambície,...

Milovať nepriateľov znamená, že už viac takto ľudí *nedelíme*.

To je ale možné len vtedy, ak žijeme skutočnú *apatheiu* od všetkého svetského a nemáme už vo svete nič, po čom by sme dychtili a teda aj

bojovali, často s inými ľuďmi; a skutočnú *bezstarostnosť*, kedy sa už ničoho, čo nám môže svet spôsobiť, nebojíme a dokonca keby nám aj niekto ublížil na tele alebo na majetku, už nás to netrápi, pretože, ako vraví Pavol, "*svoj život si však veľmi necením, len aby som dokončil svoj beh a službu, ktorú som dostal od Pána Ježiša*" (Sk 20, 24). Takto dokážu ale žiť len a jedine synovia a dcéry Boha, ktorí sa už zo sveta *odšťahovali* a *presťahovali* sa do Neba a Božieho Kráľovstva (hoci telom ešte nakratúčko zostávajú na zemi) – a preto sú už slobodní od všetkého svetského, vrátane svojho svetského a pozemského života. Nemajú už viac dôvod deliť ľudí na priateľov a nepriateľov ani nijako inak. Tak, ako to hovorí Ježiš, keď v Lukášovom Evanjeliu po slovách "*buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec*" (Lk 6, 36) plynulo pokračuje "*Nesúďte a nebudete súdení. Neodsudzujte a nebudete odsúdení! Odpúšťajte a odpustí sa vám. Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona. Lebo akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám*" (Lk 6, 37-38). Už viac nesúdime ľudí podľa toho, či nám pripadajú ako priatelia alebo nepriatelia ani nijako inak, neodsudzujeme nepriateľov, pretože už na to viac nemáme žiaden dôvod. Naopak, sme milosrdní voči všetkým úplne rovnako. A k tomuto aktívnemu, vernému a oddanému milosrdenstvu schopnému aj obety máme tiež dôvod, plynúci práve z nášho synovstva: Náš Otec je taký, aj my sme takí. "*Môj Otec [takto] pracuje doteraz, aj ja [takto] pracujem*" (Jn 5, 17), hovorí Ježiš a my to opakujeme po Ňom, lebo v tomto naše synovstvo spočíva: konať skutky a diela *Otca*, byť ako *Otec*.

A tak jedným aj druhým – tým, že *napodobňujeme Otca* i tým, že sme niečoho takého vôbec *schopní* – potvrdzujeme, že sme už naozaj veriaci, obrátení ľudia, presťahovaní synovia a dcéry Boha, nášho Otca. Naozaj tým sme – synmi a dcérami Boha, ktorí sú milosrdní aj k nepriateľom, pretože ľudí na priateľov a nepriateľov jednoducho už viac nedelia, nemajú na takéto delenie ako do Kráľovstva presťahované deti Boha už žiaden dôvod.

To je to svetlo, o ktorom vraví Ježiš, že "*nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach*" (Mt 5, 16). Nerobiť žiadne rozdiely medzi ľuďmi a pre všetkých

byť *otcom* a *bohom* na obraz Otca a Boha, *milosrdnými* a *vernými* na obraz Milosrdného a Verného, skutočne *milovať* (a nie iba tolerovať, nepriať zlé, nepomstíť sa) nielen priateľov, ale bez rozdielu aj nepriateľov, aj tých, ktorí nám ubližujú – to je niečo tak neľudské a nadľudské, že každému je hneď jasné, že toto je dielo Boha a preto namiesto aby nám povedali "si taký dobrý človek" "*velebia Boha a hovoria: "Veľký prorok povstal medzi nami" a: "Boh navštívil svoj ľud."*" (porov. Lk 7, 16).

Spravodlivosť, pokoj a radosť v Duchu

"*Ved' Božie kráľovstvo nie je jedlo a nápoj, ale spravodlivosť, pokoj a radosť v Duchu Svätom. Kto takto slúži Kristovi, páči sa Bohu a ľudia si ho vážia. Preto sa usilujme o to, čo slúži pre pokoj a na vzájomné budovanie.*" (Rim 14, 17-19)

"*Keď sa ho farizeji opýtali, kedy príde Božie kráľovstvo, on im povedal: "Božie kráľovstvo neprichádza tak, že by sa to dalo spozorovať. Ani nepovedia: "Aha, tu je!" alebo: "Tamto je!", lebo Božie kráľovstvo je medzi vami."*" (Lk 17, 20-21). Nie je to miesto, ale stav. *Basileia, kralovanie* Boha. Stav, keď Boh vládne, keď sa uskutočňuje Jeho vôľa a zámer. Preto je už tu, medzi nami resp. v nás (oboma spôsobmi sa dá to spojenie preložiť), pretože doň vchádzame tak, že ho necháme na sebe uskutočniť sa - a urobiť to môžeme hneď teraz a nemusíme na nič čakať ani nikam ísť.

Aká je Božia vôľa a Boží zámer? "*A stvoril Boh človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril, muža a ženu ich stvoril*" (Gn 1, 27). Toto je Božia vôľa, byť dokonalým obrazom dokonalého Boha, aby v Duchu Svätom sme mohli od *podobnosti* s Bohom byť *vvedení do jednoty* s Bohom a v

Bohu *zbožštení*. Ved' nemôže byť bohom v Bohu ten, kto najprv nie je Bohu podobný vo všetkom.

Preto o Božom Kráľovstve Pavol píše, že je to *spravodlivosť*, kedy je všetko ako má byť a všetko v našom živote a v nás je na svojom mieste a my sme tak verný obraz Spravodlivého. Je to *pokoj* dovŕšenosti, keď je v nás všetko dokončené a naplnené, ako vraví o tomto pokoji Písmo, že "*v siedmy deň Boh skončil svoje diela, ktoré urobil. A v siedmy deň odpočíval od všetkých diel, ktoré urobil*" (Gn 2, 2) a že "*do pokoja vchádzame my, čo sme uverili*" (Hebr 4, 3). Nakoniec je to *radosť*, ktorá je ovocím tejto dokonalosti, ako píše prvý z pápežov: "*Veríte a jasáte nevýslovnou radosťou, plnou slávy, že dosahujete cieľ svojej viery — spásu duší*" (1Pt 1, 8-9).

Vojst' do Kráľovstva znamená vedome sa rozhodnúť pre túto dokonalosť a vzájomne si aj medzi sebou pomáhať pri jej budovaní v každom z nás. Tak definoval lásku M. Scott Peck, že je to "*úsilie o duchovný rast seba a druhého*". Lebo seba milujem vtedy, ak túžim sebe získať spásu - čiže *dokonalosť*. A druhého milujem vtedy, ak túžim napomôcť mu najlepšie ako viem k spásu - čiže k *dokonalosti*. A sama *láska* je súčasťou tejto dokonalosti, ved' stvárňujeme v sebe Boha, ktorý "*je láska*" (1Jn 4, 16).

Usilujeme sa teda byť dokonalí, najlepší možní, aby sme mohli čo najlepšie iným slúžiť a pomáhať k dokonalosti, pretože to je požiadavka *lásky* - tak, ako to o sebe hovorí Ježiš, že "*pre nich sa ja sám posväčujem, aby boli aj oni posvätení v pravde*" (Jn 17, 19).

A zase láska nás vedie k *dokonalosti* a usiluje o dokonalosť, pre seba aj pre druhých, pretože dokonalosť je Božím Kráľovstvom, ktoré je už tu, už je pripravené nastať v *láske* medzi nami a v *dokonalosti* v nás a oboje sa v Kristovi stalo aj možným, pretože od tých čias "*my všetci s odhalenou tvárou hľadáme ako v zrkadle na Pánovu slávu a Pánov Duch nás premieňa na taký istý, čoraz slávnejší obraz*" (2Kor 3, 18).

Láska vedie k dokonalosti a dokonalosť k láske a oboje spolu sa v Bohu stáva Božím Kráľovstvom, *Božím kral'ovaním*.

Stať sa synmi a dcérami Boha teda znamená vedome sa odpojiť od sveta, ktorý ctí a velebí *sebeckvo* a *vlastníctvo*; a namiesto toho si zvolíť *bytie* a *dokonalosť* (a navonok pokoru a jednoduchosť a chudobu, pretože po svetskom uznani a postavení netúžime a vlastníctvo zbytočnosťou by nás len zbytočne otravovalo a zdržiavalo) a *komunitu lásky*, čiže Cirkev, kde ju môžeme žiť nielen medzi sebou, ale aj s Bohom a v Bohu aj medzi sebou.

"Ako súvisí Boží chrám s modlami?! A vy ste chrám živého Boha, ako hovorí Boh: "Budem v nich prebývať a medzi nimi chodiť, budem ich Bohom a oni budú mojim ľudom. A preto vyjdite spomedzi nich, oddel'te sa, hovorí Pán, a nečistého sa nedotýkajte; a ja vás prijmem a budem vaším Otcom a vy budete mojimi synmi a dcérami, hovorí všemohúci Pán."" (2Kor 6, 16-18).

Stane sa tak, keď máme pred očami v každej chvíli tento veľký obraz dokonalosti na obraz Otca a dokonalého spoločenstva na obraz Trojice a v každej chvíli, vedome a cieľavedome, myslíme, žijeme, konáme, správame sa tak, aby všetko v nás bolo na svojom mieste, plnilo svoju funkciu, slúžilo celku v dokonalej rovnováhe a súlade - a to je Pavlova *spravodlivosť* - a súčasne o to isté usilujeme aj v spoločenstve, ktoré žijeme v rámci Cirkvi, farnosti. Tak vchádzame do *pokoja* a prežívame *radosť* z toho, že už tu na zemi sme v Bohu stále zbožstenejší. Toto znamená, byť súčasťou Cirkvi *putujúcej* do Pokoja večného Kráľovstva. A "*ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrotá, vernosť, miernosť, zdržanlivosť. Proti tomuto zákona niet. Tí, čo patria Kristovi Ježišovi, ukrižovali telo s vášňami a žiadosťami. Ak žijeme v Duchu, podľa Ducha aj konajme. Nepachtime po márnej sláve, neodráždime sa navzájom, nezavid'me jeden druhému*" (Gal 5, 22-26).

Už sa neporovnávame medzi sebou ani so svetom, ale jedine s Bohom, veď o Jeho dokonalosť usilujeme. Svet nad nami už nemá moc, pretože sme spoznali rozkoš dokonalosti a milujeme ju viac, než čokoľvek na svete. Nielen do Božieho pokoja tak smerujeme, ale aj naša vlastná cesta, úsilie o

dokonalosť, je už teraz plná istoty a pokoja, je to pokojné *prúdenie dokonalosti* ústiacej do Božieho Pokoja.

Podstata kresťanského paradoxu

Kresťanstvo je paradoxné. Poslední sú prví, malí sú veľkí... Ale tento paradox je daný tým, že sa v ňom prelínajú dva rôzne svety, dve rôzne reality. Opačné svety a opačné reality.

Skutočne malí ľudia cítia potrebu javiť sa veľkí a usilujú o veci, ktoré by im pocit veľkosti dali: moc, postavenie, uznanie, dôležitosť,...

Skutočne veľkí ľudia nič také nepotrebujú. Sú veľkí. Nepotrebujú sa takými javiť ani usilovať sa o nejaké atribúty, ktoré si svet bežne s veľkosťou spája. Z pohľadu sveta tak ostávajú malí. Dokonca aj keď sa im stane, že nesú bremeno moci či postavenia, stále sú rovnako prostí a jednoduchí a malí čo sa seba týka. Konajú veľké a obdiv vzbudzujúce diela, ale sami ostávajú malí - pretože sú veľkí.

Iba veľký človek dokáže byť prirodzene malým. A naopak, odvaha javiť sa a byť v očiach sveta a čo do sveta malým je bránou a podmienkou toho, aby človek mohol začať rásť do skutočnej veľkosti.

A to je podstata kresťanského paradoxu.

Kto je veľký podľa Boha, nepotrebuje byť veľký podľa sveta a podľa sveta tak ostáva malým. Pokora namiesto pýchy, jednoduchosť namiesto okázalosti, prostota namiesto honosenia sa majetkom a postavením,... Kto je podľa Boha malým, cíti potrebu kompenzovať si túto svoju malosť vo svete tým, že usiluje o svetské atribúty veľkosti podľa sveta, neustále sa

porovnáva s druhými, sleduje svoje postavenie na pomyselnom rebríčku a je nesmierne citlivý na všetko, čo vníma ako poníženie, nedostatok úcty a pod. Kresťanstvo mu pripadá desivé, lebo vidí len pokoru a prostotu a vonkajšiu malosť podľa sveta - ale veľkosť a plnosť, žitá v Bohu, mu ostáva skrytá.

Podobne je to s bohatstvom. Človek, žijúci plnosť života v Bohu netúži po oštare svetských vecí. Navonok a podľa sveta žije chudobne, lebo je plný skutočného a nezmerného bohatstva Božieho Kráľovstva. Človek, ktorý je čo do Boha chudobný, kompenzuje si to pozemským majetkom, bohatstvom, zábavou, jedlom a pitím,...

Poslední sú prvými, pretože spoznali svoj hriech a prišli k Ježišovi, aby ich On očistil a uzdravil a oslobodil a ako slobodní vchádzajú do Kráľovstva. A prví, ktorí sami seba obhajujú a ospravedľujú, ostávajú pred bránou Kráľovstva a stávajú sa poslednými, pretože odmietajú Krista ako Spasiteľa a Vykupiteľa, bez očistenia a uzdravenia však nedokážu do Kráľovstva vojsť. Ľudia sveta sa javia byť prví a dobrí, lebo tvrdia, "Nemám hriech, som dobrý človek" a ostávajú poslední. A kresťania prichádzajú ako poslední hriešnici, plní bolesti nad zlom a hriechom, ktoré v sebe objavili, vyznávajú ho, prijímajú od Boha odpustenie a uzdravenie a premenení Duchom vchádzajú do Kráľovstva a stávajú sa tak z Božej milosti prvými.

Paradox kresťanstva je postavený na opačnosti sveta a Kráľovstva. Čo je v jednom veľké, je v druhom malé a naopak, ako to opísal už Pavol, že *"Židia žiadajú znamenia a Gréci hľadajú múdrosť, my však ohlasujeme ukrižovaného Krista, pre Židov pohoršenie, pre pohanov bláznovstvo, ale pre povolanych, tak Židov ako Grékov, Krista — Božiu moc a Božiu múdrosť. Lebo čo je u Boha bláznivé, je múdrejšie ako ľudia, a čo je u Boha slabé, je silnejšie ako ľudia. Len sa pozrite na svoje povolanie, bratia, že tu niet veľa múdrych podľa tela ani veľa mocných, ani veľa urodzených; ale čo je svetu bláznivé, to si vyvolil Boh, aby zahanbil múdrych, a čo je svetu slabé, vyvolil si Boh, aby zahanbil silných; čo je svetu neurodzené a čím pohŕda, to si vyvolil Boh, ba aj to, čoho niet, aby zmaril to, čo je"* (1Kor 1, 22-28). A tak veľké a prvé v Kráľovstve sa vo svete javí byť malým a posledným, a

zase veľké a prvé podľa sveta je z hľadiska Kráľovstva ničotné a posledné, ba toho vôbec niet.

Preto Ján tak naliehavo nabáda: "*Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska. Ved' nič z toho, čo je vo svete, ani žiadostivosť tela, ani žiadostivosť očí, ani honosenie sa bohatstvom, nie je z Otca, ale zo sveta. A svet sa pominie, aj jeho žiadostivosť. Kto však plní Božiu vôľu, ostáva naveky*" (1Jn 2, 15-17). Podobne to opisuje Pavol, nazývajúci život podľa sveta telesným, keď hovorí, že "*tí, čo žijú podľa tela, zmyšľajú telesne, ale tí, čo žijú podľa Ducha, zmyšľajú duchovne. A zmyšľat' podľa tela je smrť, kým zmyšľat' podľa Ducha je život a pokoj. Ved' zmyšľat' podľa tela je nepriateľstvom voči Bohu, lebo sa nepodriadiuje Božiemu zákonu — a ani sa nemôže. A tak tí, čo žijú telesne, nemôžu sa páčiť Bohu. Lenže vy nežijete telesne, ale duchovne, pravda, ak vo vás prebýva Boží Duch. Lebo kto nemá Kristovho Ducha, ten nie je jeho. Ale ak je vo vás Kristus, telo je síce pre hriech mŕtve, no duch je život pre spravodlivosť.*" (Rim 8, 5-10)

Ako kresťania musíme mať teda jasne ujasnené: V čom presne spočíva veľkosť podľa Boha? Bohatstvo podľa Boha, podľa Jeho Kráľovstva? Kto je prvý podľa Kráľovstva a kto je podľa neho posledný, chudobný, bedár a úbožiak? Uvažujme o tom! A potom si ujasnime, či sme pripravení a ochotní opustiť hodnotový systém sveta, prestať usilovať o jeho víziu bohatstva a veľkosti, stať sa podľa sveta malí a prijať miesto toho Boží systém a rebríček a stať sa "*bohatými na dobré skutky*" (1Tim 6, 18), dobré podľa Boha a stať sa "*veľkými a volat' sa synmi Najvyššieho*" (porov. Lk 1, 32) v Kráľovstva Boha! A tak, ako ľudia sveta nemajú problém s tým, že sú malí čo do Kráľovstva a vôbec im to nevadí, len keď sa cítia čo najväčší podľa sveta, ani nám už viac nebude nijako vadiť byť malí a poslední v očiach sveta, len keď v Bohu dosahujeme skutočnú veľkosť v Jeho Kráľovstve. Tak, ako nabáda všetkých kresťanov Pavol, že "*nie aby sme sa ľudom páčili, ale Bohu, ktorý skúma naše srdcia*" (1Sol 2, 4).

Kto prijal veľkosť od Boha, dokáže byť malým čo do sveta a vo svete. A kto je takto slobodný od sveta a jeho bičov, dokáže žiť radostnú a krásnu *uvolnenosť* Božieho dieťaťa.

... pretože nám na nich záleží!

"My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti." (1Jn 3, 14)

Láska k blížnemu. Príkaz. Charakteristický znak kresťana a kresťanstva.

Často hovoríme: *Ved' hej, ja mám rád všetkých ľudí. Nikomu nič zlé neprajem, nikomu nič zlé nerobím, ak treba, pomôžem...* Toto ale nie je láska! Toto je definícia *povinnosti*. Takto by svoju prácu definoval hoci aj *predavač v obchode: prajem si, aby zákazníci boli spokojní, nerobím im zle, ak treba, poradím, obslúžim...* Znamená to, že predavač zákazníkov miluje? Nie. Robí si svoju prácu, aby dostal výplatu. Často na lásku k ľuďom pozeráme ako na *povinnosť*, ktorú si musíme splniť, aby sme mohli do Neba. Netrháme sa v nej. A keď už to príde, tak nejaký ten dobrý skutok urobíme, veď sa to na kresťanov patrí... A spokojní sa rýchlo vytratíme, aby tých skutkov náhodou nebolo treba urobiť viac...

Láska znamená, že sa o druhých skutočne *zaujímate*. Sú nám *blízki*. *Drahí*. Oni sami osebe. Bez ohľadu na to, či práve niečo potrebujú alebo nie. Láska je *vzťah* a *postoj*. Prejavuje sa *skutkom*, ako hovorí autor Stephen Covey, *láska je sloveso*, ale prv, než sa láska stane *činom*, musí byť týmto *postojom*.

Prečo by sme mali mať tento postoj voči ľuďom okolo nás, prečo by nám mali byť drahí, milí, dôležití, prečo by sme sa mali o nich osobne zaujímať, mať voči nim tento vzťah blízkosti?

Kvôli Kristovi? On sa o nich zaujíma a sú Mu takto blízki. Až tak, že vzal na seba aj ich hriechy a trpel aj za nich len preto, aby im umožnil žiť s Ním naveky v Nebi. On je ich priateľom a nie hocijakým! Koľko priateľov by urobilo pre vás to, čo On urobil pre nich? Ak Jemu na nich tak záleží - potom priateľ môjho Priateľa je aj mojím priateľom! Ak Ježiš chce, aby s Ním naveky žili v jednej Rodine Neba - a ja v nej chcem žiť tiež - potom sú to moji noví súrodenci, s ktorými budem v Nebi žiť, naveky. Teším sa na nich? Sú mi blízki?

Ale čo ak sú zlí? No, potom mám pred sebou jedinečnú šancu "oplatiť" Kristovi Jeho lásku ku mne - tým, že zachránim Jeho priateľa, človeka, ktorý je Mu vzácny a drahý, až tak, že za neho prelieval Krv.

A potom je tu druhý dôvod. Učíme sa byť bohmi. Po vzore Otca sa učíme byť otcami a matkami ľuďom okolo seba. To znamená, pozerat' na nich rovnako ako Boh. S rovnakým záujmom. Pretože nám na nich rovnako záleží, sú nám rovnako drahí a vzácní, ako sú Bohu ako sme my sami Bohu. Preto ten Ježišov príkaz: *"Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vzájomne milovali, ako som ja miloval vás. Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať"* (Jn 13, 34-35). Čomu sa učia učeníci Boha? Umeniu byť bohmi. *"Boh je láska"* (1Jn 4, 8) a preto sa učia byť láskou ako Boh. Presne toto Ježiš hovorí: Ja som Boh a milujem vás až do krajnosti, až na smrť. Tak teraz, učeníci moji, sa naučte aj vy milovať jeden druhého. Dokonca urobil špeciálne gesto, aby im to navždy vštepil do mysle:

"Keď im umyl nohy a obliekol si odev, znova si sadol k stolu a povedal im: "Chápete, čo som vám urobil? Vy ma oslovujete: "Učiteľ" a: "Pane" a dobre hovoríte, lebo to som. Keď som teda ja, Pán a Učiteľ, umyl nohy vám, aj vy si máte jeden druhému nohy umývať. Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám." (Jn 13, 12-15)

Ján nám toto už len opakuje: "*Teraz ťa, pani, prosím — ale nie akoby som ti písal nové prikázanie, len to, ktoré sme mali od začiatku — , aby sme jeden druhého milovali*" (2Jn 1, 5). "*Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov*" (1Jn 3, 16). Toto je naša úloha, naše poslanie, zmysel nášho kresťanstva na zemi: naučiť sa byť bohmi. Preto Ján rovno a otvorene hovorí, že "*podľa tohto sa dajú rozoznať Božie deti od detí diablových: kto nekoná spravodlivo, nie je z Boha; ani ten, kto nemiluje svojho brata. Lebo toto je zvesť, ktorú ste počuli od začiatku: aby sme jeden druhého milovali*" (1Jn 3, 10-11). Ak nie sme ako Boh, dokonca sa ani neusilujeme zo všetkých síl takými byť - potom nie sme učeníkmi Krista, nepatríme Bohu a sme stále v smrti, stále sme deti diabla a sveta a nie Boha a Kráľovstva.

Na myseľ my prichádza sv. Maximilián Kolbe a jeho obeta za jedného konkrétneho človeka. Nepýtal sa, *čo ak, ak prežijem, budeme môcť vykonať ešte veľa dobrého? Nebude to škoda, takto zahodiť svoj život, kvôli jednému človekovi? Ktorý možno nakoniec aj tak neprežije? Ved' v budúcnosti by som mohol toho toľko vykonať...* Miesto toho za neho dal život. Z úplne prostého dôvodu: bol mu drahý a blízky. Bol mu bratom a priateľom. Synom ako otcovi po vzore Otca. Nič iné neriešil. Urobil tú pre kresťana najprirodzenejšiu vec na svete: dal život za milovaného.

Seriál poľského autora Straczynského *Babylon 5* v jednej svojej epizóde rieši, podľa čoho možno spoznať, že niekto je vyvoleným vodcom a lídrom ľudí. A odpovedá, že tým znakom je ochota položiť svoj život za jedného človeka: "*Niet väčšej lásky, než keď niekto položí život za svojho brata. Nie pre milióny, nie pre slávu, nie pre česť — pre jediného človeka, v temnote, kde niet nikoho, kto by to videl!*" Presne toto je znak boha na obraz Boha, otca na obraz Otca, spaseného človeka a kresťana na obraz Krista, ktorého učeníkom je a od ktorého sa presne tomuto učí.

Prvým krokom bude, naučiť sa *vidieť* ľudí. Skutočne ich vidieť. Zčať sa o nich *zaujímať*. *Spoznávať*. *Zbližovať*. Pretože sme sa rozhodli, že sú nám *vzácní*, že nám na nich *záleží*, že sú pre nás *dôležití*, oni osobne, ako osoby,

kvôli *sebe samým*. To je tajomstvo života Neba. To je podstata kresťanstva. Takto sa nakoniec rodí aj spoločenstvo Cirkvi, zhmotnené vo farnosti, *spoločenstve malých spoločenstiev*. Inak to ani byť nemôže!

Božia rakovina, alebo tajomstvo semienka a stromu

"Predniesol im ešte iné podobenstvo: "Nebeské kráľovstvo sa podobá horčičnému zrnku, ktoré človek vzal a zasial na svojej roli. Ono je síce najmenšie zo všetkých semien, ale keď vyrastie, je väčšie než ostatné byliny a je z neho strom, takže prilietajú nebeské vtáky a hniezdia na jeho konároch." Ďalšie podobenstvo im povedal: "Nebeské kráľovstvo sa podobá kvasu, ktorý žena vezme a vmiesi do troch mier múky, až sa všetko prekvasí."" (Mt 13, 31-33)

Je to tak nielen navonok, že kresťan by mal pretvárať svoje prostredie ako kvas a živá farnosť, nech je na počiatku akokoľvek malá, rastie a vzmáha sa samým Božím Životom, ktorý žije, bezmála naozaj tak, že ani nevie ako.

Platí to aj o našom živote. Semienko Evanjelia. Semienko Božieho synovstva. Pôda srdca. Prijmeme ho? Ak to urobíme, začne rásť. Prerastie celý náš organizmus a prenikne do každej jeho čiastočky. Ako kvas úplne zmení, premení celý náš život, úplne všetko. Pripomína to *rakovinu a metastázy* - akurát, že táto *Božia rakovina* nezabíja, ale oživuje, život neberie, ale dáva. Ňou nás prerastá a preniká Život Boha.

Otázky: Kto som? Kam patrím? Kvôli čomu som na zemi? Čo chcem, čo podniknem, čo urobím? - na všetky nám dá úplne novú odpoveď. Som syn Boha. Patrím do Rodiny Boha, do Neba, do Jeho Rodiny, Cirkvi. Ona je miesto, kde som doma, kam patrím, kde žijem. Som na zemi preto, aby som sa naučil jej spôsobom, v nej žiť - a pomohol s tým aj ostatným ľuďom. O toto mi v živote ide.

Ak to urobíme, všetko sa zmení. Všetko bude ovplyvnené. Hoci aj taká vec, ako že ideme stavať dom. *Športovec si v ňom úplne samozrejme postaví posilovňu, umelec ateliér, hudobník štúdio.* My si v ňom úplne samozrejme naprojektujeme domácu kaplnku a celý ho postavíme tak, aby sme v ňom mohli prijímať bratov a sestry z Rodiny Boha, kam patríme, stretať sa, slúžiť si navzájom - lebo my sme pre zmenu detí Boha, synovia a dcéry Najvyššieho, profesiou kresťania.

A takto bude v našom živote ovplyvnené a premenené úplne všetko - pretože sme sa stali niekým úplne iným, niekým, kým sme doteraz neboli a teraz, hľa, sme!

Uverenie a obrátenie sa - *hodenie semienka Evanjelia do pôdy nášho srdca, vmiesenie Kvasu Kristovho do nášho života* - má radikálne a ďalekosiahle následky. Zmení úplne všetko, ale o to tu predsa ide! "*Lebo ani obriezka nie je nič, ani neobriezka, ale nové stvorenie*" (Gal 6, 15), vysvetľuje Pavol. "*Musíte sa znova narodiť*" (Jn 3, 7), hovorí Ježiš - a toto je spôsob, akým sa to deje. V krste nám bolo odovzdané *semienko* a v Eucharistii *nový kvas* Kráľovstva. Vierou a láskou ho prijímame a tak smieme mať nádej, že čím sa stávame a sme tu, na zemi, budeme smieť ostať aj potom, v nesmrteľnej Sláve Večnosti.

Kresťanstvo, to je vášeň

Vášeň je studňa a zdroj sily v nás a Boh je Ženích a manžel. Oboje ide k sebe. Oboje má ísť k sebe. Od *Vel'piesne* v Starom Zákone až po *mystikov* Cirkvi tomu všetci vydávajú svedectvo.

Potlačiť vášeň - je to vôbec možné? A ak vášeň odumrie - čo z nás ostane? Dokonalé mŕtvoly, machom obrastené nehybné a studené kamene budhistickej "dokonalej samovraždy", *nirvány*?

Väčšinou k niečomu vášeň cítíme a máme. K sexu. K jedlu a pitiu. Niekto možno ide ďalej a nasmeroval svoju vášeň vyššie - na dielo, na ktorom pracuje, na šport alebo záľubu, ktorej sa venuje.

Kresťan je človek, ktorý svoju vášeň uprel na Boha. Je *žiadostivý* Boha, jednoty s Bohom, ako píše už Písmo, že "*ako jeleň dychtí za vodou z prameňa, tak moja duša, Bože, túži za tebou. Po Bohu žízni moja duša, po Bohu živom; kedyže už prídem k nemu a uzriem Božiu tvár?*" (Ž 42, 2-3). Túži splynúť s Bohom, stať sa s Ním jeden, vojsť do Jednoty. Nakoniec, *nie je podobná túžba aj v pozadí telesnej žiadostivosti a sexu - túžba niekoho si prisvojiť a urobiť ho časťou seba, možno akoby pohltiť, obsiahnuť v sebe?* Vášeň k Bohu túži byť takto obsiahnutý, akoby pohltený, obklopený a zjednotený s Bohom a v Bohu, Ženíchovi.

Vášeň k Bohu je prostá strachu a plná úžasu, ved' prvý "*on miloval nás*" (1Jn 4, 10) a prišiel sa ako Ženích uchádzať o nás a dokonca "*poslal svojho Syna ako zmiernu obeť za naše hriechy*" (1Jn 4, 10). Nemáme strach, že by sme stratili Boha - jedine my by sme sa mohli stratiť Bohu. Toho jediného sa bojíme. Aj preto sa všetkou silou, celou svojou vášňou upierame k Nemu! Vedome a dobrovoľne smerujeme všetku silu svojej vášne k Bohu, odvažujeme sa takto k Nemu upnúť celým bytím, nielen duchom ale aj dušou a telom, *milovať* Ho duchom a byť doň súčasne aj *zamilovaní* dušou a *zaľúbení* telom a všetko naraz v jedinom mocnom

pohybe celého nášho Ja, pretože dôverujeme, že naša *žiadostivosť Boha* bude naplnená, veď už teraz je Ním napĺňaná!

Poznáme bolesť odvrhnutia a sklamanej, zradenej, ohrdutej a potupenej lásky. Nechceme to zažiť. Ale dôverujeme svojmu Ženíchovi natoľko, že to riskneme. To je *viera*. Viera, ktorá sa prejavuje tým, že celú silu svojej vášne upriamime na Boha, Ženícha a Manžela - veď sme Jeho Nevesta - aby sme Ho milovali láskou, ktorá *"je mocná ako smrť a vašeň lásky tvrdá ako podsvetie. Jej páľa — to ohňa plápolý, jej plamene, to Jahveho je žiar"* (VĽp 8, 6), aby sme Ho milovali a upli sa k Nemu *"celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou"* (Dt 6, 5). Áno, toto je viera. Bez viery nie je láska možná. Skutočná viera ale vždy vedie k tejto láske! Kto verí, pre toho je Boh jeho vášňou. A tak sa odvažujeme postaviť všetko, celý svoj život, *na jednu kartu* a všetkou svojou silou, všetkou svojou láskou, všetkou svojou vášňou udierame do onoho *temného oblaku nevedenia*, v ktorom sa akoby ukrýva (a čaká na svoju nevestu) náš Ženích, tak podobný a súčasne tak nesmierne iný a odlišný od všetkého, čo sme doteraz poznali. Veď On sám hovorí, že *"každý, kto prosí, dostane, a kto hľadá, nájde, a kto klope, tomu otvorí"* (Mt 7, 8) - a tak klopeme, búchame, mocne vyznávame svoju lásku a *"túžobne očakávame a dúfame, že nebudeme v ničom zahanbení"* (porov. Flp 1, 20). Viera nám dáva odvahu milovať Boha, pristúpiť k Nemu a ponúknuť Mu svoju lásku. Je to viera, že akokoľvek trúfalo to znie, ja smiem, ja môžem milovať Boha - a On moju lásku neodmietne, ale dokonca opätuje, ba viac, *"my milujeme, pretože on prvý miloval nás"* (1Jn 4, 19)!

Kresťanstvo je vašeň, modlitba je spočívanie na Ženíchovej hrudi, omša je svadobná hostina Baránka - Manžela a oltár je svadobné lôžko, na ktorom v posvätnom akte prijímania, *commúnia*, nevesta a Ženích splývajú v jedno Telo a jedného Ducha. Tu vašeň vrcholí. Tu sa Boh sám stáva našim chlebom, našim pokrmom, naplnením a uspokojením všetkého. Počujeme, cítime tu silu? Silu lásky Boha? Boh sa z lásky stáva najprv Obetou za nás a potom Chlebom pre nás! Tu sa Kristus stáva našim manželom a predstavuje nás Otcovi ako svoju manželku a nevestu a v Ňom a kvôli Nemu nás Otec prijíma za svoje deti a my tak *"skrze neho máme ... v jednom Duchu prístup*

k Otcovi" (Ef 2, 18). Skutočné kresťanstvo je plné Svetla, plné tepla, domácke a súčasne vznešené a slávne a zároveň vášnivé a intímne. Všetko naraz, všetko v jednom. Viac a plnšie to bude už až v Nebi. Veď spasení sme len preto a tak, že "muž zanechá otca i matku a pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele. Toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi" (Ef 5, 31-32).

Len musíme prekonať strach, obavy, nedôveru, beznádej. Len musíme uveriť. Bez viery láska možná nie je. Bez lásky, ako by sa mohla nevesta páčiť Ženíchovi, milovaná ale nie milujúca a bočiaca od náruče a objatia Ženícha? Preto *"bez viery je ... nemožné páčiť sa Bohu"* (Hebr 11, 6).

Boh je naozaj môj Otec i Brat i Manžel. Som naozaj Jeho syn, Jeho súrodeneц i Jeho nevesta a manželka. On je tak pre mňa vo všetkom všetkým a je som v Ňom vo všetkom všetkým. Sme Rodina ako žiadna iná. Máme vzťah ako žiaden iný. Čo pozemská realita v kúskoch a nejasne zrkadlí a naznačuje, On Je. Vášeň nesmie byť odsúdená ani potlačená ani vyhasená. Musí byť naplnená. V Ňom. Preto ju do nás On sám vložil. Máme odvahu dúfať. Odvahu viery prebudiť v sebe túto vášeň a všetku ju uprieť na Neho a alebo *uspieť*, alebo *zomrieť*, pretože tam už iná možnosť nejestvuje - vierou však dúfame v to prvé.

Bledé, smutné, bezkrvné "kresťanstvo"? Ani náhodou. Kto nezažil Boha, nevie, čo je skutočná vášeň, skutočná blaženosť, pohlcujúca celého človeka!

Ale nie bez tela!

Aby človek mohol naozaj celým bytím žiť s Bohom a prežívať kresťanstvo, ktoré je plné vášne a kde Boh je Ženíchom, musí najprv uveriť, že v Bohu v skutku nájde naplnenie všetkých svojich túžob a potrieb. V Bohu - nie cez Boha v zmysle, že Boh mi niečo daruje alebo sa o niečo postará, ale v Bohu

samotnom. Tak, ako to povedala veľká Terézia, že *solo Dio basta*, Boh sám stačí. A naozaj všetkých, úplne všetkých.

Potom je pripravený naozaj sa do Boha ponoriť. Je v nás schopnosť fantázie a predstavivosti. Tak, ako sa dokážeme napríklad modliť bezmyšlienkovito a len kdesi v pozadí recitovať slová, tak aj keď sa snažíme sústrediť sa, často to robíme nezaangažovane, v podstate si skôr seba v duchu predstavujeme, ako sa vrúcne a oddane modlíme - ale v skutočnosti to ešte nerobíme. Náš vzťah s Bohom začne byť skutočný vtedy, keď sa jeho súčasťou - áno, aj súčasťou modlitby a adorácie - stane aj naše telo, nielen myseľ. Keď začneme tieto "veci" skutočne *konať*, nielen si ich a ich konanie v mysli *predstavovať* - a to celým svojim ja, čiže myseľou a duchom, ktoré sú v tele, sídle nášho Ja. Tak, ako vraví Písmo: "*Oslavujte teda Boha vo svojom tele*" (1Kor 6, 20). A inde: "*Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, zo všetkých svojich síl a z celej svojej mysle*" (Lk 10, 27). Až keď takto sa upíname k Bohu všetkým, nielen myseľou, ale aj telom, keď po ňom túži naša duša ale aj naše telo, vtedy je to skutočné. Samo Písmo o tom svedčí:

"Bože, ty si môj Boh, už od úsvitu sa viniem k tebe. Za tebou prahne moja duša, za tebou túži moje telo; ako vyschnutá, pustá zem bez vody." (Ž 63, 2)

"Túži a zmiera moja duša po nádvoriach Pánových. Moje srdce i moje telo vznášajú sa k Bohu živému." (Ž 84, 3)

Ak sa takto modlíme, už viac niet miesta pre iné. Modlitba sa stáva skutočnou, celistvou, prirodzene sústredenou. A rovnako to platí o všetkom, aj o samom živote. Sme bytosti hmotné a bez tela nemôže byť nič skutočné ani úplne. Vzťah s Bohom dvojnásobne! Len ak je súčasťou tohto vzťahu všetko, aj telo, môže byť tento vzťah plný vášne medzi Ženíchom a nevestou! To je to, čo hovorí aj Jakub: "*Viera, ak nemá skutky, je sama v sebe mŕtva*" (Jak 2, 17). Viera je vec *mysle a srdca*, skutky však patria *telu*. Bez tela nie sú skutky a bez skutkov sa viera mení z viery na názor, predstavu, fantáziu,... Je ako viera mŕtva. Všetko musí byť skutkom, všetko

musí zahŕňať celého človeka, aj modlitba, aj adorácia, aj liturgia, všetko. Tak, ako to robí Pán v samej Eucharistii.

Telo je aj kotvou reality. Mysel' dokáže blúdiť, ale telo nie. Kde je telo, tam je tu a teraz, tam je skutočnosť, tam sme. Tam je aj sám Pán. Preto Pavol píše: "*Pevne dúfam, že ako vždy, tak aj teraz, bude oslávený Kristus v mojom tele*" (Flp 1, 20). Naša viera, naše kresťanstvo, musia byť vskutku *zemité*. Nie gnosticky odmietajú hmotu a hmotné telo a žiť všetko len "duchovne" v zmysle "nehmotne", len mysl'ou, ale zahrnúť aj samo telo - veriť telom, milovať telom, modliť sa telom, aby Bohu veril, po Bohu túžil, Boha chválil a Bohu slúžil celý človek, nielen jeho časť. Potom všetko, dokonca aj hlad pôstu, bolesť obety, sa stávajú súčasťou tohto vzťahu a menia sa na miesto jasu a radosti, ako zakúsil už Pavol, ktorý o tom píše, že "*teraz sa radujem v utrpeniach pre vás a na vlastnom tele dopĺňam to, čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev*" (Kol 1, 24). Áno, aj hlad dokážeme milovať, ak hladom milujeme a oslavujeme Ženícha!

"Veď horlím za vás Božou horlivosťou. Zasnúbil som vás jednému mužovi, aby som vás odovzdal Kristovi ako čistú pannu." (2Kor 11, 2)

Nič ľudské nie je Bohu cudzie

Nič ľudské nie je Bohu cudzie, veď nás stvoril. *Hriech* je Bohu cudzí, ale ten nie je ľudský. Pretože hriech, to je odlúčenie človeka od Boha, to je stav, v ktorom si myslíme, že niečo Božie je cudzie nám, ľudom. A ani to nie je pravda, veď nás stvoril Boh, na svoj obraz nás stvoril a stvoril nás aby sme v Ňom našli završenie a naplnenie samých seba, svojho ľudstva. Až zbožštený človek je naplno ľudský a naplno človekom.

V praxi to znamená, že všetko v nás môže a má byť "potiahnuté" až k Bohu, až do Neho. V Ňom všetko nachádza svoju plnosť, všetky naše túžby všetky naše schopnosti, všetky naše hnutia, všetky naše sny, všetko nachádza svoju dokonalú a slávnu podobu a formu v Bohu a je v Ňom oslávené. *Telesná žiadostivosť, túžba po jedle a pití, túžba po bohatstve, po zábave, po spoločnosti, po dôležitosti, po slobode, po veľkosti*, všetky tieto túžby nachádzajú v Bohu svoje dokonalé naplnenie, svoju vrcholnú duchovnú (čiže úplnú a skutočnú a dokonalú) podobu - a v Bohu my sami nachádzame a zažívame, že všetko v nás je naplnené, uspokojené, ba prekypujúce a preplnené, pretože Boh nielen napĺňa, ale všetko presahuje, nekonečne presahuje. Je ako bezodná studňa, z ktorej čerpáme každý koľko len chce a koľko len vládze a nikdy nevyčerpáme viac, než pár kvapiek z jej ohromnej hlbiny.

Peklo je opustenie Boha, lebo si myslíme, že Boh je *proti* našim túžbam. *Pripomína mi to dieťa, ktorému bohatý otec chce darovať pretekárske auto a celý areál, kde sa môže do vôle vyšantiť - a dieťa, hoci má izbu oblepenú obrázkami práve takých áut a takých areálov, s plačom uteká preč a kričí, že otec mu chce vziať jeho trojkolku a nechce mu dovoliť voziť sa na nej po ulici pred domom...* Toto je Peklo. Ostať sám so svojimi túžbami a nikdy nedovoliť, aby boli naplnené, aby naša žiadostivosť bola naplnená a ukojená v tej jedinej žiadostivosti, ktorá je "dovolená", lebo má zmysel - a tou je *žiadostivosť po Bohu*, keď "*po Bohu žízni moja duša, po Bohu živom; kedyže už prídem k nemu a uzriem Božiu tvár?*" (Ž 42, 3) a "*keď som pri tebe, nič pozemské ma neteší. Hynie mi telo i srdce, no Boh je Boh môjho srdca a podiel večity*" (Ž 73, 25-26).

Naozaj, nič v nás nie je určené na to, aby bolo potlačené alebo zničené, ale pretvorené, očistené, zavŕšené, posvätené a nakoniec spolu s nami zbožštené v Bohu. Jediné, čo zmizne, sú ilúzie - strach, nedôvera, smútok, beznádej,... - a tie zmiznú sami od seba, keď prichádza to, čo je skutočné: spoločenstvo s Bohom a spočinutie v dôvere, nádeji, láske, bezpečí a istote Božej Plnosti.

Je nádherné, krásne a veľmi oslobodzujúce, keď toto človek pochopí a prestane sa vzpierať Tomu, kto je Jeho naplnením. Veď kvôli tomu sme boli stvorení, aby všetko v nás a celí my boli zbožštení v Bohu a tak sme boli naplnení ľuďmi. Všetko nachádza v Bohu svoje naplnenie. A svoje naplnenie nachádza v Bohu úplne všetko. To je to tajomstvo. Neexistuje žiadna oblasť života, ktorá by mala byť nejako vyňatá z posvätna či nehodná Boha. A naopak, úplne všetko a každá oblasť nášho života je určená na to, aby bola posvätená a bola svätou a bola v Bohu. Aj o našom osobnom živote a našej osobnosti platí onen Boží zámer "*zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko, čo je...*" (Ef 1, 10).

"A Boží pokoj, ktorý prevyšuje každú chápacosť, uchráni vaše srdcia a vaše mysle v Kristovi Ježišovi." (Flp 4, 7)

Čriepky I

Úlohou kňaza - a hlásateľa evanjelia vôbec - je zariadiť, aby počúvajúcí *zatúžil* po tom, čo on ohlasuje.

***

Čnosť čistoty je schopnosťou transformovať, presmerovať sexuálnu energiu na veci vyššie. Ale fungovať by to malo vari aj univerzálne. Napríklad aj ako presmerovanie *chuti hodovať a jesť* či akéhokolvek iného pudu a telesného sklonu. Presmerovanie emócie hnevu. Dokonca sklonu leňošiť... Či?

***

Sme tak neprekonateľne svetskí, že naozaj len nepretržité hľadanie na Neho a vystavovanie sa Jeho prítomnosti nás môže z toho vytiahnuť a preniesť na

úroveň života a myslenia a konania Boha, ktorý presahuje každú našu predstavu.

***

Existuje detskosť a detinskosť a sú to dve totálne odlišné veci. Vo vzťahu k Bohu a v kresťanstve vôbec ich musíme jasne odlišovať. Byť dieťaťom Boha vyžaduje celkom slušnú dávku zrelosti.

***

Dôležitá je kvalita. Ježiš za svojho života sformoval jedenásť ľudí a úplne to stačilo.

***

*Javiť sa dokonalým, to je drina, vopred odsúdená na neúspech. Na druhej strane, byť dokonalým – to je niečo, čo sa javí byť úplne ľahké, prirodzené a zábavné. Za predpokladu, že k tomu máme dostatok pokory, vnútornej slobody a uvoľnenosti. Človek naozaj *dokonalý* sa totiž navonok často javí *nedokonalým* a *malým*...*

***

Je to neskutočné uľahčenie, keď človek zhodí zo seba – či skôr je z neho sňatá všetka tá starina a dospeláckosť a pretváarka a upätosť a vzťahovačnosť a čo ja viem čo všetko ešte sveta a starého človeka a on zrazu stojí konečne malý, konečne dozretý do dieťaťa Boha, konečne mladý ľudskou malosťou a Božou mladosťou... až sa človeku derú do očí slzy uľahčenia a slobody!

***

Láska nie je cit ani nabudenosť. Láska môže byť a často je smutná. Skleslá. Unavená a uťahaná. Na hrane zrútenia, beznádeje či vyhorenia. Stále ale je – pretože láska, to je jednoducho, keď nám na druhom záleží a preto a práve

preto sa znovu zdvihneme a znovu urobíme jeden krok, jeden skutok, jednu vec,... a potom d'alšiu... lebo nám na ňom záleží a ak nie my, tak kto?

***

Často prosíme Boha o to, aby nás oslobodil a uzdravil, ale nechytáme ho za ruku. Ježiš nám svoju ruku podáva a držiac sa za jeho ruku môžeme byť slobodní. Blahoslavený, kto *nevidí* a *uverí* a zachytí sa Kristovho slova a držiac sa Krista je slobodný!

***

Vedieť, že ich za mňa Kristus Boh zomrel na kríži je veľká vec - ale naplno si to človek uvedomí možno až vtedy keď zažije dotyk Boha a odpustenie v konkrétnej veci, keď koná niečo čo nie je úplne v poriadku, a zrazu pocíti že ho Boh napriek tomu prijíma, že mu odpúšťa, že ho miluje, že ho berie a prijíma takého aký je. Nieкто to začne zneužívať a ztratí sa. Pre iného je to zase dôvod zamilovať sa.

***

Presmerovanie vášne - alebo onej "sexuálnej energie" - v sebe nesie aj odpútanie sa. A tak muž (žena) sa odpútava od *tela*, aby presmerovala túto vášň k *osobe* - a to je povaha manželstva, jednoty dvoch osôb a životov, nielen tiel. Analogicky keď človek upína svoju vášň k Bohu, odpútava sa obdobne od sveta a časnosti, "zanecháva svet", ktorý už viac nie je jeho vášňou a láskou, ale Boh. A tak, ako sex z manželstva nezmizne, len v ňom nájde svoje vlastné a prirodzené miesto a naplnenie, rovnako aj svet v Bohu.

***

Alebo sa Boh stane naplnením *všetkých* našich túžobne a všetko sa nakoniec zavří a spojí v Kristovi, alebo máme smolu...

***

Ak ma byť vzťah s Bohom vášňou, musíme sa doň vložiť a vrhnúť úplne celí, telom i dušou - riskujúc, že ak to nejako nevyjde, zlomí nás to a spôsobí nám to nesmiernu bolesť, možno dokonca zabije. Ale veríme a dúfame... a smädíme, žiadostiví sme Boha! Odvažujeme sa poddať svojej túžbe, staviť všetko na jednu kartu a celou silou všetkej svojej túžby a žiadostivosti i nádeje sa vrhnúť do Hlbiny Boha.

***

Prijatí, lebo hriešnici

Kresťanstvo je manželstvo. Boha a človeka. V *dobrom* i *zlom*. V radosti i bolesti. V sile i slabosti. To prvé je z Boha. To druhé je z nás. Ale oboje tam je. Boh nás prijíma, celých a úplne. A my takisto môžeme, ba musíme prísť a vojsť do tohto zväzku *celí* a *úplne*. Tak to je. Preto je kresťanstvo milosť - že Boh nás takých prijíma. Že v tomto a takto môžeme žiť so samým Bohom, ktorý nás prijal - a vďaka tomu prijímať Jeho.

Boh sa tak stal našim útočiskom, miestom, kde môžeme spočinúť a kde sme našli lásku, prijatie, súcit, milosrdenstvo - a pokoj. Vskutku zažívame pokoj a v ňom hlbokú radosť z prijatia a z porozumenia, ktoré nachádzame v Bohu, ktorý pozná našu slabosť a miluje nás takých, akí sme. Jeho láska nie je podmienená ničím. A je to ona, ktorá nás pretvára a dáva nám silu a odvahu oddať sa Mu úplne: prijatí Bohom nie napriek tomu, ale práve takí, akí sme, "*neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov, aby sa kajali*" (Lk 5, 32), hovorí On.

Preto to tak robíme aj medzi sebou v Cirkvi. "*Milovaní, keď nás Boh tak miluje, aj my sme povinní milovať jeden druhého*" (1Jn 4, 11). Prijímame jeden druhého nie preto, že sme dokonalí a dobrí, ale že sme hriešnici. Ako sme prijatí, tak sa aj prijímame navzájom. Sami sme biedni a tak máme súcit k biednym ako my. Prijímame ich a sme prijatí. V tomto sme si navzájom blízki. To je Cirkev, spoločenstvo hriešnikov, ktorí vedia, že potrebujú pomoc a záchranu, lebo sú zlí a biedni a hriešni. Už to spoznali. Už to vedia. Už to neskrývajú ani nezapierajú. Boh ich takých prijal. Tak prečo by to robili? Preto aj jeden druhého takých prijímajú.

To je to zvláštne oproti svetu, že Bohom i navzájom sa prijímame, lebo sme hriešnici. Sme si navzájom blízki práve preto, že sme hriešnici, podobne, *ako sú si napríklad ľudia v AA klube blízki a prijímajú sa navzájom preto, lebo sú tiež všetci alkoholici*.

Telesne na duchovnom pracovať

Keď sa Boh stal telom, môžeme ale aj musíme Ho prijímať tak, ako k nám prichádza, v Tele. To je Eucharistia a z nej zrodená Cirkev, jedno a to isté Telo Boha.

Ale aj z našej strany, Telo môžeme prijať iba telom, s Bohom v tele sa môžeme spojiť, zjednotiť iba v tele, svojom tele. Preto bol a je gnosticizmus taký zákerný a nebezpečný, či už v podobe fantazírujúcej ezoteriky, alebo v podobe protestantského "iba viera", čistý úkon mysle. Odrháva nás totiž od hlavného nástroja nášho zbožštenia a tým je naše telo.

Kresťanstvo je vskutku o tom, že sa učíme byť *bohmi* po vzore Boha, *otcami* a *matkami* po vzore Otca, *bratmi* a *sestrami* po vzore Brata a *nevestami* pre svojho nádherného Ženícha. Dielňou, v ktorej sa tomu učíme, je *svet* a ľudia v ňom, nástrojom, ktorým to konáme, je naše *telo* a to, čo k nemu patrí - majetok, peniaze, čas, sily, schopnosti,...

Boh sa stal telom a v tele neprestal byť Bohom. Aj v tele žil a konal ako Boh. My sa teraz, v spojení s Ním a od Neho učíme rovnako ako On byť bohmi v tele - aby sme raz mohli byť bohmi aj v duchu, ako je On od večnosti.

"Hľa, poviem vám tajomstvo: Nie všetci umrieme, ale všetci sa premeníme: ... Ved' toto porušiteľné si musí obliecť neporušiteľnosť a smrteľné si musí obliecť nesmrteľnosť." (1Kor 15, 51.53)

Byť bohmi v tele je to, o čom hovorí Kráľ: *"Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdi do radosti svojho pána"* (Mt 25, 21) - a tou je byť v Bohu bohmi už nie v tele, ale v duchu, keď sa samo telo stane duchovné a teda božské podľa slov Písma, že *"seje sa telo"*

živočišne, vstáva telo duchovné" (1Kor 15, 44), už nie v časnosti, ale vo Večnosti, nie "vo viere, ale v nazeraní" (porov. 2Kor 5, 7), nie trochu, ale úplne.

Preto platí: *"Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona. Lebo akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám"* (Lk 6, 38). Akou mierou sa staneš bohom v tele na zemi, takou mierou ním budeš v Duchu vo Večnosti.

Čo sám očakávaš od Boha? Že ti odpustí všetky hriechy? A to odpustenie - ako sa prejaví? Že ťa milosrdne prijme takého, aký si, v tvojej slabosti a nedokonalosti? Že bude nad tebou bdieť, bude ťa viesť, chrániť, počúvať tvoje modlitby, pomáhať ti, že ťa prijme do svojej Rodiny a stane sa tvojim Otcom a prijme ťa k sebe domov, do Neba? Čakáš toto od Boha? Zaiste. No, potom začni byť tým istým ty voči ľuďom, ktorí sú okolo teba! Začni voči nim žiť a konať rovnako - sám Kristus ti to prikazuje, keď hovorí: *"Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec"* (Lk 6, 36), *"buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec"* (Mt 5, 48)!

"[Kristus] zreteľne pridal a pripojil zákon, zaväzuje nás presnou podmienkou a zmluvou, že máme žiadať také odpustenie našich vín, ako aj my odpúšťame svojim vinníkom. Aby sme vedeli, že nemôžeme obsiahnuť, o čo vzhľadom na svoje hriechy prosíme, ak nebudeme aj my konať podobne so svojimi hriešnikmi. Preto aj na inom mieste hovorí: „Akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám.“ (Mt 7,2)" (sv. Cyprián)

Vykonať to máš a môžeš iba v tele a telom. To je to uľahčenie, ktoré Ti Boh dal: neplynú k tebe všetky myšlienky ako u Boha, počuješ iba slová toho druhého. Nie si v ňom a nežiješ v tomto zmysle všetko, čo on žije, len ho vidíš a stretáš, aj to nie stále. Nie všetkých ľudí na celom svete naraz, ale len zopár, z tvojho okolia a jedného po druhom. A každý deň si od toho môžeš oddýchnuť, keď odpočívaš a spíš. Vidíš, ako ti to Pán uľahčil? Ako sluhom v podobenstvo, kde *"zavolať si svojich desiatich sluhov, dal im desať mín a povedal im: "Obchodujte, kým sa nevrátim!""* (Lk 19, 13) a nevrátil im na pleciah hneď ťarchu všetkého svojho majetku a obchodu, aj nám Pán najprv

zveruje len málo, trochu, ohraničuje nás telom, časom, priestorom. Na začiatok stačia vonkajšie skutky, ktorými konáme ako Boh a dokazujeme, že sa bohmi stávame: "*bol [som] hladný a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť; bol som pocestný a pritulili ste ma; bol som nahý a priodeli ste ma; bol som chorý a navštívili ste ma; bol som vo väzení a prišli ste ku mne*" (Mt 25, 35-36).

Naučme sa teda byť bohmi a otcami ľuďom sveta a bratmi a sestrami členom Cirkvi svojim telom, svojimi skutkami, s pomocou vecí tohto sveta, ktoré nám Boh láskavo zveril do užívania ako nástroje tohto učenia a osvedčenia sa.

"Nemýľte sa: Boh sa vysmievať nedá. Čo človek zaseje, to bude aj žať. Lebo kto seje pre svoje telo, z tela bude žať porušenie. Ale kto seje pre ducha, z ducha bude žať večný život. Neúnavne konajme dobro, lebo ak neochabneme, budeme v pravom čase žať. Kým teda máme čas, robme dobre všetkým, ale najmä členom rodiny veriacich." (Gal 6, 7-10)

Toto je podstata. Siat' telom a telesné veci, ale nie pre *telo*, ako ľudia sveta ale pre *ducha*. Oni využívajú svoje telo pre telo - aby zveľadili svoj majetok, aby si užili jedlo a pitie, aby sa venovali pozemským záľubám a zábave, aby urobili kariéru, aby získali uznanie, postavenie, vplyv, dokonca moc... My nie. Nás už toto nezaujímá ani neláka. Máme iný cieľ, inú ambíciu, *stať sa bohmi*. A tak sejeme veci telesné, ale pre ducha. Využívame telo, aby sme sa v tele naučili byť bohmi na obraz Boha v tele, Krista. Aby sme sa ako bohovia v tele osvedčili a raz tak, z milosti Boha, sa na nás splnil prísľub, ktorý nám dal, že "*keď sa on zjaví, budeme mu podobní, lebo ho budeme vidieť takého, aký je*" (1Jn 3, 2), "*lebo ak sme s ním zrástli a stali sa mu podobnými v smrti, tak mu budeme podobní aj v zmŕtvychvstaní. Ved' vieme, že náš starý človek bol s ním ukrižovaný, aby bolo hriešne telo zničené, aby sme už neotročili hriechu. Lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu*" (Rim 6, 5-7). Preto "*každý, kto má túto nádej v neho, usiluje sa byť čistý, ako je on čistý. ... Kto ostáva v ňom, nehreší; kto hreší, ten ho nevidel, ani*

nepoznal. Deti moje, nech vás nik nezvedie. Kto koná spravodlivo, je spravodlivý, ako je on spravodlivý" (1Jn 3, 3,6-7).

Čo do nástrojov a spôsobu uskutočnenia musí byť naše kresťanstvo hmotné a telesné tak, ako len byť môže, lebo *"viera bez skutkov je neúčinná"* (Jak 2, 20), *"keď ako Otca vzývate toho, ktorý súdi bez nadŕžania osobám, každého podľa jeho skutkov"* (1Pt 1, 17)! A čo do cieľov, musí byť tak duchovné, ako len môže, *"bez viery je totiž nemožné páčiť sa Bohu"* (Hebr 11,6) a len *"kto seje pre ducha, z ducha bude žať večný život"* (Gal 6, 8). „Vnútro“ je na povrchu, viera je vonkajším skutkom a duchovný život sa musí žiť vo všetkom hmotne a teda v tomto zmysle telesne.

Vášeň, nie cit

Nesmieme si zamieňať vášeň s citom. Lebo keď ma človek vášeň v nejakej záľube, neznamená to, že neustále je nabudený alebo neustále niečo pociťuje. Znamená to ale, že ho niečo baví, zaujíma a to trvalo. Sústreďuje na to svoj život, rastie v tom, venuje sa tomu a prináša mu to veľké naplnenie a má v sebe túžbu po tom. Podobne muž k žene či žena k mužovi, je uchvátená tým druhým, túži po ňom, myslí na neho, hľadá v ňom svoje uspokojenie.

Pre kresťana je vášňou Kristus a život a Ním, čiže kresťanstvo. Lebo kresťanstvo, to je život a Kristom. Sme ako zaľúbené dievča, ktoré je uchvátené svojim Milým. A hľa, On sám si ho zasnúbil v krste! Miluje ho a namiesto kytíc mu dáva svoje vlastné Telo a drahú Krv. To veru je dôvod k veľkej radosti, veď ako vyznávame a ako vraví sám Ježiš, Eucharistia je onou snubnou Zmluvou medzi nami a Ním, závdavkom Neba a blaženej Večnosti so Ženíchom!

Ako teda vraví Apoštol, *"zasnúbil som vás jednému mužovi, aby som vás odovzdal Kristovi ako čistú pannu. Bojím sa však, aby sa vaše zmyšľanie*

neskazilo a neodchýlilo" (2Kor 11, 2-3). Lebo teraz, už zasnúbená ale ešte nie vydatá, stojí panna - a ňou sme my - pred úlohou prichystať sa a pripraviť na manželstvo so Ženíchom. A toto nás naplňa ďalšou vášňou - nie pocitmi, ale uchvátením veľkosťou toho, záľubou v tom, čo nás čaká a záujmom o to, na čo sa pripravujeme. Máme sa totiž stať bohom. Čujete? Bohom! Uvedomujete sú tú veľkosť? Dokážete si to predstaviť, že už za pár krátkych rokov, možno aj skôr, príde okamih Svadby Baránkovej, z nevesty sa stane manželka a z človeka sa stane boh, pretože Kristus "*pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele - toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi*" (Ef 5, 31-32)? Nože, skúste si to predstaviť! Skúste si seba takto predstaviť! Jedno s Kristom, milovaným, vytúženým, nádherným, krásnym, jasným, mocným, vznešeným, nadovšetko dobrým, tým najlepším - a vy bohmi po Jeho boku, oslávení Jeho slávou a pretvorení Jeho Veľkosťou?

Odvážili sme sa uveriť. Odvážili sme sa uveriť Jemu i Jeho láske. Odvážili sme sa uveriť v osud, ktorý nám On pripravil a do ktorého nás pozval!

Tak sa v nás dvíha oná vášeň. Ohromenie. Túžba. Záľuba. Záujem. Viac, než záujem! Skutočná dychtivosť po tomto osude, žiadostivosť po takomto Ženíchovi. Upriamenosť samého života. Všetko ostatné bledne - veď čo už by sa len mohlo vyrovnáť tomuto? S rozkošou poznávame svojho Nastávajúceho. Na lôžku večer sa chvejeme sladkou túžbou a predstavou, že už čoskoro bude On, Syn Boha, náš, navždy náš a my Jeho. V modlitbe si šepkáme jeden druhému, srdce srdcu, v Eucharistii prežívame extázu spojenia, zasnúbenia, darovania sa nevesty Ženíchovi a Ženícha neveste. A chystáme sa. Učíme sa byť bohmi. Opúšťame všetko, čo nie je hodné bohov a čo je v rozpore s novým postavením, ktoré nás čaká. Túžime byť najlepšou nevestou a raz najlepšou manželkou pre Neho. Skutočným partnerom, skutočným spoločníkom a druhom, podobným Podobnému. V adorácii trávime s Ním svoj čas, hľadáme na Neho a nasávame do seba Jeho vznešenú podobu. Vo svete potom sa učíme, cvičíme, navykáme si vo všetkom myslieť, žiť, správať sa, hovoriť a a konať ako On. Byť Mu podobní, aby sme s Ním mohli byť jedno telo.

Toto je naša vášeň. Nie povrchný cit. Skutočná hlboká vášeň pre Krista, vášeň pre život s Ním, vášeň pre božstvo, vášeň pre Nebo. Vášeň, ktorá preniká našu dušu rovnako ako naše telo. Vskutku milujeme a vášnivo túžime po Ženíchovi a živote s Ním a učíme sa a pripravujeme na tento večný život s Ním *"celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou"* (Dt 6, 5). *Presne ako nevesta, už zasnúbená ženichovi a chystajúca sa na svadbu a ešte viac na nový život s ním po svadbe, keď definitívne opusti rodný dom, v ktorom teraz už len chvíľku býva, aby navždy odišla so svojim manželom.*

Je to jednoducho hlboké, vnútorné a bytostné: Toto chcem! Za týmto idem! Toto je môj život! Povedomie, ktoré mám. Môj osud. Moja voľba!

Prečo je nesúdenie znakom synovstva

"Tu Pán povedal Abramovi: "Odíd' zo svojej krajiny, od svojho príbuzenstva a zo svojho otcovského domu do krajiny, ktorú ti ukážem." (Gn 12, 1)

Je to aj o *vzťahovaní sa*. V novej krajine bude musieť Abram uzatvoriť nové spojenectvá a vzťahovať sa k iným ľuďom a "páčiť sa im", než to bolo v starej krajine otcov, ktorú opúšťa a staré vzťahy a spojenectvá s ňou - on sám to tak cíti, napríklad aj tu: *"Keď sa blížil k Egyptu, povedal svojej žene Sarai: "Naisto viem, že si pekná žena a keď ťa uvidia Egypťania, povedia si: "To je jeho žena." Mňa zabijú a teba nechajú žiť. Hovor teda, že si moja sestra, aby sa mi popri tebe dobre viedlo a aby som tvojou zásluhou ostal nažive."* (Gn 12, 11-13).

On je predobrazom nás. Nám Pán povedal to isté, keď nás vyzval: *"Usilujte sa vojsť tesnou bránou, lebo hovorím vám: Mnohí sa budú pokúšať vojsť, a*

nebudú môcť" (Lk 13, 24), lebo *"ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom"* (Lk 14, 33). Aj my musíme odísť *"od svojho príbuzenstva a zo svojho otcovského domu"* (Gn 12, 1) do novej krajiny Božieho Kráľovstva a stať sa súčasťou novej Rodiny Boha, preto vraví aj Ježiš, že *"kto miluje otca alebo matku viac ako mňa nie je ma hoden"* (Mt 10,37) - práve preto!

Jeden zo znakov tohto prechodu spočíva práve vo vzťahovaní sa. *"Chcem si teraz nakloniť ľudí alebo Boha? Alebo sa usilujem páčiť sa ľudom?"* (Gal 1, 10), píše Pavol a tým to vystihuje.

Vo svete vládnu ľudia a Zlý, ktorý je nad všetkým *"knieža tohto sveta"* (Jn 16, 11). Ak chceme uspieť, musíme sa jemu páčiť a aj ľudom, alebo sa im páčiť, alebo ich prekonať, ovládnuť, poraziť. Preto neustále súdime a posudzujeme každého, aby sme vedeli, ako sa k nemu vzťahovať a následne správať a zachovať.

V Nebi vládne Boh. Ak chceme žiť v Nebi, musíme sa vzťahovať k Nemu, *"nie aby sme sa ľudom páčili, ale Bohu, ktorý skúma naše srdcia"* (1Sol 2, 4), pretože v tomto novom svete všetko závisí len a jedine od Boha a všetko je len a jedine podľa Boha. Boha nie je možné ani poraziť, ani ovládnuť, ani prekonať, iba sa Mu pripodobniť a teda *"páčiť sa Mu"*. A to je to, kvôli čomu Nebo hľadáme a prečo sme sa preň rozhodli - práve preto, že sme užasli nad krásou a veľkosťou Boha a Boh nám garantuje, že v Jeho svete všetko je a bude - vrátane nás - len a jedine na Jeho vznešenú a slávnú podobu a ani byťku inak!

Znakom toho, *"že sme prešli zo smrti do života"* (1Jn 3, 14) je potom aj to, že sa prestávame vzťahovať k ľudom. Prestávame súdiť a posudzovať ľudí, skutočne a úplne, pretože už nezávisíme ani na ich priazni, ani na ich sile či slabosti, ani na ničom inom. Naopak, je kľúčové, aby *"sme súdili sami seba"* (1Kor 11, 31) podľa Boha a *"napodobňovali Boha ako milované deti"* (porov. Ef 5, 1), pretože odteraz, v tomto novom svete, ktorý sme si zvolili za svoj nový domov a v novej Rodine, do ktorej sme sa nechali adoptovať ako nevesta Ženícha, Krista, všetko závisí už len a jedine od Boha a k Nemu

sa všetko vzťahuje. Preto *"nik, kto sa narodil z Boha, nehreší, [...] sme z Boha a celý svet je v moci Zlého"* (1Jn 5, 18-19).

Porovnávanie sa s inými ľuďmi, neustále hodnotenie, či sme lepší alebo horší ako oni, či by sme niečo urobili lepšie ako oni, či sú nad nami a máme sa k nim správať úctivo a pozorne, znášať ich a získať si ich; alebo či sú pod nami a my ich môžeme prehliadať lebo nás neohrozujú alebo sú nám nanič - to všetko máme v krvi a robíme to úplne automaticky a podvedome. Zanechanie tohto, to, že s tým *úplne prestaneme*, je potom dobrým znakom nášho presťahovania sa, toho, že sme ako Abram aj my už odišli *"zo svojej krajiny, od svojho príbuzenstva a zo svojho otcovského domu"* a *"máme od Boha príbytok nie rukou zhotovený, ale večný dom v nebi"* (2Kor 5, 1).

Aj toto je nepochybne jeden z významov Ježišových slov: *"Nesúďte a nebudete súdení. Neodsudzujte a nebudete súdení"* (Lk 6, 37). Lebo znakom toho, že sme sa naozaj odsťahovali zo sveta je, že my sami už ľudí okolo seba nesúdime, pretože to nepotrebujeme a rovnako *"naozaj [mi] málo záleží na tom, či ma súdite vy alebo iný ľudský súd"* (1Kor 4,3), pretože od ľudí už nezávisíme. Miesto toho sa úplne vo všetkom vzťahujeme k Bohu, jedine s Ním sa porovnáваме a jedine podľa Neho samých seba súdime a posudzujeme, pretože v našom novom Domove jedine od Neho závisíme *"a preto sa usilujeme páčiť sa mu, či sme doma alebo mimo domu. Ved' sa všetci musíme ukázať pred Kristovou súdnou stolicou, aby každý dostal odplatu, za to, čo konal, kým bol v tele, či už dobré a či zlé"* (2Kor 5, 9-10).

Každý z nás je tak *"slobodný voči všetkým"* (1Kor 9, 19) a od všetkých a závislý iba na Bohu. Je to úplne nový, revolučný spôsob myslenia a pohľadu na svet, z ktorého sa rodí úplne iný a nový spôsob života, konania, správania, hodnotenia, úplne všetkého. Zmenil sa samotný *vzťahový systém*, v ktorom sa odteraz pohybujeme a kde žijeme. Je to niečo tak radikálne a veľké - hoci vo svojej podstate nijak zložité, naopak, jednoduché a ak sme aj uverili, tak aj ľahké - že ešte lepšie rozumieme, prečo Pavol, keď to sám na sebe zažil, užasnuto hovorí: *"Kto je teda v Kristovi, je novým stvorením. Staré sa pomínulo a nastalo nové"* (2Kor 5, 17).

A pretože sme slobodní voči všetkým a nikoho už nijako nesúdime, sme konečne pripravení a schopní miesto toho skutočne ľudí *milovať*. A aj to je znak toho, že sme sa už zo sveta s jeho bojmi a súdmi odsťahovali. Tak vraví aj Písmo, že *"vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti."* (1Jn 3, 14).

Začnite s tým! Jednoducho sa úplne prestaňte porovnávať s ľuďmi a úplne prestaňte súdiť ľudí vo vzťahu k vám a seba vo vzťahu k nim, začnite sa vo všetkom porovnávať s nikým iným, iba s Kristom a v každom skutku, postoji, slove, rozhodnutí hľadajte, čo sa Bohu páči. Nie tak, že "takto som sa rozhodol a veď Bohu sa to isto bude páčiť", ale "ukáž mi, Pane, čo sa Tebe páči a ja to tak urobím!" A mienka ľudí? O tú nám už nejde, nijako, *"len aby som dokončil svoj beh a službu, ktorú som dostal od Pána Ježiša"* (Sk 20, 24)!

Rozhodni sa prijať malosť

"A mnohí prví budú poslednými a poslední prvými. ... Tak budú poslední prvými a prví poslednými." (Mt 19, 30; 20, 16)

"Kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený." (Mt 23, 12)

Kto je podľa sveta veľký, je podľa mier Kráľovstva malý. Prečo? Pretože veľkosť podľa sveta ja postavená na do veľkej miery klame, pretváрке, keď pred svetom hráme divadlo a snažíme sa vyzerat' pred inými čo najlepšie. Skrývame svoju slabosť, nevedomosť, radšej sa nepýtame a miesto toho radšej trúsime múdre či vtipné poznámky... A, samozrejme, usilujeme o moc, vplyv, postavenie, alebo si aspoň zakladáme na tom, čím sme a kde

sme a tak... Všetko toto je ilúzia. Kto si myslí, že je týmto bohatý, podobá sa *onomu rozprávkovému cisárovi a jeho neexistujúcim novým šatám*.

V Kráľovstve platí to, čo je *skutočné*. Nestačí sa javiť, musíme naozaj byť. To znamená na začiatku priznať a prijať svoju malosť. Priznať a prijať svoju nevedomosť. Priznať a prijať svoju slabosť, svoju neschopnosť. Pýtať sa. Učiť sa. Meniť sa. Rásť. A nie podľa sveta. Prijatť fakt, že ak budeme takto žiť v pravde, svet nami bude najskôr pohrdať, lebo v nás bude vidieť presne to, čím naozaj sme: malých slabých hlupáčikov, *deti*, ktorými naozaj sme...

Je, myslím, veľmi dôležité prijať oboje. Veľkosť synov a dcér Boha, ktorú sme dostali z Božej milosti rovnako ako malosť a neschopnosť, ktorú sme si priniesli zo seba. Ale rovnako sa zmieriť aj s tým, prijať aj to, že ak sa rozhodneme vydať cestou Evanjelia, cestou pravdy a toho, čo je skutočné, nikdy sa nestaneme veľkí ani uctievaní a uznávaní podľa sveta. Nebudeme totiž hrať podľa jeho pravidiel. *Obrazne povedané, tam, kde iní zakrývajú svoju malosť šatami a šperkami od výmyslu sveta, my budeme chodiť nahí, takí, akí sme*. A k tomu aj naše ciele sú odlišné a v očiach sveta nás veľkými neurobia, ako vraví Ježiš: "*Viete, že vládcovia národov panujú nad nimi a mocnári im dávajú cítiť svoju moc. Medzi vami to tak nebude. Ale kto sa medzi vami bude chcieť stať veľkým, bude vašim služobníkom. A kto bude chcieť byť medzi vami prvý, bude vašim sluhom. Ako ani Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a položiť svoj život ako výkupné za mnohých*" (Mt 20, 25-28).

Toto je cena. Je dôležité uznať ju a prijať ju: OK, nikdy veľký podľa sveta nebudem. Beriem to. Idem byť malý čo do sveta, aby som sa mohol stať veľkým čo do Kráľovstva. Chudobným podľa meradiel sveta, aby som sa stal bohatým podľa meradiel Kráľovstva. Toto je cena a ja ju beriem a zaplatím. Ak by sme toto neurobili, ak by sme podvedome stále túžili aj po veľkosti podľa sveta a uznání od sveta, ba mysleli si dokonca, že niečo také je možné, byť prvý a veľký aj tu aj tam, potom nemáme šancu uspieť.

"Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska. Ved' nič z toho, čo je vo svete, ani žiadostivosť tela, ani

žiadostivosť očí, ani honosenie sa bohatstvom, nie je z Otca, ale zo sveta. A svet sa pomíne, aj jeho žiadostivosť. Kto však plní Božiu vôľu, ostáva naveky." (1Jn 2, 15-17)

Ján to chápal. Preto hovorí, vyzýva, prikazuje nielen "milujte" Boha a bratov, ale rovnako aj "nemilujte" svet a čo je v ňom. Nie je možné jedno bez druhého, ako vraví Ježiš, že nikto *"ak sa nezriekne všetkého, čo má [vo svete], nemôže byť mojím učeníkom"* (Lk 14, 33).

Vedome teda prijmi a rozhodni sa byť malým podľa sveta a zriekni sa veľkosti podľa sveta. Urob to. Potom budeš pripravený a oslobodený k tomu, aby si mohol vykročiť za Ježišom a nasledovať Ho v pravde a bez ilúzií.

"Ani ja, keď som prišiel k vám, bratia, neprišiel som vám zvestovať Božie tajomstvo vysokou rečou alebo múdrosťou. Rozhodol som sa, že nechcem medzi vami vedieť nič iné, iba Ježiša Krista, a to ukrižovaného. A bol som u vás slabý, bojzlivý a veľmi prestrašený. Moja reč a moje ohlasovanie nespočívali v presvedčivých a múdrych slovách, ale v prejavoch Ducha a moci." (1Kor 2, 1-4)

"Možno, že to je ten pravý spôsob. Jednať ako dieťa. A čo robí dieťa? Ide spať, keď sa mu povie. Poslúcha dospelých. Chodí do školy... Áno, to je ono! Chodí do školy! Chodí do školy, pretože sa musí veľa učiť. Do materskej školy, aby mohlo postúpiť do základnej školy, potom na strednú školu, aby mohlo na univerzitu. Uvedomuje si, že sa musí veľa učiť, že musí niečo vedieť, než môže zaujať miesto medzi dospelými, a že to učenie nie je žiadna zábava. ... Absolvoval si Zem, aby si sa pripravil pro Kimon. Na Zemi si mohol mať doktorát, ale keď sa dostaneš na Kimon, nie si nič viac než dieťa z materskej školy. ... K tomu sa musí každý dopracovať sám. ... Existuje len jediný spôsob, ako si otvoriť prístup na túto planétu, a to je pokora. Lenže Pozemšťania nie sú pokorné tvory. Už dávno zabudli pravý význam tohoto slova. Ale tu je to iné. Tu človek musí byť iný. Začne tým, že si povie: Nič neviem. Potom si povie: Chcem vedieť. Nakoniec si povie: Budem tvrdo pracovať, aby som sa všetkému naučil." (Simak Clifford, Imigrant)

Myslím, že toto je podstata požiadavky "zanechať svet". Vedome si zvolit' byť malým ako cenu za to, že sa môžem stať veľkým, ale už nie podľa sveta ale podľa Boha. Áno, hovorí sa tomu aj pokora a poníženosť, hoci výstižnejšie by bolo *pravda a prirodzenosť*.

Pýtaj sa. Ďakuj. Poslúž. Dokáž sa podriadiť. Mlč a počúvaj. Uč sa. Buď prirodzený, nehraj divadlo. Buď prostý. Neskrývaj svoje chyby, nedostatky, slabosti, ani svoju nevedomosť v tak mnohých veciach. Začni týmto, je to jednoduché, nič zložité. "*Pane, moje srdce sa nevystatuje, moje oči nehľadia povýšene. Neženiem sa za veľkými vecami [podľa sveta]*" (Ž 131, 1). Rozhodni sa byť malým, aby si sa mohol učiť byť veľkým.

Malosť je uvoľnenosť

Kedykoľvek sme, čo sa seba týka, deprimovaní, skleslí, zronení a sklamaní a tak, je to tým, že sme ešte neprijali svoju *malosť* a ešte stále v sebe nosíme túžbu byť nejakým spôsobom veľkí, výnimoční, mimoriadni, niečo dokázať, niečo po sebe zanechať. Dokonca pred Bohom mať niečo vlastné, nejaké vlastné zásluhy, niečo, čo by sme s hrdosťou mohli ukázať Bohu ako svoj úspech, svoje dielo, niečo, čo by Boh mohol obdivovať a oceniť - a tak si nejako sami zo seba zaslúžili Nebo a spásu a byť tam s hrdosťou na samých seba a nie len z nejakého Božieho zľutovanie. *Preto nás tak často gniavia naše hriechy - nie kvôli Bohu a z lásky k Nemu, veď čo, On sa zľutuje a odpustí nám, to je najmenej - ale kvôli sebe, že sme zlyhali, neuspeli, že utrpela táto naša pyšná túžba po vlastnej sile a vlastnej veľkosti pred Bohom i sami pred sebou.*

Malosť znamená, že všetko toto nechávame ako deti na svojho Otca. Je pre nás ako tréner. Trénuje nás - a my trénujeme, každý deň presne to, čo nám povie. A keď sa rozhodne poslať nás na zápas, ideme a bojujeme najlepšie, ako vieme. Možno vyhráme. Možno prehráme. A? My sme vydali zo seba,

čo sme vedeli a zvyšok je Otcova starosť. Možno práve pocit a skúsenosť prehry bolo to, o čo Mu išlo a čo sme potrebovali. A zase trénujeme, každý deň to a tak, čo nám povie a k čomu nás privedie... Nič viac neriešime. Žijeme prítomnosť, tu a teraz, s ľahkou bezstarostnosťou dieťaťa, nad ktorým bdie a o ktorého cestu a budúcnosť sa stará Otec.

Malosť znamená uvoľnenosť.

Nie sme *žadostiví* ničoho, iba Boha - a toho už, z Jeho milosti, máme. "*Ked' on vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás všetkých, akože by nám s ním nedaroval všetko*" (Rim 8, 32)? Stal sa našim Otcom, Bratom, Ženíchom, všetkým. V klúde a v pokoji a v radosťi s Ním toto žijeme a nechávame sa Ním každý deň trénovať alebo na zápasy posielat', ako rozhodne, aby sme v tomto vzrástli a boli Mu podľa Jeho vôle k dispozícii.

Nemáme ani *strach*, z ničoho okrem jediného. Ale ani v tom nie sme ustarostení. Naším Otcom je sám Boh, kto by nám už mohol ublížiť? A je aj našim Ženíchom, dal za nás život Krv, ako by sme sa mohli strachovať, že by nás azda odvrhol? Ved' dokonca aj "*ak sme neverní, on ostáva verný, lebo seba samého zaprieť nemôže*" (2Tim 2, 13). Nebojíme sa, že by nás Boh opustil - a o nič iné sa už nestrachujeme. Nemáme prečo. Po ničom svetskom už aj tak netúžime a potom, našim Otcom je predsa Boh, nie?

A do tretice, prijali sme svoju *malosť*. Sme deti. Sme žiaci a učenici. Už v sebe a na sebe nenesieme bremeno porovnávania sa, súperenie, súdenia a neustáleho točenie sa okolo seba, svojej ľudskej svetskej veľkosti, postavenia, pozície, uznania od iných, presadenie seba,... Sme malí a chválime sa, ako to deti robia, veľkosťou svojich rodičov - svojho Otca, svojej Rodiny, svojho Ženícha. Bez tejto malosti by sme možno (isto) boli v pokušení využívať Boha na boj o vlastnú veľkosť podľa sveta, na chválenie sa, povyšovanie, áno, aj súdenie, posudzovanie, odsudzovanie, pohrdanie inými... Ani by sme nezbadali, ako by sme pri tom všetkom vydávaní sa za kresťanov nimi prestali byť...

Sme deti Boha. Ako *deti* malí. Ako *Boha* veľkí. Ako *nevesta* Ženícha slobodní od sveta, ako deti *Otca* slobodní od strachu. Uvoľnení, v pokoji a radosti, tu a teraz žijeme, krok za krokom, jedno po druhom, prsto vždy to, čo nám náš Otec a Tréner predloží, bez starosti o to, čo to je, bez starosti o to, aký to má význam (lebo vieme, že ho má), bez starosti o to, čo bude,... v dôvere Otcovi, v radosti so Ženíchom, plní Ducha, krásneho a Živého... Ale toto všetko máme iba cez svoju *malosť*, v ktorej sme sa stali *deťmi* a *nevestou* a *bratmi* a *sestrami* Boha. Ona je bránou.

"Veru, hovorím vám: Kto neprijme Božie kráľovstvo ako dieťa, nevojde doň." (Lk 18, 17)

"Nechajte deti a nebráňte im prichádzať ku mne, lebo takým patrí nebeské kráľovstvo." (Mt 19, 14)

"Kto sa teda poníži ako toto dieťa, ten je najväčší v nebeskom kráľovstve. A kto prijme jedno takéto dieťa v mojom mene, mňa prijíma." (Mt 18, 4-5)

"Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený." (Lk 14, 11)

Byť naozaj dieťaťom. Byť naozaj žiakom, učeníkom. Zverencom Trénera. Bez všetkej tej dospeláckej bagáže, žiadostivosti, ustarostenosti, vzťahovačnosti, napätosti a pod maskou siláctva hroznej krehkosti a slabosti... Lebo aj toto je jeden z paradoxov Božieho synovstva, že *"ked' som slabý [pred Bohom a podľa sveta], vtedy som silný [v Bohu a s Bohom]"* (2Kor 12, 10).

Byť dieťaťom. Vyrásť a dospieť a stať sa Božím dieťaťom. Túžba *Petra Pana* splnená - len cesta k nej je presne opačná. Nie zostať a nevyrásť, ale stať sa a dorásť do skutočného *dieťaťa Boha!* Dorásť a stať sa dieťaťom. Dorásť a stať sa nevestou. Dorásť a stať sa učeníkom a žiakom. Vyrásť zo sveta a dorásť do skutočnej *malosti*.

Je sila v tom, byť dieťaťom

Zdá sa, že malosť, jej prijatie, je základom úspechu. Lebo byť ako dieťa, uvedomovať si, že som malý a že sa potrebujem učiť a poslúchať svojho múdrejšieho Otca, to nie je poníženie. To je prijatie pravdy, prijatie skutočnosti.

Ak ju neprijmeme, ostávame namyslení a pyšní. Chceme byť veľkí a vyzerať veľkí a silní a múdri, byť obdivovaní a uznávaní. Do učenia alebo tréningu sa ani nepustíme, veď to, myslíme si, nepotrebujeme. A ak sa aj pustíme, často aj rýchlo skončíme, lebo nevidíme hneď výsledky, po ktorých bažíme. Učenie sa i tréning nás usvedčujú z nevedomosti a slabosti a to sa nám nepáči. Preto ich nemáme radi. Bavilo by nás, keby sme, obrazne povedané *denne behali desať kilometrov v skvelom čase a mohli samých seba obdivovať a radiť medzi fit športovcov a aj iní by na nás hľadeli a uznáním. Ale vôbec nás nebaví zistiť, že sa po sto metroch zadýchame a že bezmála hocikto okolo nás je na tom lepšie ako my.* To naša pýcha neznáša. Nechceme, aby nás tak niekto videl. A nás samých nebaví vidieť sa takto a cítiť sa slabí a neschopní. Tak s tým radšej skončíme...

Zato malý človek, ktorý spoznal svoju malosť a prijal ju, ktorý do Kráľovstva nevystupuje ako *namyslený farizej, ktorý si myslí, že aký je skvelý a že už len čaká, kedy ho anjeli za obdivu celého Neba slávne odnesú do večnej slávy,* ale vstupuje doň ako nevedomé dieťa, hľadajúce, kto by ho učil, ako slabé dieťa, hľadajúce, kto by ho trénoval, ktorý svoju slabosť a neschopnosť berie ako prostý fakt, neskrýva ho ani sa zaň nehanbí - ten je pripravený a schopný denne na sebe pracovať, bez sklamaní nad svojou slabosťou a plný radosti nad tým, že s tým môže niečo robiť, že našiel svojho Učiteľa, Trénera a Majstra, ktorý sa ho vo svojej láskavosti ujal. Ani nemyslí na nejaké ohromné výsledky, ktoré raz vari dosiahne (a nie je sklamaný, ak

sa stále nedostávajú taj, ako je pyšný človek, ktorý možno po mesiaci - dvoch skončí, lebo stále nevidí tie výsledky, ktoré vidieť túži), ale teší sa zo samotného učenia, samotného tréovania, samotného spoločenstva s Majstrom, z každého hoci aj malého pokroku, ktorý na sebe s prekvapením zbadá. Teší ho sama cesta, po ktorej ide. Pokora, skromnosť, priznanie si toho, čím a kí sme, je aj cesta k radosti na tejto ceste I k vytrvaniu ona nej.

A tak aj toto je jedna pravda v pozadí Ježišovho: "*A tak sú poslední, ktorí budú prvými, a sú prví, ktorí budú poslednými*" (Lk 13, 30). Nakoniec, sám to tak vysvetľuje: "*Mýtnici a neviestky vás predchádzajú do Božieho kráľovstva. Lebo k vám prišiel Ján cestou spravodlivosti, a neuverili ste mu. Ale mýtnici a neviestky mu uverili. A vy, hoci ste to videli, ani potom ste sa nekajali a neuverili ste mu*" (Mt 21, 31-32).

Tí, ktorí svoj hriech - čiže svoje poblúdenie, svoju malosť, svoju nevedomosť, svoju slabosť - prijali a to verejne, neskrývali ju, ale vyznávali, tí nemali problém prísť a hľadať Učiteľa, ktorý ich bude učiť a Majstra, ktorý ich bude trénovať, byť ako deti, skromné a dychtivé počúvať Otca.

Ale pyšní a namyslení ľudia, túžiaci po obidve a uznání, ničoho podobného schopní neboli. Nielen, že na Ceste nevytrvali, oni sa na ňu ani nevydali! Odmietli ju a pohrdli ňou ako niečím, čo oni nepotrebujú. Koľkí kresťania to dnes tak robia tiež - lebo "už sú spasení", lebo "to už všetko vedia a všetko si plnia a zachovávajú" - a preto nič také ako učeníctvo nepotrebujú a pozerajú na seba ako na malé slabé a nevedomé dieťa ich uráža? Radšej súdia - ľudí, vieru, Cirkev, Boha - než by sa s pokorou nechali poučiť? Radšej sami sebe ospravedľujú a obhajujú, než by sa nechali uzdraviť a ospravodliť Bohom?

Možno je to pre nás - veľadôstojných pánov farárov a ctihodných praktizujúcich či dokonca vraj už "spasených" kresťanov, a či dokonca katolíkov, omračujúca novinka, niečo, čo musíme najprv predýchať, že my - my! - sme v skutočnosti stále len malé a slabé deti, hriešnici, ktorých ešte len čaká obrátenie (spochívajúce do veľkej miery práve v prijatí tohto) a potom ešte len vydanie sa na cestu do Života, učenie sa, vzrastanie do

"zrelosti muža, k miere plného Kristovho veku, aby sme už neboli malými deťmi" (Ef 4, 13-14).

Pokojne sa mňa pozrite! Áno, toto som. Biedny hriešnik. Malé dieťa. Hlúpučký a slabučký, bezmocný, neschopný a nemohúci. Ak sa vám to páči, pokojne sa na mne smejte. Pokojne mnou pohrdnite. Nemám vám to za zlé. Naozaj taký som. Preto sa musím učiť. Preto musím cvičiť a trénovať. Preto to robím. Preto som kresťan. Tu som totiž našiel rodinu rovnakých lúzrov, ako som ja - a Majstra a Učiteľa, ktorý sa nás z číreho súcitu a milosrdenstva láskavo ujal. Som Mu za to nekonečne vd'ačný!

Už viac žiadna falošná ilúzia vlastnej veľkosti a dôležitosti a správnosti. Žiadne smiešne porovnávanie sa ani súdenie a tak potvrdzovanie si tejto svojej ilúzie. Som čo som - nedochôdca. Robím, čo robím - trénujem, poslúcham, učím sa. To je všetko.

Tak, ako existuje pokrútená namyslená zdanlivá a pyšná ilúzia veľkosti, existuje aj pokrútená verzia malosti - kedy si priznám, že som malý a hriešny a neschopný, ale nemusím nič robiť, lebo Boh určite urobí všetko za mňa a zamiluje sa nado mnou, určite má nenechá zatratiť sa, veď ako by mi to mohol urobiť! A takáto falošná malosť je v skutočnosti touto istou nafúkanou pýchou, len v inej podobe - mysliacej si, že som sám v sebe tak dôležitý a významný, že Boh v mojom prípade hodí za hlavu úplne všetko, svoje slovo, svoju vôľu, samu logiku Neba a spásy a vo všetkom sa ako poslušný sluha prispôsobí mne a úslužne ma uvedie ako nejakého svojho pána do samého Neba (ak by niečo také samozrejme bolo možné). A tak, hoci sa to môže navonok javiť ako viera a ako pokora, v skutočnosti je to nič, než lenivá a pyšná nafúkanosť - alebo slovami definície jedného z hriechov proti Duchu Svätému, "opovážlivé spoliehanie sa na milosrdenstvo Božie".

Môže byť niečo jednoduchšie a logickejšie, ako spása?

Keby nám Boh nebol na samom začiatku odpustil, bezvýhradne, bezpodmienečne, bez toho, aby sme z našej strany museli najprv čokoľvek urobiť, uveriť, obrátiť sa, či hocičo iné, len z čírej svojej milosti a milosrdenstva, nikdy by sa nestal človekom.

Keby nebol zaplatil cenu Kríža, že totiž nás prijal takých, akí sme aj so všetkým zlom, hriechom a bolesťou každého jedného z nás a toto všetko zniesol a pretrpel ako cenu tejto jednoty, nikdy by sa nespojil s každým jedným z nás a Jeho Vtelenie by nám neprinieslo žiaden úžitok, žiadnu spásu.

A keby nevstal z mŕtvych a nevystúpil do Neba, nebola by naša ľudská prirodzenosť s Ním vyzdvihnutá do Neba, aby v Ňom bola zbožštená.

Ale Boh toto všetko urobil a dal nám tak možnosť žiť s Ním a v Ňom Jeho vlastný život Trojice, ktorým je dokonalá láska a dokonalá jednota osôb v Bohu.

Teraz nás Ježiš pozýva a hovorí: Tak čo, kto chcete takto žiť? Kto túžite začať žiť nový život, po novom, inak ako doteraz? Život, kde budete všetci úplne jedno so mnou - z mojej strany mocou sviatostí krstu, birmovania a Eucharistie, z vašej strany podobnosťou, keď na naučíte myslieť, žiť a konať ako ja a so mnou a vo mne, plní môjho Ducha - a vo mne budete dokonale jedno aj navzájom trojičnou jednotkou lásky, na obraz Boha? Kto chcete takto žiť?

Ak chcete, poďte a žite! Od toho je tu Cirkev a v nej farnosť a v nej malé spoločenstvá, ktoré čakajú na každého, kto chce takto nebesky žiť. Kto nechce, nech nechodí. Nie je to povinné, Nebo ani spása. Ale kto túži po Nebi, nájde ho už teraz v Cirkvi a kto túži žiť Večný Boží nebeský život, môže ho hneď teraz začať žiť v malom spoločenstve vo svojej farnosti a tak svoju túžbu naplniť! Je to len na vás! Chcete byť v Nebi? Tak doň vojdite! Chcete žiť Večný Boží Život? Tak ho žite! To je všetko.

Ak sa rozhodneme, že spasení byť chceme, do Neba, čiže Cirkvi, vojdeme a Boží Večný Život, spočívajúci v krajnej láske, nulovom sebecke a stopercentnej jednote, začneme skúšať v malom spoločenstve vo farnosti žiť, zistíme, že to jednak ešte nevieme, jednak v sebe nosíme mnoho zlých návykov, postojov, názorov, predsudkov, strachov, zranení a čoho všetkého, čo nám bráni žiť to dokonale a úplne.

Tak sa stávame deťmi a učeníkmi, žiakmi v Božej škole. Na zemi a vo svete sme mohli byť veľkí a skúsení ľudia, ale toto je pre nás úplne nové. V tomto novom Božom svete a v umení tohto nového Božieho Života, sme úplne nedochôdčatá. Vlastne musíme zabudnúť na všetko, čo sme sa doteraz naučili vo svete, lebo svetské vedomosti a svetské skúsenosti sú nám tu nielen nanič, ale často dokonca na prekážku. Ako hovorí Ježiš, že len "*kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho*" (Mt 10, 39), musíme sa aj my "*znova narodiť*" (Jn 3, 7). Musíme sa ako malé deti úplne odznova naučiť úplne novým postojom, pohľadom, novému prístupu k životu, svetu, k sebe navzájom, novým návykom, novým vzťahom, novému spôsobu života, lebo "*kto je ... v Kristovi, je novým stvorením. Staré sa pominulo a nastalo nové*" (2Kor 5, 17). Preto, keď sme si to uvedomili a pochopili to, dobrovoľne sme sa stali znovu deťmi pred Otcom a žiakmi pred Kristom, aby nás naučil byť bratmi a sestrami a jedným Telom v Trojičnej jednote Cirkvi jeden pred druhým.

Modlitba, askéza, katechéza, liturgia, sviatosti, všetko má zmysel len tak a vtedy, ak to slúži tejto našej premene a nášmu učeniu sa stále viac a hlbšie v Nebi Cirkvi žiť v jej malom spoločenstve večný život jednoty lásky po vzore

Trojice a skrze Krista v jednote Trojice, ako nám pripomína Katechizmus, že *"posledný cieľ celého Božieho poriadku spásy je, aby stvorenia vstúpili do dokonalej jednoty Najsvätejšej Trojice. Ale už teraz sme povolaní na to, aby v nás prebývala Najsvätejšia Trojica. Pán totiž hovorí: „Kto ma miluje, bude zachovávať moje slovo a môj Otec ho bude milovať; prídeme k nemu a urobíme si uňho príbytok“ (Jn 14,23)"* (KKC 260).

A to je všetko. Celé kresťanstvo.

Kto si Nebo a Boží Život vyvolil a žije ho v malom spoločenstve vo farnosti v Cirkvi a zamiloval si takto žiť, v Nebi aj ostane, naveky, nik ho odtiaľ nevyženie preč.

A kto sa rozhodne, že sa mu to nepáči a žiť takto nechce a radšej bude žiť ďalej po svetsky, vo svete aj ostane. Nikto ho nebude (a ani nemôže) nútiť do Neba, kam nechce, ani nútiť žiť Boží Život, ktorý žiť nechce. Preto Boh ponechal časť Reality prostú seba i Neba, aby v tomto útočisku, Pekle, mohli navždy ostať všetci, ktorí v Nebi Boží Život žiť nechcú.

Dá sa to povedať ešte nejako jednoduchšie? Existuje niečo prostejšie a logickejšie, než táto voľba a toto Božie dielo v jej pozadí? Niet tu nič, čo by sa nedalo pochopiť. Nebo je už na zemi a volá sa Cirkev. Večný život sa žije už na zemi a volá sa malé spoločenstvo. A to skutočné, pretože v Cirkvi sám Boh Kristus je prítomný, odetý samou Cirkvou ako svojom vlastným Telom a spája nás nielen navzájom, ale aj so sebou a v sebe mocou Eucharistie, keď nás predtým adoptoval v krste a v birmovaní nám dal Moc a schopnosť držať s Ním krok a konať Jeho skutky a diela vo svete i v spoločenstve.

Cirkev je Nebo, malé spoločenstvo vo farnosti je cesta, večný život jednoty lásky žitý v ňom je cieľ, veď *"podľa tohto sa dajú rozoznať Božie deti od detí diablových: kto nekoná spravodlivo, nie je z Boha; ani ten, kto nemiluje svojho brata. Lebo toto je zvesť, ktorú ste počuli od začiatku: aby sme jeden druhého milovali. ... My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti. ... Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov.*

... Podľa toho poznáme, že sme z pravdy, a upokojíme si pred ním srdce" (1Jn 3, 10-11.14.16.19). Čo na tom je ešte ťažké pochopiť?

Tajomná výmena

Toto je ústredná idea Evanjelia a celého kresťanstva: Tajomná (v zmysle *mystéria*) výmena medzi Bohom a človekom. Už v Písme ju nachádzame znova a znova, napríklad:

"Ved' poznáte milosť nášho Pána Ježiša Krista, že hoci bol bohatý, stal sa pre vás chudobným, aby ste sa vy jeho chudobou obohatili." (2Kor 8, 9)

"Toho, ktorý nepoznal hriech, [Krista, Boh] za nás urobil hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou." (2Kor 5, 21)

Boh sa stal človekom, aby sa človek stal Bohom. Boh zostúpil z Neba na zem, aby človek mohol zo zeme vystúpiť do Neba. Boh zomrel, aby človek ožil.

Boh uskutočnil dielo spásy tak, že sa stal všetkým tým, čím je každý jeden človek - všetkým tým, čím som ja. Hoci *"Boh je svetlo a niet v ňom nijakej tmy"* (1Jn 1, 5), vzal na seba môj hriech a v Kristovi sa *"stal hriechom"*, mojím hriechom, aby som sa ja mohol v ňom stať Jeho svätosťou a byť zbožštený.

Ja prijímam z mojej strany spásu tým, že sa rozhodujem uskutočniť na sebe tú druhú polovicu, stať sa Bohom, stať sa Ním - tým, že sa Mu vo všetkom pripodobním.

Ak sa *umelec* - alebo ešte viac *tajný agent*, lebo jemu nejde len o úspech či neúspech, ale o život - *snaží predstierať, že je nejaký iný človek alebo patri do iného národa, dlho a dôkladne to študuje, zo všetkých strán a do hĺbky,*

do najmenších detailov, aby sa mu to dostalo doslova pod kožu a on mohol napodobniť, ba viac, doslova sa stať tým, koho napodobňuje. My takto pristupujeme ku Kristovi. Študujeme Ho, do hĺbky a detailne. V Písme o Ňom čítame a počúvame Jeho slová. V rozjímaní o nich uvažujeme, analyzujeme ich. V modlitbe s Ním v srdci dlho a veľa hovoríme, vlastne viac počúvame. V adorácii na Neho pozeráme a vpíjame sa do Jeho črt a do toho, čo sa nedá odovzdať ani vyjadriť slovami. Usilujeme sa porozumieť, čo znamená byť Bohom, Jeho oddelenosti od sveta, ktorá je základom pre Jeho prítomnosť vo svete, tomu, ako Boh uvažuje, ako vidí veci, ľudí svet, ako k tomu pristupuje, ako koná, ako sa správa, ako hovorí - aby sme Ho mohli dokonale napodobniť, ba viac, aby sa nám to dostalo tak pod kožu, že sa s Ním nakoniec staneme, bohmi na podobu Boha, pretože "stvoril Boh človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril" (Gn 1, 27) a preto mu mohol otvorene povedať: "Ste bohmi, všetci ste synmi Najvyššieho" (Ž 82, 6) – a týmto byť znamená byť človekom.

Modliť sa s vierou - v čo a akou?

"Ježiš im na to povedal: "Majte vieru v Boha. Veru, hovorím vám: Keď niekto povie tomuto vrchu: "Zdvihni sa a hod' sa do mora," a vo svojom srdci nezapochybuje, ale uverí, že sa stane, čo povedal, stane sa mu to. Preto vám hovorím: Verte, že všetko, o čo v modlitbe prosíte, ste už dostali, a budete to mať." (Mk 11, 22-24)

Lenže ako môžem v niečo také veriť? S takou samozrejmosťou, ako Peter, ktorý nepotrebuje nad chorým prednášať dlhé modlitby so zdvihnutými rukami a hojným "Pane, ja verím..." a "Aleluja, amen!", miesto toho len prosto povie: "Striebro a zlato nemám, ale čo mám, to ti dám: V mene Ježiša

Krista Nazaretského vstaň a choď!" Chytil ho za pravú ruku a zodvihol ho. Vtom mu spevnili nohy a členky" (Sk 3, 6-7)?

Odpoveď nájdeme znovu o Ježiša:

"Ježiš pozdvihol oči k nebu a povedal: "Otče, ďakujem ti, že si ma vypočul. A ja som vedel, že ma vždy počuješ, ale hovorím to kvôli ľudu, čo tu stojí, aby uverili, že si ma ty poslal." Keď to povedal, zvolal veľkým hlasom: "Lazár, pod' von!" A mŕtvy vyšiel. Nohy a ruky mal ovinuté plátnom a tvár obviazanú šatkou." (Jn 11, 41-44)

Môžem si vo viere doslova *nárokovat'*, že ma Boh vypočuje, rátať s tým ako so samozrejmosťou, pretože je môj Otec. Naozaj Otec. Skutočný Otec. Otec ma vypočuje, vo všetkom a úplne. Tak, ako to hovorí s trochou údivu nad našou nechápavosťou Ježiš: Vari *"je medzi vami človek, čo by podal synovi kameň, keď ho prosí o chlieb? Alebo keby pýtal rybu, čo by mu dal hada? Keď teda vy, hoci ste zlí, viete dávať dobré dary svojim deťom, o čo skôr dá váš Otec, ktorý je na nebesiach, dobré veci tým, čo ho prosia"* (Mt 7, 9-11)!

Ale pozor! Je to obojstranné! Lebo ak verím, že Boh je môj Otec, potom nutne rovnako verím, že aj ja som Jeho syn, skutočne syn, skutočný syn, úplne a naozaj! A ak verím, že Boh ako môj Otec bude aj konať ako môj Otec, potom nutne verím a som presvedčený, že aj ja mám konať a správať sa ako Jeho Syn so všetkým, čo k tomu patrí - a skutočne to aj robím!

Tak to vysvetľoval o sebe Ježiš: *"Keď vyzdvihnete Syna človeka, poznáte, že Ja Som a že nič nerobím sám od seba, ale hovorím tak, ako ma naučil Otec. A ten, ktorý ma poslal, je so mnou. Nenechal ma samého, lebo ja vždy robím, čo sa páči jemu"* (Jn 8, 28-29)

Presne tieto slová potom použije Písmo aj o nás, adoptovaných deťoch Boha: *"Milovaní, ak nám srdce nič nevyčíta, máme dôveru k Bohu a dostaneme od neho všetko, o čo len budeme prosiť, lebo zachovávame jeho prikázania a robíme, čo sa jemu páči"* (1Jn 3, 21-22).

Znova nás to vracia k onomu princípu:

"Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú, aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach. Ved' on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých. ... Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec." (Mt 5, 44-45.48)

"Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec! Nesúďte a nebudete súdení. Neodsudzujte a nebudete odsúdení! Odpúšťajte a odpustí sa vám. Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona. Lebo akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám." (Lk 6, 36-38)

Ak je Boh náš Otec, potom my sme Jeho synovia a dcéry. Ak má Boh konať ako náš Otec, tak len preto, že my tiež vo svete i v Cirkvi konáme ako Jeho synovia a dcéry. *Ako meriame my, tak meria On nám.* Nakoľko sme a konáme ako Jeho deti, natoľko On je a koná ako náš Otec. Oboje je jedno, oboje je prepojené, nie je možné jedno bez druhého. Prísľuby patria tým, ktorí sú deťmi Otca.

Prosiť o niečo s vierou znamená prosiť s vierou, že Boh ma vypočuje, pretože je môj Otec - a preto *"keď sa modlíte, nehovorte veľa ako pohania. Myslia si, že budú vypočutí pre svoju mnohovravnosť. Nenapodobňujte ich; ved' váš Otec vie, čo potrebujete, prv, ako by ste ho prosili"* (Mt 6, 7-8) - a mojím Otcom je preto, že ja som Jeho syn a Jeho synom som preto, lebo ma zaň jednak On v krste prijal a adoptoval, a jednak ja som to tiež prijal a odvtedy už vo všetkom žijem a konám už nie ako človek a pozemšťan, ale ako syn Otca, člen Božej rodiny, nebešťan s vlasťou v Nebi, ktorého *"pokrmom je plniť vôľu toho, ktorý ma poslal, a dokonat' jeho dielo"* (Jn 4, 34). A pretože som syn, smiem Boha prosiť ako Otca a môžem mať plnú dôveru, že ako synov *"nás počuje, keď o niečo prosíme podľa jeho vôle"* (1Jn 5, 14) - pretože ako synovia sme tejto vôle plní, je naším životom, zmyslom, pokrmom, denne ju žijeme a konáme vo všetkom a stále, pretože presne toto *byť synom* znamená!

O toto sa usilovali vo svojom vyučovaní už apoštoli, *"aby ste boli dokonalí a celkom zaujatí Božou vôľou"* (Kol 4, 12), aby ste *"už nežili pre seba, ale pre toho, ktorý za vás zomrel a vstal z mŕtvych"* (porov. 2Kor 5, 15).

Iba hriešnik to môže...

"Vyznávajte si teda navzájom hriechy a modlite sa jeden za druhého, aby ste ozdraveli. Lebo veľa zmôže naliehavá modlitba spravodlivého." (Jak 5, 16)

Sme hriešnici. O tom niet pochybností. A ako kresťania to prinajmenšom formálne aj vieme, v samej podstate kresťanstva je predsa Spasiteľ, Ježiš Kristus, ktorý prišiel, aby nás z hriechov vykúpil a zachránil.

Prečo teda hriechy otvorene nevyznávať? Aby sme sa navonok hrali na lepších, než sme? Aby sme vyzerali, že čo? Že potrebujeme Krista a spásu nejako menej ako iní, dokonca vôbec? Aký zmysel to dáva, byť pokrytcami a hrať divadlo jeden pred druhým?

Cirkev je spoločenstvo hriešnikov, ktorí priznávajú a vyznávajú, že sú hriešnici. Budú nimi za to svet či farizeji pohŕdať? Budú sa im iní za to smiať? Nech. Oni sami to prijímajú. Áno, takí sú. Áno, sú hriešnici. Áno, zaslúžia si to a ešte viac. Je v tom ohromné uľahčenie a sloboda, konečne sa na nič nemusieť hrať, pretože všetci o mojom hriechu vedia. Konečne ho nemusieť nijako zakrývať ale ani obhajovať a ospravedlňovať, ale otvorene vyznať: Áno, som hriešnik, biedny hriešnik a toto je môj hriech...

Z tejto *malosti* hriešnika potom vyrastá radosť Cirkvi, spoločenstva takýchto bedárov, ktorí zakúšajú na vlastnej koži Ježišovo *"neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov, aby sa kajali"* (Lk 5, 32). Spoločne žijú a spoločne sa medzi sebou delia so skúsenosťou spásy, záchrany, vykúpenia, Božej milosti, toho, že oni, tak veľkí hriešnici, boli takto Bohom omilostení, zachránení - *"On nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho*

milovaného Syna, v ktorom máme vykúpenie, odpustenie hriechov" (Kol 1, 13-14).

Bez obrátenia svoj hriech môžeme alebo popierať, alebo priznať a samých seba odsúdiť, pretože hriech nemôže dediť Božie Kráľovstvo. Preto aj kňazi často svoje hriechy popierame a hráme sa na spravodlivých a lepších, ako ostatní - lebo mnohí ešte nie sme obrátení a keby sme hriech priznali, bojíme sa, že možno by utrpela naša autorita alebo sme ľudí pohoršili... Opak je pravdou a človek, ktorý uveril, obrátil sa, prijal odpustenie hriechov a bol naplnený Duchom a žije z Božej milosti novým životom, nemusí nijako a pred nikým skrývať svoju slabosť ani svoj hriech, veď na tomto pozadí ešte viac vynikne milosť Boha, ktorú ohlasuje a ktorá ho premieňa na nového človeka!

Iba obrátení hriešnici prijímajúci Božie milosrdenstvo dokážu tvoriť Cirkev. Len oni sú tí "maličkí", o ktorých vraví Ježiš: *"Dajte si pozor, aby ste neopovrhli ani jedným z týchto maličkých. Lebo vám hovorím, že ich anjeli v nebi ustavične hľadajú na tvár môjho Otca, ktorý je na nebesiach"* (Mt 18, 10), lebo *"váš Otec, ktorý je na nebesiach, nechce, aby zahynul čo len jediný z týchto maličkých"* (Mt 18, 14).

Kým svoj hriech nepoznáme a nepriznáme a nevyznáme, stále ešte sme príliš "veľkí" na spásu. Stále ešte na seba hľadáme ako na dobrých alebo aspoň "nie tak zlých", stále sa tak snažíme hrať pred ľuďmi aj pred Bohom. V tomto pokrytctve mnohé v sebe a na sebe musíme popierať a skrývať a preto ani netúžime po spoločenstve v Cirkvi, veď by to pre nás bola len pretváarka a divadlo...

Nie je náhoda, že Ježiš zveril v Cirkvi jej kormidlo Petrovi, ktorý Ho nie raz, ale trikrát zaprel. Najväčším ohlasovateľom urobil Pavla, o ktorom všetci vedeli a on sám otvorene a verejne vyznáva: *"Veď ste počuli, ako som si kedysi počínal v židovstve: že som veľmi prenasledoval Božiu Cirkev a nivočil som ju"* (Gal 1, 13). Po svojom Zmŕtvychvstaní sa po Márii, svojej Matke, ako prvej zjavil verejnej hriešnici Márii Magdaléne. Jedno z

Evanjelií v Písme napísal verejný hriešnik, publikán Matúš. Ktovie, aké výšiny mohol z Božej milosti dosiahnuť Judáš, keby sa bol kajal...!

Kým neporozumieme a neprijmeme, že sme hriešnici a že to nie je prekážka, ale šanca, lebo Ježiš prišiel volať *hriešnikov*, Cirkev je cirkvou *hriešnikov*, spása je *záchrana hriešnikov* a kresťania sú *hriešnici*, ktorí radostne vyznávajú a svedčia o tom, že sú zachránení Spasiteľom Ježišom Kristom a preto radostne vyznávajú a priznávajú svoj hriech, aby tým viac vynikla Božia milosť podľa slov Písma, že *"kde sa rozmnožil hriech, tam sa ešte väčšmi rozhojnila milosť"* (Rim 5, 20) - tak ešte nie sme pripravení ani schopní stať sa kresťanmi! Nanajvýš pokrytcami a farizejmi. Ale nie kresťanmi. Veď *"ak hovoríme, že nemáme hriech, klameme sami seba a nie je v nás pravda. Ale ak vyznávame svoje hriechy, on je verný a spravodlivý: odpustí nám hriechy a očistí nás od každej nepravosti. Ak hovoríme, že sme nezehrešili, jeho robíme luhárom a nie je v nás jeho slovo"* (1Jn 1, 8-10).

Blažený, kto je *malý* a neskrýva svoj hriech, ale radostne a otvorene vyznáva svoje hriechy i svoju záchranu z nich Kristom a veľkosť, ktorú ako syn či dcéra Boha má, ale vôbec nie zo seba, ale napriek sebe, z Krista a v Kristovi, ktorý *"spasil nás nie pre spravodlivé skutky, ktoré sme my konali, ale zo svojho milosrdenstva, kúpeľom znovuzrodenia a obnovy v Duchu Svätom, ktorého na nás hojne vylial"* (Tít 3, 5n). To, že otvorene priznávame, že sme hriešnici a otvorene hovoríme a vyznávame svoje hriechy a slabosti je veľmi dobrý znak toho, že sme možno už naozaj uverili a obrátili sa a *"slúžime v Božom Duchu a chválime sa v Kristovi Ježišovi a nevkladáme nádej do tela"* (Flp 3, 3).

Vlažný kresťan, ktorý si pripúšťa, že hej, iste, je hriešnik, ale nemá žiadne také veľké hriechy, len také bežné maličkosti a je v pohode - a tie mu Boh isto prepáči, veď sú to len také nepodstatné maličkosti, nikdy nezažije radosť ani ohromenie zo spásy a záchrany Kristom. Nikdy nezažije oslobodenie a uzdravenie z hriechov. Vlastne je dosť možné, že celú večnosť bude hlboko urazený protestovať a namietat' v Pekle nad tým, ako je možné, že všetci tí zlí a hriešnik ľudia sú s Bohom v Nebi a on, dobrý, slušný, poctivý

praktizujúci katolík, ktorý si plnil všetky svoje náboženské povinnosti a ktorý nikdy nikomu nič zlé neurobil a dokonca aj kde-tu niekomu pomohol, sa akýmsi nedopatrením ocitol v Pekle... Tak nás pred tým varoval Ježiš a nie raz, hovoril: "*Tam bude plač a škrípanie zubami, až uvidíte, že Abrahám, Izák, Jakub a všetci proroci sú v Božom kráľovstve, a vy ste vyhodení von. A prídu od východu i západu, od severu i od juhu a budú stolovať v Božom kráľovstve. A tak sú poslední, ktorí budú prvými, a sú prví, ktorí budú poslednými*" (Lk 13, 28-30), "*mýtnici a neviestky vás predchádzajú do Božieho kráľovstva. Lebo k vám prišiel Ján cestou spravodlivosti, a neuverili ste mu. Ale mýtnici a neviestky mu uverili. A vy, hoci ste to videli, ani potom ste sa nekajali a neuverili ste mu*" (Mt 21, 31-32). Ale ako môže toto pochopiť pyšný človek, kochajúci sa v ilúzií svojej vlastnej veľkosti, zbožnosti a spravodlivosti, spokojný sám so sebou a vystatujúci sa ešte aj pred Bohom a očakávajúci Nebo ako odmenu za to, že až na oné maličkosti, o ktorých škoda hovoriť, "nemá hriechy"?

A tak sú *hriešnici*, ktorí svoj hriech priznávajú a sú z neho zachránení a uzdravení a stávajú sa v Bohu skutočne a opravdivo *svätými* - a *pokrytci*, ktorí svoj hriech popierajú a na svätých sa iba hrajú - a tak ich hriech ostáva.

"*Ježiš povedal: "Súdiť som prišiel na tento svet: aby tí, čo nevidia, videli, a tí, čo vidia, aby oslepli."* Začuli to farizeji čo boli pri ňom, a povedali mu: "*Sme azda aj my slepi?!*" Ježiš im odpovedal: "*Keby ste boli slepi, nemali by ste hriech. Vy však hovoríte: "Vidíme."* A tak váš hriech ostáva."*"* (Jn 9, 39-41)

Som hriešnik a otvorene to priznávam a vyznávam, pretože v mojom živote všetko je z Boha a nič zo mňa, všetko je dielo Božej milosti, nie mojej skvelosti, pretože ohlasujem nie seba a svoju dobrotu, ale Krista, Boha a Jeho milosť a milosrdenstvo, že totiž "*Boh, bohatý na milosrdenstvo, pre svoju nesmiernu lásku, ktorou nás miluje, hoci sme boli pre hriechy mŕtvi, oživil nás s Kristom — milosťou ste spasení — a s ním nás vzkriesil a daroval nám miesto v nebi v Kristovi Ježišovi*" (Ef 2, 4-6). Amen. Kto opíše, kto pochopí tú radosť zachráneného bedára?

Kedy človek spoznáva, že je naozaj hriešnikom?

Sprvu sa porovnáva s Desatorom. A ak je úprimný, naozaj ho usvedčí z množstva hriechov, či už je to závisť a hriešna žiadostivosť, alebo krádež, alebo klamstvo a nedodržanie sľubov a slova, alebo neúcta k rodičom, alebo kliatie, bezbožnosť, uctievanie modiel ako sú peniaze či ľudská chvála.

Na druhej strane, nie je až také ťažké byť čo do zákona bezúhonní. Ak teda človek po uverení a obrátení sa a po tom, čo prešiel katechumenátom a spoznal Prikázania, zanechá zlé skutky a ťažký hriech, mohol by nadobudnúť pocit, že už je na tom dobre. Už žije spravodlivo, jeho hriechy sú zmazané a viac už na seba nemusí pozerat' ako na hriešnika. Ale, chyba lávky!

Ježiš hovorí: *"Ak budete zachovávať moje prikázania, ostanete v mojej láske, ako ja zachovávam prikázania svojho Otca a ostávam v jeho láske"* (Jn 15, 10) Aké sú? Ježiš opakuje príkaz SZ milovať Boha z celého svojho bytia, telom, dušou, vášnivo, do krajnosti. Milovať jeden druhého tak, ako On miluje nás, oddane, verne, nezrušiteľne, bezvýhradne a bezpodmienečne, až do krajnosti, až na smrť, pretože takto On miluje nás. Milovať, skutočne milovať, aktívne, aj cudzích ľudí, dokonca aj svojich nepriateľov a byť ku všetkým, aj k nim, milosrdní, ako je milosrdný náš Otec, Boh. Ježiš hovorí o tých, ktorí *"sú uznaní za hodných tamtoho veku a zmŕtvychvstania"* (Lk 20, 35) a toto sú kritériá tejto "hodnosti", čiže schopnosti a pripravenosti žiť v Kráľovstva. Navonok sa táto pripravenosť prejavuje napríklad aj tým, že žiadna námaha, žiadna obeta, žiadne utrpenie ani žiadne prenasledovanie nás nedokážu od tohto odvrátiť, ako píše napríklad Pavol, že *"tak sa aj my vami chválime po Božích cirkvách: pre vašu vytrvalosť a vieru vo všetkých prenasledovaniach a súženiach, ktoré*

znášate. A to je znamenie spravodlivého Božieho súdu, že budete uznaní za hodných Božieho kráľovstva, za ktoré trpíte" (2Sol 1, 4-5)

Čo sa stane, ak si toto uvedomíme? Možno najlepšie to opísal autor známeho *Pútnika*:

"Ku koncu týždňa, v ktorom som sa pripravoval na spoveď, ma napadlo, že by mala byť čo najpodrobnejšia. Začal som teda preberať a prezeráť všetky svoje hriechy od mladosti až podnes. Robil som to veľmi dôkladne a aby som nič nezabudol, všetko, na čo som si spomenul, som čo najpresnejšie zapísal. Pokryl som tým veľký hárok papiera. Počul som, že v Kitajevskej pustovni, asi päť míľ od Kyjeva, býva kňaz, ktorý žije asketickým životom, je veľmi múdry a plný porozumenia. Každý, kto k nemu prišiel, aby prijal sviatosť zmierenia, našiel ovzdušie nežného súcitu a odišiel so spásnym poučením a pokojným duchom. Veľmi som sa potešil, keď som o ňom počul a ihneď som k nemu zašiel. Chvíľu sme spolu hovorili a potom som sa opýtal na jeho radu, podávajúc mu papier, aby sa naň pozrel. Prečítal si ho a povedal: "Drahý priateľ, veľa z toho, čo ste napísali je úplne malicherné. [...] uvádzate všetky možné podrobnosti, ale prehliadli ste to hlavné; nezahrnuli ste najvážnejšie hriechy. Nevyznali ste ani nenapísali, že nemilujete Boha, že nenávidíte svojho bližného, že neveríte v Božie slovo a že ste plný pýchy a ctižiadostivosti. V týchto štyroch hriechoch je všetko zlo a naša duchovná skaza. Sú to hlavné korene, z ktorých vyrážajú výhonky všetkých hriechov, do ktorých padáme." (Spomienky pútnika)

Autor sprvu protestoval, hovoril: "Odpusťte mi, ctihodný otče, ale ako je možné nemilovať Boha, nášho Stvoriteľa a Ochrancu? V čo by sme mali veriť, ak nie v Božie slovo, v ktorom je všetka pravda a svätosť? Všetkým svojim bližným prajem dobro. Prečo by som ich mal nenávidieť? Nemám nič, na čo by som mohol byť pyšný." Ale spovedník ho poučí takto: "Škoda, môj milý, že ste tak málo pochopili z toho, čo som vám povedal. Pozrite sa! Poučím vás rýchlejšie, keď vám dám tieto poznámky. Vždy ich používam pri svojej vlastnej spovedi. Prečítajte si ich a spoznáte, že jasne a presne dokazujú to, čo som vám povedal."

Pútnik vezme poznámky (sú ako príloha na konci tejto úvahy) a po tom, čo s ich pomocou skúma svoje vnútro, s hrôzou zisťuje pravdu o sebe: *"Pri čítaní spovedného zrkadla, ktoré som dostal od kňaza, som sa zdesil a pomyslel si: "Nebesia! Aké hrozné hriechy sú vo mne ukryté a doteraz som si to nevšimol!" Túžba po očistení ma viedla k tomu, aby som prosil tohto veľkého duchovného otca, aby ma naučil poznať príčiny všetkého toho zla a spôsob, ako ho vyliečiť."*

V tej chvíli naše kresťanstvo konečne "zacvakne" tam, kde má byť: Som hriešnik a hoci som už možno čo do Zákona bezúhonný, v srdci som stále pyšný a sebecký hriešnik. Som voči tomu úplne bezmocný, nijako nedokážem v sebe tento hriech premôcť ani odstrániť. Som hriešnik, bedár a úbožiak. Moja jediná nádej spočíva v tom, že milosrdný Pán zhliadne na mňa a k mojej snahe, pri všetkej jej veľkosti tak nepatrnej, pridá veľké množstvo svojej milosti a tak hojne doplní to, čo chýba môjmu tak nedostatočnému úsiliu! A tak podľa slov Písma *"s bázňou a chvením pracujte na svojej spáse"* (Flp 2, 12) zo všetkých svojich síl pracujem na svojej spáse, s bázňou pred veľkosťou toho, k čomu na Boh povolal, byť bohom na Jeho obraz, a súčasne s chvením pri pomyslení na svoju vlastnú nemohúcnosť, neschopnosť a hriešnosť a s dôverou len a jedine v Božiu milosť, ktorá jediná môže spôsobiť, že moje nepatrné dielo dosiahne tak obrovský cieľ podľa povzbudenia Písma: *"Bojuj dobrý boj viery a zmocni sa večného života; ved' doň si povolaný a zložil si pred mnohými svedkami dobré vyznanie"* (1Tim 6, 12), pretože z obrovskej milosti samého Boha *"s odhalenou tvárou hľadáme ako v zrkadle na Pánovu slávu a Pánov Duch nás premieňa na taký istý, čoraz slávnejší obraz"* Krista (2Kor 3, 18).

A aj keby ma všetci ľudia chválili a ubezpečovali, že som už dobrý a zbožný a spravodlivý, dokonca svätý človek, neoklamú ma, pretože ja poznám pravdu o sebe!

Ale keby pre zmenu Diabol vyhadzoval mi na oči všetok môj hriech a snažil sa vniesť do môjho života beznádej a zúfalstvo, ani on neuspeje, pretože tak, ako poznám svoj hriech a svoju biedu, poznám aj lásku, milosrdenstvo a moc

môjho Pána a Spasiteľa, Krista Ježiša a v Ňom spočíva všetka moja nádej, iba v Ňom a ani najmenej vo mne. Ved' všetky moje skutky a všetka moja úbohá snaha je len spôsobom, akým ku mne prúdi Jeho milosť a zachraňuje ma. A viem, že On ma ani nezradí, ani neopustí!

Preto môj život, aj napriek všetkému hriechu, ľútosti a bolesti - či skôr ľútosti a bolesti nad tým, že necítim bolesť nad svojím hriechom ani skutočnú ľútosť - je plný veľkej radosti a nádeje. A aj to je jeden z veľkých paradoxov kresťanstva, života s Bohom.

***

PRÍLOHA: Spoveď, ktorá vedie vnútorného človeka k pokore

„Keď som pozorne obrátil svoj zrak na seba a pozoroval trvalý stav svojho vnútra, presvedčil som sa, že nemilujem Boha, nemám lásku k svojim blízkym, nemám nábožnú vieru a som plný pýchy a pôžitkárstva. To všetko je výsledkom podrobného skúmania mojich pocitov a správania.

1. Nemilujem Boha

Keby som miloval Boha, neustále by som na neho myslel s radostným srdcom. Každá myšlienka na Boha by mi poskytovala šťastie a blaženosť. Naopak, oveľa častejšie a horlivejšie myslím na pozemské veci a myslieť na Boha je pre mňa prácne a suchopárne. Keby som miloval Boha, potom by bol rozhovor s ním v modlitbe mojím pokrmom a potešením a doviedol by ma k neprerušovanému spoločenstvu s ním. Ale naopak, nielenže nenachádzam potešenie v modlitbe, ale považujem ju dokonca za námahu. Zápasím s nechúťou, som oslabovaný lenivosťou a radšej som hotový dychtivo sa zaoberať hocijakou bezvýznamnou maličkosťou, len nech to skrúti modlitbu a odvádza ma od nej. Môj čas uteká nepozorovane v malicherných činnostiach, ale keď sa venujem Bohu, keď sa staviam do jeho

prítomnosti, zdá sa mi každá hodina dlhá ako rok. Ak niekto miluje druhého, myslí naňho celý deň, nepretržite, predstavuje si ho, stará sa oň a za žiadnych okolností jeho milovaný priateľ neopúšťa jeho myseľ. Avšak ja si v priebehu dňa sotva vyhradím jednu hodinu na hlboké ponorenie sa do meditácie o Bohu, na zapálenie svojho srdca láskou k nemu, zatiaľ čo horlivo venujem dvadsaťtri hodín dňa ako vrúcnu obeť modlám svojich vášní a sklonov. Dychtím po rozhovoroch o ľahkovážnych veciach a po tom, čo znižuje ducha; to ma teší. Ale v úvahách o Bohu som vyprahnutý, znudený a lenivý. Aj keď som inými nechtiac vtiahnutý do duchovného rozhovoru, snažím sa rýchlo zmeniť tému na takú, ktorá sa páči moji žiadostiam. Som neúnavne zvedavý na novinky o občianskych záležitostiach a politických udalostiach; horlivo hľadám uspokojenie pre svoju záľubu v získavaní poznatkov o vede a umení a na cestách v získavaní vecí, ktoré túžim vlastniť. Ale štúdium Božích zákonov, znalosť Boha a náboženstva robí na mňa pramalý dojem a neuspokojuje hlad mojej duše. Nielenže tieto veci považujem za nepodstatné zamestnanie pre kresťana, ale svojím spôsobom za akési vedľajšie záujmy, ktorými by som sa mohol zaoberať vo svojom zvyšnom čase, vo voľných chvíľach. V krátkosti, ak sa láska k Bohu posudzuje podľa zachovávania jeho prikázaní: “Ak ma miluješ, zachovávaj moje prikázania”, hovorí náš Pán Ježiš Kristus, potom ja nielenže ich nezachovávam, ale dokonca sa o to málo snažím; nasleduje teda celkom isto záver, že nemilujem Boha. Tak to hovorí aj sv. Bazil Veľký: “Dôkaz, že človek nemiluje ani Boha ani Krista je v tom, že nezachováva jeho prikázania”.

2. Nemilujem svojho blížneho

Nielenže som neschopný položiť za neho svoj život (ako hovorí evanjelium o tom, kto má lásku k svojmu priateľovi), ale ani neobetujem pre dobro svojho blížneho svoje šťastie, svoje pohodlie, svoj pokoj. Keby som ho miloval ako seba samého, ako hovorí evanjelium, jeho nešťastie by ma zarmútilo a jeho šťastie by ma tešilo. Ale naopak, načúvam podivným, nešťastným historkám o svojich blížnych a nie som zarmútený; zostávam

úplne nedotknutý, alebo - čo je ešte horšie - nachádzam v tom niečo ako potešenie. Nesprávne správanie svojho brata nezakrývam svojou láskou, ale s odsúdením to rozhlasujem. Jeho dobro, česť a šťastie ma neteší ako moje vlastné, ale akoby boli niečím úplne cudzím; nepotešujú ma. Dokonca vo mne vzbudzujú ľstivé pocity závidosti alebo opovrhovania.

3. Nemám nábožnú vieru

Neverím ani v nesmrteľnosť, ani v evanjelium. Keby som bol pevne presvedčený a veril bez pochybností, že za hrobom je večný život a odplata za skutky tohto života, neustále by som musel na to myslieť. Samotný ideál nesmrteľnosti by ma udržoval v bázni pred Bohom a správal by som sa tomto svete ako cudzinec, ktorý sa tu pripravuje na vstup do svojej rodnej zeme. Naopak, vôbec nemyslím na večnosť a považujem koniec tohto pozemského života za hranicu svojej existencie. Hniezdi vo mne tajná myšlienka: "Kto vie, čo bude po smrti?" Ak poviem, že verím v nesmrteľnosť, tak hovorím iba o svojej myšli a moje srdce je veľmi vzdialené pevnému presvedčeniu. Túto skutočnosť otvorene dosvedčuje moje správanie a moja neustála starostlivosť o uspokojovanie zmyslového života.

Keby som s vierou a celým srdcom prijal sväté evanjelium ako Božie slovo, keby som sa ním neustále zaoberal, študoval ho, nachádzal v ňom potešenie a s hĺbkou zbožnosti zameral naň svoju pozornosť! Je v ňom ukrytá múdrosť, milosrdenstvo a láska. To by ma viedlo ku šťastiu, nachádzal by som pokoj v štúdiu Božích zákonov vo dne i v noci. V nich by som nachádzal potravu ako svoj každodenný chlieb a moje srdce by bolo vedené k zachovávaní zákonov. Nič na zemi by nebolo dost' silné, aby ma od toho odpútalo. Ale v skutočnosti je to naopak - vždy, keď čítam alebo počujem Božie slovo, a býva to len z nutnosti alebo všeobecnej lásky ku vedomostiam, pristupujem k nemu bez napätej pozornosti a zdá sa mi nudné a nezaujímavé. Zvyčajne skončím s čítaním bez akéhokoľvek zisku a som veľmi náchylný prejsť na svetské čítanie, ktoré ma viac teší a v ktorom nachádzam nové a zaujímavé námety.

4. Som plný pýchy a zmyslovej sebalásky

Potvrdzujú to všetky moje skutky. Keď v sebe vidím niečo dobré, chcem to zverejniť alebo sa s tým pred inými ľuďmi pochváliť, alebo sám seba obdivovať. Aj keď vystavujem na obdiv vonkajšiu pokoru, pripisujem ju svojej vlastnej sile a považujem sa za lepšieho než tí druhí, alebo aspoň za nie horšieho. Keď v sebe spoznám chybu, snažím sa ju ospravedlniť; zakrývam ju slovami “som jednoducho taký” alebo “nemôžem za to”. Hnevám sa na ľudí, ktorí som mnou nejednajú s úctou a považujem ich za neschopných oceniť hodnotu človeka. Chválim sa svojimi darmi a považujem neúspechy v akejkol'vek činnosti za osobnú urážku. Reptám a teší ma nešťastie mojich nepriateľov. Keď sa usilujem o niečo dobré, robím tak preto, aby som dosiahol chválu alebo pre duchovné pôžitkárstvo či svetskú útechu. V krátkosti, neustále zo seba robím idol a sústavne mu slúžim, pričom vo všetkom hľadám zmyslovú radosť a potravu pre svoje zmyselné vášne a chtivosť.

Keď sa nad tým všetkým zamýšľam, vidím, že som pyšný, neverný, neveriaci, bez lásky k Bohu a prechovávam nenávisť k svojmu blížnemu. Môže byť niečo hriechnejšie? Duchovia temna sú na tom lepšie než ja. Hoci nemilujú Boha, nenávidia človeka a žijú v pýche, predsa aspoň veria a chvejú sa pred Bohom. Ale ja?! Môže byť horšie odsúdenie než to, ktoré ma čaká? Vari bude vyneseny prísnejší výrok o treste než ten nad nevšímavým a nerozumným, premárneným životom, ktorý poznávam sám v sebe?“

Telo je brána, telo je kľúč

Spisovateľ Orson Scott Card v jednej svojej knihe opisuje Petra Wiggina, v podstate psychopata, naozaj zlého a krutého človeka. Neskôr Peter o svojom živote rozpráva svojmu bratovi Enderovi, ktorý si o tom zapísal:

"Říká mi, že v dětství, když jsem odjel do Bitevní školy, došel (Petr) k závěru, že může ve své práci uspět jedině tak, že oklame lidi, aby si mysleli, že je stejně roztomilý jako já. (Myslel jsem, že si dělá legraci, ale nedělal; nevěřím, že jsem měl v Bitevní škole reputaci jako „roztomilý“, ale Petr pracoval s tím, jak si mě pamatovali doma.) Proto se následně zadíval na všechny své možnosti a řekl: Co by udělal dobrý člověk? A pak to udělal. Ale teď se o lidské přirozenosti dozvěděl něco velice důležitého. Když člověk celý život předstírá, že je dobrý, nedá se od dobrého člověka odlišit. Zaryté pokrytectvíse nakonec stane pravdou. Petr ze sebe udělal dobrého člověka, přestože se na tu cestu vydal z důvodů, které měly k čistým daleko. To mi dává velkou naději." (Ender vo Vyhnanstve)

Takto to funguje. Cez telo. Cez viditeľnú realitu. Cez konkrétne skutky. Ako inak sa dá naučiť milovať ľudí, než že sa s nimi budeme stretávať? Ako inak sa učiť súcitu a porozumeniu, než že ich budeme celým srdcom počúvať? Ako inak sa naučiť milosrdenstvu, než tak, že im budeme opravdivo slúžiť? Ako inak sa dá naučiť jednote, než že budeme spoločne žiť a pracovať? Ako inak sa dá naučiť byť bohom, než tak, že budeme v Cirkvi i vo svete konať ako Boh, konať skutky Boha, učiť sa správať ako On, reagovať ako On, vidieť veci ako On, ku všetkému pristupovať ako On?

A tak jedine cez skutky môže človek prijať spásu, v ktorú predtým uveril. Preto je viera skutkom a bez skutkov je mŕtva. Preto Božie Kráľovstvo, Nebo, existuje na zemi v telesnej podobe Cirkvi a v nej telesne je prítomný

Kristus, Boh a telesne udeľuje nebeský duchovný Život cez znaky Chleba a Vína Eucharistie v konkrétnom zhromaždení na konkrétnej liturgii.

Aká je teda naša cesta? Konat' to, čomu sme uverili - sprvu takmer isto neumelo, nemotorne, možno bez chuti, sprvu vari aj s odporom a premáhaním sa, keď nám toto všetko bude pripadať neprirodzené a obťažné. Ale vytrváme. Nepoľavíme. Nevzdáme to. Vieme totiž, že iná cesta neexistuje. A tak pokračujeme. Až kým si to nezamilujeme. Až kým si na to nenavykneme. Až kým sa takými naozaj nestaneme.

Ako Peter Wiggin z príbehu.

Ako skutočná sv. Terezka z Lisieux, ktorá keď vstupovala do kláštora, presne takto to videla: *"Zjistila jsem, že řeholní život je takový, jak jsem si ho představovala. Žádná oběť mě nezaskočila ... Mám na mysli nedostatek úsudku, výchovy, přecitlivělost jistých povah. To vše znepříjemňuje život. Dobře vím, že tyto mravní slabosti jsou chronické... Z toho vyvozují tento závěr: v rekreaci, v povoleném čase, musím vyhledávat společnost sester, které mi jsou méně příjemné, a být pro tyto zraněné duše milosrdným Samaritánem. Jedno slovo, milý úsměv často dovede rozveselit smutnou duši"* – a svojej sestre Céline, ktorá zvažuje, či tiež vstúpiť do kláštora, píše: *"Ničeho se neboj, zde najdeš víc než kde jinde kříž a mučednictví!"* Vedela, že zmyslom života je *tréning pre Nebo* – i to, že sa nedá konat' inak, ako v tele a cez telo: *"Terezie žije nepozorována světem za zdmi kláštera. Už dlouhou dobu má v oblíbě drobné a skryté úkony lásky. Její modlitba je strohá a vyprahlá. Terezie je téměř drcena pod tlakem utrpení"* (Conred de Meester).

Z lásky k druhým sa najprv venuj sebe a buduj seba

Existuje len jedna vec, ktorú môžeme zmeniť priamo a tou sme my sami. Tak to je. Tri kroky lásky Johna Powella (trochu obohatené) platia aj pre farnosť, pre ľudí všeobecne.

Byť inšpiráciou - a preto poslúchnuť slová Písma "*vy, milovaní, budujte sami seba na svojej presvätej viere a modlite sa v Duchu Svätom*" (Júd 1, 20) a nasledovať príklad samého Krista, ktorý o nás, ľuďoch, hovorí: "*Ako si ty mňa poslal na svet, aj ja som ich poslal do sveta a pre nich sa ja sám posväcujem, aby boli aj oni posvätení v pravde*" (Jn 17, 18-19). Nemôžeme urobiť iných svätými ani ich donútiť stať sa svätými. Môžeme len urobiť, aby sami po svätosti zatúžili. Ale ako by mohli túžiť po tom, čo nepoznajú? A ako by mohli poznať, ak nevideli? A ako a kde by mohli vidieť krásu skutočnej svätosti, ak nie na nás? *Diabol sa nás snaží presvedčiť, že je to sebeckvo, starať sa o seba, že láska znamená rovno a hneď ísť k druhým a snažiť sa ich spasiť a zachrániť a potom, keď to nefunguje, tak byť zrútený a zdrvený smútkom z toho, že ľudia nevidia a odmietajú túto krásu a vari dokonca sa radšej solidárne zatratit' spolu s nimi - až nám pri tom uniká, že sám Ježiš bol všetko, len nie toto! Ak milujeme ľudí okolo seba - potom prvý skutok lásky voči ním je, byť svätým, budovať seba k dokonalosti a naplno a pred všetkými si užívať radosť a nádhery Božieho Života. Tak môžu uvidieť, vidiac zatúžiť, túžiac uveriť a veriac spasiť sa. V zásade aj na nás kňazov platí, že našou úlohou je viac byť, než robiť, organizovať, vymýšľať akcie a podujatia a tak. Cirkev nie je cirkus. Ani zábavný park. Cirkev je miesto a stánok svätosti, "Mesto postavené na návrši" (Mt 5, 14). Farár dtto.*

Opora - možno vo väčšine prípadov jednoducho pozornosť. Úcta a rešpekt. To, že ich naozaj vnímame, naozaj počúvame, naozaj berieme vážne - nielen ako *prípady* a *stránky*, ani nielen ako čosi, čo sa mihne našim životom na rovine "rád som vás stretol, už musím ísť, prajem pekný deň"... Jednoducho byť "prístupný", byť miestom skutočného stretnutia, miestom, kde sa ten druhý môže cítiť naozaj prijatý a nielen odbavený a vybavený. Miestom, kde zažíva niečo skutočné, nie iluzórne a povrchné, ako to vo svete býva.

Povzbudenie - vidíte? Až teraz, na treťom mieste, prichádza to, čím niekedy začíname (a to je ten lepší prípad, pretože často v pokrútenej podobe pokusov a snahy *manipulovať* či "posunovať" druhých ako nejaké "vagóny" (hovorieval mons. Jozef Vráblec) začíname dokonca až nasledujúcim krokom). Tu je miesto ohlasovania a kázania, tu oznamujeme, že to všetko je od Krista a že aj ty, priateľu, môžeš žiť iné a inak, než žiješ, krásne a skutočne!

Výzva - tak vstaň, choď a urob to. Toto je miesto katechézy, obzvlášť katechumenátu. Ale v nejakej podobe nás to sprevádza neustále.

Zdieľanie - zo spoločnej vášne, spoločného cieľa, spoločnej cesty a spoločnej skúsenosti sa rodí spoločenstvo bratov a sestier v Cirkvi, v ktorom radosťne zdieľame všetko, pretože túžime sa deliť so všetkým a najviac s radosťou z toho, že sme mohli niečo také spoznať, prijať a že to smieme žiť - a byť inšpiráciou a povzbudením pre ďalších ľudí a tak sa kruh uzatvára.

Všimnime si túto postupnosť v Písme!

Úžas a inšpirácia: "*Všetkých naplnil Duch Svätý a začali hovoriť inými jazykmi, ako im Duch dával hovoriť. V Jeruzaleme boli Židia, nábožní ľudia zo všetkých národov, čo sú pod nebom. Keď sa teda strhol tento hukot, mnoho sa ich zbehlo a boli zmätení, lebo každý ich počul hovoriť svojím jazykom. ... Ale iní s úsmeškom hovorili: "Sú plní mladého vína."*" (Sk 2, 4-6.13)

Opora, že druhých prijímame a berieme vážne: "Tu vystúpil Peter s Jedenástimi a zvýšeným hlasom im povedal: "Mužovia judejskí a všetci, čo bývate v Jeruzaleme, aby vám toto bolo známe, počúvajte moje slová. Títo nie sú opití, ako si myslíte! Ved' je len deväť hodín ráno." (Sk 2, 14-15)

Povzbudenie: "Ale toto je to, čo povedal prorok Joel: "V posledných dňoch, hovorí Boh, vylejem zo svojho Ducha na každé telo: vaši synovia a vaše dcéry budú prorokovať, vaši mladíci budú mať videnia a vaši starci budú snívať sny. ... Nech teda s istotou vie celý dom Izraela, že toho Ježiša, ktorého ste vy ukrižovali, Boh urobil aj Pánom, aj Mesiášom." (Sk 2, 16-17.36)

Výzva: "Keď to počuli, bolesť im prenikla srdce a povedali Petrovi a ostatným apoštolom: "Čo máme robiť, bratia?" Peter im povedal: "Robte pokánie a nech sa dá každý z vás pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostanete dar Svätého Ducha. Ved' to prisľúbenie patrí vám a vašim deťom i všetkým, čo sú d'aleko, všetkým, ktorých si povolá Pán, náš Boh." A ešte mnohými inými slovami ich zaprisahával a povzbudzoval: "Zachráňte sa z tohoto zvrhlého pokolenia!" (Sk 2, 37-40)

Zdieľanie - "Oni prijali jeho slovo a dali sa pokrstiť; a v ten deň sa pridalo asi tritisíc duší. Vytrvalo sa zúčastňovali na učení apoštolov a na bratskom spoločenstve, na lámaní chleba a na modlitbách. Všetkých sa zmocňovala bázeň; prostredníctvom apoštolov sa dialo množstvo divov a znamení. Všetci, čo uverili, boli pospolu a všetko mali spoločné." (Sk 2, 41-44)

Ale pamätajme, že než sa toto všetko v ono turičné ráno začalo, tri roky boli žiakmi u Ježiša (a niektorí ešte predtým u Jána) a tesne pred tým sa zatvorili vo Večeradle a venovali sa naozaj iba sebe a Bohu. Vedeli totiž, že by nemohli hlásať, čo sami nemajú ani privádzať iných k tomu, čo najprv oni sami nežijú. A nie. Nie je to ani neláska, ani sebecko, ani mrhanie časom v dobe, keď treba ísť hlásať evanjelium! Sám Ježiš tridsať rokov budoval seba, aby potom za tri roky vykonal a urobil viac, než tí, ktorí seba nevybudovali a možno sa pachtia a namáhajú celé dlhé desaťročia, ale márne, pretože stávajú dom, ale nielenže bez základov, ale dokonca aj bez

prízemia! V skutočnosti ten Ježišov spôsob 30+3 je to najlepšie a *najrýchlejšie*, čo môžeme v službe apoštolátu vykonať! Diabol to vie. Preto sa nás usiluje presvedčiť, aby sme prvé dva kroky našej schémy (a obzvlášť ten prvý) preskočili a začali rovno tretím, či dokonca štvrtým a rovno posielali ľudí "do kostola"...

Tak ako? Žiješ život s Bohom? Užívaš si svätosť, vychutnávaš si ju, v pokoji, v radosť? Je tvojou vášňou? Vidieť na tebe jej ovocie, "*na pohľad krásne a na poznanie vábivé*" (porov. Gn 3, 6), ktoré v tvojom živote prináša? Si "*svetlo sveta*" (Mt 5, 14) - len tým, že prosto takýto a takto si, všetkým na očiach? Ak hej, si pripravený k tomu ďalšiemu - stať sa zo svetlá "*sol'ou zeme*" (porov. Mt 5, 13). Najlepší spôsob, ako iným pomôcť byť svätými je, stať sa najprv sám svätým. A nie, nie je hriechom tešiť a radovať sa z Boha a svätosti dokonca aj keby celý svet naokolo hynul v temnote.

Čriepky II

Dokážeme prijať svoju malosť, ak máme nádej na veľkosť a dost' pokory a ochoty začať k nej rásť a učiť sa. Alebo, povedané ešte lepšie, keď sa pohybujeme v Božom svete, kde slová *veľký* a *malý* strácajú význam.

***

Normálny, prirodzený a priamy je človek len vtedy, ak je dostatočne slobodný a veľký na to, aby bol malým.

***

Odvaha byť malým a to, že sa prestávame porovnávať, súdiť a súperiť, je jedno a to isté, oboje je podstatne spojené. Len malý dokáže takto žiť a byť malým znamená toto nerobiť.

***

Keď sa Nebo rozlieva...

Bolo to na pohrebe. Náhle ma zaplavil pocit božského pokoja a radosti. Všetko plynulo v ňom, dom smútku, ako mu ľudia vravia, bol akoby plný svetla a dýchal domovom. Akoby sme boli na oslave, rodinnom posedení, možno by sa to dalo prirovnať k *rodine, ktorá sa zišla osláviť promóciu svojho člena*. Svet nad nami nemal žiadnu moc, boli sme z neho vynesení a od neho oddelení, miesto, na ktorom sme boli, už patrilo do iného sveta, teplejšieho, farebnejšieho, dýchajúceho láskou a pokojom a tichou a preto o to hlbšou a prenikavejšou radosťou. V tomto svetle, dychu Ducha, sám život, sám čas proste prúdil ako hlboká pokojná rieka zo samého Raja...

Takto to je, keď sa človeka zmocní Kristus. Kde svet vidí tmu, my sa tešíme zo svetla, čoho sa svet bojí, po tom my túžime, nad čím svet smúti, nás naplňa radosťou. A naopak, svetlo sveta nám pripadá ako šero a jeho sláva ako zdrap. Konečne vidíme, konečne chápeme. A keď nám Pán takto otvorí oči, už viac netúžime po svete, lebo nás sám Boh "*vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna*" (Kol 1, 13). A kým toto trvá, niet v nás smútku po svete ani boja a rozpoltenosti srdca a vôle. Kto by nariekal, keď sa pred ním odhalila krása Kráľovstva?

Prenesení do Kráľovstva "*s odhalenou tvárou hľadáme ako v zrkadle na Pánovu slávu a Pánov Duch nás premieňa na taký istý, čoraz slávnejší obraz*" (2Kor 3, 18) a sme pripravení stať sa naplno a skutočne Cirkvou, jedným Telom, pretože na ničom svetskom už nezáleží, už nás netrápi mienka iných, pýcha je zrazu smiešna a absurdná a jediná veľkosť, na ktorej záleží, je veľkosť malosti zachráneného hriešnika, s ktorou sa navzájom delíme, plní radosti zo záchrany i krásy Záchrancu. Niet dôvod čokoľvek skrývať, zakrývať, čokoľvek hrať, čohokoľvek sa báť. Nič nebráni, aby sa naplnila naša túžba a my sa stali navzájom si jedným telom, v Kristovi Kristom, Telom. A tak "*do pokoja vchádzame my, čo sme uverili*" (Hebr 4, 3) a veru je to výstižné označenie: pokoj! V ňom túžime zotrvať a spočinúť, lebo sme hľadali - a našli.

Áno, sme doma, v Nebi a smrť pre nás viac nič neznamená, lebo "*kto zomrel prv, než zomrie, nezomrie, keď zomrie*" (porov. kláštor Simonpetra, Athos), lebo už sa narodil, už žije v Nebi. Je to ten Boží Pokoj, ktorý na nás sála z Eucharistie a ktorý vidíme v tvári Krista Eucharistického, Tvár Boha, Ktorý Je. Kiež by všetci ľudia na svete spoznali a zažili tento pokoj, nebolo by viac na svete vojen ani žiadneho zla. On robí Nebo nebom. On sa rozlieva v Cirkvi a robí ju všade tam, kde v nej "*bratia žijú pospolu*" (Ž 133, 1), Nebom na zemi - tak ako Nebo je Cirkvou v Sláve večnosti.

Presmerovávanie a päť znakov života

- Pôst od jedla.
- Čistota a zdržanlivosť v sexe a tele.
- Chudoba v majetku.
- Mlčanie v spoločnosti - keď hovoríme k veci, vtedy, keď to slúži "*na potrebné budovanie, aby prinášalo milosť tým, čo počúvajú*" (Ef 4, 29), ale už nie na prázdnu sebareprezentáciu, ako to zvyčajne pri rozhovoroch býva.
- Poslušnosť v Cirkvi ako zriekanie sa presadzovania seba podľa slov Písma "*podriadujte sa jedni druhým v bázni pred Kristom*" (Ef 5, 21).

Všetky tieto veci majú jeden spoločný znak. Sú prejavom toho, že sme sa rozhodli odísť zo sveta, ktorý žije telom, ktorý žije majetkom, ktorý žije dôležitosťou. Vedome toto všetko zanechávame. Ale nielen to!

Aj mimo kresťanstva či náboženstva ľudia poznajú tento koncept. Napríklad: *"Kniha od Napoleona Hilla Mysli a zbohatni patrí medzi absolútny základ všetkých teórií, publikácií a kníh na tému úspechu. V 13 krokoch ponúka návod, ako byť úspešný a získať toľko peňazí koľko potrebujete. Desiaty krok má zaujal obzvlášť. Hovorí o sexuálnej transmutácii. Čo vlastne táto transmutácia znamená? Inými slovami: „Premenu, alebo prevod jedného prvku alebo formy energie v inú“, čiže prepnutie mysle od myšlienok fyzického rázu k myšlienkam nejakej inej povahy. Pohlavný pud má istý vplyv na stav mysle a je najmocnejšou ľudskou túžbou. Je taký silný, že ľudia kvôli nemu často riskujú život a svoju dobrú povesť. Nejde ho potlačiť, ani úplne zničiť, a preto ho je lepšie transformovať na tvorivé úsilie, aby si nenašiel menej dôstojné vyústenie. Nechápte pána Hilla zle. Nemáte sa vzdať toho, čo máme všetci najradšej, ale ak nemáte možnosť tento pud správne využiť, je lepšie ho pretransformovať."* (pravymuz.sk)

Ako kresťania sme spoznali, že tento svet sa má k Nebi ako *detské pieskovisko ku svetu skutočnému*. Pochopili sme, že všetky naše túžby nachádzajú svoje dokonalé naplnenie v Bohu podobne, ako *túžba malého dieťaťa hrať sa s autičkami dosahuje svoje naplnenie vo svete dospelých a v skutočnom aute*.

Cesta preto nie je mať viac a viac autičok, ale paradoxne autička zanechať, presmerovať svoju pozornosť z pieskoviska na svet dospelých, dokonca pieskovisko zanechať a ísť do školy a do biznisu, aby na konci mohlo byť skutočné auto, lepšie ako všetky autička sveta! Aj my sme spoznali, že hromadiť veci a zážitky tohto sveta nemá zmysel. Miesto toho sme upreli pozornosť ku skutočnému svetu, Božiemu, ktorý sa nám odhalil v Kristovi a ukázal a dal ochutnať v Duchu Svätom. Paradoxne tak tiež opúšťame svet,

aby sme túžby, ktorými sme vo svete naplnení, našli naplnené a zavŕšené v Bohu, v Nebí, v Kráľovstve.

No a presne o tom pôst, čistota, chudoba, mlčanie a poslušnosť sú. O tom, že energiu, ktorá nás poháňa za týmito vecami - žiadostivosť tela (nielen sexuálnu ale aj po jedle a pití), žiadostivosť po majetku, žiadostivosť po dôležitosti, čiže uznaní, rešpekte, sláve a moci, vedome *presmerovávame* smerom nahor, k Bohu, k Nebu. Načo plytvať touto vášňou a mocou silou na veci, o ktorých už vieme, že v konečnom dôsledku nefungujú a že tadiaľ cesta nevedie? *Ako keď malé dieťa vyrastie z pieskoviska a porozumie, že tam nie je žiadna budúcnosť a jeho túžby sa zábavou na piesku nenaplnia*, aj my z presne tohto dôvodu opúšťame svet. Svoju energiu i vášň, túžbu po naplnení svojich túžob, nasmerovávame tam, kde naplnené sú a budú, všetky žiadostivosti koncentrujeme a usmerňujeme do jedinej, ktorá zmysel má - do žiadostivosti po Bohu Živom, po Živote s Ním, v Ňom...!

Preto je týchto päť vecí znakom toho, "*že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov*" (1Jn 3, 14) - pretože presne tam, k láske k Bohu a skrze Boha k bratom svoju vášň smerujeme a presmerovávame a takto ju transformujeme, aby sme sa aj ňou nesení konečne pozdvihli nahor, celým bytím, dušou i telom, celý človek. Odpútavame sa od sveta, ktorý nás zbytočne obmedzuje a zotročuje a miesto toho všetku vášň upierame týmto smerom a už teraz si užívame prvotiny budúceho. Nebolo by to ale možné, ak by sme boli svetom stále spútaní a ak by sme svoju energiu a vášň plytvali na hromadenie svetských vecí. *Dieťa na pieskovisku, bez ohľadu na vášň, nestane sa na ňom dospelé ani v ňom nenájde nič skutočné!*

Presmerovať túžbu po jedle do modlitby. Túžbu po sexe do práce a služby. Túžbu po hovorení do počúvania a učenia sa. Túžbu po majetku do prúdenia samým bytím v radosť a žasnutí nad skutočnosťou v nás i naokolo. Túžbu po presadení seba do súcitu, počúvania, empatie,... lásky. Je to tak nové. Tak živé. Tak oslobodzujúce. Ostať vo svete, urobil by z nás zadubených, machom obrastených čudákov!

"Či nie je to takto: Ak robíš dobre, môžeš sa vystrieť, ale ak dobre nerobíš, číha hriech pri dverách a sleduje ťa jeho žiadostivosť, a predsa ty ju máš ovládať?" (Gn 4, 7)

"Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska. Ved' nič z toho, čo je vo svete, ani žiadostivosť tela, ani žiadostivosť očí, ani honosenie sa bohatstvom, nie je z Otca, ale zo sveta. A svet sa pominie, aj jeho žiadostivosť. Kto však plní Božiu vôľu, ostáva naveky." (1Jn 2, 15-17)

Vášnivý pôst?

A vášnivá čistota... poslušnosť... vášnivé mlčanie a vášnivá chudoba?

Vlastne áno, malo by to tak byť. Ved' to robíme kvôli niečomu, na čom nám krajne záleží. Je to akt oslobodenia sa, o ktorom vraví Pavol, že "*keď som bol dieťa, hovoril som ako dieťa, poznával som ako dieťa, rozmýšľal som ako dieťa. Keď som sa stal mužom, zanechal som detské spôsoby*" (1Kor 13, 11). Aj my, opúšťame pieskovisko sveta a zanechávame detinské spôsoby a hračky sveta. Slobodnú presmerovávame a sústredíme všetku energiu za skutočný a dospelým cieľom, ktorým je svätosť. Ako by tento pohyb mohol nebyť pasiou, radosťou, vášňou?

Samozrejme, len za predpokladu, že svojmu cieľu a jeho hodnote *veríme*. Že sa pevne *nádejame* na jeho dosiahnutie. A teda že ho *milujeme*, že pre tento cieľ máme skutočnú pasiu, skutočnú vášeň. Nie povrchné a krátke citové nadšenie a nabudenie, ale skutočnú hlbokú záľubu a vášeň!

Vďaka tomu sme, okrem iného, aj úplne prirodzene v stave *bdelosti*. Sme vedome na ceste, vedome za niečím ideme, máme to úplne samozrejme na mysli rovnako, ako *dobry obchodník svoj biznis alebo športovec profesionál svoj šport*. A preto sa nám veru nemôže stať, že by sme sa v niečom

"pozabudli". A pretože sme plní vášne po svätosti a po Bohu, tak sa nám asi ani nestane, že by sme "zhrešili" vedome. A tak v každej chvíli každé hnutie, každú túžbu svojho srdca i tela transformujeme a usmerňujeme tak, aby nás niesla k tomuto cieľu, pre ktorý sme sa rozhodli!

Pôst je tak svojim spôsobom čosi trvalé. Nie zrieknutie sa, ale zanechanie niečoho. Životný štýl a postoj – spolu s chudobou, s poslušnosťou, s čistotou – ktorý spočíva v tom, že sme svet už opustili, pretože sme spoznali, že tadiaľ cesta nevedie. Miesto toho, zaujatí a plní vášne, ideme za novým cieľom. Jedno s druhým súvisí. Bez onej vášne pre veci nebeské bude pôst i všetko ostatné len bolestivé odopieranie si vecí, ktoré si stále ceníme a po ktorých stále túžime. A bez pôstu žiadna vášeň a zaujatie pre veci nebeské nejestvuje – len povrchné nadšenie, možno romantické snívanie, ale nič viac.

Odvaha k trapasu, alebo viera je pokora

Tak nejako tomu hovorí Hans Buob. Ortberg to vystihol názvom svojej knihy: *Ak chceš chodiť po vode, musíš vystúpiť z lode* - a riskovať, že sa začneš topiť... Nejde pritom o obyčajný risk. Je to odvaha konať, čo nám Pán prikazuje, aj keď cítime, že na to akosi ešte úplne nemáme či vidíme, že to presahuje naše ľudské schopnosti a ľudskú nádej na úspech. Svetskí ľudia vravia o "vyjdení zo zóny komfortu do zóny rastu", o prekročení hranice pohodlia a vydanie sa k novému, čo sme ešte nerobili, nežili, čím sme ešte neboli. My to môžeme nazvať podobne, vyjsť zo zóny ľudskej istoty (a pohodlia) do zóny viery, kde sa viac nemôžeme spoliehať na seba, ale len na Božiu moc a len od nej závisieť.

Modlíme sa za chorých a vkladáme na nich ruky vo vedomí, že ani naše slová, ani naše ruky ani my sami nemáme žiadnu moc uzdraviť - ale Pán má.

Čo ak nás ale nevypočuje? To je práve tá odvaha k trapasu - a viera, že Pán sa nezahanbí. Ak bude pre nás a druhých prospešné uzdravenie, uzdraví. A ak trapas, bude trapas. Ale tak či onak, Pán sa oslávi. My možno budeme pokorení a ponížení, ale aj to bude na našu spásu. A možno naopak oslávení Božou mocou, ktorú cez náš prejaví - ak budeme dostatočne pokorní a bude to aj na našu spásu. Preto nám Pán nedáva vopred záruky. Len nádej a vieru, aby sme s pokorou prijímali aj možný trapas a poníženie - ktoré vlastne ani ponížením nie je, veď nevňášame seba, len prosíme Pána, aby urobil, čo je dobré a oslávil sa.

Takto funguje aj ohlasovanie. Ak sme pyšní, snažíme sa často aj nasilu obrátiť iného - z lásky k nemu, hej, ale veru aj z pýchy a túžby vidieť, ako sa nám darí a akí skvelí sme. Hlásať evanjelium v pokore znamená svedčiť o Kristovi, hovoriť o Ňom, prirodzene a normálne, a vedieť čo hovorí Ježiš, že *"nik nemôže prísť ku mne, ak ho nepritiahne Otec, ktorý ma poslal. A ja ho vzkriesim v posledný deň"* (Jn 6, 44) a inde: *"svedčia o mne skutky, ktoré konám v mene svojho Otca, ale vy neveríte, lebo nie ste z mojich oviec. Moje ovce počúvajú môj hlas, ja ich poznám a ony idú za mnou"* (Jn 10, 25-27). Keby sme sa spoliehali iba na seba, možno by sme ani Evanjelium nehlásali. Ak sa ale spolieham na Boha, potom vo vedomí všetkej svojej nedostatočnosti to robíme. Svedčíme o Kristovi, *"nie v telesnej múdrosti, ale v Božej milosti"* (2Kor 1, 12), *"stále pripravení obhájiť sa pred každým, kto vás vyzýva zdôvodniť nádej, ktorá je vo vás. Robte to však skromne, s bázňou a s dobrým svedomím"* (1Pt 3, 15-16) - a tiež pripravení a riskujúci trapas, aký zažil Pavol napríklad v Aténach, kde keď ho *"počuli o vzkriesení z mŕtvych, niektorí sa posmievali, iní hovorili: "Vypočujeme ťa o tom inokedy.""* (Sk 17, 32). Sám Ježiš nás na toto upozorňuje, keď hovorí: *"keby vás niekde neprijali, odíďte z toho mesta..."* (Lk 9, 5). Apoštolovať znamená mať dosť dôvery v Boha, ktorý sa aj cez naše neumelé slová vien dotknúť srdca ľudí - a dosť pokory, aby sme zniesli aj trapas, posmech a odmietnutie.

A to platí o všetkom. Aj o vzťahoch spoločenstva v Cirkvi. Ideme a usilujeme sa zblížiť s druhými, tvoriť jednotu, slúžiť najlepšie ako vieme -

riskujúc, že to môžeme pokaziť, že môžeme zažiť odmietnutie, pohrdanie, neúspech... a súčasne vo viere, že *"Ten, čo dáva rozsievateľovi semeno a chlieb na jenie, dá a rozmnoží vaše osivo a dá vzrast plodom vašej spravodlivosti"* (2Kor 9, 10) a má moc aj cez naše nedokonalé a neobratné skutky konať - ak sú úprimné a ak konáme vo viere.

Bez viery ako kresťania konať nedokážeme, sme totiž povolaní robiť veci a žiť život, ktoré sú nadľudské. Viera znamená, že s vedomím tohto, s odvahou k trapasu, ide a urobíme to - vo svojej pokore a skromnosti a vo viere v Moc Boha, ktorý jediný môže niečo podobné. Preto je nevyhnutná pokora, ktorá je vlastne v samom srdci viery - vedomie, že ja to nemôžem ani nedokážem, že som odkázaný na Boha a Božiu moc, a že Boh bude konať podľa seba a nie som to ja, kto má veci pod kontrolou, ale On. Ale pretože Mu verím, beriem to a táto neistota je pre mňa istejšia, než akákoľvek pozemská istota. Potom v ničom nevnášame seba, ale len Boha. A to je presne ono. Viera znamená, že sa rozhodnem nevnášať seba, ale Boha, nezávisieť od seba, ale od Boha, od svojich schopností, ale od Božej milosti a moci. Ale kým v nás vládne pýcha, nie sme schopní takejto viery. Viera je pokora a pokora je viera. Len pokorný dokáže skutočne veriť, len veriaci je skutočne pokorný.

Philippe Madre to nazýva *synovskou dôverou* a Raniero Cantalamessa *odvahou závisieť iba od Boha a Božej moci*, nie od svojich schopností. Obaja svedčia, že ak nájdeme odvahu k tomuto, v tejto dôvere konať to, nad čím nemáme žiadnu moc, ale Boh má, čo presahuje naše ľudské schopnosti, ale nie Božie, budú sa cez náš aj diať skutky už nie ľudské, ale Božie. Pokora detí Boha nám otvára dvere k veľkosti Božieho synovstva - a to zase nás učí pokore, vedomiu, že sme nie páni, ale len synovia a deti.

"Keď im to Pán Ježiš povedal, vzatý bol do neba a zasadol po pravici Boha. Oni sa rozišli a všade kázali. Pán im pomáhal a ich slová potvrdzoval znameniami, ktoré ich sprevádzali." (Mk 16, 19-20)

Otec, brat, nevesta a syn

Ako kresťania sme deťmi Boha. Deti Boha. Boh sa stal synom človeka, aby sa človek, ja, stal synom Boha. Už nie sme synovia ľudí ani synovia sveta. Sme deti Boha. Vychutnajme si ten zvuk v ušiach, tu chuť na jazyku, to poznanie, vedomie v mysli! *"Pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec: voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme. Preto nás svet nepozná, že nepoznal jeho"* (1Jn 3, 1). My svet poznáme, veď sme v ňom žili a z neho sme vyšli a boli zachránení. Nás ale svet nepozná a ani nemôže, nikdy totiž nebol Božím svetom (a ani nebude) a nemá žiadnu skúsenosť ani poznanie, čo to znamená.

Čo to vlastne znamená?

Že voči svetu, ktorý ostal za nami - presnejšie, voči ľuďom, ktorí v ňom za nami ostali - sme po vzore Boha ako otcovia (a matky). Tak to hovorí Ježiš: *"Lebo ak milujete tých, ktorí vás milujú, akú odmenu môžete čakať? Vari to nerobia aj mýtnici? A ak pozdravujete iba svojich bratov, čo zvláštne robíte? Nerobia to aj pohania? Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec"* (Mt 5, 46-48) - a to znamená: *"Milujte svojich nepriateľov, dobre robte, požičiavajte a nič za to nečakajte! Tak bude vaša odmena veľká a budete synmi Najvyššieho, lebo on je dobrý aj k nevďačným a zlým. Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec! Nesúďte a nebudete súdení. Neodsudzujte a nebudete odsúdení! Odpúšťajte a odpustí sa vám"* (Lk 6, 35-37).

Voči ľuďom, ktorí vyšli zo sveta s nami a sú s nami v novom svete Kráľovstva, sme ako súrodenci, ako bratia a sestry, ako vraví Ježiš, *"vy všetci ste bratia. [Preto] ani Otcom nevolajte nikoho na zemi, lebo len jeden je váš Otec, ten nebeský"* (Mt 23, 8-9). Spája nás spoločná skúsenosť záchrany zo sveta, spoločná zodpovednosť za tých, ktorí ostali vo svete, spoločná práca na ich záchrane... *Je to podobné ľuďom, ktorí boli počas záplav zachránení z vody a hneď sa úplne samozrejme zapájajú do záchranných prác, aby*

pomohli zachrániť ďalších. A najviac zo všetkého nás spája náš nový Otec - a vízia Rodiny a Domova a Vlasti, kam za Ním pôjdeme, už čoskoro, len čo dokončíme záchranné práce, našu časť v nich.

Voči Bohu nad nami a pred nami sme nakoniec synovia a dcéry. Hlboko vďační, hlboko oddaní, milujúci, zamilovaní. A On nám dal svojho syna, Krista, za Ženícha a tak sme sa stali aj nevestou Boha. Synovia Otca a nevesta Syna. To sme vo vzťahu k Bohu. On je tak náš Domov, naše Spočinitie, náš Pokoj, ako aj Písmo vraví, že *"v Kristovi Ježišovi ste sa teraz vy, čo ste boli kedysi ďaleko, stali skrze Kristovu krv blízkymi. Ved' on náš Pokoj"* (Ef 2, 13-14)! Pretože sme nevestou Syna, prijal nás Jeho Otec za svoje deti. A pretože sme Jeho deti, dal nám svojho Syna za Ženícha.

Toto je to, čím sme. Čo žijeme. Toto nás robí kresťanmi. Starosť a zodpovednosť ku ľuďom vo svete ako otec, matka voči svojim vlastným deťom. Blízkosť, bezprostrednosť, bratstvo, spoločenstvo, dôvernosť, radosť, zdieľanie navzájom, lebo sme si súrodenci, tá najbližšia rodina, akú máme, tí najbližší sestry a bratia, pokrvní v Krvi Boha. A nakoniec oddaná, verná, nadovšetko vďačná láska k Bohu, ktorý nás týmto všetkým urobil a ktorý sa uvolil byť našim Otcom a dal nám za Ženícha svojho Syna, aby sme s Ním boli *"dvaja v jednom tele - toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi"* (Ef 5, 31-32) - a ktorý nás vedie na Svadobné Lôžko Baránkovo, kde nám dáva jesť svoje Telo a piť svoju Krv a v nich nás robí so Sebou a v Sebe Jedným.

"Ved' viete, že zo svojho márneho spôsobu života, zdedeného po otcoch, boli ste vykúpení nie porušiteľným striebrom alebo zlatom, ale drahou krvou Krista, bezúhonného a nepoškrveného Baránka" (1Pt 1, 18-19) - a len ten, kto toto prijal a zažil a u ktorého sa toto stalo skutočnosťou, môže a dokáže toto synovstvo žiť. Dokáže byť bratom a sestrou v Rodine Cirkvi, lebo už žiaden iný domov nemá, zo sveta už bol vykúpený a nechal ho za sebou. Synom a dcérou k Bohu, lebo zažil záchranu Bohom, odteraz nemá na svete iného, v kom by mal základ a istotu pre svoj nový život, lebo svet a staré istoty sú preč, za ním. A nakoniec, cíti súciti, milosrdenstvo voči ľuďom vo

svete, lebo už vie, o čo všetko sú pripravení, čo hrozné im hrozí, v akom nebezpečenstve a súžení a otroctve ich životy plynú - spútaní nie železom na rukách, ale putami v samej myslí - a túži ich zachrániť, pomôcť zachrániť, priviesť k Otcovi, aby aj oni mohli byť slobodní a žiť život v našej Rodine, Rodine Boha. Najprv však človek sám musí byť vykúpený, nechať, aby ho Boh takto vykúpil zo sveta.

Kristus prišiel po mňa, našiel ma a pojal za nevestu. Preto ma vykúpil od sveta a zaplatil za mňa vlastnou Krvou. Jeho Otec ma preto prijal za svojho syna. Našiel som tak novú Rodinu, kde Boh je náš spoločný Otec a my všetci sme bratia. A nakoniec nám Kristus dal účasť na svojej práci zachraňovania ľudí a my sme vdáčne a radostne prijali, aby tak, ako sme boli zachránení my, mohli byť zachránení tí sveta ďalší a ďalší ľudia.

Začiatkom všetkého je: Nechaj sa vykúpiť Kristom! Nechaj sa vykúpiť a prijmi Jeho ponuku. Staň sa Mu nevestou! To je prvé. Tým to začína, od toho sa samo kresťanstvo odvíja!

Začína to vykúpením. Dajme sa, nechajme sa vykúpiť.

Farnosť je miesto, kde toto zažívame. Ak jej niet, ostávajú len všetci svätí, aby boli našimi prvými súrodencami v novej Rodine.

Boh, ktorý túži byť premožený...

"Vtedy onen povedal: "Nebudeš sa už volať Jakub, ale Izrael, lebo si zápasil s Bohom a s mužmi a zvíťazil si." ... Nato Jakub nazval to miesto Fanuel (Božia tvár), lebo (tak povedal) "videl som Boha z tváre do tváre a pritom som ostal nažive!" (Gn 32, 29.31)

Boh sa zjaví Jakubovi, ten s Ním zápasí - ako môže človek zápasit' s Bohom? - a dokonca víťazí, Boh sa musí uchýliť k akoby *cheatingu* (ako v nejakej modernej počítačovej hre), aby sa vyslobodil z jeho zovretia. Nie je to divné?

Je to ale o moc divnejšie, než Ježišove slová: "*Veru, hovorím vám: Ak budete mať vieru a nebudete pochybovať, urobíte nielen to, čo sa stalo s figovníkom, ale keby ste aj tomuto vrchu povedali: "Zdvihni sa a hod' sa do mora," stane sa to. A dostanete všetko, o čo budete s vierou prosit' v modlitbe*" (Mt 21, 21-22)? Alebo keď si Ježiš žiada pomoc a službu smrteľných ľudí, keď im hovorí: "*Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi. Choďte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Duchu Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta*" (Mt 28, 18-20)? K čomu potrebuje ich malú a nanajvýš nedostatočnú službu, keď má všetku moc na nebi i na zemi? Nie je vari dosť anjelov, aby sa rozleteli po celej zemi? Ba viac, nie je pre Neho hračkou zjavit' sa v jednej chvíli každému človeku na zemi a oslovit' ho jeho vlastným jazykom? Načo táto služba, *pomoc*, Jedenástich Bohu?

Vyzerá to, že pravdu má malá karmelitánka Terezka z Lisieux, keď vraví (myslím, že ona), že Boh túži byť nami premožený. *Ako otec, ktorý šantí so svojimi deťmi, zápasí s nimi a potom ležiac na zemi volá, Vzdávam sa! - a všetci sú plní veselosti a radosti a deti výskajú a kričia, že premohli otecka... Všetci vedia pravdu, ale vadí to? V tej chvíli prežívajú čosi hlboké a krásne a bezprostredné... Asi ako Jakub tam pri potoku Jabok...*

Boh je náš Otec. Chce byť premožený našou synovskou dôverou, premožený našou láskou. Chce našu pomoc, skutočnú pomoc, nie preto, že by Jemu chýbala sila, ale preto, aby sme my mali podiel na Ňom, na Jeho diele, *znova ako malé deti, ktorým otecko zverí časť svojej roboty alebo im zverí nejakú úlohu, aby ju urobili - nie preto, že sám nemôže, ani nie preto, že by to pre neho bola nejaká veľká pomoc, často naopak, sám by to urobil lepšie a rýchlejšie, ale aby jeho deti mohli pracovať s ním, aby boli spolu, znovu je v strede spoločenstvo a zdieľanie a blízkosť a hlboká dôverná jednota a*

súznenie... ako u apoštolov, ktorí "sa rozišli a všade kázali. Pán im pomáhal a ich slová potvrdzoval znameniami, ktoré ich sprevádzali" (Mk 16, 20). Oni vedeli, že to nie je bremeno, ale dar a obrovské privilégium, nie povinnosť, ale vyznačenie a vyvolenie, že oni, slabí smrteľníci, smú mať, dostali podiel, účasť na práci Boha, byť "Boží spolupracovníci" (1Kor 3, 9), pracovať bok po boku so samým Bohom na samom Diele Boha!

Nakoniec, presne takto Ježiš opísal Otca a svoj vzťah k Nemu: "Otec miluje Syna a ukazuje mu všetko, čo sám robí; a ukáže mu ešte väčšie skutky ako tieto, aby ste sa čudovali. Lebo ako Otec kriesi mŕtvych a oživuje, tak aj Syn oživuje, koho chce. A Otec nikoho ani nesúdi, ale všetok súd odovzdal Synovi, aby si všetci ctili Syna tak, ako si ctia Otca. Kto si nectí Syna, nectí si ani Otca, ktorý ho poslal" (Jn 5, 20-23). Teraz sme boli za rovnakých synov pojatí my.

Žiaden človek nemôže premôcť Boha. Ale Boh sám túži byť premožený svojimi vlastnými deťmi, ich prostou dôverou a láskou - "Keď teda vy, hoci ste zlí, viete dávať dobré dary svojim deťom, o čo skôr dá váš Otec, ktorý je na nebesiach, dobré veci tým, čo ho prosia" (Mt 7, 11)?

"Byť malým znamená vôbec si neprisvojovať čnosti, ktoré konáme, a nemyslieť si, že sme niečoho schopní, ale uznávať, že Boh vložil tento poklad do ruky svojho malého dieťaťa, aby ho používalo podľa potreby; vždy je to však Boží poklad. [...] Boh je oveľa láskavejší, než si myslíš. On sa uspokojí s jednoduchým pohľadom, povzdychom lásky ... Pokiaľ ide o mňa, považujem dokonalosť za úplne jednoduchú, pretože stačí chytiť Ježiša za Srdce. Pozri sa na malé dieťa, ktoré by si znepáčilo svoju matku tým, že ju neposlúchne alebo tým, že má prudšiu povahu. Keď by trucovalo v kúte a plakalo strachom, že bude potrestané, jeho matka by určite neodpustila jeho chybu. Ale keď k nej beží s úsmevom a natáhuje svoje ručičky a hovorí: Daj mi pusku – už to neurobím, matka ho privinie nežne na srdce a zabudne na malú detskú neplechu. Dobré vie, že jej dieťa to pri najbližšej príležitosti vykoná znovu, ale na tom predsa nezáleží ... Keď ju vezme za srdce opäť, nikdy nebude potrestané ... Ale ako sa my, čo žijeme pod zákonom Lásky,

bojíme toho, ktorý sa skrýva nášmu pohľadu? Boh sa z lásky k nám stal žobrákom a nám hovorí, že samotný pohľad lásky môže spôsobiť veľký zázrak ... On nám ukazuje, že najmenšie skutky konané s láskou dobijú Jeho Srdce. Aké šťastie pre nás, že sa dáva spoznať maličkým." (sv. Terezka z Lisieux)

Malosť dieťaťa je srdcom všetkého

Malosť je bezstarostnosť. Nie sme ustarostení o nič - ani o to, či naša služba Bohu je dostatočná, či konáme dost veľké skutky, či nemrháme dary, ktoré nám Boh dal. Neznamená to, že by sme niečo flákali. To nie! Len miesto toho prosto, s radosťou a veselým srdcom detí konáme najlepšie ako vieme to, čo sa nám javí a k čomu nás Duch vedie, aby sme to konali na Božiu slávu a na spásu sveta. O nič viac sa nestaráme, všetko ostatné, vrátane ovocia, nechávame v prostej dôvere a láske na Otca, ktorý by sa mohol vo všetkom zaobísť aj bez našej služby a pomoci a ktorý má moc doplniť všetko, čo našej práci chýba - ale zveril nám ju nie kvôli sebe, ani nie kvôli iným, ale kvôli nám, aby sme tak mohli byť Jeho deťmi a pracovať spoločne s Ním.

Nebojíme sa ani reakcií sveta, nebojíme sa trapasov, pretože sme deti. Dospeláci s veľkým Egom a namyslenou vážnosťou by sa aj zdráhali a okúňali. Ale deti? Tie sa o podobné veci nestarajú - a my deťmi Boha sme!

"O nič nebud'te ustarostení. Ale vo všetkom modlitbou, prosbou a so vzdávaním vďaka prednášajte svoje žiadosti Bohu." (Flp 4, 6)

"Napokon byť malým znamená nestrácať odvahu kvôli svojim chybám, pretože deti často padajú, sú však príliš malé na to, aby si veľmi ublížili."
(sv. Terezka z Lisieux)

Malosť je preto aj uvoľnenosť, keď hoci sme si vedomí všetkej svojej slabosti, chýb, nedokonalostí, robíme čo robíme, veselo a najlepšie ako vieme, lebo vieme, že nakoniec všetko závisí od Boha a nič od nás - okrem jedného: či sa do toho takto vložíme celí a či tak prijmemo Boží Dar byť Jeho deťmi.

Malosť je preto aj srdcom života v prítomnosti. Nesnívame o nejakých veľkých hrdinských činoch, ktoré by Ego a pýcha vari chceli konať alebo aspoň o nich snívať. Nie sme otrokmi minulosti ani sa nestrachujeme z budúcnosti. Sme tu a teraz, v bezstarostnej dôvere a v uvoľnenej detskej láske. Sme mali, sme deti Boha a preto sa smieme nestarať sa, miesto toho prosto a detsky byť tu a teraz - s Oteckom.

Len veľkí dokážu byť takto malí. Sme veľkí, naša veľkosť ale všetka spočíva len a jedine v Bohu, ktorý Je naším Otcom. Preto nám nevadí naša malosť, ktorá je zase len a jedine naša. Naopak, ona je kľúč! Iba dieťa môže mať Otca a čím je Božie dieťa menšie, tým viac je Otec jeho otcom! Musíme vzdať seba, aby sme mohli byť sebou. Veľkosť sa dosahuje malosťou. Kým sme sami v sebe veľkí, sme malí, lebo nie sme deti a Boh nemôže byť náš otec. Keď vzdáme seba a staneme sa, čím sme, deťmi, Boha bude našim Otcom a v Ňom bude všetka naša veľkosť, ďaleko presahujúca všetko stvorené! Už viac netreba žiadne veľké slová, veľké gestá, veľké pocity ani nič. Len prostota dieťaťa a veľkosť a blízkosť Otecka.

Je to všetko tak detské, až máme rozpaky a váhame, či to nie je príliš trúfalé, takto a k Bohu... Len viera a láska dieťaťa tu obstojí!

Boh Otecko. Boh Braček. Boh Ženích. Človek, človečik - dieťa, syn, braček, nevesta... Nemáme na svete nič iné na práci, než sa naučiť toto byť a tu žiť.

Symbióza malého s Veľkým

Kresťanstvo, to je symbióza Boha a človeka. Nie je to úplne presné, lebo Boh z nás nemá nič, ale čo sa nás týka, sedí to. A tak Boh si vzal všetko, čo je moje, aby tak všetko, čo je Božie, mohlo byť moje.

Zo mňa pochádza všetka malosť a slabosť a ničotnosť a nemohúcnosť, ako vraví Ježiš: *"bezo mňa nemôžete nič urobiť"* (Jn 15, 5) a pripomína Pavol: *"Ved' kto ti dáva vyniknúť?! Čo máš, čo si nedostal? A keď si dostal, čo sa chvasceš, akoby si nebol dostal"* (1Kor 4, 7)? A to je dobré, pretože z Boha potom pochádza už len veľkosť a sila a bohatstvo. Prijímam s radosťou svoju malosť, lebo Boh ju prijal a preto v nej a len cez ňu môžem ja prijať Boha a mať účasť a pokladať za vlastné všetko to, čo je Božie, ako spoznal Pavol, keď napísal: *"Preto mám záľubu v slabostiach, ... lebo keď som slabý, vtedy som silný"* (2Kor 12, 10). Moja slabosť je miesto, kde sa so mnou spojil Boh. Moja slabosť a malosť je miestom, kde na mňa čaká Jeho Veľkosť. Preto sv. Ján z Kríža múdro radí: *Ak chceš byť niečím, musíš ísť tam, kde si ničím - a to nie je nikde inde, než v nás. My ničím sme!*

Ak tak sme malí, aby sme boli Božou veľkosťou. Sme slabí, aby sme boli silní Božou silou. Sme mŕtvi, aby sme žili Božím Životom. Sme nič, aby sme boli všetko v Bohu. Prijímame, že od nás nezávisí nič, aby všetko záviselo len od Boha. *"Všetko, čo má Boh – okrem identity bytia – prijíma ten, kto je milosťou zbožšťovaný"*, vraví sv. Maxim Vyznávač. Presne tak to je. Do tohto vzťahu my neprinášame nič, len svoju nahú identitu. Nič viac. Nič iné nemáme, nič viac nie sme. Tá jediná je naša. To je jediné, čo nám Pán nedáva. Všetko ostatné je Božie. Ale pretože v našej malosti sme sa stali Božími, sme zbožštení a všetko Božie je tak naše.

Ľudia, ktorí nevedia byť malí a slabí - či skôr prijať, že takí sú a namiesto toho budujú svoje Ego a chcú byť aspoň v niečom a nejako ak nie dokonca úplne na Bohu nezávislí - strácajú všetko. Nemajú nič, lebo ich vlastná veľkosť je ilúzia a v skutočnosti neexistuje - ale tým, že sa jej držia, znemožnili, aby im patrila Božia veľkosť, hoci Boh im ju daroval skrze kríž a vodu krstu.

Byť kresťanom znamená, že v našom živote a v nás všetko je dar, všetko je Boží Dar Božej lásky. Preto len v láske sa dá kresťanstvo žiť. Boh z lásky dáva a my nemáme iný spôsob, ako Boha milovať, než s láskou a vdakou tejto dar prijať a stať sa tým, čím Boh chce, aby sme boli, bohmi v Bohu, na Jeho radosť a slávu. Nič iné a nič viac a nijako inak Boha milovať nedokážeme ani nevieme, len takto. Vskutku, toto je kresťanstvo, z lásky k Bohu, z lásky k sebe, z lásky k druhým, prijať a byť ničím a nechať sa obdarovať láskou Boha, aby tak Boh v nás mohol byť všetkým, Jemu na slávu, nám na spásu, ľuďom na osoh.

"Lebo všetci, čo ste pokrstení v Kristovi, Krista ste si obliekli" (Gal 3, 27) - a preto "oblečte si Pána Ježiša Krista; a o telo sa nestarajte podľa jeho žiadosti" (Rim 13, 14). Amen.

A tak kresťanstvo je neustálym cvičením sa vo vedomí toho, že všade a vo všetkom som ničím a Boh je všetkým a v Ňom som aj ja všetkým. Že hoci som ničím, som všetkým, lebo som veľký Božou Veľkosťou. Zo mňa je mnohé a všetko zlo, ale Boh ho vzal na seba, aby ma preniklo a naplnilo Jeho Dobro, lebo v Ňom a z Neho je len a všetko dobro. Od seba neočakávam nič, všetko očakávam od Pána, ako vraví aj Písmo, že *"ja som sadil, Apollo polieval, ale vzrast dal Boh. A tak ani ten, čo sadi, nie je nič, ani ten, čo polieva, ale Boh, ktorý dáva vzrast"* (1Kor 3, 6-7). Zo a odo mňa nezávisí nič. Od Boha. Ja som len ten, ktorý Ho v sebe nosí a prináša a sám je Ním nesený.

Symbióza človeka s Bohom. To je to tajomstvo, ten princíp. Bez neho nedokážeme porozumieť. Napríklad slová takého Jána z Kríža nám budú pripadať tvrdé, temné, chladné a bezútešné ako smrť – pretože nám chýba

práve táto druhá strana rovnice. S ňou zrazu na svoje veľké prekvapenie pochopíme, že Ján píše o presnom opaku: o živote, o slobode, o radosi a o veľkej kráse! Vôbec nás potom neprekvapí, že jeho diela boli učiteľom malej Terezky z Lisiux a jej „Malá cesta“ nie je nič odlišné, než je Výstup na Horu Karmel Jána z Kríža.

Opravdivo s Kristom Krista

Symbióza človeka v Bohu musí byť skutočná, inak nemá zmysel.

"[Ježiš] hovoril: "Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo. Kľadajte sa a verte evanjeliu." (Mk 1, 15)

Čo iné je to pokánie, zmena myslenia, názorov, postojov, než *ako keď si človek práce stavia vlastný primitívny a veľmi nedokonalý traktor a potom zrazu príde obchodník a ponúkne mu omnoho lacnejšie omnoho lepšie? A tak nechá svoju neumelú prácu a kúpi ten nový, lacnejší a lepšie. My podobne zanechávame svoje ľudské pozemské kráľovstvo, aby sme ho vymenili za Božie Nebeské Kráľovstvo, ktoré nám úplne zadarmo ponúkol Ježiš Kristus.*

Rozhodujeme sa žiť v Kristovi Kristov život rovnako dychtivo, ako *malé dieťa bez váhania opustí svoju z dreva postĺkanú káru, keď pri ňom zastaví Charles Leclerc a ponúkne mu jazdu na svojom Ferrari. Chlapec totiž vie, že vo Ferrari a jazde na ňom je obsiahnutá celá jeho drevená kára a spúšťanie sa z kopca na nej - ale k tomu ešte omnoho viac! Aj náš život a všetko naše kráľovstvo je obsiahnuté v Božom živote a v Božom Kráľovstve - asi podobne, ako kvapka vody v mori. Opúšťame všetko, celu svoju kvapku, ale v skutočnosti nestrácame nič, lebo to robíme kvôli moru. Tak,*

ako vraví Ježiš: "Každý, kto pre moje meno opustí domy alebo bratov a sestry, alebo otca a matku, alebo deti, alebo polia, dostane stonásobne viac a bude dedičom večného života" (Mt 19, 29).

"V tomto období lze její [sv. Terezy z Lisieux] duchovní život charakterizovat jako touhu po úplném zmiřením, aby se stala čistší láskou pro Ježíše. Lze snad být plný sebe sama a zároveň plný Boha?" (Conrad de Meester)

"Proste, aby vaše dcera zůstala stále malým skrytým zrnkem písku, schovaným před všemi zraky, které by mohl vidět jenom Ježiš; ať je čím dál menší, až z něho nezůstane nic..." (sv. Tereza z Lisieux)

Vieme to. Tak to poďme urobiť. Rozhodnime sa skutočne a naozaj zastaviť sa, dať nabok svoj doterajší život, *presedlať* na Krista a Jeho život a rozhodnúť sa začať žiť Jeho život a tu pokračovať. V tej chvíli sa stávame dokonale a úplne maličkí, pretože už viac nemáme nič vlastné a nič zo seba - a súčasne úplne veľkí, lebo všetka veľkosť a sláva Krista sa stala našou. Namiesto *volantu káry svojho života* sedíme vedľa Krista-pilota a On určuje krivku svojho - čiže už aj nášho - letu. Preto môžeme byť bezstarostní, uvoľnení, plne prítomní tu a teraz, lebo už nemusíme plánovať čo a ako. Máme jediný plán, byť s Kristom, a ten sa práve naplnil.

Viera je, keď toto pochopíme a prijmeme. Obrátenie je, keď to urobíme, keď to začneme v radosť žiť. Tu a teraz sa ponoríme do Krista. Zamilujeme si Božie veci. Všetko náhle západne do seba. Žiaden smútok. Radostný pokoj a naplnenie. Lahkosť. Svätosť je náhle prirodzená a normálna a vari si ani nevieme predstaviť, že by to mohlo byť inak. Sme maličkí a On je Veľký, je všetko. Nič nás nemôže už nijako ponížiť ani uraziť ani zraniť ani nič podobné, lebo už nižšie a menej byť nemôžeme a radujeme sa z toho, že takí sme, lebo sme konečne oslobodení od bremena a okov Ega a preto v nás všetko a vo všetkom je konečne Kristus! Ego za Krista! Kto by nevymenil?! Konečne sme pochopili a prijali, že človek - to je človeka a Boha v jednote oboch. Človek bez Boha, opustený a osamotený, nie je človek. Je to mrzák. Spoločenstvo s Bohom, jednota s Bohom je podstatou a prirodzenosťou človeka.

V adorácii, v modlitbe mlčania, všade tam si môžeme na tejto postoj navykať, vchádzať doň, aby sme v ňom po skončení ostali. Učíme sa v Bohu znova byť ľuďmi.

Chudoba, čiže jednoduchosť a prostota života, pôst, čistota, ticho, radostná pokora, to všetko sú sprievodcovia či skôr rozmery tohto života v Kristovi. Človek sa stáva sám osebe kláštorom a to je veľká krása. Pretože v Kristovi už veľkí sme, nemusíme o žiadnu ďalšiu veľkosť usilovať a môžeme s radosťou a v pokoji ostať malí.

Cieľavedomosť a prítomnosť v Bohu

"Prešli cez Frýgiu a galatský kraj, lebo Svätý Duch im bránil hlásať slovo v Ázii. Keď došli k Mýzii, pokúšali sa dostať do Bitýnie, ale Ježišov Duch im to nedovolil. Obišli teda Mýziu a zišli do Troady. Tam mal Pavol v noci videnie. Stál pred ním akýsi Macedónčan a prosil ho: "Prejdi do Macedónska a pomôž nám!" Hneď ako mal toto videnie, usilovali sme sa odísť do Macedónska, presvedčení, že nás Boh volá hlásať im evanjelium." (Sk 16, 6-10)

Žiť v prítomnosti neznamena nemá cieľ a nemá jasnú víziu, kam smerujeme. Ako kresťania ju máme a mať musíme. Ale je tu jeden rozdiel.

Ako ľudia sveta sme boli upretí k týmto našim cieľom - ak sme ich teda mali. Ale nejaké sme mali. Niektoré väčšie - čosi vykonať, dosiahnuť, niekým sa stať. Niektoré menšie - po nejakej veci, po jedle či pití, po uznaní... K týmto cieľom smerovala naša žiadostivosť.

Ako kresťania máme len jednu radostnú žiadostivosť, ktorá nás oslobodzuje od všetkých ostatných, len jednu závislosť ktorá nás robí slobodnými od všetkého - a tou je závislosť na Ženíchovi, žiadostivosť po stále plňšom a hlbšom živote s Ním. V rámci nej máme aj my predstavy, ako toto spoločenstvo s Kristom žiť, aj nás Pán povoláva ku konkrétnym dielam, aby sme ich s Ním konali. Ale už na nich nie sme závislí. Sú pre nás vzácne - ale len preto, že ich konáme s Kristom a pre Krista. Ak sa jedného dňa vydá Kristus inam a pozve nás inam - s ľahkým srdcom necháme tak svoje plány i svoje diela, nie je nám ľúto. Bez Krista by sme možno nariekali: tak sme po tom túžili, toľko rokov sme na tom pracovali, a teraz máme tento svoj sen opustiť? Mnohí ľudia sa veru aj zrútia, keď sa im to stane! Ale takto? Takto si povieme: prežili sme roky s Kristom, v spoločenstve s Ním - aj vďaka tomu, čo sme robili. Boli to krásne časy - a teraz to nechávame tak a ideme ďalej, aby sme Kristom v tých krásnych časoch mohli pokračovať.

Toto je ten paradox. *Malosť, apatheia, bezstarostnosť, uvoľnenosť*, toto všetko znamená, že žijeme omnoho intenzívnejšie, než sme žili. Je to brána k plnému životu, ktorý je tu a teraz bez toho aby bol bezzmyselný a bezcieľny - a súčasne je zmysluplný a upretý na cieľ bez toho, aby bol závislosťou, posadnutosťou a otroctvom, či nás odvádza od plnosti a rozkoše prítomného okamihu. Naozaj je pravda to, čo vraví Ježiš: "*Zlodej prichádza, len aby kradol, zabíjal a ničil. Ja som prišiel, aby mali život a aby ho mali hojnejšie*" (Jn 10, 10). "*Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje*" (Flp 4, 13) - vraví Pavol, a posilňuje nás Ježiš v prvom rade tým, že sa stáva našim uholným kameňom, na ktorom stojíme a preto sme konečne slobodní od všetkého pre život - a nim je On sám. "*Kto je teda v Kristovi, je novým stvorením. Staré sa pomínulo a nastalo nové*" (2Kor 5, 17).

Čo záleží na tom, kde budeme zajtra alebo pozajtra, ak tam budeme s Kristom a podľa Krista? Čo záleží na tom, na čom budeme pracovať zajtra alebo pozajtra, ak na tom budeme stále pracovať s Kristom a podľa Krista? Čo záleží na akomkoľvek pozemskom cieli, len ak stále všetkým smerujeme k jedinému cieľu, ktorého sme vskutku žiadostiví, a to žiť s Kristom ešte viac a v blaženej Večnosti? A tú žijeme a ochutnávame už teraz - práve tu a

teraz, v prítomnej chvíli, ak ju žijeme takto naplno, slobodne, s Kristom, v Kristovi a pre Krista (a On s nami, v nás a pre nás)! Preto Ježiš hovorí: Teraz, tu a teraz *"hľadajte teda najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť"* (Mt 6, 33) - a o tom ostatnom: *"nebuďte ustarostení o zajtrajšok; zajtrajší deň sa postará sám o seba"* (Mt 6, 34).

A o tom to je: práve tu a práve teraz konať to, čo koná Kristus, konať a žiť Jemu na radosť s slávu a tak aj sám naplno žiť, *prúdiť* životom, pretože nám v tom žiadne strach ani žiadna pozemská žiadostivosť nebránia. A aj to je zmysel Ježišových slov: *"kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho"* (Mt 16, 25) - lebo čím menej sme závislí na svojom pozemskom živote a na pozemských cieľoch, tým plnšie a intenzívnejšie v Kristovi tento pozemský život žijeme. Áno, už tu a teraz. So všetkými slabosťami, ktoré na nás v tele doliehajú, ale predsa radostne, slobodne a naplno. Ak s Kristom žijeme, skutočne (nielen s myšlienkou naň), ak náš vzťah a spoločenstvo s Ním je skutočné a konkrétne. V tom tá podstata je! Adorácia alebo práca, v Ňom je to už jedno a to isté!

Začať malým zrnkom

"Predniesol im ešte iné podobenstvo: "Nebeské kráľovstvo sa podobá horčičnému zrnku, ktoré človek vzal a zasial na svojej roli. Ono je síce najmenšie zo všetkých semien, ale keď vyrastie, je väčšie než ostatné byliny a je z neho strom, takže prilietajú nebeské vtáky a hniezdia na jeho konároch."" (Mt 13, 31-32)

Božie Kráľovstvo - to je *"zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi aj čo je na zemi"* (Ef 1, 10). To je aj Otcova vôľa, v tom je aj posvätenie Jeho Mena. K tomu nás posilňuje a toto v nás tvorí Chlieb zhora, o ktorý pre každý deň prosíme.

Čo môže byť menšie, ako jeden človek? Kým trpíme veľkosťou, radi by sme videli zástupy, ktoré sa obracajú K Bohu a nás vari AKO Pavla, ktorý im káže, ba dokonca ako samého Petra na Turíce. Ale aj Ježiš nám pripomenul, že Kráľovstvo sa na novej pôde nerodí hneď ako strom, ale ako drobné zrnko, však plné sily, keď vraví, že "*kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi*" (Mt 18, 20). Keby Kráľovstvo bola *organizácia*, dalo by sa začínať masami, ktoré *zorganizujeme*. Pretože ale Kráľovstvo je *Cirkve*, komunita ľudí, ktorí sú si bratmi a sestrami a sú si tak blízki a vzácní jeden druhému, že sú si v Kristovi ako jeho jedno Telo - a skrze Eucharistiu naozaj sa ním stávajú - potom sa musí budovať od človeka k človeku, od srdca k srdcu. Ak niekde len začína, tak len pomaly, od zrníčka: od jedného, ak máme šťastie, tak možno dvoch, dokonca troch ľudí, s ktorými tento zväzok priateľstva a bratstva medzi sebou v Bohu ustanovíme. A ak to urobíme naozaj, bude toto semiačok rásť.

A nie, nie je to príliš pomalé. Jedno kovbojské príslovie vraví, že *najrýchlejší spôsob, ako hnať stádo, je hnať ho pomaly*. Aj tu platí, že nakoniec ten, kto sa vydal cestou *malého zrnka*, po rokoch bude svedkom stromu - ale ten, kto namiesto zrnka skúšal do zeme zapichovať *celé konáre*, namiesto ľudí oslovoval masy, namiesto vzťahov len organizoval, namiesto spoločného života poriadal akcie, bude po čase presne a stále tam, kde bol: na začiatku. Pre svoju "rýchlosť" zaostal... Sám Ježiš kázal zástupom - ale do podoby Cirkvi sformoval iba Dvanásť priateľov, vlastne len Jedenásť...

Ste na púšti? Nikde nevidíte *Strom Kráľovstva* - skutočnú rodinu bratov a sestier v Cirkvi? Potom začnite jedným človekom. Možno dvomi. Buďte ich priateľom, pomôžte im stať sa vašimi priateľmi - a cez vás Kristovými. V tom je pointa Ježišovej rady "*milujte svojich nepriateľov, robte dobre tým, čo vás nenávidia, žehnajte tým, čo vás preklínajú, a modlite sa za tých, čo vás potupujú*" (Lk 6, 27-28) - buďte ich priateľmi, urobte ich svojimi priateľmi. Ak to bude naozaj, nebojte sa. Kristova moc, Kristus medzi vami semienku nedá zahynúť!

"S Božím kráľovstvom je to tak, ako keď človek hodí semeno do zeme; či spi alebo vstáva, v noci či vo dne, semeno kľíči a rastie a on ani o tom nevie. Zem sama od seba prináša úrodu: najprv steblo, potom klas a napokon plné zrno v klase." (Mk 4, 26-28)

Ale ešte prv musí byť pôda. Naše vlastné srdce, plné Životodarného Ducha, spojené s od Srdcom Krista. Najprv my musíme byť obrátení a veriaci a Kristom vykúpení ľudia.

Kráľovstvo nežije a nerastie aktivitami a podujatiami, ale spoločným životom, prostým spoločným životom detí Boha.

Čriepky III

Keď si uvedomíme, kto je to človek, zdesíme sa, keď vidíme, ako je s ním vo svete narábané, ako s nejakou vecou, nástrojom, "ľudským zdrojom" či "živou silou"... Srdce sa v nás vzoprie, pretože nám to náhle príde v celej svojej zvrátenosti. Človek ako koliesko v stroji, ktorý si sám postavil - a pritom mohol (a stále môže) byť bohom!

***

Dieťa nesúdi, miesto toho sa pýta. Nepoučuje, miesto toho sa učí.

***

Áno. Som *veľký*, ale moja veľkosť v ničom nepochádza zo mňa, ale od Boha, pretože mojou veľkosťou je Božie synovstvo. A, áno, som *malý*, malý zo seba a malý všetkým svojim – ale táto malosť nijako neruší moju veľkosť, práve preto, že ona nijako nie je zo mňa, ale z milosti a lásky Boha, ktorý sa stal mojím Otcom.

***

Byť malým znamená stiahnuť sa úplne do jediného tu a teraz. Nič iné neexistuje, len Boh tu a teraz.

***

Malosť a veľkosť v praxi

Malosť je ten stav, v ktorom plne zodpovedáme Božím zámerom dať nám sám seba a teda aby On v nás bol, mohol byť, smel byť všetko a aby z Neho bolo všetko.

Našou jedinou úlohou je prijímať od Boha túto vášnivú lásku a byť úplne malí a prázdni.

A druhá vec, tento stav nedosahujeme krčovito sústredením sa na nejaké svoje vyprázdnenie, ale opakom, prostou uvoľnenosťou lásky a dôvery k Bohu. Je to uvoľnenosť *Popolušky v náručí Princa*. Nie ovocie nejakého na seba sústredeného potláčania a sebaumenšovania, ale poznania pravdy a dôvery a lásky k Ženíchovi.

Čo teda Pán od nás potrebuje, je túžba. Horúca vášnivá túžba, plná viery a nádeje, plná úžasu, vďačnosti a lásky, s ktorou radostne a plní vzrušenia odkladáme seba, aby sme mohli prijať všetko, čím je Boh sám.

Navonok sa táto túžba prejavuje skutkami. Vedť túžiť znamená ísť za tým, po čom prahne. Ak by sa láska a túžba neprejavili skutkami, neboli by skutočné. A tak zo všetkých síl kráčame, zo všetkých síl konáme. Napriek tomu, že vieme, že sami zo seba toho veľa nedokážeme, vlastne nič. Vieme ale, že ak Pánovi ponúkneme tieto svoje skutky, on sám bude cez nich konať a urobí ich dokonalými a tak sa aj v nich spoliehame len na Neho. *Trochu to niekomu môže pripomenúť mágiu, keď čarodejník robí pohyby rukami a hovorí tajomné zaklínadlá, ale výsledok očakáva od neviditeľných síl, na ktoré sa spolieha.* Aj my, niekedy konáme gestá, ako keď žehnáme alebo vkladáme ruky. Hovoríme slová modlitby. Ale najviac zo všetkého konáme Boží život a konáme Božie skutky, aj keď oboje ľudský, detský a nedokonalo. Ale netrápi nás to, lebo v tomto všetkom sa spoliehame na Pána,

ktorý nás miluje, ktorý sa nám túži darovať. Pre Neho je naša malosť priestor, ktorý môže naplniť svojou Veľkosťou - a naša túžba a skutky bránou, ktorá Mu umožňuje to aj naozaj urobiť.

V tom je múdrosť slov sv. Ignáca: *Modlí sa, ako keby všetko záviselo od teba, a konaj, akoby všetko záviselo od Boha.* Modlitba - a všetky naše skutky a život - sú odrazom našej lásky a túžby a preto ich žijeme a konáme zo všetkých síl, akoby sme si naozaj nimi mohli získať spásu. Súčasne ale vieme, že výsledok a ovocie úplne závisí od Boha a Jeho Moci a v tom spočíva naša nádej, že totiž naše skutky a život z číreho milosrdenstva a lásky Boha, nášho milujúceho Otca a nádherného Ženícha, naozaj prinesú a dokonca večné ovocie!

Radosť, voľnosť, uľahčenie...

Byť malým je krásne. Konečne človek nemusí pred ničím utekať, nič zapierať, nič skrývať, všetko môže prijať a úplne malý sa vznášať v náručí Ženícha a Otca... Áno, tak to ma byť, tak je to správne.

V Kristovi je dokonca možné byť zaznávaný, vysmievaný, opovrhovaný a radosť sa z toho, skutočne a uľahčene - ako Peter a Ján, ako Pavol a Silas... Veď to nie je nič iné, než malosť a slabosť a bieda, ktorú na sebe už aj my sami konečne vidíme a konečne ju aj prijímame. Tak to je. Okolie sa k nám konečne správa primerane. Veci sú konečne, ako majú byť. Konečne sa nikto na nič nehrá. Kristus sa konečne môže stavať všetkou našou veľkosťou, našim všetkým.

"Preto mám záľubu v slabostiach, v potupe, v núdzi, v prenasledovaní a v úzkostiach pre Krista; lebo keď som slabý, vtedy som silný." (2Kor 12, 10)

Je to veľké uľahčenie. Len malý v Kristovi dokáže žiť *uvolnenosť* viery a Božieho synovstva. Len skutočne malý dokáže žiť, ba viac, *prúdiť* životom tu a teraz, plné prítomný. Malosť nás naplňuje životom a radosťou - ale len vtedy, ak je to malosť v Kristovi, ktorý sám je v tej istej chvíli našou Veľkosťou.

"*Ved' skrze vieru v Kristovi Ježišovi ste všetci Božími synmi. Lebo všetci, čo ste pokrstení v Kristovi, Krista ste si obliekli*" (Gal 3, 26-27). To nie je len v takom tom zmysle "čaká sa od vás, že budete žiť a konať ako Kristus". To je viac! To je bytostná jednota dvoch osôb, ktoré sa stávajú jedným Telom. Len preto nás môže Pavol nabádať: "*v láske všestranne vrastajme do toho, ktorý je hlavou, do Krista*" (Ef 4, 15). V láske! V tejto jednote lásky my sa stávame Kristovými a On našim, On sa stáva nami a my sa stávame Ním. Tu a len tu naša malosť znamená veľkosť a naša chudoba bohatstvo a hojnosť a naša ničotnosť slávu a vyvýšenie - pretože všetko toto dostávame a práve v malosti prijímame skrze Krista, s Kristom a v Kristovi.

A tak prijímame svoju malosť, svoju slabosť, dokonca svoj hriech. Kedysi sme sa hanbili pred druhými, skrývali sme to, boli sme z toho zronení a zranení, hnevalo sme sa na seba, frustrovalo nás to, naše Ego, našu pýchu. Dokonca naša ľútosť nad hriechmi nebola z toho, že sme zarmútili Otca, ale z toho, že sme zlyhali a to ranilo našu pýchu. Ale teraz už nie.

V Kristovi je všetko iné. V Kristovi je to... uzdravené? Očistené? Nevieam, ako to povedať. Stáva sa to *históriou*, ktorá bola, na ktorú hľadáme, možno sa sami nad sebou a na sebe bavíme a smežeme, akí sme boli - ale je to už *len* *história*. Minulosť. Artefakt v múzeu Kráľovstva - "*no skutočnosť je Kristus*" (Kol 2, 17) a túto skutočnosť v radosť tu a teraz žijeme. Našu malosť v Kristovej Veľkosti. Svoju ničotnosť v Kristovej Sláve. Svoju bezmocnosť v Kristovej všemoci. Čím menej sme, tým viac sme - "*lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu. Ale ak sme zomreli s Kristom, veríme, že s ním budeme aj žiť*" (Rim 6, 7-8). Malosť je naša *lod'*, na ktorej nás Kristus berie na závratnú jazdu k výšine Veľkosti Boha. Je ťažké slovami vyjadriť rozkoš toho, byť takto malý v Kristovi. Bez Krista by to bolo desivé

a nemožné. V Kristovi je to veľké uľahčenie, oslobodenie k veľkej radosi a oslave.

Eucharistia. Toto je kľúč k Eucharistii. A Eucharistia je kľúč a brána k tomuto. V Eucharistii sa toto uskutočňuje. Prijímame Krista, aby sme sa vo svätom *commúniu* s Ním stali Ním. Naš život sa tak stáva v pravde eucharistickým. Nielen v zmysle, že je ona v strede a my zameraní na ňu. Naozaj eucharistickým. Stáva sa súčasťou mystéria Eucharistie a ona sa stáva našim životom, v nej nachádzame tento svoj nový život v jeho najplnšej podobe. Toto je aj srdce adorácie: ja malý, On veľký, spolu Jeden. A sám život sa stáva uskutočnením a pokračovaním adorácie.

"Kto stratí svoj život [dosl. dušu, samého seba] pre mňa, nájde ho." (Mt 16, 25)

Toto je tá pravá chudoba Cirkvi, Nevesty Kristovej, v ktorej sa stáva Kristom a len Kristom a všetko v nej je len Kristus a všetko očakáva len od Krista, lebo stratila seba a smela a mohla sa tak stať Kristom, Telom Krista, všetkým a celým.

Už viac žiadne Ja. Iba Ty - moje nové Ja. *"Kto je teda v Kristovi, je novým stvorením. Staré sa pomínulo a nastalo nové"* (2Kor 5, 17). Úplne stačí vo viere byť nikým a ničím. Viem, že je vo mne stále mnoho zla a sebecka a ega, ale viem aj to, že mi stačí byť ničím - a On to vo mne urobí.

Eckhart vraví, že znakom obrátenia je to, že sami od seba už nechceme vôbec nič. Kým sme veľkí svojim Egom, pripadá nám to strašné. Ale teraz? K čomu by nám nejaké naše chcenie ešte bolo? A po čom vlastne by sme ešte mohli túžiť? Všetko sme našli a všetko máme. Nepotrebuje seba a strácame seba, lebo On sa stal našim "sebou".

Ako sa deje Metanoia

Ak je v Kristovi všetko - a ono je - prečo potom nezanechať všetko a neupnúť sa celou mysl'ou na Krista?

Teraz nemyslím bežnú prácu a starosť o seba čo sa života na zemi týka, ako o nej hovorí Pavol, že *"takýmto prikazujeme a vyzývame ich v Pánu Ježišovi Kristovi, aby pokojne pracovali, a tak jedli svoj chlieb"* (2Sol 3, 12). Myslím na pocit naplnenia a uspokojenia, ktorý hľadáme v mnohých veciach.

Nikto nemôže dať, čo sám najprv nemá. Ani Boh nám nemohol dať ani do sveta vložiť niečo, čo by v Ňom nebolo. *Rozkoš a pocit splynutia pri sexe, pôžitok z jedla, pocit sily a uspokojenie z rastu pri cvičení v posilke, pocit porozumenia pri štúdiu, radosť z budovania pri podnikaní, uchvátenie z krásy u umelca, pocit moci a dôležitosti politika, dokonca pocit hojnosti lakomstva* - čo je divné na tom, že všetky tieto pocity nachádzame v Bohu, akurát väčšie, mocnejšie, slávnejšie a žiariace nepoškvrnenosťou svätosti? A tak *solo Dio basta*, Boh sám stačí, ako hovorí veľká Terézia - nie ako nejaká náhražka týchto vecí, s ktorou sa skromne uspokojíme, ale ako plnokrvný originál a pôvodný a mocný zdroj, ktorý naopak tieto veci nikdy a nijako nevedia nahradiť.

"Obráť sa celým srdcom k Pánovi a zanechaj tento biedny svet a tvoja duša nájde uspokojenie. Lebo Božie kráľovstvo je pokoj a radosť v Duchu Svätom (porov. Rim 14,17). Príde k tebe Kristus a ukáže ti svoju útechu, ak mu vnútri pripravíš dôstojný príbytok. [...] Daj teda miesto Kristovi! Keď budeš mať Krista, budeš bohatý a to ti bude stačiť. [...] Tvoje myšlienky nech sú u Najvyššieho a tvoja modlitba nech bez prestania smeruje ku Kristovi." (Tomáš Kempenský, *Nasledovanie Krista*)

V mysli sa deje toto obrátenie, toto naplnenie. *Metanoia*, zmena myslenia, je zmenou aj v tomto - že celú svoju myseľ naplníme Kristom, či skôr vyprázdňime od všetkého, aby bola takto malá a prázdna, aby ju mohol On

naplniť svojou Veľkosťou. *"Keby si raz dokonale vnikol do Ježišovho vnútra a zakúsil trochu z jeho ohnivej lásky, potom by si sa už nestaral o svoje pohodlie či nepohodlie, ale skôr by si sa radoval z utrženej potupy, lebo Ježišova láska vedie človeka k pohrdaniu sebou"* (Tomáš Kempenský). Čo iné je to, než prijatie a vedomie svojej malosti a túžba po Kristovej veľkosti, túžba byť malým a stratiť seba, aby sme v Ňom opäť našli seba, ale už nových a z Neho?

A toto sa deje v našej mysli. V tom, že sa rozhodneme nebyť v mysli, vo vnútri, naplnení ničím iným, iba Ním. Že vo svojej mysli nehľadáme nič, žiadne iné uspokojenie, iba Jeho. Obrátenie sa naozaj musí uskutočniť v našej mysli a toto je jeho podoba.

"Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska. Ved' nič z toho, čo je vo svete, ani žiadostivosť tela, ani žiadostivosť očí, ani honosenie sa bohatstvom, nie je z Otca, ale zo sveta. A svet sa pominie, aj jeho žiadostivosť. Kto však plní Božiu vôľu, ostáva naveky." (1Jn 2, 15-17)

"Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom; a nájdete odpočinok pre svoju dušu." (Mt 11, 29)

"Preto ju ja vyvábim, zavediem ju na púšť a prehovorím k jej srdcu." (Oz 2, 14)

"... aby ste boli dokonalí a celkom zaujatí Božou vôľou" (Kol 4, 12)

Volím si Teba. V Tebe nájdem všetko - a väčšie, skutočnejšie, úplné! Celou myslou, celým srdcom sa už teraz sťahujem do Neba, do Teba! V tom predsa obrátenie je, nie? V prestáhaní sa. *"Lebo kde je tvoj poklad, tam bude aj tvoje srdce"* (Mt 6, 21) - a kde je tvoje srdce teraz, tam ťa bude pri vzkriesení nasledovať aj tvoje telo.

Ak sa rozhodneme byť takto prázdni všetkého a plní Boha, v Bohu potom plynú všetko ostatné, náš život s naša práce - ale už iné a premenené.

Navonok sa nezmenilo nič, v skutočnosti sa ale zmenilo všetko. "Ten, čo sedel na tróne, povedal: "Hľa, všetko robím nové." A hovoril: "Píš: Tieto slová sú verné a pravdivé." (Zjv 21, 5) - a presne tak to naozaj je. On robí všetko staré novým.

"Iba v Bohu spočíň, duša moja, lebo od neho mi prichádza spása. Iba on je moje útočisko a moja spása..." (Ž 62, 2-3)

Preto je pôst nielen tela ale ešte viac *mysle* druhou stranou mince obrátenia. Úplne zanechávame jedno, aby sme mohli úplne prijať to druhé a v ňom nájsť aj všetku radosť a rozkoš prvého, podľa prísľubu Krista: "*stonásobne viac - teraz, v tomto čase ... a v budúcom veku večný život*" (Mk 10, 30). Zanechávam všetko. Volím si jedno, moje nové "všetko". V mlčaní mysle vyprázdnenej od ega i od sveta, mysle malej, mysle maličkého, *dieťaťa*.

"Ale ja som svoju dušu upokojil a utišil..." (Ž 131, 2)

Napriek tomu musíme Božie milosrdenstvo znova a znova hlásať!

Milosrdenstvo Boha. Nekonečné, nezvratné, bezvýhradné a bezpodmienečné. Ono je základom všetkého, celého kresťanstva, všetkého života s Bohom. Nesmie byť preto zamlčané. Aj napriek tomu, že jeho ohlasovanie v sebe nesie riziko - ničoho menšieho, než zatratenia samého!

Lebo v niekom prebudí lásku - a v láske sa onen človek stane podobný Bohu, príjme Božie milosrdenstvo, zbožšťujúcu milosť Boha a spasí sa v Bohu a Božie milosrdenstvo v ňom prinesie svoju úrodu.

A v inom, naopak, vzbudí sebeckú vypočítavosť. Stane sa tak opakom Boha a odmietne milosrdenstvo, zbožšťujúcu milosť Boha a ztratí sa - a Božie milosrdenstvo v ňom žiadne ovocie neprinesie. Pavol o tejto voľbe hovorí u Eucharistie, keď píše: "*Nech teda človek skúma sám seba, a tak je z toho chleba a pije z kalicha. Lebo kto je a pije, a nerozoznáva telo, ten si je a pije odsúdenie*" (1 Kor 11, 28-29) - a nerozoznávať Telo môže znamenať aj toto: že nerozoznávame lásku Boha v tejto obeti, miesto nej vidíme skôr akúsi *slabosť* Boha, z ktorej môžeme vypočítavo ťažiť a Boha ako keby okabátiť, ako nejakého *dobráckeho dedula* alebo naivného *dedinského prostáčka*.

Ale aj tak hlásané byť musí - veď ak mu neuveríme, potom ostáva už len zúfanie si nad vlastným hriechom alebo láska k svojmu hriechu, čo je vlastne oná druhá možnosť reakcie na Božie milosrdenstvo. Ak teda nepoznáme milosrdenstvo Boha, máme naporiadzi len dve zlé možnosti. Ak ho poznáme, je to pol na pol - a my si môžeme vybrať. Preto Pavol vyznáva a nabáda: "*V Kristovi Boh zmieril svet so sebou a nepočítal ľuďom ich hriechy. A nám odovzdal slovo zmierenia. Sme teda Kristovými vyslancami a akoby Boh napomínal skrze nás. V Kristovom mene prosíme: Zmierte sa s Bohom! Toho, ktorý nepoznal hriech, za nás urobil hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou*" (2 Kor 5, 19-21). Oboje tu zaznieva - ohlasovanie nekonečného Božieho milosrdenstva, ale aj výzva, by skôr naliehavá prosba, aby v nás táto Božia "slabosť" nevyvolala vypočítavosť, ale lásku!

Len Božie milosrdenstvo a Božia vernosť - a oboje je jedno - len táto vášnivá a večná láska Boha k človeku a naše poznanie a uverenie tejto láske nás robí schopnými najprv sa do Krista zamilovať a potom, milujúci, vzdať seba, svoje Ego, vyprázdniť sa, stať sa maličkým malým dieťaťom Otca, prostou a nič nemajúcou nevestou vznešeného Ženícha a byť tak naplnení Ním samým, aby tak On bol našim bohatstvom a našou plnosťou.

Prečo sa snažiť, ak od nás aj tak nič nezávisí?

Stále silnejšie mám pocit, že od nás naozaj nezávisí vôbec nič.

Kristus je ohlasovaný len po zlomok dejín zlomku ľudstvu. Čo ostatní ľudia? Môžu sa spasiť aj bez ohlasovania? Zaiste! Učí tak Pavol, keď hovorí: *"On odplatí každému podľa jeho skutkov: večným životom tým, čo vytrvalosťou v dobrých skutkoch hľadajú slávu, česť a nesmrteľnosť, hnevom a rozhorčením tým, čo tvrdošijne odporujú pravde a oddávajú sa nepravosti. Súženie a úzkosť doľahnú na každého človeka, ktorý pácha zlo, najprv na Žida, potom na Gréka, ale sláva, česť a pokoj čakajú každého, kto koná dobro, najprv Žida, potom Gréka. Ved' Boh nikomu nenadrža"* (Rim 2, 6-11) - a tak to znovu a znovu opakuje aj Katolícka Cirkev: *"Lebo tí, čo bez vlastnej viny nepoznajú Kristovo evanjelium a jeho Cirkev, ale s úprimným srdcom hľadajú Boha a pod vplyvom milosti sa snažia skutkami plniť jeho vôľu, poznanú hlasom svedomia, môžu dosiahnuť večnú spásu"* (KKC 847), pretože *"Kristus zomrel za všetkých a konečné povolanie človeka je v skutočnosti len jedno, a to Božie, [preto] máme veriť, že Duch Svätý dáva všetkým možnosť, aby spôsobom známym Bohu mali účasť na tomto veľkonočnom tajomstve."* Každý človek, ktorý hľadá pravdu a plní Božiu vôľu tak, ako ju pozná, môže byť spasený, hoci nepozná Kristovo evanjelium a jeho Cirkev. Možno predpokladať, že takí ľudia by boli výslovne túžili po krste, keby boli vedeli, že je nevyhnutne potrebný" (KKC 1260). Nakoniec, ani samo ohlasovanie nemá svoje ovocie zo seba, ale z Boha, ako vysvetľuje Ježiš: *"Neveríte, lebo nie ste z mojich oviec. Moje ovce počúvajú môj hlas, ja ich poznám a ony idú za mnou"* (Jn 10, 26-27) a inde *"Nik nemôže prísť ku mne, ak ho nepritiahne Otec, ktorý ma poslal"* (Jn 6, 44). Aj inde Písmo konštatuje: *"Keď to počuli pohania, radovali sa a oslavovali Pánovo slovo a uverili všetci, čo boli vopred určení pre večný život"* (Sk 13, 48). Inými slovami, vyzerá to tak, že tí, ktorí uverili

ohlasovaniu Krista, by sa spasili aj keby o Ňom nikdy nepočuli - a tí, ktorí neuverili, by neuverili, ani keby im Kristus ohlasovaný naskutku bol - tak, ako to vravel aj Ježiš, že *"ak nepočúvajú Mojžiša a Prorokov, neuveria, ani keby niekto z mŕtvych vstal"* (Lk 16, 31) - a je jedno, či toho "Mojžiša" poznajú z kníh Písma, alebo či len *"majú požiadavky zákona vpísané vo svojich srdciach, čo im dosvedčuje zároveň aj ich svedomie, aj ich myšlienky, ktoré sa navzájom obviňujú alebo i bránia"* (Rim 2, 15).

Prečo by sme sa teda mali namáhať? Apoštolovať, evanjelizovať?

Jednak od samej radosti - ako vraví Pavol, *"nás ženie Kristova láska, keď si uvedomíme, že ak jeden zomrel za všetkých, teda všetci zomreli. A zomrel za všetkých, aby aj tí, čo žijú, už nežili pre seba, ale pre toho, ktorý za nich zomrel a vstal z mŕtvych"* (2 Kor 5, 14-15)! Ako by sme v sebe mohli udusiť, udržať radosť, ktorou nás Pán naplnil? A ako by sme mohli zniest', že by sa u tých, *"ktorých predpoznal, ... aj predurčil, že sa stanú podobnými obrazu jeho Syna, aby on bol prvorodený medzi mnohými bratmi"* (Rim 8, 29), toto úžasné dielo uskutočnilo hoci len o deň neskôr, než by sa mohlo, dokonca až po smrti a očistci? Ak nás takto neženie láska Kristova k ľuďom okolo nás i láska ku Kristovi, potom je na mieste pýtať sa, či sme my sami už Božie milosrdenstvo a Božiu spásu prijali! Pretože, ako vraví blahej pamäti pápež Pavol VI., *"kto prijal evanjelium, stáva sa nakoniec aj sám jeho ohlasovateľom. V tom spočíva dôkaz pravdivosti evanjelizácie. Je to akýsi skúšobný kameň. Nie je totiž možné, aby niekto prijal Božie slovo a uveril v Božie kráľovstvo a nestal by sa jeho svedkom a hlásateľom"* (Evangelií nuntiandi 24).

Druhým dôvodom je samotné prijatie spásy. Ved' byť spasený znamená byť ako Boh. *Sme ako malé deti, ktoré sa snažia pomáhať otcovi pri stavbe domu. Ich pomoc je veru malá, nepatrná. Otec za nimi aj tak musí všetko dokončiť. A buďme úprimní, s ich detskou pomocou či bez nej, otec by dom postavil úplne rovnako tak či tak. A predsa je dôležité, že mu akokoľvek nepatrne a nešikovne a často aj úplne zle pomáhajú - pretože oni sami tým rastú, pripodobňujú sa svojmu otcovi a majú spoločnosť s Ním. to isté platí*

aj o našom apoštoláte. Ako ktosi povedal, otázka nie je, či sa iní môžu spasit' bez nášho apoštolátu, ale či sa my môžeme spasit' bez toho, aby sme apoštolovali. Možno si poviete: Ale veď tí, ktorí Krista nepoznajú a spasia sa, to tiež nerobia! Pravda - ale keby mohli a poznali by Krista, ohlasovali by Ho! Preto sa spasia - pokrstení svojou túžbou. Rovnako ako sa zatratíme my, keby sme, hoci Krista poznáme, neohlasovali Ho a netúžili hoci aj detsky, ale pomáhať Mu a mať s Ním spoločenstvo, podľa slov Písma: "... *ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení*" (Rim 8, 17) a inde sám Kristus: "*Vy ste vytrvali so mnou v mojich skúškach a ja vám dávam kráľovstvo*" (Lk 22, 28-29).

Preto aj Katechizmus konštatuje: "*„Hoci Boh môže cestami, ktoré on pozná, priviesť ľudí, ktorí bez vlastnej viny nepoznajú evanjelium, k viere, bez ktorej je nemožné páčiť sa mu, Cirkev má povinnosť a zároveň sväté právo evanjelizovať“ všetkých ľudí.*" (KKC 848)

Toto poznanie nám dodáva aj onú *odvahu k trapasu* - vieme totiž, že aj keby sme, *just ako tie ozajstné ľudské malé deti*, konali toto dielo akokoľvek zle a nemotorne, Boh napraví, čo napraviť treba a nakoniec sa spasia úplne všetci, ktorí spasení byť majú, nikto sa nezatrátí našou nemotornosťou a nešikovnosťou, hoci túžba a zápal našej lásky nás vždy budú hnať k tomu, aby sme sa učili robiť to stále lepšie a lepšie, najlepšie, ako vieme!

Zároveň nám to dáva aj *optimizmus* - vieme totiž, že ak sa aj na naše hlásanie neobrátia všetci, dokonca iba niektorí, je to tak nie kvôli nám, nie je to naše zlyhanie, ale títo ľudia sa vo svojich srdciach už rozhodli pre svet a pre Zlého a zatratia sa, jedno, či im Slovo hlásané bude alebo nie, či im Kristus predstavený bude alebo nie. Myslím, že v tom je ono tajomstvo apoštolov, ktorí s takou vervou ohlasujú Evanjelium - ale súčasne akoby s až akousi ľahostajnosťou hovorili o tých, ktorí ho neprijali a o ich temnom osude. Ako to, že pre nich neplačú? Že si nezúfajú? Že neprepadnú depresii? Ako sa môžu na to len tak pozerat'? Nuž, práve preto - že poznajú toto tajomstvo. Sami seba vnímajú možno najskôr *ako rybárov* z podobenstva Ježiša Krista: "*Nebeské kráľovstvo sa podobá sieti, ktorú spustia do mora a ona zachytáva*

všetky druhy. *Keď je plná, vyťahnu ju na breh, posadajú si, dobré vyberú do nádob a zlé vyhodí von*" (Mt 13, 47-48). Nakoniec, *sú rybármi ľudí*. Ohlasovanie je ako *rozhadzovanie sietí*. Zachytia sa všetci, ktorí počúvajú. Tí, ktorých srdce by spásu prijalo tak či tak, slovo prijmu a spása sa na nich začne uskutočňovať hneď - a to je možno tá malá bylka, ktorá od nás a našej snahy *závisí* - že sa Božie Dielo začne diať skôr a rýchlejšie, na väčšiu slávu Boha a osov človeka. A naopak, tí, ktorí zvolili opak, ktorí sa zatratia tak či onak, lebo spravili svoje srdcia zlé, slovo prosto neprijmú a ďalej tak pokračujú po ceste, ktorú si zvolili. Apoštol teda vie, že *netvorí, iba selektuje*. *Sieťou slova* loví a oddeľuje ľudí dobrých od zlých. Preto nezúfa. Preto sa neláme. Vie, že vlastne nespôsobil takmer nič - len pomohol oddeliť jedných od druhých, odhaliť a vybrať dobrých a otvoriť ich Kristovi skôr, než by sa tak stalo bez jeho ohlasovania.

Apoštolát je teda vo svojej podstate to, čo hovorí o svojom poslaní Ježiš, že prišiel, *"aby zhromaždil vedno rozptýlené Božie deti"* (Jn 11, 52). Je to prosté *zhromažďovanie* tých, ktorí sú vnútorne pripravení a schopní spásu prijať. Všimli sme si? Tá veta z evanjelia vlastne hovorí, že oni už deťmi Boha sú - a teda sa aj spasia, tak, či onak, tu alebo tam, nakoniec zhromaždené v Rodine Boha, v Cirkvi oslávenej budú. Túto podstatnú vec koná Boh a mi ju nemôžeme nijako zmeniť. Udeje sa a od nás to nezávisí. Ale môžeme ovplyvniť niečo stále dôležité - či sa tak stane až "tam", alebo už tu. Aký život títo ľudia prežijú už tu a teraz - plný Boha, ale chudobný a svetský? A aký bude svet - prežiarovaný Svetlom a jeho horúčka a zloba utíšené, alebo nič nebude stáť v ceste jeho šialenstvu? A to nie sú vonkoncom malé veci. Stoja za námahu - a ak by nám za ňu nestáli, sami proti sebe by sme svedčili, že ešte nie sme deti Boha ani bratia a sestry toho, ktorý kade *"chodil, dobre robil a uzdravoval všetkých posadnutých diablom, lebo bol s ním Boh"* (Sk 10, 38) a On s Bohom.

P.S.: Nikto sa nezatrátí pre nedostatok nášho ohlasovania. Môže sa však niekto *zatratit'* pre pohoršenie, ktoré mu dáme - a tu, zdá sa, môžeme naozaj spôsobiť čosi podstatné, ako hovorí Ježiš, že *"pre toho, kto by pohoršil jedného z týchto maličkých, čo veria vo mňa, bolo by lepšie, keby mu zavesili*

mlynský kameň na krk a ponorili ho do morskej hlbiny. Beda svetu pre pohoršenie! Pohoršenia síce musia prísť, ale beda človekovi, skrze ktorého pohoršenie prichádza" (Mt 18,6-7)! Aj inde Písmo vysvetľuje: "Len si dajte pozor, aby táto vaša sloboda nebola na pohoršenie slabým. Lebo keď niekto uvidí toho, čo má poznanie, stolovať v pohanskom chráme, neposmeli sa jeho svedomie, pretože je slabé, aby jedol mäso obetované modlám? A slabý zahynie pre tvoje poznanie - brat, za ktorého zomrel Kristus! Keď takto hrešíte proti bratom a zraňujete ich slabé svedomie, hrešíte proti Kristovi. Preto ak jedlo pohoršuje môjho brata, nebudem nikdy jesť mäso, aby som nepohoršil svojho brata" (1 Kor 8,9-13) a veľmi vážne nás vyzýva: "Nebudte na pohoršenie ani Židom, ani Grékom, ani Božej cirkvi, ako sa aj ja chcem páčiť všetkým vo všetkom a nehľadám, čo mne vyhovuje, ale čo osoží mnohým, aby boli spasení" (1 Kor 10,32-33). Je to podobné telesnému životu: nemáme moc ho stvoriť a dieťa sa narodí, či už bude po ruke nemocnica alebo aspoň babica, alebo nie. Ale zabiť – zabiť máme a môžeme. Tak aj tu. Nemáme moc spôsobiť, aby sa niekto spasil – ale môžeme spôsobiť, že sa zatratí, pre naše pohoršenie, ktoré je duchovnou vraždou!

Ako vyzeráme zvonka?

Niekedy sa musíme zastaviť a pozrieť sa na seba zvonka. V takomto náhlom okamihu pravdy sa zrazu uvidíme, ako sme - napríklad *pupkatý človek civejúci do modrastej obrazovky a akoby zhypnotizovaný sleduje absolútne banality a zbytočnosti...* V tej chvíli si v duchu povieme: *Do čerta, toto je čo? To čo tu robím? Toto som ja?*

Boh ma povolal byť Jeho synom. Stať sa bohom. Dedičom Neba. Jeho spoločníkom v Jeho ohromnom Diele. A ja? Čo robím? Kde som? Civím do telky? Blúdím hlúposťami na nete? Riešim banality na dvorku svojho domu? Riešim klebety, susedov, politikov, pozemské celebritičky? Peniaze a

svetské smeti? Kvôli nim som ustarostený, kvôli nim sa stresujem, kvôli nim sa hádam a bojujem, hnevám a dokonca nenávidím, nimi som zaujatý a pohltený? A ešte to dávam ako legitímny dôvod a ospravedlnenie, že prečo sa nestíham modliť, chodiť do spoločenstva či na liturgiu? To ako čo? Kde som sa stratil? Kto ma takto oblúznil? Ako a čo ma mohlo takto skrotiť a zmeniť z *orla* na *sliepku*?

Blahoslavený, ktorý je takto znova a znova prebúdzaný! "*Preto [Duch] hovorí: "Prebud' sa, ty, čo spiš, vstaň z mŕtvych a bude ti svietiť Kristus!" Dávajte si teda veľký pozor, ako máte žiť: nie ako nemúdri, ale ako múdri. Využívajte čas, lebo dni sú zlé. Preto nebuďte nerozumní, ale pochopte, čo je Pánova vôľa"* (Ef 5, 14-17). Bez tohto prebudenia a zhrozenia sa nad svojím stavom - stavom syna, "*za ktorého zomrel Kristus*" (1Kor 8, 11) - neexistuje ani obrátenie. Tak hovorí Katechizmus, že skutočné pokánie, "*toto obrátenie srdca sprevádza spasiteľná bolesť a spasiteľný zármutok, ktoré cirkevní Otcovia nazvali animi cruciatus (trýzeň duše), compunctio cordis (skrúšenosť srdca)*" (KKC 1431) - bolesť a zármutok nad sebou i hanba a bolesť pred Bohom za to, ako sme hanebne stratili, zapotrošili, potratili Jeho dary i Dar, získané za cenu Krvi a Tela Boha!

"*Marta, Marta, staráš sa a znepokojuješ pre mnohé veci, a potrebné je len jedno...*" (Lk 10, 41-42). Priateľsky a mierne nám odpovedá Božie milosrdenstvo. Mnohé je *užitočné*. A mnohé *zábavné*. Len jedno však *potrebné* a len na jednom naozaj *záleží*. Kým sme na zemi, budú nás obťažovať pozemské veci, veci tela a úplne ich odstrániť nemôžeme, iba zredukovať. Ale blažený, kto tak urobí a potom všetko ostatné vloží do tej jednej veci, jedinej potrebnej!

Musíme sa to naučiť, zastavovať sa, nielen večer pri *exámene*, ale i počas dňa. Pozrieť sa na seba zvonka očami *vnútorného človeka*, ako vyzeráme, nie na pohľad a na tele (hoci aj telo o nás vie mnohé prezradiť), ale ako vyzeráme ako človek - či ako syn Boha, alebo ako syn sveta? *Orol*,

alebo *sliepka*? Sme plní Boha, alebo plní sveta? "*Lebo kde je váš poklad, tam bude aj vaše srdce*" (Lk 12, 34).

Ako by sme teda mali vyzerat'? Ako *tenučký obal Krista*, nádoba plná Boha, *malí* sami v sebe a *veľkí* Kristom v Kristovi, ktorý je našim všetkým a v ktorom sme našli všetko a preto "*v ňom žijeme, hýbeme sa a sme, ako to aj niektorí z vašich básnikov povedali: "Veď aj jeho pokolenie sme."*" (Sk 17, 28). V Ňom sme našli seba, svoj život, svoje sny a túžby - len všetko toto neporovnateľne väčšie a slávnejšie. On je veľkou a slávnou verziou nás samotných, každého jedného z nás osobne.

Onen sedliak sv. Jána Márie Vianneyho hovoril o adorácii: *Boh sa pozerá na mňa a ja na Boha*. Myslím, že toto je presné. Adorácia znamená "mať v merku" oboch. Pozerať na Boha, ale súčasne spolu s Bohom pozerat' aj na seba, vidieť nás oboch, Jeho i seba spoločne, oproti a vo svetle Jeho spoznávať aj seba a vidieť sa v pravde, v nahej pravde a bez príkras. Uvedomovať si seba, ktorý hľadá a súčasne vidieť seba ako toho, ktorý je videný. Vidieť Boha o vidieť seba vo svetle Boha, to sú dve stránky jedinej adorácie. A v našom srdci sa vzmáha túžba byť videní takí, aby nad nami a k nám neustále zneli slová Otca: "*Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zaľúbenie*" (Mk 1,11).

Sú pýcha a sebeckto, ktoré vedú k svätosti a do Neba

Ľudská pýcha je "z núdze cnosť". Je to jediné možné riešenie pre každého, kto sa neodváži dôverovať Bohu a prijať Boží Dar zbožštenia sa v Bohu.

Neostáva mu potom nič iné, než vsadiť všetko na seba, len sebe veriť a len o seba sa starať, o seba bojovať, seba presadzovať.

Naopak, viera a prijatie tohto daru vedú automaticky k pokore, čiže k postoju a stavu, keď sme ničím a túžime byť ničím a teší nás byť ničím, lebo tak nás môže naplniť "*Božia plnosť celá*" (Ef 3, 19) a Boh v nás bude vo všetkom všetkým a my v ňom nájdeme "seba na druhú" a zbožštíme sa.

Ak žijem bez Boha, musím sa pokúsiť o nejakú vlastnú veľkosť a to na vlastnú päsť, lebo inú možnosť nemám.

Ak žijem s Bohom, môžem na to kašľať a naopak, tešiť sa z vlastnej malosti pripravenej prijať Božiu veľkosť a prázdnoty pripravenej na naplnenie Božou plnosťou - pretože nie som sám, ale sme "dvaja v jednom tele", v Bohom darovanej symbióze, v ktorej sa nikdy neráta s tým, že by človek bol v čomkoľvek Bohom opustený a ponechaný sám na seba.

Ako vraví Augustín, *pýchou sa začal hriech, pokorou sa musí začať kresťanstvo a návrat*. Ale ešte predtým musí človek uveriť Bohu, Jeho láske a milosrdenstvu, pretože presne nedôverou Bohu a strachom z Boha sa pýcha začala. Začínať pokorou znamená preskočiť *metanoiou* a obrátenie - a znamená vybrať sa na onú ťažkú a namáhavú "veľkú cestu" Marty, namiesto onej Terezkinej "malej cesty" Márie Lazarovičovie, kde pokora je normálny a prirodzený stav človeka, ktorý uveril Bohu a zveril sa Jeho láskyplnému náručiu a netúži viac byť ničím, lebo Boh sa stal jeho Všetkým.

Alebo inak: Nepotrebuje byť pyšným, koho pýchou sa stal Boh, nepotrebuje byť veľkým, koho veľkosťou sa stal Boh, ako vraví i Pavol, že "*ešte sa aj chválime Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista, skrze ktorého sme teraz obsiahli zmierenie*" (Rim 5, 11) a inde: "*nie že by sme boli schopní vymyslieť niečo sami od seba, akoby to bolo z nás, ale naša schopnosť je z Boha*" (2Kor 3, 5). Kým sa tak nestane, musíme namáhavo premáhať sebeckosť a pýchu, smerujúce k nášmu Egu a to je tá ťažká "veľká" cesta, plná námahy a zapierania. Ale keď sa tak stane, s Egom zmiznú aj pokrútená pýcha a

sebecstvo, ostanú len pýcha na Boha a sebecstvo túžiace osláviť Boha a už viac niet s čím bojovať - a to je tá ľahká "malá" cesta, *jarmo príjemné a ľahké*.

Toto je pýcha, ktorá vedie do Neba, ktorá v Cirkvi spája ľudí navzájom, pretože jeden v druhom vidia úd toho istého Krista, jeden v druhom vidia toho istého Boha, jeden v druhom tak vidia doslova seba samého - a preto *"ak teda trpí jeden úd, trpia spolu s ním všetky údy, a ak vychvaľujú jeden úd, radujú sa s ním všetky údy. Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy"* (1Kor 12, 26-27). Ved' ak našou pýchou a slávou je Boh, potom i naše sebecstvo smeruje k Bohu, aby bol *"oslávený Kristus v mojom tele, či už životom alebo smrťou"* (Flp 1 20), *"aby bol oslávený vo svojich svätých a obdivovaný vo všetkých veriaciach"* (2Sol 1, 10). Túžime po sláve a našou slávou je Boh a keď je Boh oslávený - jedno v ktorom úde, vo mne či v inom - radujeme sa, lebo je oslávený vždy náš Boh, vždy naša sláva a teda my sami s Ním a v Ňom; úplne rovnako, ako smútime, keď je v komkoľvek z nás potupený.

A tak sme v radosi vymenili seba za Boha a Boh sa stal našim všetkým a v Ňom sme našli seba, svoj život, naplnenie túžob, avšak už slávne a veľké a sväté a bez poškvrny čímkoľvek nízkym a nedokonalým. Tomu sa hovorí - dobrá výmena! Alebo *tajomná výmena*, ako tomu vraví Cirkev Boha. On sa stal tebou a ty si opustil všetko, aby si sa stal Ním. On vymenil tvoje Ego za Božie synovstvo, pozemský život za svoj nebeský, zem za Nebo - a ty vymieňaš zlú pýchu za dobrú pýchu, zlé sebecstvo za dobré sebecstvo, zlú veľkosť Ega za dobrú veľkosť v Bohu.

Je znakom Neba, keď sa tvojou pýchou stáva Boh - nie tvoja zbožnosť, tvoja viera, tvoje náboženstvo, tvoje skutky, ale skutočne sám Boh - a ak tvoje sebecstvo túži po tom, aby bol oslávený Boh a vyvýšený Boh a len Boh vo všetkom, čo konáš, pretože ty sám už nie si nič, než tenká priehľadná nádoba plná Boha a Boh je tvoje všetko.

Je to teda, *ako keby športovec namiesto výkonu a víťazstva sa sústredil na dres a pózoval divákovi a chválil sa lajkami na Facebook miesto medailí a*

bodov v nejakom rebríčku popularity. Aj u nás, ak by pýcha a sebecko namiesto Boha smerovali k Egu, ktoré sme si tvorili, boli by zlé a viedli len k porážke a smrti. Ale ak smerujú k Bohu, ktorý sa z lásky a svojho nesmierneho milosrdenstva stal našim pravým bohatstvom, potom sú takéto k Bohu smerujúce pýcha a sebecko správne a úplne v poriadku.

A preto "kto sa chváli, nech sa chváli v Pánovi" (2Kor 10, 17)! Prázdni Ega, s odvahou k trapasu, vo viere a láske, túžiacej osláviť Boha, vedení Duchom vytvárame vo svojom živote čo najviac priestoru a príležitostí, v ktorých a cez ktoré sa môže osláviť Boh - aby tak ľudia "videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach" (Mt 5, 16). Boh sa mi daroval, stal sa mojím, je môj - a preto starať sa o Boha a Božie veci znamená, že sa tým starám o seba a svoje veci, pretože sám som v Bohu. Sme "dvaja v jednom tele" (Ef 5, 31).

Prečo Pavol horlí za seba?

Vo svojich listoch do Korintu sa Pavol sťažuje Korint'anom na to, že ho, povedzme to rovno, nemajú dostatočne radi. Nazýva pokáním, keď sa nad tým zarmúti a chváli ich slovami: "*Rozprával nám [Titus], ako túžite, ako plačete a ako horlíte za mňa, takže som sa ešte viac radoval*" (2Kor 7, 7). Nezníe vám to sebecky? Sebastredne? Nemal by Pavol byť obetavý a nezištný, milovať a nič za to nečakať? Prečo sa potom správa takto?

Cirkev je spoločenstvo bratov a sestier. Každý z nás v nej prijíma ostatných - ale súčasne aj sám je rovnako prijímaný. Ak by on neprijímal všetkých, nebol by v poriadku a mal by sa dať na pokánie a zmeniť to. Ak farnosť alebo aj iné spoločenstvo veriacich neprijíma niekoho, teda hoci aj jeho, potom spoločenstvo nie je v poriadku. Ved' keby bol hoci aj zlý a otravný a

na zlej ceste, aj vtedy pre spoločenstvo platí ono biblické: "*Ak teda niekto spôsobil zármutok, ... radšej odpusťte a potešte ho, aby azda takého človeka prílišný zármutok nepohltil. Preto vás prosím, zahrňte ho láskou*" (2Kor 2, 5.7-8). O čo viac človeka, ktorý, ako Pavol, je vskutku veriaci, miluje ich, obetuje sa pre nich, slúži im a vlastne mu vďačia za existenciu? Ak taký nemá vo farnosti miesto, potom je niečo veľmi zlé a zhnité vo farnosti a vzdáva sa od Pána. Potom je na mieste vážne ju napomenúť a vyzvať na pokánie - nie kvôli sebe, ale kvôli nej samej!

A potom druhá vec. Pavol je ako dnešní kňazi. Žije v celibáte. Zriekol sa po vzore Krista prirodzenej rodiny, aby slúžil Evanjeliu s nerozdeleným srdcom a aby jeho jedinou rodinou bola Cirkev, stelesnená vo farnostiach. Sám o tom takto hovorí: "*Hoci sme ako Kristovi apoštoli mohli zavážiť, boli sme medzi vami malí, ako keď matka kŕmi a láska svoje deti. Tak sme vás milovali, že by sme vám najradšej boli odovzdali nielen Božie evanjelium, ale aj vlastný život; takými drahými ste sa nám stali*" (1Sol 2, 7-8). Ale z druhej strany, aj Pavol (a každý kňaz vo farnosti) potrebuje spoločenstvo. Aj on je kresťan, aj on trénuje ten istý trojičný život, aj on je hriešnik ako ostatní na ceste pokánia, aj on potrebuje spoločenstvo, bez ktorého hynie. A tak je to ako forma akejsi *zmluvy* medzi farnosťou a jej pastierom a otcom: On sa zriekol všetkého a zanechal všetko, aby ako duchovný otec slúžil celý a nerozdelený farnosti a jej spoločenstvu a aby ona bola jeho rodinou - a farnosť tým, že jeho službu prijíma, sa akoby zaväzuje jeho rodinou byť, prijať ho vo všetkej láske do svojho stredu a byť spoločenstvom, v ktorom s nimi aj on môže spoločne kráčať po tej istej ceste k tomu istému cieľu ako jeden z nich. Ak toto farnosť neurobí, ak, obrazne povedané, "kopne pastiera do zadku", využije jeho služby a potom ho nechá samého a opusteného - potom kňaz padne, takmer isto, leda by si našiel náhradný domov, iné spoločenstvo, v ktorom by prežil (aj toto Pavol zažil, keď píše: "*Iné cirkvi som olupoval, prijímal som od nich podporu, aby som mohol vám slúžiť. Aj keď som bol u vás a mal som nedostatok, nikomu som nebol na ťarchu, lebo čo mi chýbalo, doplnili bratia, ktorí prišli z Macedónska*" (2Kor 11, 8-9) - takto prežil a nielen čo sa financií týka). Bez podpory spoločenstva sa kňaz zmení možno na údržbára a bude sa venovať nejakým bočným záľubám a

stane sa svetským a duchovne mŕtvym. Možno sa dá na alkohol, možno si nájde nejaké dievča, lebo už tú samotu neznesie... A farnosť? Aj tá padne. Vlastne už padla. Lebo tým len dokázala, že nie je ani Božou, ani rodinou ani v nej nevládne duch Ježiša Krista... Ak sa tak deje, je znova čas na napomenutie, ako to robí Pavol. Aj kvôli sebe, hoci on svoje spoločenstvo má aj bez nich a nezahynie, keď ho oni odkopnú - konkrétne aj tu spomína Títa, jedného z tých, ktorí ho tvoria. Ale ešte viac kvôli farnosti samej, pretože je najvyšší čas, aby sa dala na pokánie!

Korint'ania pochopilo, prijali jeho slová a dali sa na cestu pokánia a nápravy. Ak by farnosť takého napomenutie neprijala, dokonca sa možno urazila - potom je na tom ešte horšie. Potom to znamená, že kňaz nie je vo farnosti, ale na misijnom území neveriacich a neobrátených ľudí a musí sa podľa toho zariadiť: namiesto vyučovania a napomínania jej ako pohanom a neveriacim ešte len hlásať Krista a Evanjelium - a nájsť si sám nejaké iné spoločenstvo, rodinu, aby on sám osamote nezahynul, ale prežil. A ešte viac sa musí učiť žiť s Kristom v adorácii a so svätými z Neba.

Keď naše je Kristovo a Kristovo naše

Kým je človek "veľký" a sústredený na seba, aj vo vzťahu k Bohu sa pýta: Bože, ako Ťa ja môžem osláviť, čo ja môžem pre Teba urobiť, ako a čo by som mal ja urobiť, aby som zhodnotil všetky dary a talenty, ktoré si mi dal? A môže byť nešťastný, keď vidí, ako málo toho za sebou necháva.

Ak sa ale stane "malým" a vymení seba za Krista - zrazu vidí Krista, Kristovo Telo, ako je tvorené všetkými kresťanmi, Cirkvou. On sám je jeho súčasťou a súčasne vníma toto telo naozaj ako seba, je to jeho telo, pretože je to Telo Kristovo a on si vyvolil, aby Kristus bol jeho všetkým, aby bol

ním. A vtedy sa už pýta, či skôr volá: Pane, Ty osláv seba! Pane, Ty konaj svoje skutky! Pane, Ty zveľaďuj svoje Kráľovstvo, zachráň a spas všetkých ľudí!

A keď sa tak deje, keď tak Kristus urobí, je nám jedno ako a cez koho sa to navonok deje, pretože vždy to koná Kristus a vždy to koná cez svoje telo - a teda cez nás, lebo On a my sme jeden a Jeho Telo je aj naše telo. Je srdečne jedno, ktorý úd Kristus použije, kedy a ako. Všetko to patrí nám a my patríme všetkému, pretože sme jedno telo.

A až keď sa toto stane, keď zažijeme túto jednotu, v ktorej my sme Telo a Telo sme my, konečne dokážeme porozumieť a pochopiť príkazu "*Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého*" (Jak 2, 8) - pretože v jednom Tele Krista môj brat či sestra v Cirkvi naozaj mnou je a ja ním - i Pavlove slová, že "*ak teda trpí jeden úd, trpia spolu s ním všetky údy, a ak vychvaľujú jeden úd, radujú sa s ním všetky údy. Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy*" (1 Kor 12, 26-27) - pretože presne, úplne presne to tak je, sme jeden Kristus, jedno Telo, čokoľvek, čo sa týka jedného údu, týka sa aj nás, je to naše a všetko naše sa takisto týka celého Tela a patrí nie nám, ale Telu, čiže Kristovi.

Myslím, že tento postoj a pohľad dobre demonštruje práve Pavol, keď vyznáva: "*Pravda, niektorí hlásajú Krista aj zo závidosti a nevraživosti, no niektorí aj z oddanosti; títo z lásky, lebo vedia, že som tu na obranu evanjelia, tamti zasa ohlasujú Krista z nevraživosti, nie úprimne, a myslia si, že spôsobia súženie mojim okovám. Čo na tom?! Len nech sa akýmkoľvek spôsobom, či už pod dajakou zámienkou, alebo úprimne zvestuje Kristus. A ja sa tomu teším a budem sa tešiť.*" (Flp 1, 15-18)

Sv. Maxim Vyznávač píše: "*Všetko, čo má Boh – okrem identity bytia – prijíma ten, kto je milosťou zbožšťovaný.*" A ten, kto je zbožšťovaný, skutočne všetko Kristovo prijíma a stáva sa to jeho a považuje to za svoje a preto sa zo všetkého Kristovho raduje ako zo svojho a na všetkom Kristovom mu záleží ako na svojom, pretože skutočne to je už jeho, sám Kristus je jeho a on je Kristov. A toto vzájomné *Ty si ja a ja som ty* Krista a

bl. Angely z Foligna je základom, na ktorom sa my sami stávame nič a Kristus v nás všetko (a my nanovo týmto všetkým v Kristovi), ale aj základom vzťahov v Cirkvi, v ktorej všetci spoznávame jeden druhého ako seba samého, ako jedno telo, ako jedného Krista a tak jeden druhého vidíme a tak k sebe pristupujeme. Presvitá to aj zo slov Písma, keď vraví, že *"už niet Gréka ani Žida, obriezky ani neobriezky, barbara, Skýta, otroka, slobodného, ale všetko a vo všetkom je Kristus"* (Kol 3, 11) a preto *"všetko je vaše: či Pavol alebo Apollo, Kéfas, svet, život i smrť, prítomnosť aj budúcnosť - všetko je vaše, ale [alebo: pretože] vy ste Kristovi a Kristus Boží"* (1 Kor 3, 21-23).

Kto ostáva „veľký“ ostáva sám – má síce „svoje“ skutky a diela, ale zároveň má len tie svoje, nič viac. Kto sa stáva „malý“ v Kristovi, v Kristovi sa stáva nezmerne väčším, pretože Jeho Telo je aj jeho telom, skutky a bohatstvo Tela, ba viac, všetko bohatstvo a skutky samého Krista-Boha, sú jeho bohatstvom a jeho skutkami a vskutku tak platí, že *"kto stratí svoj život pre mňa, dostane stonásobne viac a bude dedičom večného života"* (Lk 9, 24; Mt 19, 29).

Ako sa žije malým deťom Boha?

Je v tom ľahkosť a rozkoš: byť *malým* v Kristovi, bez žiadostivosti, bez strachu, uvoľnene, bez nárokov, bez očakávaní, bez porovnávania sa, bez súdenia, tu a teraz si užívať a *prúdiť* tým, že my oslavujeme Krista, milovaného a On oslavuje nás, milovaných – a o nič viac nejde...

Ale to dokáže iba ten, kto je v Kristovi malý, úplne malý, maličký, najmenší možný – a Kristus sa stal jeho všetkým, ten Kristus, ktorý *"je nad všetkými, preniká všetkých a je vo všetkých"* (Ef 4, 6) a my obklopení Ním *"v ňom"*

žijeme, hýbeme sa a sme" (Sk 17, 28). Kristus je dvere – a *malosť* je kľúč k ním, *malosť dôvery, nádeje, lásky...* "Ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva" (Mt 18, 3).

Znamením tejto *malosti* je, že už vôbec neriešim seba. Existuje falošná „malosť“, kedy sa snažíme sami seba nejako ponižovať, pokorovať, ale v tom všetkom stále skryto je prítomné naše ja, naše ego, aj naša pýcha – aj na pokoru sa dá byť pyšný! Skutočná *malosť* je tá, keď seba vôbec neriešime – pretože sme uverili Kristovi a teda dôvod na čokoľvek podobné skončil. Táto *odpútanosť* od seba nás oslobodzuje – konečne dokážeme vidieť, vnímať, milovať, žiť,... všetko!

V tejto *malosti* som upnutý na Krista a v Ňom na všetku zem a všetkých ľudí, pretože oni všetci sú v Kristovi a Kristus ich preniká a aj keby boli od Krista odcudzení, stále k Nemu sú nasmerovaní, pretože to je zámer Otca, "zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi aj čo je na zemi" (Ef 1, 10). Dokonca až natoľko, že vôbec neriešim, či je moja služba Jemu a oslava Jeho a robenie radosti Jemu dostatočné a primerané. Miesto toho, ako správne *dieťa*, to jednoducho *robím*, uvoľnene, radostne, s láskou a pasiou, ako viem, najlepšie ako viem a nenechám si to nijako skaziť sebeckým, pyšným a namysleným skúmaním, či som to urobil dôstojne a obdivuhodne a dostatočne „najlepšie“ a či to dokonca Ježiš (a okolie) ocení a všimne si to a podobné veci. *Takto myslia ľudia sveta – kupujú iným dary, ale nemyslia pritom na nich, ale na seba, aby dar bol primeraný, aby si ten druhý všimol, ako si ho uctili a pod.* Ale deti toto neriešia. A my sme ako deti! Ako často si zamieňame lásku s pýchou! Hovoríme o láske, ale chceme sa predviesť, svoj výkon, čo dokážeme! Alebo keď niečo pokazíme, nie je nám ľúto, že sme zarmútili Krista – ktorý možno ani zarmútený nie je, veď deti *kazia a padajú na zadok* každú chvíľu, ako by povedala Terezka z Lisieux – ale sme plní hnevu alebo smútku, zlosti či skleslosti, lebo *my* sme zlyhali, naša pýcha a ego sú zranené! Ale deti takto nemyslia.

Preto ani nie sme otrokmi výkonu a konania! Vieme, že niekedy tá najväčšia vec je jednoducho si spolu poležať s našim starším Bratom Ježišom, len tak,

ako na lúke, byť spolu a pozerat' sa na oblohu ako oblaky plynú a tešiť sa z toho, že sme spolu a nič viac v tom nie je, len sme spolu a je nám super! A aj toto dokážu iba malí, iba deti, Božie deti v Kristovi!

Tu začíname chápať ďalší rozmer slov "Boží pokoj" – keď náš život plynie s Kristom v pokoji, radosti a láske, bez bičov pýchy a žiadostivosti a bez démonov strachu, len tak, v slobode, v dôvere, v blízkosti a spoločensťve, v hlbokkej dôvernosti. A čo nedosiahne veľký a učený mystik po rokoch askézy a úsilia, dosiahne ľahko takéto dieťa – pretože je dieťa!

A tak konám, usilujeme sa zo všetkých síl – ale inak, ako dospeláci! *Oni to robia kvôli výsledkom a zisku. Sú dokonca aj dospelácki kresťania, ktorí křčovito konajú a usilujú sa, aby... čo vlastne? Zaslúžili si Nebo? Urobili sami seba svätými? Ale kresťan je dieťa! Deti sa hrajú, s vervou a naplno, lebo ich to baví! Tento život je takouto hrou: hráme sa na Boha! Po ľudsky, obmedzene, v malom – ako oní sluhovia v podobenstve o talentoch – sa hráme na Boha. Nie kvôli nejakým výsledkom, spáse, svätosti! To zariadi Boh, to je Jeho dielo, to On nás svojou Mocou premení a pretvorí a inak to ani byť nemôže. My však robíme a žijeme svoje Božie synovstvo so všetkým nasadením a zo všetkých síl, lebo nás to baví a pretože chceme byť na radosť a hrdosť nášho Otecka v Nebi i nášho Brata Ježiša! Tak to je v onom podobenstve: "Ten čo dostal päť talentov, hneď šiel, obchodoval s nimi a získal ďalších päť. Po dlhom čase sa pán tých sluhov vrátil a začal s nimi účtovať. Predstúpil ten, čo dostal päť talentov, priniesol ďalších päť talentov a vravel: "Pane, päť talentov si mi odovzdal a hľa, ďalších päť som získal." Jeho pán mu povedal: "Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdí do radosti svojho pána."'" (Mt 25, 16.20-21). On šiel, ihneď, a konal – lebo ho to nadchlo, cítil vzrušenie, našiel v tom pasiu. A bol to jeho pán, kto z neho po tom všetkom urobil skutočného obchodníka! Áno, onen sluha v podobenstve sa hral na obchodníka – a pán ho obchodníkom urobil. My sa tu, na zemi, s rovnakou vášňou a pasiou hráme na Boha (ale skutočne, naozaj, po vzore Krista!) – a Pán aj nás rovnako urobí bohmi (ba vlastne to už v krste urobil, daroval, len sa to na nás prejavuje len postupne)!*

"Jak se jí [Terezii z Lisieux] změnil život! Zbavila se jakékoli starosti o sebe samu. Její hledání svatosti je od základu osvobozeno. To Bůh se sklání k ní! Bůh sám se s ní spěchá setkat. Cesta je teď otevřená a jasná. Z Teréziina srdce tryská zpěv: Ježíš završí můj život, Ježíš mě učiní svatou. Budu se co nejvíc snažit, udělám, co budu moci, ale nebudu to já, kdo to učiní, to Ježíš bude jednat ve mně a skrze mě... A jestliže padnu, on vše nahradí. Možná už v tomto životě; možná postupně, krok za krokem, nebo mocným projevením své milosti jako o vánoční noci. Nebo až ve chvíli konečného setkání, až vstoupím do života v plnosti..." (Conrad de Meester)

Křesťanstvo je ako zážitková dobrodružná dovolenka s all-inclusive: Nemusím mať ani si nosiť nič vlastné, lebo úplne všetko poskytuje a zabezpečuje Kristus. Stačí prísť a naplno začať žiť a užívať si nový nebeský život s Ním!

Slovo, reč, je miestom zlomu.

Pavol píše: *"Lebo ak svojimi ústami vyznávaš: "Ježíš je Pán!" a vo svojom srdci uveríš, že Boh ho vzkriesil z mŕtvych, budeš spasený. Lebo srdcom veríme na spravodlivosť a ústami vyznávame na spásu"* (Rim 10, 9-10). A Jakub: *"Ved' všetci sa prehrešujeme v mnohom. Kto sa neprehrešuje slovom, je dokonalý muž, schopný udržať na uzde aj celé telo"* (Jak 3, 2). A pred nimi Ježíš: *"Hovorím vám: Ľudia sa budú v deň súdu zodpovedať z každého daromného slova, ktoré vyslovia. Lebo podľa svojich slov budeš ospravedlnený a podľa svojich slov budeš odsúdený"* (Mt 12, 36-37).

Slovo, hovorenie, je niečo ako zlom. Ak dokážeme hovoriť priamo a úprimne a otvorene a nie hrať divadlo podľa toho, čo si myslíme, že druhý očakáva ani podľa toho, aby sme pôsobili na druhých a vyzerali lepší alebo

iní, než sme a než si sami v sebe myslíme, je to prvý veľký pokrok, hoci sám osebe ešte veľa neznamená.

Ak sa k tomu pridá, že bez problémov, prirodzene a samozrejme je takáto reč o Kristovi, vyznáva Krista (a teda ide priamo zo srdca, z nášho bytostného presvedčenia a to úplne samozrejme a spontánne), potom je to znak toho, že sme sa naozaj obrátili a stali sme sa novými ľuďmi. Krstné znovuzrodenie sa v nás stálo skutočnosťou.

Spomínam si na pastora *Davidu Wilkersona*, ktorému starý otec hovorieval: *David skutočnú moc objavíš vtedy, ak sa odvážiš verejne a nahlas modliť za konkrétne veci. A zase ktosi iný hovoril, že výrečnosť svätých nespočíva v peknej reči, ale v tom, že nemajú žiadnu výrečnosť, avšak ich slová idú zo srdca a oni sú presvedčení o tom, čo hovoria s istotou.*

Preto je vonkajšie slovo - nie také to násilné, umelé, krčovitité, ale keď je samozrejme, spontánne, prirodzené a zo srdca - znakom obrátenia aj spásy. Preto Pavol píše "srdcom uveríš a ústami to vyznáš" - nielen niečo zo seba o Ježišovi navonok povieš, ale máš to v srdci a nijako sa nerozpakuješ to nahlas hovoriť. "*Dobry človek vynáša z dobrého pokladu svojho srdca dobro a zly človek zo zlého vynáša zlo. Ved' z plnosti srdca hovoria jeho ústa*" (Lk 6, 45). Slová nie sú skutočné, ak nepramenia v srdci. Ale ani obrátenie nie je skutočné, ak sa samozrejme neodrazí v našom hovorení. Hovoriť tak, ako sme uveril, normálne, otvorene, verejne, nahlas, je tak dôležitý krok obrátenia. Možno väčší, než skutky, lebo tie sa dajú konať aj skryto a potajomky zo strachu pred ľuďmi. Alebo sa dajú konať navonok ale tak, že nás ľudia budú ešte aj obdivovať a chváliť, že akí sme dobrí, akoby z nás toto všetko bolo. Ale hovorenie, to sa oklamať nedá, slová nie.

Nikdy dostatočne docenený dar Cirkvi

Cirkev je zázrak. *Všeobecná sviatosť spásy*, tak charakterizuje sama seba. Sviatosť, čiže Boží skutok, Božie konanie, Božia vec.

Je samým Kristom, plnosťou Boha, ktorý sa sám a celý odel telom ľudí a v Písme o sebe svedčí, že *"všetko mu [Kristovi] položil pod nohy a jeho ustanovil nad všetkým za hlavu Cirkvi, ktorá je jeho telom, plnosťou toho, ktorý naplňa všetko vo všetkom"* (Ef 1, 22-23). Staré proroctvo o Kristovi *"Hľa, panna počne a porodí syna a dajú mu meno Emanuel,"* čo v preklade znamená: *Boh s nami.*" (Mt 1, 23) sa splnilo v Cirkvi, Dare, v ktorom Boh daroval ľuďom samého seba. *"A počul som mohutný hlas od trónu hovoriť: 'Hľa, Boží stánok je medzi ľuďmi! A bude medzi nimi prebývať; oni budú jeho ľuďom a sám Boh — ich Boh — bude s nimi.'"* (Zjv 21, 3). Preto je srdcom Cirkvi Eucharistia a ovocím Eucharistie Cirkev.

Preto je Cirkev aj Nebom, je nebeská a od Boha zostupuje na zem k ľuďom, aby už aj samo Nebo - veď kde je Boh, tam je Nebo - bolo už teraz s nami. Tak vidí Nebo zostupovať od Boha Ján: *"A prišiel jeden zo siedmich anjelov, čo mali sedem čias naplnených poslednými siedmimi ranami, a povedal mi: 'Pod', ukážem ti nevestu, Baránkovu manželku!" A v duchu ma preniesol na veľký a vysoký vrch a ukázal mi sväté mesto Jeruzalem, ako zostupuje z neba od Boha ožiarené Božou slávou"* (Zjv 21, 9-11). A takto zjavil identitu tohto Mesta, Neba, Duch Svätý Pavlovi Apoštolovi: *"Muž zanechá otca i matku a pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele. Toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi"* (Ef 5, 31-32). Hľa, Cirkev! Hľa, Nebo na zemi! Boh medzi ľuďmi! Spomeňme si na slová starokresťanského spisu Hermasov pastier: *"Cirkev ... bola prvá zo všetkých založená. Preto je stará. Pre ňu bol stvorený svet."*

Prečo ju neprijímame, aká je, Božia a svätá? Ved' je tým, po čom túžime! Bohom i Nebom na zemi! Prečo sa k nej jednoducho s vďakou a oslavou nepripojíme, aby sme z Božej štedrosti a lásky dostali účasť na jednom i druhom?

Diabol sa nás snaží presvedčiť, že je to len nejaká organizácia. Vnuká nám pyšné myšlienky, že nad ňou ako nad nejakým ľudským spolkom máme moc a môžeme si ju meniť. Že by sme ju mali nie *inkulturovať* podľa Ducha, ale miesto toho *prispôbiť* svetu a podriaďiť mu, aby vraj bola "moderná". Alebo naopak zabiť a premeniť na múzeum, aby vraj ostala "tradičná". Ba dokonca mnohých presvedčil, že si môžu ísť a len tak založiť svoju vlastnú Cirkev, podľa toho, ako sa im to páči a pozdáva a čo si niekde odhlasujú, že toto je to pravé vyznanie Pravdy... A tak z katolíkov urobí "liberálnych" a "tradičných" a "synodálnych" a ktovieakých a ani nezbadajú, že ich farnosť, spoločenstvo, dokonca diecéza, sa síce katolíckou stále volá, ale už ňou nie je, stala sa ľudským spolkom, odtrhnutým od Krista, od Cirkvi, od Neba.

Diabol nemôže zničiť Cirkev. Môže ale zničiť nás - tým, že nás od nej takto odtrháva. Nie nadarmo Ježiš vystríhal: *"Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť. Ak niekto neostane vo mne, vyhodí ho von ako ratolesť a uschne. Potom ich pozbierajú, hodia ich do ohňa a zhoria. Ak ostanete vo mne a moje slová ostanú vo vás, proste, o čo chcete, a splní sa vám to"* (Jn 15, 5-7).

Dieť a jednoducho nerieši...

Znakom Božieho dieťaťa je, že už jednoducho *nerieši veci*. Nerieši, či a ako si zaslúži alebo nezaslúži Božie dary. Nerieši, či a ako to celé funguje a ako

Boh človeka nakoniec zbožští. Nerieši, či je veľké alebo malé. Nerieši, ako Boh riadi svet a aký je zmysel a význam má, čo sa vo svete deje. Nerieši otázky pýchy ani pokory, pretože takéto zaoberanie sa sebou mu ani na um nezíde. Je naozaj ako dieťa.

Miluje a je milované. Prijíma lásku a štedrosť svojho Otca s bezprostrednosťou dieťaťa. Nepotrebuje nejako zvlášť ďakovať, pretože samo prijímanie je vďačné. Prijíma priateľstvo svojho staršieho Súrodenca Krista s rovnakou bezprostrednosťou brata a súrodenca, bez rozpakov, bez komplikovania, v tej najnormálnejšej prostote súrodencov v rodine. Prosto je.

Nerieši. Už vôbec nie seba. Niet na to dôvod. Prosto je. Prosto žije. Prosto prijíma. Prosto miluje. Prosto obdivuje. Prosto nasleduje. Prosto napodobňuje. Prosto sa zúčastňuje na živote Rodiny. Milované, obdarované, v lone Rodiny. Je, žije, prúdi, miluje, dôveruje, naplno tu, naplno teraz, naplno v Bohu, vníma, žasne, teší sa a raduje, berie veci aké sú, lebo stále a vo všetkom je to v Rodine, s Otcom, s Bratom, v Duchu, tom tajomnom Priateľovi všetkých z Rodiny!

Toto je pravá tvár *uvolnenosti*, o ktorej Písmo hovorí: "*O nič nebud'te ustarostení*" (Flp 4, 6). Naozaj o nič. O nič pozemské, o nič nebeské, pretože našou výsadou je prostota a *bezstarosť* Božieho dieťaťa! Veru, naozaj len ako dieťa je možné prijať Božie Kráľovstvo! A len tomu, komu to Otec dá, lebo toto nie je dielo ani schopnosť človeka, takto žiť a takýto byť!

Prosto sme, prosto žijeme, prosto prijímame v prostej vďačnosti, ktorá preniká všetko v tej istej prostej samozrejmosti, s akou dary Božej lásky, nášho Otca, Brata i Ducha, s láskou prijímame a nijako viac neriešime, či nás to povyšuje, či ponizuje, či sme toho hodní a zaslúžime si to, či nie, ako sa k tomu postaviť či aké miesto v tom máme. On je Otec. My sme deti. Spolu sme Rodina. Takto to v rodine medzi Otcom a deťmi beží. Bodka. Všetko je tak prosté - pre dieťa!

Tam vonku ľudia diskutujú a riešia Boha, riešia seba, mrú hrôzou pred Veľkosťou Hrozného, alebo sa vysmieávajú Pokore Obetovaného, nekonečne diskutujú o tom, ako Boh a náboženstvo ovplyvní dôstojnosť a postavenie a veľkosť človeka, riešia milióny vecí, majú voči Bohu milióny rôznych postojov - ale nás sa to už netýka. My sme vnútri. V Rodine. V Dome Boha. Tu je už len jedno: Otec a my, deti. Nič viac. Prostá prostota. On je najväčší možný, my sme najmenší možní. On dáva, my prijímame. On má nad všetkým kontrolu, my Mu ju radostné prenechávame. Jeho je budúcnosť, nám patrí prítomnosť. On učí, my sa učíme. Jeho sú zásluhy, naša je vďačnosť. Jeho je všetko, On sám je náš a my Jeho. Naozaj niet čo riešiť!

"V tej hodine [Ježiš] zaplesal v Duchu Svätom a povedal: "Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým. Áno, Otče, tebe sa tak páčilo." (Lk 10, 21)

Prečo deti Boha žijú tak, ako žijú?

Prečo žiť pre Krista, Boha? Prečo sa usilovať pracovať (a trpieť s Ním)?
Prečo oslavovať Otca a robiť Mu radosť?

No pretože presne *toto* je život, ktorý chceme žiť - lásku a jednotu a vzájomné darovanie sa Trojice v Trojici, presne do tohto spôsobu života a spoločenstva chceme vojsť, mať na ňom účasť a podiel! A keď nám to Boh v Kristovi ponúkol - a Kristus presne toto smerom k nám a pre nás svojim Vtelením a Krížom urobil - a Boh sám, Trojica sama stala sa tak našim dedičstvom a domovom, potom ako by sme mohli nevojsť a toto nežiť? To predsa nedáva zmysel! Žiť tak - s môcť sa tu, na zemi, obetovať pre Krista tak, ako sa On obetoval pre mňa (a to ide len na zemi) - to nie je podmienka

vojdenia do Neba. To je samo Nebo. Nebo žité už tu a teraz, ako svedčí i Peter apoštol:

"Preto sa radujete, hoci sa teraz, ak treba, trochu aj rmútite pre rozličné skúšky, aby vám vaša vyskúšaná viera, omnoho vzácnejšia ako pomínuteľné zlato, ktoré sa tiež skúša ohňom, bola na chválu, slávu a česť vtedy, keď sa zjaví Ježiš Kristus. Vy ho milujete, hoci ste ho nevideli. Ani teraz ho nevidíte, ale veríte a jasáte nevýslovnou radosťou, plnou slávy, že dosahujete cieľ svojej viery — spásu duší." (1Pt 1, 6-9)

Takto a týmto sa vchádza do Neba, do Trojičného Života Boha - keď sa toto stane v našom živote prioritou, jeho náplňou, zmyslom, cieľom, keď sa vedome rozhodneme začať toto a takto žiť! Takto a nijako inak: rozhodnutím darovať sa Mu ako sa On daroval mne, žiť a dá Boh aj zomrieť pre Neho ako On žil a zomrel pre mňa. Ba viac, keď sa takýto život pre nás stane normálny, prirodzený, samozrejmý. Ako inak by sa toto priateľstvo, láska, trojičná jednota dali prijať a žiť? Veď toto je ich podstata: ak netúžime žiť a konať pre nikoho, iba pre Toho, ktorý žil a zomrel a stále žije pre nás! V tom je logika a nevyhnutnosť prikázania: *"Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou"* (Mt 22, 37)! Toto je definícia toho, *byť v Nebi*.

Ak toto nežijeme, potom po Nebi netúžime (asi rovnako, ako zjavne netúži po manželstve dievča, ktoré iba flirtuje, ale odmietania sa na kohokoľvek "naviazať" a komukoľvek zaviazať). Môžeme si hovoriť čo chceme, to, čo za Nebo označujeme, Nebom jednoducho nie je. Ak túžime len po pohodlí a odmene a tom, čo všetko nám Boh dá (a nie po láske a darovaní sa a dokonca obetovaní seba z lásky k Milovanému), potom sme stále ešte uväznení v sebastrednej pýche, sebeckve a lakomstve a potom to, čo opisujeme ako Nebo, je v skutočnosti naivná ilúzia akéhosi príjemného Pekla (avšak práve preto jeho realita je úplne iná a Peklo je peklom)!

Keď obeta viac nie je obeta

Opustiť a zanechať seba, vyprázdniť seba tak, ako Kristus kvôli nám vyprázdnil seba. Zanechať veci, majetok, bohatstvo tak, ako sa Ježiš pre nás stal chudobným... Zdá sa to byť ako obeta, že? Ako niečo ťažké. U Ježiša to obeta istotne bola. U nás?

Bez Krista by to bola obeta istotne tiež, ťažká a náročná, pretože bezzmyselná. S Kristom? Ani náhodou!

S Kristom je to ohromné uľahčenie. Je to *ako keď človeka zahodí vrece odpadkov, aby miesto nich mohol prijať a vziať veci nové a krásne a vzácne a nadovšetko príjemné*. Na jednej strane zhadzujeme zo seba ťažké bremeno Ega, ktoré nás týralo a robilo otrokmi - a nielen cez honbu za materiálnymi vecami. Súčasne miesto toho od Krista prijímame Jeho samého aby sa On stal našim novým Ja, On stal našim vlastníctvom vo večnom a všetko prenikajúcom *víre a tanci lásky* Boha a človeka.

Kvôli svetu a kvôli telu ešte potrebujeme trochu niečo mať a navonok ešte stále niečím byť, potrebujeme ešte "*čo ješť a čo si obliecť*" (1Tim 6, 8) a aj pre svoju prácu a poslanie potrebujeme aj veci vonkajšie. Ale keby nebolo toho, celým srdcom by sme si volili už navždy nemať nič a nebyť nič, len Kristus všetko vo všetkom v nás a my v Ňom. Zakúsili sme totiž, že toto je Nebo, keď človeka vymení Ego za Boha a veci za bytie v Bohu. Ba najlepšie, keby sa zastavil samotný čas a my sme mohli spočinúť v jedinom večnom nekonečnom okamihu tu a teraz, plnom Boha. A vieme, že v Nebi to zaiste tak bude.

Preto milujeme adorácie, tie chvíle prostého mlčania a prostého bytia pre Ním a s Ním v intimite, ktorej sa len málo vo svete podobá, ak vôbec. Tam

ochutnávame Nebo, ktoré k nám v Eucharistii, v Kristovi samom, prichádza.

A tak je to, *ako keď chcete nejakého človeka niekam dostať. Môžete ho silou donútiť a namáhavo vzpierajúceho sa vliecť. Alebo ho môžete presvedčiť a pôjde za vami sám.* Ak nepresvedčíme naše srdce, je kresťanský život vnútorný boj, námaha, drina a obeta. Ak ale srdcom uveríme a obrátíme sa, zrazu je to ľahkosť a radosť a veľké obohatenie. Ale to je Boží Dar. Ale Boh ho štedro dáva každému, kto po ňom túži a chce ho - *"preto takto hovorí Pán: "Ak sa obrátiš, obrátim ťa, budeš stáť predo mnou"* (Jer 15, 19).

Oddaný katolík - neznie to hrozne?

Niekomu by aj mohlo. Možno aj pod vplyvom filmov a popkultúry, kde oddaní kresťania (zvyčajne v amerických filmoch a protestanti) vyzerajú dosť komediálne. Ich život (a dom) je prešpikovaný najrôznejšími náboženskými vecami, kázňami, kresťanskou hudbou, biblickými strečkami, modlitbami, kostolom a ktovie čím ešte - a okrem toho už nič iné nepoznajú, sú úplne odtrhnutí od sveta. Ani nás pritom nenapadne, že takýto *náboženský* život nemusí nutne znamenať, že je to aj život *kresťanský* - a že, naopak, *kresťanský* život sa nemusí vôbec prejavovať nejako zvlášť *nábožensky*. Ako hovorí Pavol na jednom mieste práve o náboženských praktikách: *"Nieкто robí rozdiel medzi dňom a dňom, iný nerozlišuje dni; len nech je každý úplne presvedčený o svojom. Kto zachováva deň, zachováva ho kvôli Pánovi; kto je, je kvôli Pánovi, ved' vzdáva vd'aky Bohu; a kto neje, neje kvôli Pánovi a vzdáva vd'aky Bohu. Nik z nás totiž nežije pre seba a nik pre seba neumiera; lebo či žijeme, žijeme Pánovi, či umierame, umierame Pánovi. Či teda žijeme alebo umierame, patríme Pánovi"* (Rim 14, 5-8). Pre Pavla

identita kresťana nespočíva vo vonkajších náboženských úkonoch a prejavoch, ale v tom, že *patríme Pánovi*.

Prirovnal by som to k fanúšikovi a športovcovi. Riadny skalný fanúšik má dom preplnený vlajkami a postermi a dresmi a suvenírmi a symbolmi svojho obľúbeného klubu, oblieka sa tak, hovorí o tom stále dookola, celý jeho život sa okolo toho točí. Naopak, športovec nič z toho doma mať nemusí. Navonok na ňom nikto nemusí na prvý pohľad ani zbadat', že je športovec - leda ak podľa postavy. Ale je silný, vytrvalý, vytrénovaný, na tele i na myslí, má pevné svaly i pevnú vôľu - a všetko toto sa prejavuje úplne vo všetkom, čo koná, od ranného vstávania cez cestu do roboty, prácu, oddych, čakanie na autobus, narábanie s vecami,... všade tam sa to prejavuje a my si postupne uvedomujeme, že tento človek dokáže veci, robí veci, žije spôsobom, ktorý mu závidíme a súčasne momentálne sami ani náhodou nedokážeme.

Keď sa J. R. R. Tolkien rozhodol, že jeho *Pán prsteňov* bude naskrz *katolícky*, tak, ako sám píše, dôkladne z neho *odstránil* všetko, čo by mohlo príliš priamočiara poukazovať na to, že je to dielo *katolícke*. Chcel, aby ľudia prijali jeho *katolíckosť* tak, že príjmu krásu a hodnotu samotného príbehu, nie tak, že by bol mal, obrazne povedané "na krku zavesený krížik"...

Oddaný katolík - v skutočnosti nemusí toto slovo v sebe obsahovať bezmála nič náboženské. *Iste, športovec nemôže byť bez svojho tréningu a gymu a maséra, ale okrem jeho partákov, kto iný z ľudí niečo z toho vidí? Nikto!* Podobne my nemôžeme byť bez farnosti a spoločenstva a omše - ale ani u nás netvorí tieto veci to, podľa čoho by ľudia okolo nás spoznávali, že sme katolíci. *Náš športovec si nezakladá na tom, koľko a ako trénuje, ale ako je silný a vytrénovaný.* Podobne naše kresťanstvo nespočíva v tom, koľko chodíme do kostola, do spoločenstva a koľko sa modlíme a postíme, ale nakoľko už sme Boží, nakoľko už v nás Kristus je našim životom a nakoľko už žijeme nezemsky, nadzemsky, nebesky. *A tak, ako to skutočné potešenie športovca spočíva v tom, ako silnie, rastie, vzráha sa a čo a ako dokáže urobiť a znieť, aj naša rozkoš kresťanstva spočíva práve v tom, že*

sa stávame novými, inými ľuďmi, ba viac než len ľuďmi, skutočnými synmi Boha, účastníkmi samého Boha! *A tak, ako na športovcovi ľudia vidia, obdivujú a priťahuje ich hlavne jeho sila a schopnosti*, aj my, ak už ľudí niečím oslovíme, potom práve týmto: že sme iní, noví, obdivuhodní ľudia, vskutku v mnohom presahujúci možnosti človeka - pretože toto ovocie nie je z nás, ale z Boha!

Tak, ako *sila, šikovnosť, zručnosť a vytrvalosť športovca, telesná i mentálna, prenikajú celý jeho život, všetky bežné veci, ktoré robia a žijú aj ostatní ľudia-nešportovci, ale jemu ich umožňujú žiť a robiť lepšie, slobodnejšie, šikovnejšie, s menšou námahou - a dokonca k tomu pridať aj veci, ktoré iní nezvládnu vôbec*; aj kresťanstvo, ak je skutočné, umožňuje nám toto isté: žiť *nevšedným spôsobom všedné veci* - od ranného vstávania cez prípravu obeda, krájanie cibule, cvičenie vo fitku až po prácu na záhrade či večer strávený v rodine - žiť a robiť ich lepšie a radostnejšie a slobodnejšie a dokonalejšie a zábavnejšie - a dokonca k tomu pridať pár vecí, ktoré ostatní ľudia nijakovsky nedokážu, modlitbu, adoráciu, spoločenstvo, evanjelizáciu či službu - pričom nám samým sú stále viac prirodzené, samozrejme, ľahké a vďaka ktorým je náš život ešte viac dobrodružnejší, vzrušujúcejší a celkovo iný, odlišný a to veľmi krásnym spôsobom! Veď sám Boh a s Ním Nebo a Večný život sú už prítomné!

Všetko môžem v Ňom - ale naozaj len v Ňom

V Kristovi naozaj môžeme všetko. Ba viac, v Kristovi *smiem* všetko, čo je dobré a veľké a slávne a krásne, veď sám Otec "*odplatí každému podľa jeho skutkov: večným životom tým, čo vytrvalosťou v dobrých skutkoch hľadajú slávu, česť a nesmrteľnosť*" (Rim 2, 6-7) - a nikto rozumný nebude hľadať, čo je slabé, krivé, zlé a pokrútené! A sám Ježiš hovorí: "*Ja som prišiel, aby*

[ste] mali život a aby [ste] ho mali hojnejšie" (Jn 10, 10). Naozaj, môžeme ísť a túžiť po všetkom skutočne veľkom a skutočne slávnom, pretože všetko toto je v Bohu a v Bohu to prijímame, Boh nám to Sebou a v Sebe dáva a my Ho takto v sebe týmto spôsobom uskutočňujeme a On sa sprítomňuje v nás a cez nás!

Pavol vraví: "*Viem žiť skromne a viem aj oplývať. Všade a všetko som sa už naučil: byť sýty aj hladovať, mať hojnosť i núdzu trieť. Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje"* (Flp 4, 12-13). A je toho viac, sám Ježiš hovorí, že "*aj ten, kto verí vo mňa, bude konať skutky, aké ja konám, ba bude konať ešte väčšie, lebo ja idem k Otcovi"* (Jn 14, 12) "*a nič vám nebude nemožné"* (Mt 17, 20), "*lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť"* (Jn 15, 5).

Naozaj, kým skutočne sme v Kristovi, kým naozaj sme plní Krista, ale naozaj, skutočne - potom môžeme všetko!

Z našej strany, pretože pochybnosti, skleslosť, beznádej, strach, všetko toto, čo nás brzdí a púta a mrzačí, je ovocím toho, že nie sme v Bohu. Áno, bez Boha a mimo Boha sa takto žije. Dokonca môžeme byť náboženský ľudia a robiť fúru náboženských vecí, ale ak nie sme v Kristovi, veľa to neznamena. Ba zdá sa, že mnohí ľudia sa utekajú k rôznym "nábožným úkonom" práve ako k náhrade za vieru a obrátenie (lebo sa toho boja) a ako akúsi magickú pomoc a ochranu vo svojom strachu a beznádeji a všetkom tom bremene, ktoré na nás bez Boha dolieha a nedá nám žiť, nedá nám dýchať. Trasú sa strachom a obavami a hovoria: "Veď ja sa za to modlím, veď ja verím, že mi Pán Boh pomôže!" - ale súčasne sa Boha uveriť Mu, obrátiť sa, stať sa malí, aby On mohol v ich živote zaujať miesto Boha a byť ich Bohom a byť v ich živote Veľkým a všetkým! Ale ak to urobíme, zistíme s úžasom a a prekvapením, že Kristus nás od tohto všetkého zla a obmedzení oslobodil "*a kde je Pánov Duch, tam je sloboda"* (2Kor 3, 17).

A druhý dôvod, prečo v Kristovi môžeme všetko - no, nie sme už totiž na to sami! Kristus je s nami a Jeho Moc tiež. Ak dôverujeme a spoliehame sa na Krista a Jeho konanie, pretože sme Ho plní a nasledujeme Ho tak, ako On svojho Otca, potom môžeme rátať s tým, že v tomto našom spoločnom

Živote aj diele bude prítomná nielen naša nepatrná schopnosť, ale aj Jeho nesmierna moc, ako sám prisľúbil: "*Ak ostanete vo mne a moje slová ostanú vo vás, proste, o čo chcete, a splní sa vám to. Môj Otec je oslávený tým, že prinášate veľa ovocia a stanete sa mojimi učeníkmi*" (Jn 15, 7-8).

Preto Ján píše: "*Viete, že on sa zjavil, aby sňal hriechy, a v ňom hriechu niet. Kto ostáva v ňom, nehreší; kto hreší, ten ho nevidel, ani nepoznal*" (1Jn 3, 5-6) - a to nielen v zmysle, že nekoná zlé skutky, ale že aj v Ňom samom Kristus premohol zlo a hriech. Veru, tak prosté to je!

Čriepky IV

Malosť a uvoľnenosť sú bránou k prúdeniu samého života.

***

Zmysel lásky k nepriateľom je ten, že ak ja milujem druhého človeka a on sa rozhodne rovnako milovať mňa, tak budeme obidvaja spasení. Ak sa on rozhodne ostať nepriateľom zatratí sa, ale ja sa spasím práve preto, že milujem a konám tak, ako Boh.

***

Byť kresťanom znamená pristúpiť k druhému človekovi a v duchu si hovoriť: s týmto človekom chcem byť tým najlepším priateľom a chcem s ním naveky žiť v Nebi.

***

Iba opravdivo a pravdivo *malý* človek dokáže žiť uvoľnenosť, prúdiť, byť slobodný a skutočne žiť. Avšak iba v Bohu a Bohom danej *veľkosti* je možné byť takto pravdivo *malý*.

***

Pokora nie je vtedy, keď sa ponížujete, pokorujete ani nič podobné. Pokora je, keď tieto veci jednoducho už vôbec *neriešime*.

***

Reformácia opustila Cirkev Boha a nahradila ju ľudskými *denomináciami*. Opustila mystériá sviatostí a nahradila ich symbolickými *spomienkami*. Chrámy premenila zo svätostánkov na *prednáškové miestnosti*. Z pastierov ustanovených Kristom urobila *prednášateľov* zvolených ľuďmi. Opustila Krista Vteleného v prospech akéhosi gnostického „duchovného“ Krista a „neviditeľnej“ Cirkvi. Tak to urobila a tak to tam je. Je však tragédia, ak pod vplyvom tohto začneme takto hľadiť na Cirkev Boha a Božie dielo, Krista, v nej!

***

Kresťan je človek, ktorý pochopil, že malosť je jeho najväčší dar, lebo mu umožňuje prijať Božiu veľkosť, veľkosť boha.

***

Dalo by sa povedať, že v našom živote bezmála všetko závisí od poznania a prijatia, že od nás nezávisí vôbec nič, všetko závisí od Boha – a Jeho vôľa sa splní, či už s nami alebo bez nás.

***

Syn – to je dôvera. Nevesta – to je vášeň. Otec/matka – to je služba a milosrdenstvo. Brat/sestra – to je zdieľanie a jednota. A všetko vo všetkom je láska a toto jej podoby.

***

Byť veľký sebou a ostať malým – alebo byť malý sebou a veľký Bohom a stať sa veľkým? To je tá otázka!

***

Byť ako Boh = žiadne Ego, len láska a prajnosť

Žiť ako Boh = žiť trojičnú jednotu lásky v spoločenstve (čiže cirkvi)

Konať ako Boh = deliť sa o seba ako Stvoriteľ, Spasiteľ, ako Otec,...

***

Ako kresťania nerobíme ani to, ani ono. Miesto toho oslavujeme Krista a je úplne jedno, či tým alebo oným. Sústredenosť nie je na nič jednotlivé a konkrétne, ale na to, aby nech je to čokoľvek, slúžilo to Kristovi, ktorého milujeme, ktorého chceme potešiť, osláviť a byť prostriedkom, cez ktorý sú uskutočňované Jeho (a teda aj naše, veď sme s Ním jeden) Dielo.

***

Protestantizmus ukazuje, čo sa stane, ak sa odtrhneme od tradície. Pravoslávie zase, myslím, ukazuje, čo sa stane, ak tradícia prestane byť živnou pôdou a stane sa bremenom a kamennou záťažou. A v strede oboch úskalí plynie Cirkev, zakorenená a živá.

***

Boží cestovný chlieb

"Primiešaný ľud, čo bol medzi nimi, dostal chuť na iné jedlá a potom sa začali aj Izraeliti opätovne žalovať a hovorili: "Kto nám dá jesť mäso? Rozpamätívame sa na ryby, ktoré sme zadarmo jedávali v Egypte, na uhorky a dyne, na pór, cibuľu a cesnak. Teraz nám ide do zahynutia. Ničoho tu niet. Okrem manny nevidia naše oči nič!"" (Nm 11, 4-6)

Vari bolo Bohu zaťažko im splniť ich prania? Mohli im z Neba padať kľudne aj MRE potravinové balíčky aké má armáda alebo ich mohli na každej zastávke čakať prestreté stoly a anjelskí čašníci. Prečo "iba" manna?

Pretože súčasťou "menu" bolo ešte niečo: Sloboda. Prísľub krajiny "ktorá oplýva mliekom a medom" (Ex 3, 17). Dobrodružstvo so skutočným Bohom, ktorý zostúpil a konal divy medzi nimi, denne ich vídali. Vari toto všetko nič neznamená?

Ako pre koho. Môže sa stať, že niekto je príliš tupý a svetom poznačený na to, aby mal ducha dobrodružného - život s Bohom dobrodružstvo je! Alebo je už príliš zmäkčilý a nedokáže znášať ani trochu námahy a práce, aby mohol mať na tomto dobrodružstve podiel. Alebo je tak závislý na svojom bruchu a tele, že si nedokáže ani na chvíľu odprieť potešenia tela, aj keď odmena, ktorá mu kynie, je tak veľká!

Dobre, ale nemohol im Boh vyjsť v ústrety a zohľadniť to? Myslím, že nie. Im zrejme, nám naisto. Pretože ani u nich to nebola len cesta z Egypta do Palestíny. Bola to aj cesta z otrokov na samostatných a silných ľudí, z chásky utláčaných nesvojprávnych ľudí na hrdý národ, ktorý sa vie o seba a svoju zem postarať a vie si vládnuť sám a múdro. Ako inak sa to dá dosiahnuť, než že spolu prejdú cestou a aj utrpením, aby poznali cenu toho, čo dostanú? Bez bojov, v ktorých by sa utužili medzi sebou a spolu zažili víťazstvo? Aby sa tak aj sami pričínili o to, čo im Boh daroval?

U nás, kresťanov, to platí úplne. My už navonok neputujeme na nijaké pozemské miesto. Naša cesta je už naozaj len o tom aby sme sa stali novými ľuďmi, synmi a dcérami Boha. Tak píše Písmo: "*Preto sa radujete, hoci sa teraz, ak treba, trochu aj rmútite pre rozličné skúšky, aby vám vaša vyskúšaná viera, omnoho vzácnejšia ako pominuteľné zlato, ktoré sa tiež skúša ohňom, bola na chválu, slávu a česť vtedy, keď sa zjaví Ježiš Kristus*" (1Pt 1, 6-7).

Pre tých, ktorí uverili a zamilovali si Boží Dar a "*vytrvalosťou v dobrých skutkoch hľadajú slávu, česť a nesmrteľnosť*" (Rim 2, 7), chutí *manna slobody* viac, než všetky jedlá a telesné pôžitky sveta, pretože spolu s ňou prijímajú aj to, čo je s ňou spojené: prítomnosť Boha, putovanie, napredovanie, rast, zosilnenie, zocelenie, účasť na Božích dielach a skutkoch, víťazstvo, ovocie - a stále jasnejšie svetlo Kráľovstva, ku ktorému sa blížia, ba už doň vošli!

Eucharistia je našou mannou na tejto ceste. Je to *cestovný chlieb* od Boha, pokrm na cestu. Tým, ktorí túžia po veciach tohto sveta a stále sú v *Egypte* hriechu a nevydali sa na cestu ani neprijali volanie Božej poľnice *do boja*, nedá nič - veď im ani nemá čo dať, nechcú ani nepotrebujú nič z toho, čo Chlieb z Neba obsahuje. Tým, ktorí volanie počuli, prijali, opásali sa a vydali sa na cestu, dá všetko potrebné a je príslubom plnosti toho, čo v nej už teraz ochutnávame: Večného Neba. Veru, Eucharistia sa dá jesť a prijímať len takto: "*Bedrá budete mať opášané, obuv na nohách a palicu v ruke. Budete jesť narýchlo, lebo je to Pánov prechod (Pesach)*" (Ex 12, 11). Ešte raz, Eucharistia je *chlieb na cestu*. Prijímame ju, aby sme v jej sile putovali - a putujeme, pretože vďaka Eucharistii vládžeme! Eucharistia nie je pokrm pre *usadený ľud*, pre tu zabývaných ľudí sveta!

"*Bez viery je totiž nemožné páčiť sa Bohu*" (Hebr 11, 6), pretože "*ak neuveríte, veru neobstojíte*" (Iz 7, 9). Znova sme pri viere, nádeji a láske, v ktorých jediných sme schopní odpovedať na volanie Boha na cestu a boj od hriechu k dokonalosti, zo svetskosti k svätosti, z otroctva ku "*slobode a sláve Božích detí*" (Rim 8, 21), aby sme tak, ako skutoční bohovia, mali spolu s

Bohom podiel na stvorení i spasení samých seba a cestou sami dorástli a navzájom sa stali skrze toto všetko ozajstným Božím národom, Božím ľuďom, Božou Rodinou. Odkladáme preto všetku svetskú *veľkosť*, aby sme sa stali *malí a chudobní* pred svetom, pred Bohom i pred sebou a aby sme tak mohli, či skôr Boh mohol v nás, vybudovať Seba. Aj tu platí onen paradox, že rastieme zmenšovaním sa, pretože veľkosť a sila a sláva, do ktorých rastieme, nie sú naše, ale Božie. "*On musí rásť a mňa musí ubúdať*" (Jn 3, 30).

So spásou je to naozaj tak prosté...

Pavlov spoločník Barnabáš vo svojom liste píše a nabáda:

"Preto musíme, bratia, pozorne skúmať, ako sa spasíme, aby sa náš zlý zvodca nevlúdil do nás a nepripravil nás o život. Hovorí im teda opätovne o týchto veciach: „Prečo sa mi postíte, hovorí Pán, aby dnes bolo počuť v kriku váš hlas? Nie taký pôst som si ja vyvolil, hovorí Pán, ani človeka, ktorý sa takto umŕtvuje.“ (porov. Iz 58,4-5 [LXX]) A nám hovorí: „Toto je pôst, aký som si ja vyvolil, hovorí Pán: Rozviaž každé puto nespravodlivé, uvoľni záväzky vynútených zmlúv, utláčaných prepust' na slobodu a roztrhaj všetky nespravodlivé úpisy. Lám hladným svoj chlieb a ak uvidíš nahého, zaodej ho; tých, čo sú bez prístrešia, zaved' do svojho domu.“ (porov. Iz 58,6-7) Utekajme teda od každej márnosti a rozhodne nenávid' me skutky zlej cesty. Neuzatvárajte sa sami do seba a nežite iba pre seba, akoby ste už boli ospravedlnení (porov. Hebr 10,25), ale schádzajte sa a spolu hľadajte, čo osoží všetkým. Lebo Písmo hovorí: „Beda tým, ktorí sú rozumní sami pre seba a múdri sami pred sebou.“ (Iz 5,21) Bud' me duchovní, staňme sa dokonalým Božím chrámom." (List Barnabášov)

Nie je Božie Kráľovstvo *Nebeský Jeruzalem*? A nie je týmto Jeruzalemom *Cirkev*? A nie je *Cirkev* náš *Domov* - ale nie tak, že by sme do nej prišli a v nej bývali, ale tak, že ju sami *budujeme*, sami sme ňou a ona je z nás postavená na Skale, ktorou je Kristus? Tak to hovorí Písmo: "*Prichádzajte k nemu, k živému kameňu, ktorý ľudia síce zavrhli, ale pred Bohom je vyvolený a vzácny, a dajte sa vbudovať aj vy ako živé kamene do duchovného domu, do svätého kňazstva, aby ste prinášali duchovné obety, príjemné Bohu skrze Ježiša Krista*" (1Pt 2, 4-5).

Do Neba sa vchádza tak, že sa ním *staneme*. Tak, že sa doň necháme *vbudovať*. Čiže, *staneme* sa *Cirkvou*. Začneme *Nebo žiť*. Tak sa doň vchádza, že sa ním *staneme* a začneme ho *žiť*.

Vďaka krstu a Eucharistii a jednote s apoštolmi a Petrom (lebo aj oni sú v Kristovi základom *Cirkvi*, ako píše Písmo) to, čo vznikne, nebude len nejaký *spolok*, ale skutočná *Cirkev*, skutočné Telo Krista. A vďaka viere, nádeji a láske sa dokážeme stať malí a prijať veľkosť, ktorou je len a jedine živý Boh a to nás aj ľudský uschopňuje *Cirkvou* byť. *Veľký* ľudia bojujú, preto len nevelmi vedia byť priateľmi. *Malí* v Kristovi nebojujú, nemajú prečo, preto sú si s ľahkosťou a radosťou bratmi a sestrami – a aj preto, že dokonca v Kristovi majú spoločnú, jednu a tú istú *veľkosť*!

Tak teda máme všetko potrebné. *Môžeme* i *dokážeme* takto žiť a stať sa *Nebom*, stať sa *Kráľovstvom*. Preto naozaj ostáva už len to jedno, čo hovorí sv. Ján Zlatoústý: "*K tomu, aby sa človek spasil, stačí, aby chcel...*"

Ked' "Ale čo ja?" už viac nejestvuje...

Tak ako sebecko a pýcha sú podstatou hriechu a láska podstatou svätosti a Neba, tak koreň každého zla a problému a krízy a utrpenia ducha spočíva v tom, že namiesto Milovaného sa zaoberáme sebou a namiesto malosti a ničotnosti v Jeho Veľkosti nás zvädzajú sirény ilúzie našej vlastnej vzdorovitej veľkosti. Viera znamená, že človek nemá ani najmenší dôvod (a ak miluje, ani ho to nenápadne) na otázku: "Ale čo ja...?"

Je to stav ... *za milosrdenstvom*? Lebo ak uvažujeme o Božom milosrdenstve, v tomto uvažovaní je tam stále kdesi skryté naše Ja. Ale tu už na ja... nezáleží. Je preč. Zmizlo. Je niečo také vôbec možné? Z Božej milosti nepochybne!

Existuje len jediný spôsob, ako milovať Boha: prosto od Neho s láskou prijímať všetku Jeho Lásku, o nič sa nestarať, už vôbec nie o seba (lebo na to prosto už nie je žiaden motív ani dôvod) a zo všetkých síl a najlepšie ako vieme byť tým, čím nás urobil, bez strachu, bez napätia, bez nervozity, ako dieťa, uvoľnene, bezstarostne, s pasiou, radosťou, vášňou a šantiac a ... a to je všetko. Tak píše o Eucharistii sv. Jám Zlatoústý, ale platí to všeobecne o všetkých Božích daroch, nakoniec, v Eucharistii všetky obsiahnuté sú v Tom, ktorý sa dáva: "*Tak, ako hosť pozvaný na hostinu uráža svojho hostiteľa, keď sadne za stôl a neponúkne sa z neho, tak i tí, ktorí prídu k Božskej Hostine a neprijímajú, opovrhnu ňou, keď z nej bez ponúknutia odídu.*"

Všetko ostatné je v Bohu, ktorý Je náš Otecko, v Ježišovi, ktorý je náš brat, v Duchu, ktorý je náš tajomný a iskrivý spoločník v tejto našej hre. Lebo kým sme tu, na zemi, ešte sa na toto všetko iba len hráme. Plnosť príde až tam, potom...

Toto vedomie malosti a detskosti nás úplne samozrejme preniká, tak úplne, že naň vlastne ani nemusíme myslieť a pripomínať si ho. Samozrejme, že sme malí. Samozrejme, že konáme len malé a detské veci, na rozdiel od veľkého a dospelého Diela Krista. Samozrejme, že na rozdiel od Neho často chybujeme, často padáme. Náš Otec to vie. Vie, že sme deti. Nečaká od nás nič nadto, len že budeme zo všetkých síl a všetkej radosti Jeho deti. Nič viac. Je, ako má byť.

Čo majú spoločné Mojžiš a Ježiš?

"Mojžiš bol veľmi tichý muž, (tichší) ako všetci ostatní ľudia na svete" (Nm 12, 3). Ježiš o sebe hovorí (a nás k tomu istému vyzýva): "učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom; a nájdete odpočinok pre svoju dušu" (Mt 11, 29).

Mojžiš a Ježiš. Obaja zdieľajú tú istú spoločnú vlastnosť. Sú *veľkí*, lebo sú *malí* - a práve vďaka svojej malosti ich napĺňa a úplne preniká Božia Veľkosť. O Mojžišovi Boh vydáva svedectvo: *"Počúvajte moje slová: Ak je medzi vami prorok, tak sa mu zjavujem ja, Pán, vo videní a hovorím s ním vo sne! No nie tak s mojím služobníkom, Mojžišom! On je v celom mojom dome najvernejší. Ja sa s ním rozprávam od úst k ústam, otvorene a nie v hádankách — a on môže hľadiť na Pánovu podobu" (Nm 12, 6-8).* Podobne to o sebe v ešte väčšej miere vysvetľuje Nový Mojžiš, Ježiš: *"Veru, veru, hovorím vám: Syn nemôže nič robiť sám od seba, len to, čo vidí robiť Otca. Čo robí Otec, to robí podobne aj Syn. Ved' Otec miluje Syna a ukazuje mu všetko, čo sám robí; a ukáže mu ešte väčšie skutky ako tieto, aby ste sa čudovali" (Jn 5, 19-20), až tak, že "kto vidí mňa, vidí Otca" (Jn 14, 9).*

Keby Mojžiš spoliehal sám na seba a myslel by si, že od jeho schopností závisí osud všetkého toho ľudu, zbláznil by sa alebo by utiekol. Ale on veril Bohu. Prosto veril Bohu a všetko nechal na Neho. Ani sám seba neobhajoval, nebránil, preto sám Boh obhájil jeho. Takto nám to vysvetľuje aj Ježiš. Aj nás môže chytať hrôza nad veľkosťou toho, k čomu sme povolaní, ale aj zúfalstvo z našej vlastnej neschopnosti. Nedokážeme ani len slovami vyjaviť a popísať to, čo nám Boh dáva zakúšať a čo z Jeho milosti už teraz smieme okúšať z Neba a z Večného Života. Neexistujú slová a pojmy, ktorými by sme sa vedeli o to podeliť s inými ľuďmi. Nemáme žiadnu schopnosť obrátiť ich ani presvedčiť. Je to na zúfanie! A Ježiš? Ježiš hovorí: Len kľud. Nie je to o vás. Je to o mojom Otcovi. "*Ved' to už nie vy budete hovoriť, ale Duch vášho Otca bude hovoriť vo vás*" (Mt 10, 20). A keď hovorí Duch, slová môžu byť neumelé a prosté, ale On sa dotkne srdca, aby "*uverili všetci, čo boli vopred určení pre večný život*" (Sk 13, 48)! A tak Ježiš hovorí: "*Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom; a nájdete odpočinok pre svoju dušu*" (Mt 11, 29). Nájdete odpočinok a pokoj pre svoju dušu, aj uprostred súženi, aj uprostred obrovských diel a vlastnej bezmocnosti. Ona je našou silou. Tak to spoznal Pavol a o tomto svojom objave píše: "*ale on mi povedal: "Sila sa dokonale prejavuje v slabosti. A tak sa budem radšej chváliť svojimi slabosťami, aby vo mne prebývala Kristova sila. Preto mám záľubu v slabostiach, v potupe, v núdzi, v prenasledovaní a v úzkostiach pre Krista; lebo keď som slabý, vtedy som silný"*" (2Kor 12, 9-10).

Toto je naša sila, naša cesta, naša zbraň. Malosť, aby v nás mohla prebývať Božia Veľkosť. Slabosť, aby cez nás mohla pôsobiť Božia sila. Čím viac takto sme, tam pokojnejší a radostnejší sme, lebo vieme, že od nás nezávisí nič, len to: priznať si, že od nás nezávisí nič a nechať všetok priestor a všetku koč Bohu. Namiesto zúfalstva, strachu, stresu a nervozity nastupuje očakávanie, vzrušenie z toho, čo Boh pripravil pre nás, aby to vykonal cez nás, ktorí sme už takto "*stvoreni v Kristovi Ježišovi pre dobré skutky, ktoré pripravil Boh, aby sme ich konali*" (Ef 2, 10).

Len musíme naozaj zomrieť Egu. Zomrieť seba. Vrátiť sa do onoho "bodú nula", aby sme mohli prijať a uskutočniť nové narodenie, darované nám v krste a *"obliecť si nového človeka, ktorý je stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti"* (Ef 4, 24). Naozaj, ale fakt naozaj začať odznova. *"Obnovovať sa duchovne premenou zmyšľania"* (Ef 4, 23). Prijat to, že sa staneme novým, iným človekom. Nevieme akým, Boh to ale vie a my sme Mu uverili. Nech nás teda On naplní, stvární, urobí podľa seba! Všetko ostatné musí ísť nabok. Zvyky, názory, tradície, spôsoby,... všetko. Všetko je poškrvnené starým človekom, Egom. Všetko musí byť dané všanc. Len *"kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu"* (Rim 6, 7).

Výsledkom je úplne nový spôsob života. Nový spôsob vzťahov. Nový spôsob apoštolátu a pastorácie. *"A ten, čo sedel na tróne, povedal: "Hľa, všetko robím nové." A hovoril: "Píš: Tieto slová sú verné a pravdivé."* (Zjv 21, 5). My sa sústreďujeme na to, aby naše Ego bolo pekne mŕtve a mŕtvym ostávalo a aby sme skutočne a bdelo zotrvali v Kristovi - a On cez nás prináša ovocie a koná svojou silou a múdrosťou svojho Ducha. Naozaj tu musíme byť bdelí, lebo *"protivník, diabol, obchádza ako revúci lev a hľadá, koho by zožral"* (1Pt 5, 8). Je také ľahké sklznúť do starých koľají, návykov, starého človeka a starého života a konania. Preto obzvlášť sprvu, kým v nás mocne nezosilnie nový človek, si na to musíme dávať pozor doslova v každom okamihu!

Solo Dio basta

Keď Pán v našom srdci zapáli túžbu po Sebe, potom dychtíme po Ňom samotnom. Čím viac sa nám dáva poznať, čím viac ochutnávame *Chlieb Života*, ktorým je On sám, tým viac už netúžime po ničom, po žiadnych daroch od Boha, ba ani po živote na zemi, ale len po Ňom samotnom. Stále viac rozumieme tomuto volaniu a stále viac chápeme, čo pred nami cítil Pavol, keď písal: *"túžim zomrieť a byť s Kristom, a to by bolo oveľa lepšie"*

(Flp 1, 23) - hoci sám si uvedomuje, že ešte nenastal čas a nedozrel na tento odchod, ved' sám o sebe vyznáva: "*Nie že by som ho už bol dosiahol, alebo že by som už bol dokonalý, ale bežím, aby som sa ho niekedy zmocnil, ako sa aj Kristus Ježiš zmocnil mňa. Bratia, ja si nenamýšľam, že som sa už zmocnil. Ale jedno robím: zabúdam na to, čo je za mnou, a uháňam za tým, čo je predo mnou. Bežím k cieľu, za víťaznou cenou Božieho povolania zhora v Kristovi Ježišovi*" (Flp 3, 12-14).

A tak čím viac takto Boha poznávame, už nie v slovách ani nie cez Jeho dary a priazeň, ale priamo - "*skúste a presvedčte sa, aký dobrý je Pán; šťastný človek, čo sa utieka k nemu*" (Ž 34, 9)! - tým viac po Ňom túžime. A čím viac takto po Ňom túžime, tým viac zabúdame na všetky ostatné veci, zabúdame na seba, strácame a nechávame všetko za sebou a stávame sa *anavim*, chudobní a biedni a malí a ničotní a bezmocní a prázdni sami v sebe, aby sme boli pripravení prijať a akosi pojať do seba Boha, ktorého "*nebesá a nebesá nebies ... nemôžu obsiahnuť*" (2Krn 6, 18) a predsa chce bývať s nami a v nás ako my v Ňom! A tak skúsenosť v nás rozpaľuje túžbu a lásku a "*láska zakrýva množstvo hriechov*" (1Pt 4:8) tým, že takto umŕtvuje naše Ego a vyprázdňuje nás od všetkého, čo nie je Boh.

"*Ten, čo to dosvedčuje, hovorí: "Áno, prídem čoskoro." "Amen. Príď, Pane Ježišu!"*" (Zjv 22, 20)

Niet miesta, kde by v nás Pán prebúdza túto lásku a túžbu viac, než v Eucharistii. Tu je nám tu, na zemi, najbližšie, tu sa nám dáva najplnšie. Všetky dary a milosti smerujú k tomuto vrcholu Prítomnosti Pána na zemi. Či už slávime svätú omšu alebo adorujeme Jeho samého ako Chlieb Života, sme v prítomnosti Jeho, Jeho života, Ohňa, ktorý v nás samých zapaluje ten istý oheň Jeho Života! *Keď som prvý raz čítal o don Perinim, ako radil dielo malých farských spoločenstiev začať každodennou celodennou adoráciou vo farnosti - a nie nejakým kurzom alebo organizovaním - sprvu som nechápal. Teraz už hej. Žiadne kurzy, žiadne ľudské snaženie nedokážu nič, ak srdce nehorí pre Boha a túžbou po Jeho živote. A kde rýchlejšie môže*

srdce takto vzplanúť, než v blízkosti samého Večného Ohňa? "*Ved' náš Boh je stravujúci oheň*" (Hebr 12, 29)!

Presne toto musíme potom aj urobiť. Tak ako Ježiš, ktorý "*zriekol sa seba samého [dosl. sám seba vyprázdnil], vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľuďom*" (Flp 2, 7), aj my musíme zrieknuť sa samých seba, sami seba vyprázdniť, aby sme sa na oplátku "*stali účastnými na Božej prirodzenosti*" (2Pt 1, 4) a stali sa "*mu podobní*" (1Jn 3, 2) - Jemu, samému Bohu a tak sa "*jeho chudobou obohatili*" (2Kor 8, 9). Toto musíme naozaj urobiť, či skôr postupne robiť, lebo je to proces, aby sa v nás naozaj stále viac Božie dielo stávalo skutočným. A tak v liturgii Eucharistie prijímame a v adorácii a vnútornej modlitbe sa naplňame túžbou a smädom po Bohu, ktorého prijímame a na ktorého hľadáme, aby sme potom v živote "*tam von*", vo svete, stále viac už boli mŕtvi egu a stále viac žili novým životom - čiže už len ako nádoba, ako *tenučký obal Krista* v nás!

"*Kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho.*" (Mt 10, 39)

"... *Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista.*" (Flp 3, 8)

Čo nás môžu naučiť odpustky?

Okrem iného aj *tajomstvu spoločenstva Cirkvi.*

Je to podobné, ako vo svetskom spoločenstve. *Ak žijeme sami, je všetko len na nás, sami sa musíme o všetko postarať a ak to neurobíme, tak to nemáme. Ale ak žijeme v spoločenstve, dokonca v takom, ktorému na nás záleží, v skutočnom klane, potom sa môže stať a aj stáva, že mnohé veci máme a*

prijímame od spoločenstva a bez toho, aby sme ich sami urobili - a zase my sami podobne prispievame spoločenstvu. A tak sme ním nesení.

Cirkev je Rodina, komunita, spoločenstvo, klan. Nielen ľudí a nielen na prirodzenej rovine. Je to hlavne Kristus, Hlava, "z neho celé telo, pevne zviazané a pospájané všetkými oživujúcimi spojivami, podľa činnosti primeranej každej časti, rastie a buduje sa v láske" (Ef 4, 16). Ale sú to aj všetci svätí, naši bratia a sestry v Nebi. A aj my sami, na zemi, sme medzi sebou spojení v jednom Tele Krista tajomnými spojivami. A tak, aj keď sa možno medzi sebou nepoznáme, fyzicky sme sa nikdy nestretli, nesieme jeden druhého a spolu sme nesení Kristom, Spasiteľom a Bohom.

Toto je ten *poklad zásluh Krista a Cirkvi*, nekonečnej lásky Boha ale aj celkom obyčajnej (hoci v skutočnosti tiež neobyčajnej) ľudskej lásky a starostlivosti a modlitby a obiet našich bratov a sestier, ktorým sme nesení a podporovaní, pretože nie sme sami, už nikdy nie sme a nebudeme sami, pretože sme súčasťou Tela a keď "trpí jeden úd, trpia spolu s ním všetky údy, a ak vychvaľujú jeden úd, radujú sa s ním všetky údy" (1Kor 12, 26).

Odpustky teda nie sú nič iné, než skúsenosť, že ak sme súčasťou tohto Tela, naozaj a naplno - a preto je podmienkou stav milosti a úplného obrátenia a viery v Krista a odpustenia všetkých hriechov skrze pokánie - potom mnohé na svoje uzdravenie z následkov hriechov a na vyhodenie rán po nich prijímame bez toho, aby sme sa o to nejako sami pričínili, len čírou láskou Cirkvi, ako dar tohto tajomného spoločenstva Boha a človeka, len a jednoducho preto, že sme jeho súčasťou (čo symbolicky dávame najavo aj modlitbou na úmysel pápeža, viditeľnej hlavy Cirkvi a námestníka Krista (Jn 21, 15-17)).

Odpustky teda sú prostá a jednoduchá *služba spoločenstva Boha a ľudí, Cirkvi*, ktorú dokáže prijať každý, kto sa na to vnútorne uschopní vierou, pokáním a obrátením a ktorý súčasťou tohto spoločenstva je, aby mohol jeho lásku a službu prijímať (a ak je tak, aj sám do nej svojom nepatrným dielom prispieva v prospech iných bratov a sestier - nie, že by to bolo nevyhnutne potrebné, veď Kristove zásluhy a láska a moc bohatí

stačia!, ale aby aj takto "*sme sa stali účastníkmi Krista*" (Hebr 3, 14) a mali tak na Ňom podiel, na všetkom, čím Je a teda aj čo koná)!

A tak nám odpustky pripomínajú a okrem svojho nádherného ovocia uzdravenia nás učia stále viac si uvedomovať a stále viac žiť zázračnú jednotu *Jediného Mystického Tela Cirkvi*, Kristovho Tela, v ktorom sme všetci Jeden, viac a užšie jeden, než v akejkol'vek pozemskej rodine či klane - aby sme si potom v láske navzájom slúžili a niesli sa navzájom v sile Kristovej milosti. S bratmi a sestrami, ktorých stretáme a vidíme sa, aj skutkami, so všetkými ostatnými láskou, v ktorej sa modlíme za seba navzájom a prinášame za seba navzájom "*duchovné obety, príjemné Bohu skrze Ježiša Krista*" (1Pt 2, 5) a tak nesieme ostatných a sme nimi nesení navzájom.

*Je to teda ako keď sa márnokratný syn vrátil domov. Otec mu odpustil a prijal ho. A on sa skutočne vrátil a začal skutočne žiť v dome Otca, spolu so všetkými ostatnými. Vrátil sa ako bedár, bosý a nahý. A tu, Otec, ale aj ostatní, ktorí ho prijali, podarovali mu každý niečo: otec obuv a prsteň syna a stan a lôžko a šaty, ostatní rôzne ďalšie maličkosti, tu misku, tam džbán, koberec či prikrývku, lutnu alebo nôž, meč či turban, liečivú masť na rany alebo dokonca krásne dievča za ženu... vlastne aj toto všetko bolo od jeho otca, aj keď nepriamo, veď vďaka otcovi a svojmu šejkovi klan prosperoval a bol bohatý, ale syn to dostal cez ruky ostatných členov klanu, pretože aj oni milovali a naspäť prijali strateného syna otca a svojho brata a takto aj im bolo umožnené mať podiel na tom, aby všetky následky jeho úteku a zrady, teraz už minulej a zabudnutej, boli navždy zahojené a odstránené. A presne takto to s odpustkami je. Navzájom si pomáhame vyliečiť a uzdraviť rany po hriechu – a tých, čo sú blízko, aj cez konkrétne vzťahy, priateľstvo, službu, povzbudenie, prijatie,... – a u tých, čo sú ďaleko, cez tú istú lásku, lenže sprostredkovanú práve cez zázrak a dar *odpustkov*, aby sme tak u každého člena Cirkvi mali účasť na jeho uzdravení a vo všetkom tak boli účastníkmi a spolupracovníkmi Krista.*

... a tí traja sú jeden!

Mohol by som parafrázovať slová Jána a povedať: Traja sú, Ježiš, Cirkev a ja - a tí traja sú Jeden.

Tak to je, keď sa rozhodneme byť *ničím* a zmenšíme sa, aby Kristus v nás bol *všetkým*. Kristovo Telo sa v tej chvíli stáva *naším* telom a Cirkev sa stáva našim *ja*. Nie, nie je to nijaká *nirvána*, v ktorej by zanikla naša osobnosť a rozplynula sa *ako kvapka v mori* Kristovej osobnosti. Skôr je to naopak - naša osobnosť nesmierne narastie, pretože jej súčasťou sa stane sám Kristus a v Kristovi celé Telo, *Cirkev*.

Od tej chvíle naozaj, keď trpí ktorýkoľvek úd, trpíme aj my, keď sa raduje ktorýkoľvek úd, je to aj naša radosť. Skutky kohokoľvek v Cirkvi sú *našimi* skutkami, víťazstvo hocikoho *naším* víťazstvom - a naopak, naše skutky už nie sú naše, ale Cirkvi, patria *celej Cirkvi* a teda Kristovi. Je to úplne nový pohľad, úplne nový pocit. Tam, preč je porovnávanie sa, dokonca závidenie jeden druhému, ako keď sme ešte v tomto boli svetskí. Tam, preč je nejaké hľadanie niečoho vlastného, niečoho, čo by nás od ostatných odlíšilo, vyvýšilo, urobilo nás v niečom výnimočnými... Všetko toto je preč. Toto je základ pre komunitu a jednotu Cirkvi, ako o nej píše Pavol, ktorý zažil na sebe to isté: "*Už niet Gréka ani Žida, obriezky ani neobriezky, barbara, Skýta, otroka, slobodného, ale všetko a vo všetkom je Kristus*" (Kol 3, 11). Všetko a vo všetkom je už len Kristus a my spoločne sme jeden Kristus, On sa stal nami a my Ním a v Ňom všetci sú mnou a ja som všetkými a vo všetkých a stali sme sa naozaj "*jedným telom, v ktorom niet rozdelenia ani nesevornosti*" (1. eucharistická modlitba za zmierenie), "*lebo vy všetci ste jeden v Kristovi Ježišovi*" (Gal 3, 28). Radosť Cirkvi je našou radosťou, úspech Cirkvi našim úspechom, víťazstvo Cirkvi našim víťazstvom, osud Cirkvi našim osudom - a naopak, už nám nejde o nič iné, než aby Cirkev bola zveľadená, vyvýšená, oslávená v Kristovi, pretože vtedy sme aj my. Niet rozdielu! Kristus, Telo a my - a tí traja sme jeden!

Nie, nie je to symbolické. Je to skutočné, opravdivá skutočnosť. "*Ved' my všetci, či Židia alebo Gréci, či otroci alebo slobodní, boli sme v jednom Duchu pokrstení v jedno telo*" (1 Kor 12, 13) a "*keďže je jeden chlieb, my mnohí sme jedno telo, lebo všetci máme podiel na jednom chlebe*" (1 Kor 10, 17). Presne toto v nás milosť krstu a Eucharistie spôsobujú a prijať túto milosť a žiť ju znamená stať sa presne týmto. Napadá ma definícia lásky od M. Scotta Pecka, ktorý hovorí: "*Láska je ochota rozšíriť svoje ja v prospech duchovného rastu svojho alebo druhého...*" Presne! Rozširujeme svoje ja a ono rastie, nadúva sa - ale tým správnym spôsobom - pretože do seba pojíma Krista a s Ním a v ňom celé Telo, ktoré prijímame za svoje, odteraz je to naše telo, odteraz sme to naozaj a skutočne *my* - a tak rastieme my sami a súčasne rastie aj celé Telo, jednak s každým novým údom do veľkosti, jednak v Kristovi do hĺbky.

Práve odpustky - a s nimi príhovorná modlitba a obety jeden za druhého, *jeden za telo*, ktoré prinášame a ktoré nám Kristus umožnil, aby boli, byť ako nepatrné, pridané k nekonečnému Pokladu Jeho zásluh, aby sme aj v tomto mali na ňom podiel - ukazujú, ako sme medzi sebou neviditeľne, ale skutočne, opravdivo zviazaní, ako sme naozaj jedno Telo, jeden Organizmus, jedna Nevesta a Manželka Baránkova. A tak v tej chvíli, keď sa všetko naše stalo cirkevným a všetko cirkevné našim, už viac nezáleží na tom, cez koho, cez ktorý úd Cirkvi sa objaví to či tamto, vykoná tamto či ono, pretože "*všetko je vaše: či Pavol alebo Apollo, Kéfas, svet, život i smrť, prítomnosť aj budúcnosť - všetko je vaše, ale vy ste Kristovi a Kristus Boží*" (1 Kor 3, 21-23) - a tak každý takýto skutok, hrdinstvo, objav, čokoľvek, už viac nepatrí žiadnemu jednotlivcovi a súčasne to patrí všetkým jednotlivcom, celému Telu, patrí to mne rovnako ako tomu, cez koho sa to niečo stalo zjavným, pretože je to dielo Tela, v ktorom sa navzájom nesieme a sme nesení. "*Aké teda vystatovanie? Je vylúčené*" (Rim 3, 27) - aj v tomto smere a v tejto oblasti. Všetko z Krista vychádza a do Krista smeruje - ale Kristus je náš a my Kristovi a v Cirkvi všetko Kristovo je naše a všetko naše je Kristovo - a teda celého Tela.

Áno, práve odpustky so svojim *Pokladom zásluh Krista a Cirkvi*, práve modlitba jeden za druhého, obeta jeden za druhého, nám pomáhajú túto hlbokú jednotu pochopiť a objaviť – a sami sú jej ovocím, bez nej by boli nemožné a neúčinné!

Vo svete sa tomu podobajú pocity v športových tímoch, kde naozaj o žiadne mená nejde – ako sú štvorboby alebo preteky dračích lodí a kde víťazstvo tímu je aj víťazstvom jednotlivca a žiadne iné nejestvuje. Alebo vo vojne, kde vojaci bojujú ako pluky a divízie a úspech každého vojaka je úspechom všetkých a naopak, vlastný úspech má zmysel a význam len v rámci celku, spoločného boja a nikto nemôže zvíťaziť sám ani sa víťazstvo nedeliť, akoby niekto zvíťazil viac a iný menej, že by sa medzi sebou porovnávali.

Milovať Boha celým srdcom a milovať bližneho ako seba samého sa zrazu zlieva do *jedného*. Vidíme Krista, Jeho Telo, Jeho samého, rozprestreté po celej zemi a chápeme slová Pavla: "*A okrem toho na mňa deň čo deň dolieha starosť o všetky cirkvi. Ved' kto je slabý, aby som nebol slabý aj ja? Kto je vystavený pohoršeniu, aby to aj mňa nepálilo?*" (2Kor 11, 28-29) - i doslovnosť, s akou to Pavol píše. Kristovo Telo je naozaj Jeho Telo a milovať Krista a Cirkev je pre neho jedno a to isté, preto o sebe a Cirkvi píše: "*Teraz sa radujem v utrpeniach pre vás a na vlastnom tele dopĺňam to, čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev. Ja som sa stal jej služobníkom podľa Božieho daru, ktorý som dostal pre vás, aby som naplnil Božie slovo*" (Kol 1, 24-25).

Cirkev som ja - a ja som Cirkev - a oboje je Kristus. Všetko Kristovo patrí Neveste, Cirkvi – a všetko cirkevné je naše, my sme však rovnako celí Cirkvi, celí patríme jej, čiže Kristovi. Všetko dávame, všetko dostávame. Ona je nami, my sme ňou a v nej sa završuje tajomstvo Vtelenia Boha, ktorý sa stal mnou, aby som sa ja v Cirkvi stal Ním.

Kiež nám všetkým dá Pán čím prv milosť porozumieť a uvidieť seba, Telo i Krista týmto spôsobom a stať sa tak ešte viac účastnými na nebeskej radosti, ktorá je radosťou práve tejto hlbokej jednoty Tela!

Veriť v sebe zahrňuje úplne

Je v nás pokušenie znovu a znovu vnášať niečo vlastné.

Možno v presvedčení, že náš pohľad a plán je lepší, ako ten Boží - ako keď u Ježiša *"Peter si ho vzal nabok a začal mu dohovárať: "Nech ti je milostivý Boh, Pane! To sa ti nesmie stať!" On sa obrátil a povedal Petrovi: "Chod' mi z cesty, satan! Na pohoršenie si mi, lebo nemáš zmysel pre Božie veci, len pre ľudské!"*" (Mt 16, 22-23). Ako by sa na Božích plánoch a zámeroch dalo niečo vylepšiť!

Alebo v sebe máme nejaký podvedomý pocit, že musíme Bohu nejako pomôcť, čosi pridať, lebo inak by to Boh - čo? Nezvládol? Musí tam byť niečo viditeľné, fyzické, niečo od nás, aj keby to bolo tak komicky patetické a detinské, ako keď *"Pán povedal Mojžišovi: "Vezmi si palicu a zhromaždi pospolitosť, ty a tvoj brat Áron, a pred ich očami rozkážete skale, aby dala vodu. Vyvedieš vodu zo skaly a napojiš pospolitosť... "* Mojžiš s Áronom zhromaždili pospolitosť pred skalu a Mojžiš im povedal: *"Počujte, vy buriči: Budeme vám môcť vyviesť vodu z tejto skaly?" Nato Mojžiš zdvihol ruku a dva razy udrel palicou po skale..."* (Nm 20, 7-8.10-11)? Akoby Boh potreboval údery Mojžišovej palice! Alebo palica mohla donútiť kameň vydať zo seba vodu, ktorej v ňom niet!

Viera znamená, ako vraví Lewis, veriť, že Boh vie, ako na to, že to, čo chce, je naozaj dobré, najlepšie možné, že to vykonať naozaj chce a skutočne môže. Je vševediaci a múdry, je všemohúci, je dobrý a miluje nás. Teoreticky to vyznávame. Prakticky? Dokonca aj Mojžiš či Peter s tým kde-tu zápasili, a to videli veci a skutky Boha, aké väčšina z nás nevidela. Ale aj tu platí, *"blagoslavení tí, čo nevideli, a uverili"* (Jn 20, 29). Lebo ak uveríš, *"uvidíš väčšie veci ako toto"* (Jn 1, 50).

Znakom viery tak je, že sa človek poddáva Bohu - nie ako za obeť, nie ako stratu, smutne, ale naopak, uvoľnene a s radosťou, plný vzrušenia, pretože konečne natrafil na Majstra, ktorý zoberie do rúk hlinu jeho života a konania a z toho neforemného čohosi, čo sme z nej doteraz uplácali, stvorí niečo úplne nové a nesmierne nádherné! Znova si uvedomujeme, že jedno zo základných umení kresťanstva je prosto - neprekázať Bohu. Urobiť Mu miesto a neplieť sa Mu pod nohy, keď pracuje.

A tak zanechávam všetko, čo je moje a s radosťou prijímam všetko, čo je Kristovo, plný radosti z tejto *tajomnej výmeny*, pretože Kristus vzal bezcenné čačky môjho života a miesto nich mi dal pravé zlato Seba Samého.

"Si biedny, poľutovaniahodný, chudobný, slepý a nahý. Radím ti: odo mňa si kúp zlato vyskúšané ohňom, aby si zbohatol, a biele rúcho, aby si sa zaodel a aby nebolo vidieť hanbu tvojej nahoty, i masť, ktorou si potrieš oči, aby si videl." (Zjv 3, 17-18)

"V tichosti prijmite zasiate slovo, ktoré má moc spasit' vaše duše." (Jak 1, 21)

"Vtedy mu Peter povedal: "Pozri, my sme opustili všetko a išli sme za tebou. Čo z toho teda budeme mať?" Ježiš im povedal: "Veru, hovorím vám: Pri obnovení sveta, keď Syn človeka zasadne na trón svojej slávy, aj vy, čo ste išli za mnou, zasadnete na dvanásť trónov a budete súdiť dvanásť kmeňov Izraela. A každý, kto pre moje meno opustí domy alebo bratov a sestry, alebo otca a matku, alebo deti, alebo polia, dostane stonásobne viac a bude dedičom večného života."" (Mt 19, 27-29)

Bdiet', čiže prúdit', čiže byť

Málokedy robíme veci naozaj, ak mi rozumiete - teda nielen tak automaticky, pričom časť našej mysle je niekde inde a na to, čo robíme, sa ako keby len prizeráme, alebo sa mysl'ou úplne stratíme niekde inde. Je to pochopiteľné, život a to, čo v ňom žijeme a robíme, veru za nejakú plnú pozornosť väčšinou nestoja. Teda - až kým nerobíme niečo naozaj náročné, alebo dôležité, alebo nové a zaujímavé - alebo kým doň nevojde Boh!

Písmo nabáda, aby sme uverili *srdcom*, celým svojim bytím. To ale znamená aj *žiť* srdcom, *konat'* srdcom. Od tej chvíle, keď Boh Kristus Ježiš vošiel do domu nášho života, nič už nie je triviálne! Je tu Boh! Je tu Nebo! Je tu Večný Život! Všetko je *už tu!* Ak žijeme stále rovnako nepozorne a povrchné, ak tak konáme, ak sa tak modlíme, ak tak dokonca sme na liturgii - potom v každej chvíli strácame, pretože cenou za našu povrchnosť a nepozornosť a budenie myšlienok je, že sa míňame s touto Božou Realitou, ktorá na nás čaká práve tu a teraz, v samom srdci nášho bytia a života!

Musíme sa naučiť skutočne *žiť*, skutočne *robiť*, skutočne *hovoríť*, byť skutočne prítomní a skutočne *v tom, prúdiť* týmto všetkým, plne prítomní, plne pozorní, celým srdcom, celým svojim bytím, celým sebou, pretože to stojí za to! Odkedy vstúpil Boh, stojí to za to! Už nie je dôvod unikať preč, čas nudy a banálnosti skončil. V každej sekunde, v každom pohybe, v každom geste je prítomný Boh sám, všetko je plné Neba, plné zázakov.

Virtuálny život na internete a sociálnych sieťach nás od reality nenápadne odvádza a záplava banálnych informácií máš pomaly navyká na povrchnosť a letargiu. Aj na toto si musíme dať pozor a nepodľahnúť.

Jediný spôsob, ako Ho milovať

Naozaj existuje len jediný spôsob, ako milovať Boha a to prijímať Jeho Lásku a prijímať Jeho Dar - tak, že sa staneme, úplne a naplno, tým, či nám daroval, synmi v Synovi. No a to je spása.

Nie je to o výkone. O normách. O zaslúžení si niečoho. O napätí či strachu. Ani nie o onom "uveril som v Krista a som spasený". Je to prosto o tom, že Ježiš ma niekým urobil a ja som sa tým niekým stal, som tým, žijem to, On sa raduje, ja sa radujem, On mi praje a miluje ma a ja nenachádzam lepší spôsob, ako Mu Jeho lásku oplatiť, než že som Jeho Dar prijal a teším sa z neho a radujem a užívam si ho - a to naozaj, pretože ani pre seba by som nič lepšie nevedel nájsť ani vymyslieť.

A tak z čírej milosti spásu dostávame a čírymi skutkami a životom ju prijímame. Tak to učí Písmo, tak to Boh koná, tak to aj naozaj funguje. Preto je spása súčasne úplne z milosti, spasenie sa však úplne zo skutkov. Ja si nemôžem sám spásu dať ani zaslúžiť - rovnako ako Boh sa nemôže spasiť namiesto mňa a je to len a jedine o mne a mojom živote a skutkoch.

Nič viac v tom neriešime. Nič sme si nezaslúžili a všetko sme dostali - a všetko sme prosto, s láskou a vďačne prijali. Nemáme žiadnu vlastnú veľkosť, len tú od Boha. Sme nekonečné malí v sebe a preto veľkí Bohom. Boh obdaroval, my sme obdarovaní. To je všetko. Viac neriešime. Milujeme a preto prijímame a Boh sa teší, že sme obdarovaní a nič Mu nechýba ani nič za to nečaká ani nepotrebuje. Jednoducho je štedrý. A my sa radujeme, že sme obdarovaný Jeho štedrosťou a radujeme sa, že Boh sa raduje z našej radosti a naša láska plesá s Ním a v ňom.

A tak vo všetkom vládne veľká ľahkosť, uvoľnenosť, radosť, dôvera, pokoj a zdieľanie a hlboká jednota, ako vraví aj Ján, že *"láska k Bohu spočíva v tom, že zachovávame jeho prikázania. A jeho prikázania nie sú ťažké. Ved' všetko, čo sa narodilo z Boha, premáha svet. A tým víťazstvom, ktoré premohlo svet, je naša viera"* (1Jn 5, 3-4). Keby sme boli sami v sebe veľkí, vždy by sme boli príliš mali a nedokonalí. Pretože sme ale sami v sebe malí, deti Boha, sme v Bohu aj veľkí aj dokonalí.

Neexistuje nič, čo Mu môžeme dať, nič, čo Mu môžeme oplatiť. Jediný spôsob, akým Ho môžeme milovať, je prijímať... od Neho, nášho milujúceho a štedrého *Otca*, nádherného, krásneho *Ženícha*, vášnivého a skvúceho *Ducha*...! A tak krajná chudoba, áno, dokonca pôst, je cesta - tak, ako to vysvetlil Kristus: *"Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo. ... Blahoslavení tichí, lebo oni budú dedičmi zeme. ... Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha"* (Mt 5, 3.5.8). *"Ako ťažko vchádzajú do Božieho kráľovstva tí, čo majú majetky"* (Lk 18, 24-25) *"a chudobným sa hlása evanjelium"* (Lk 7, 22)! Najväčšie bohatstvo je sám nič nemať a v Bohu všetkým byť!

Uskutočňuje sa to potom práve tu a práve teraz. Nielen viera, ako učí Rahner, je stávajúca sa. Ja, synovstvo, kresťanstvo, život, spása, všetko toto existuje len tu a teraz a uskutočňuje sa len a jedine tu a teraz v tom jednom konkrétnom okamihu, ktorý žijeme, skutku, ktorý konáme, s človekom, s ktorým práve jednáme - ako vedel už Eckhart. V tom jedinom okamihu, v tom jedinom *malom skutku lásky, malom skutku synovstva*, ktorý práve konáme. V tomto jednom okamihu, v tejto jednej maličkosti, ktorú práve konáme, *byť synom, prúdiť synovstvom*! Tu je Boh, tu je Nebo, tu máme byť aj my.

Je to tak krásne. Jasnú, čisté a číre a plné svetla. Je to Nebo. Áno, samo Nebo a Jeho Krása a sláva, jemná ako pavučina v Slnku, ako belostný oblak vo vánku, ako pohladenie. Už viac niet kam ísť, niet čo hľadať, niet po čom túžiť ani dychtiť, všetko sa stalo, všetko je. Sme doma a doma už ostaneme

- teraz aj keď tento svet jedného dňa okolo nás zmizne a definitívne pre nás zomrie. Nemusí mať nič vlastné, kto prijal všetko Jeho.

Krásou živí

Starí Gréci vraveli, že čokoľvek dokonalé musí byť pravdivé (a teda aj skutočné), dobré a krásne. Boh Je - a je jedno, druhé a aj tretie. Nie je náhoda, že skúsenosť Boha dala vzniknúť dielam nesmiernej krásy - ani to, že úmerné opúšťaniu Boha sa naša svetská spoločnosť stále viac od krásy norí do kalných vôd škaredosti, šokujúcosti a pomätenosti. Krása z nej pomaly a isto mizne.

Boh krásny Je. Až k nezneseniu, povedal by Tolkien. Alebo k vytrženiu. Uchváteniu a extáze. Pred Ním si človek uvedomuje, ako mu až doteraz skutočná krása Boha chýbala (hoci si to nevedel uviesť) i to, že človek môže byť naveky živý touto Krásou. "*Krása spasí svet*", hovorí Dostojevskij a my len dodávame: Krása Boha. Nakoniec, každá *skutočná* krása len zrkadlí kúsok z Neho.

Pravda, ktorá uchvacuje našu myseľ. Krása, ktorá uchvacuje našu dušu. Dobro, ktoré uchvacuje náš život. To je Boh, náš Boh, náš Otec, Ženich, Duch našej duše. "*Chváliť nám patrí slávnych mužov ... ktorí sa usilovali o krásny život*" (Sir 44, 1.6) - veď čo je divné na tom, že ti, ktorí Boha a Jeho Krásu, Pravdu a Dobrú spoznali, zatúžili celým srdcom sa Mu podobať? Toto je smäd - a Kristus odpovedá, ako sám "*zvolal: Ak je niekto smädny a verí vo mňa, nech príde ku mne a nech pije. Ako hovorí Písmo, z jeho vnútra potečú prúdy živej vody.*" (Jn 7, 37-38). A hovorí aj: "*Nik nemôže prísť ku mne, ak ho nepritiahne Otec, ktorý ma poslal. A ja ho vzkriesim v posledný deň*" (Jn 6, 44) - a Otec nás práve takto pritahuje, že nám odhaľuje svoju Krásu a my, uchvátení a túžiaci sa Mu podobať, bežíme za Kristom, keď vidíme, že On nám to môže dať!

Tak ako neexistuje kresťanstvo bez pravdy ani kresťanstvo bez dobra, neexistuje ani kresťanstvo bez krásy. Nie vonkajšej estetiky, ale krásy, skutočnej, hlbkej, vnútornej, prenikajúcej. Všetko toto nám Boh, náš Otec dáva - a my to v Duchu od Neho prijímame, tým jediným možným spôsobom, že sa tým stávame, že sa to učíme žiť. Žiť pravdu, žiť dobro, žiť krásu, žiť dokonalosť a svätosť, pretože všetky tri sa stávajú jedným v láske a k láske a jej darovaniu neomylnne smerujú. A tak, ako je svätosť pravdou o dobrom a láskou, je aj krásou, skvúcou, čistou, čistou, nepoškrvnenou.

A znova si uvedomujem, že len *malí*, len *deti Boha*, čistí a slobodní od Ega, dokážu byť takto krásni Božou Krásou, ako len oni dokážu byť veľkí Božou Veľkosťou. Veru tak, veď samotní "*ich anjeli v nebi ustavične hľadajú na tvár môjho Otca, ktorý je na nebesiach*" (Mt 18, 10). Žiť synovstvo, tu a teraz v tomto jedinom práve konanom *malom skutku* znamená práve tento okamih a tento skutok vrchovato naplniť aj pravdou skutočného, aj dobrom, aj láskou, aj krásou - čiže jedným slovom, svätosťou.

"*Ako vosk sa topia vrchy pred tvárou Pánovou, pred Pánom celej zeme*" (Ž 97, 5), "*veď náš Boh je stravujúci oheň*" (Hebr 12, 29) - a tým ohňom je Božia Krása, pred ktorou nevydrží a neobstojí nič pokrútené, zmrzačené ani škaredé - žiaden hriech, žiadne zlo. A znova sme pri Eucharistii, pri adorácii, pri slávení omše, kedy nám Boh odhaľuje túto krásu a kde nás ňou láka a naplňuje. Nie vonkajšou estetikou obradu, hoci aj to môže sprvu napomôcť. Ale v jednoduchosti obradu ešte viac vyniká skutočná krása Živého Boha, ktorý je prítomný.

Jestvuje len jediná špina, jediný jed aj dobra, aj pravdy, aj krásy: *Ego*, čiže hriech.

Len bud' malý, len bud' najmenší!

Ten najmenší, ale nie ubitý, ani zgniavený, ani zahriaknutý, nie frustrovaný ani zakomplexovaný, ale slobodný, skutočne slobodný a živý a plný Boha z čirej milosti a bez vlastnej zásluhy - len preto, že je dieťaťom, stal sa dieťaťom, prijal byť dieťaťom a tak jeho otcom je Boh.

Dieťa je malé. Dieťa sa nestará. Dieťa nerieši. Dieťa prijíma. Dieťa je závislé. Dieťa obdivuje a ďakuje. Dieťa sa pýta a učí. Dieťa žije. Dieťa je dieťa. Preto Boh môže byť jeho Otcom.

"Nie preto, žeby ste boli početnejší ako ostatné národy, prilipol k vám Pán a vyvolil si vás, veď ste najmenší zo všetkých národov." (Dt 7, 7)

"On mu odvetil: "Prepáč, môj pane! Čím mám vyslobodiť Izrael? Veď moja rodina je najbiednejšia v Manassesovi a ja som najmenší v dome môjho otca!"" (Sdc 6, 15)

"Šaul odpovedal Samuelovi: "Či som ja nie z Benjamína, z najmenšieho izraelského kmeňa? A môj rod nie je najmenší z rodov Benjamínovho kmeňa? Nuž prečo si hovoril ku mne takto?"" (1Sam 9, 21)

"Ja, najmenší zo všetkých svätých, dostal som tú milosť zvestovať pohanom Kristovo nevyspytateľné bohatstvo." (Ef 3, 8)

"On, hoci má božskú prirodzenosť, nepridržiaval sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľuďom; a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka. Uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži. Preto ho Boh nad všetko povýšil a dal mu meno, ktoré je nad každé iné meno." (Flp 2, 6-9)

"Oblečte si Pána Ježiša Krista; a o telo sa nestarajte podľa jeho žiadostí."
(Rim 13, 14)

Obleč si malosť. Buď malý. Miluj malosť. Raduj sa z malosti. Užívaj si malosť. Najmenší možný. Pretože *"keď som malý, vtedy som veľký"* (porov. 2 Kor 12, 10). Len malý má nárok byť nesený v náručí, len dieťa má nárok na Otca! V tom je celé to tajomstvo: dovoliť Bohu byť Bohom a človeku byť človekom, Stvoriteľovi stvoriteľom a tvorovi tvorom – v dokonalej symbióze a harmónii vzájomnej lásky.

Kristus musí byť mierou všetkého, nie naopak

V strede všetkého je Boh, Jeho konanie. Objektívne je a mal by byť aj v našom myslení.

Poznám protestantov, ktorí odmietajú Cirkev (čo je vlastne podstatou ich náboženstva) a broja proti nej - ale len za cenu vymyslených mýtov a legiend, ale hlavne a v prvom rade, ignorovania Božieho konania v Cirkvi, či priamo Jeho popierania, len aby si obhájili a udržali svoje zvyky a tradície a náuky. Zhováral som sa s jedným, ktorý krásu a moc Boha v liturgii vymenil za hopsanie na stretku svojej sekty a ešte si pochvaľoval, že už nikdy nemusí byť na liturgii (a teda diele Boha samotného) prítomný...

Na internete som narazil na brata z ortodoxnej cirkvi, ktorý odmietal adoráciu Krista, pretože to nezodpovedá ich tradícií - a to, či Boh v adorácii koná alebo nie, či je to požehnaný Boží Dar a nástroj, alebo nie, ho vôbec nezaujímalo. Prvá bola "východná identita" a "tradícia".

Viem o katolíkoch, pre ktorých existuje len ich tzv. Tradičná latinská omša a ak na nej nemôžu byť, radšej na žiadnu omšu nejdú - a Kristus, ktorý je v každej omši prítomný a koná v nej a sprítomňuje svoju Jedinú Obetu, im je ukradnutý. Namiesto krásy Krista Boha (ktorá podľa mňa pre zrelého človeka vari viac a plnšie zažiarí z jednoduchosti a zrozumiteľnosti pokoncilovej liturgie) sa upli len na nostalgiiu a istú formu vonkajšej bohoslužobnej *estetiky*...

Poznám zase iných katolíkov, pre ktorých ich kresťanstvo je len akási forma nábožnej rutiny, zákona, v ktorom si splnia a odškrtnú splnené "náboženské povinnosti" a tým pre nich "padla" - a Kristus znova ostal za dverami, nepovšimnutý, zredukovaný na "článok a pravdu viery", ktorú samozrejme "uznávajú"...

Je veľmi ľahké urobiť to, namiesto Boha sa upnúť len na niečo pozemské a ľudské. Dialo sa tak pred Kristom - "*mňa opustili, prameň živých vôd, aby si vykopali popraskané cisterny, ktoré vodu udržať nemôžu*" (Jer 2, 13); dialo sa tak v časoch Krista - "*Židia mu [Pilátovi] odpovedali: "My máme zákon a podľa zákona musí umrieť, lebo sa vydával za Božieho Syna."*" (Jn 19, 7); prečo by dnešok mal byť iný?

Preto si na to musíme dávať pozor. *Kristus* je Hlava Cirkvi. Cirkev je Telo *Krista*. Liturgia je dielo *Krista* a sviatosti sú skutky *Krista*. "*Kristus miluje Cirkev a seba samého vydal za ňu, aby ju posvätil očistným kúpeľom vody a slovom, aby si sám pripravil Cirkev slávnou, na ktorej niet škvrny ani vrásky, ani ničoho podobného, ale aby bola svätá a nepoškvrnená*" (Ef 5, 25-27) – a tak Kristus patrí Cirkvi, ale Cirkev patrí *Kristovi*. *Kristus* je jej Život. *Kristus* je jej spása. *Kristus* je Nebo. *Kristus* je Večný Život. *Kristova* Krása je tá, ktorá je jedinou krásou Cirkvi a *Kristova* svätosť dôvodom, pre ktorý je Cirkev, plná hriešnych ľudí, naskrz svätá. *Kristus* je jediná moc a jediná istota, na ktorú sa Cirkev spolieha, *Kristus* je jediná pravda, ktorú Cirkev hlása, pretože On je jediná skutočná Realita uprostred tieňov sveta, ktorú Cirkev žije.

Cirkev toto všetko vie. Cirkev toto všetko žije.

Ide o to, aby sme to vedeli a žili aj my v nej a s Ňou. Aby sme sa neupli na nič vonkajšie, na nič ľudské, ale len na *Krista*. On je dôvodom Cirkvi, nie naopak. On je zmyslom a cieľom všetkého, nie naopak. Je tragédia, ak nás čokoľvek - od záľuby v istom druhu estetiky až po ľudské náuky a tradície rôznych "reforiem" - oslepuje voči Kristovi, Živému Bohu, ak nás od Neho oddeľuje, dokonca stavia proti Nemu a my radšej poprieme Krista, Jeho slovo, Jeho skutky, Jeho Moc, zatvoríme oči pred Jeho nesmrteľnou Krásou, ba ani si ju nevšimneme, vlastne ju ani nehľadáme, ani nám to na um nezíde - a tak možno žijeme nejakú "liturgickú tradíciu", horlíme za niečo, čo možno naozaj patrí Cirkvi, nasledujeme nejakého kazateľa a spriadame rôzne teórie a "biblické pravdy", ale Kristus ostáva stále mimo. Možno sme Ho aj dokonca stretli, letmo, na úrovni *zástupov*, možno dokonca zažili zázrak a uzdravenie - ale potom sme znova odišli spať, k týmto svojim pozemským maznáčikom a záľubám...

A pritom všetko je tak ľahké, tak jednoduché, tak číre a jasné, ak do stredu dáme Krista, len Krista a nič, než Krista - pripravení prispôbovať sa Kristovi a nie naopak, meniť svoje myslenie a názory podľa Krista a nie zaštitovať sa Kristom pri obhajobe *svojich* zvykov a názorov! Ale hlavne, je nádherné, ak sa dotýkam Živého Krista, žijeme so Živým Kristom, hľadáme na krásu Živého Krista - a pozemské veci nám v tomto nielen že neprekážajú, ale dokonca tomu slúžia, napomáhajú a vedú, či už v Cirkvi, či už vo svete - tak, ako to má správne byť, ako nám samo Písmo hovorí: "*nech sa nik nevychvaľuje ľuďmi. Ved' všetko je vaše: či Pavol alebo Apollo, Kéfas, svet, život i smrť, prítomnosť aj budúcnosť — všetko je vaše, ale vy ste Kristovi a Kristus Boží*" (1Kor 3, 21-23) a inde "*Kto zachováva deň, zachováva ho kvôli Pánovi; kto je, je kvôli Pánovi, ved' vzdáva vďaka Bohu; a kto neje, neje kvôli Pánovi a vzdáva vďaka Bohu. Nik z nás totiž nežije pre seba a nik pre seba neumiera; lebo či žijeme, žijeme Pánovi, či umierame, umierame Pánovi. Či teda žijeme alebo umierame, patríme Pánovi*" (Rim 14, 6-8).

Cirkev to vie, od počiatku, najneskôr odkedy toto pravidlo Ježiš naučil prvého z pápežov: *"Keď vyhladol, chcel jesť. Kým mu pripravovali, padol do vytrzenia. Videl otvorené nebo a zostupovať akúsi nádobu, ako veľké prestieradlo, spúšťané za štyri rohy na zem. Boli v nej všetky druhy štvornožcov, zemeplazov a nebeské vtáctvo. I zaznel mu hlas: "Peter, vstaň, zabíjaj a jedz!" Ale Peter povedal: "Nijakým činom, Pane, veď som nikdy nejedol nič poškrvené a nečisté." Ale hlas sa mu ozval znova, druhý raz: "Čo Boh očistil, ty nenazývaj poškrveným.""* (Sk 10, 10-15). Už len aby sme sa to naučili aj my.

Čo vedie k živému Kristovi, do Jeho Kráľovstva, dáva Večný Život, Ducha, milosť, to je dobré. Čo nie, je márne a zbytočné. Kristus je dôvod, zmysel aj cieľ i miera všetkého. Čo je ťažké na tom pochopiť? *"Nie je dobrý strom, ktorý rodí zlé ovocie, ako nie je zlý strom, ktorý rodí dobré ovocie. Každý strom možno poznať po ovocí. Z trnia predsa nezbierajú figy, ani z ostružín neoberajú hrozno"* (Lk 6, 43-44).

Všetky problémy sveta, všetky problémy kresťanstva by boli dávno vyriešenie, keby v strede všetkého a u všetkých bol nič, než Kristus, skutočný Živý Kristus. Keby sme poznali krásu a rozkoš toho, keď my sme tí malí a Kristus ten Veľký. *"Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha"* (Mt 5, 8). Koľko ľudskej pýchy, koľko heréz, keď sa ľudia upli na jednu čiastkovú, hoci aj samu v sebe dobrú a pravdivú vec, len kvôli nej potom popreli zvyšok i samého Krista, trhali a stále trhá Telo Krista?

Všetko je velké, tak velké, priveľké!

Tvoja láska, Bože, je pre mňa príliš veľká. Príliš veľká na to, aby som vedel pochopiť a porozumieť jej hĺbke a veľkosti a primerane oceniť, ako má miluješ...

A tak aj v tomto som pred Tebou ako dieťa. *Ani deti v rodine nevedia, koľko práce a obety a bolesti a zapierania stojí láska a starostlivosť ich rodičov. Ale rodičom to nevadí, že to nevedia. Stačí im, ak dieťa prijíma ich lásku, poslúcha ich starostlivosť, ak je vďačné a má ich rado.* Takto, Otče, k Tebe pristupujem aj ja: ako malé dieťa. Moje srdce nedokáže obsiahnuť a moja myseľ nevládze naplno pochopiť a uvedomiť si veľkosť Tvojej lásky. A tak ju prosto len prijímam. S vďakou, ktorá je biedne chabá a nedostatočná. Ale viem, že Ty to chápeš a nie si sklamaný. Si Otec a vieš, že som len slabé dieťa.

Pomôž mi, aby som v tom jednom, čo môžem - v poslušnosti Tebe a Tvojej starostlivej láske, veď si mi Otec! - bol dokonalý. Toto je v mojich silách dieťaťa, toto viem a toto môžem. A v tom ostatnom - aby som Ťa miloval, ako vládzem a bol vďačný ako dokážem... Viem, že to prijmeš. Vieš, že som dieťa...

Všetko ma prevyšuje. Veľkosť Tvojej lásky. Veľkosť Tvojho Daru, zbožštenia a Večného Života. Veľkosť dôstojnosti Božieho syna, za ktorého si ma prijal. Veľkosť práce, ktorá na mňa, na všetkých, čaká všade naokolo, nad ľudská už na pohľad. Čo môžem? Ty vieš, kto som. Nemáš ilúzie o mne. Ani nečakáš nemožné. A tak urobím, čo urobiť môžem - slabo, malo, detsky... lebo Ty pôjdeš so mnou. A svojou veľkosťou, silou, hĺbkou, výškou, hojnosťou doplníš to nepatrné zo mňa...

Nedokážem uspieť, ale môžem konať, hoci tak málo a slabo. Nedokážem oceniť ani pochopiť ani dostatočne ďakovať, ba viac, plakať úžasom a dojatím nad Tvojou veľkosťou, ale dokážem *prísť a piť, otvoriť ústa a nechať si ich naplniť, otvoriť dvere* a prosto prijať - z čírej milosti, nezaslúžene, s vedomím, že ani len poďakovať primerane a dostatočne nevládzem... A Ty prídeš, urobíš a doplníš... lebo si môj Otec. Lebo si Otec a vieš, že som iba dieťa. Tak si to chcel.

Moje telo je tupé a ťažké. Moja duša je ťarbavá. Som pred Tebou, Chlebom Života, Ohňom, ktorý spaľuje Večnou Žiarou - a tak málo ma to pohýna. Som ako spútaný, ako po krk uviaznutý v íle. Čo na tom? Aj uviaznutý, ťarbavý a tupý môžem byť pred Tebou, s Tebou, klaňať sa Ti, môj Chlieb Života, ako dokážem a viem, a viem, že Ty sa tomu smiať nebudeš ani nepohrdneš malosťou svojho bračeka. Ty budeš so mnou. Ja s Tebou. Ako viem, ako dokážem, ale budem. Som. Sme.

Je výsadou detí a malých súrodencov prichádzať takto k Otcovi a k Prvorodenému Bratovi, legendárnemu slávnemu Hrdinovi. Ak sme malí, smieme ako malí prísť. Malosť je naša pravdivosť a úprimnosť - a On od nás ani viac nečaká, ako vraví: "*prichádza hodina, ba už je tu, keď sa pravi ctitelia budú klaňať Otcovi v Duchu a pravde. Lebo sám Otec hľadá takých ctiteľov*" (Jn 4, 23), pretože "*ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva*" (Mt 18, 3). Čo na tom, že je to malé a slabé a nedostatočné, ak je to všetko? Bohu stačí aj málo, ak je to *všetko*. Ved' je Otec a vie, kto sme, že sme len malé a slabé deti. A to sa dá, to môžeme - dať všetko, čo môžeme, toľko, koľko len vládzeme! Stačí, koľko vládzeme!

A zvyšok, zvyšok budeš musieť, môj Otče, vo mne stvoriť a doplniť Ty...

Existuje skutočná istota spásy, volá sa Eucharistia

Existuje istota spásy? Tak, ako vraví Písmo: "*Dnes, keď počujete jeho hlas, ... kým trvá to "dnes", aby nikoho z vás nezatvrdilo mámenie hriechu*" (Hebe 3, 7,13) - existuje nejaké potvrdenie, nejaká istota, že toto "dnes" stále trvá?

Samozrejme, existuje. Predpovedal ju prorok, keď videl a hovoril: "*Pán zástupov pripravil na tomto vrchu všetkým národom hostinu hojnú, hostinu s vínom, hojnosť vyberanú, víno najjemnejšie*" (Iz 25, 6) a počuje slová samého Pána Boha zástupov hovoriť a volať: "*Oj, všetci smädní, poďte k vodám, a ktorí nemáte peňazí, poďte, kupujte a jedzte, poďte, kupujte bez peňazí, bezplatne víno a mlieko! ... Nakloňte si ucho a poďte ku mne, poslúchajte, aby vaša duša žila; a uzavriem s vami večnú zmluvu*" (Iz 55, 1.3).

Stalo sa. Týmto vrchom je Golgota. Na nej Pán Boh pripravil Hostinu spásnu, Pokrm Života, tam vo svojej Krvi uzatvoril túto Zmluvu večnú, tam volá a pozýva všetky národy, ako svedčí Apoštol: "*Pri večeri vzal Ježiš chlieb a dobrorečil, lámal ho a dával učeníkom, hovoriac: "Vezmite a jedzte: toto je moje telo." Potom vzal kalich, vzdával vďaky a dal im ho, hovoriac: "Pite z neho všetci: toto je moja krv novej zmluvy, ktorá sa vylieva za všetkých na odpustenie hriechov."*" (Mt 26, 26-28). A o tomto Pokrme On sám svedčí: "*Ja som chlieb života. Kto prichádza ku mne, nikdy nebude hladovať, a kto verí vo mňa, nikdy nebude žízniť. ... Ja som živý chlieb, ktorý zostúpil z neba. Kto bude jesť z tohoto chleba, bude žiť naveky. A chlieb, ktorý ja dám, je moje telo za život sveta.*" ... Ježiš im povedal: "*Veru, veru, hovorím vám: Ak nebudete jesť telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete*

mať v sebe život. Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň. Lebo moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj. Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom. Ako mňa poslal živý Otec a ja žijem z Otca, aj ten, čo mňa je, bude žiť zo mňa" (Jn 6, 35.51.53-57).

Toto je istota spásy: že sama spása, sám Boh, samo Nebo, sám Večný Život ležia pri každej svätej omši pred nami na oltári ako na Božom "švédskom stole" a každý, kto chce, ba viac, každý je vyzývaný a volaný a samým Bohom ponúkaný, aby prišiel, aby vzal, aby jedol, aby prijal Boha, prijal Nebo, prijal Život, prijal spásu, spasil sa! Denne sa znova a znova dotýkame Eucharistie a denne sa znova a znova presvedčame, že Božie "dnes" aj dnes trvá, stále trvá, stále je pre každého možné spasiť sa.

Preto *toto* je Nová Zmluva, ako vraví sám Ježiš, keď "*po večeri vzal kalich a hovoril: "Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás"*" (Lk 22, 20). Slová sú slová a sľuby sú sľuby. Eucharistia je však skutočnosť a preto je Zmluvou. "*A počul som mohutný hlas od trónu hovoriť: "Hľa, Boží stánok je medzi ľuďmi! A bude medzi nimi prebývať; oni budú jeho ľuďom a sám Boh — ich Boh — bude s nimi"*" (Zjv 21, 3) a "*dajú mu meno Emanuel,*" čo v preklade znamená: *Boh s nami*" (Mt 1, 23).

Kým trvá Eucharistia, trvá aj Cirkev z nej rodená, trvá aj ono Božie "dnes" a trvá aj istota, hmatateľná, že spása je stále tu, stále môže ktokoľvek vojsť a spasiť sa - jednoducho preto, že táto spása leží pred nami na stole, na oltári, Chlieb Života, pripravený pre každého a pre všetkých. A tak v samej Eucharistii tomu môžeme nielen veriť, ale to aj zakúsiť, ochutnať a zažiť Boha, ochutnať a zažiť Nebo, ochutnať a zažiť Život Večný a tak sa na vlastnej koži a duši presvedčiť, že je to naozaj tak! Vo svätom prijímaní, ak ho naozaj prijímame - a nielen bezducho hlceme na výsmech a urážku Boha, keď si taký človek miesto spásy "*je a pije odsúdenie*" (1Kor 11, 29) - vo svätom prijímaní túto spásu skutočne *prijímame*, do Neba skutočne *vchádzame*, Božím Životom sa skutočne *napĺňame*, aby sme toto všetko mali a toto všetko žili už tu, už teraz a mali tak istotu, že každý, kto

s Bohom žije Večný Život v Chlebe pútnikov na zemi, bude v tomto pokračovať a žiť s tým istým Bohom ten istý Večný Život v tom istom Nebi aj v sláve Večnosti.

A toto je skutočná istota Božej spásy, ktorú nám Boh zanechal a okolo ktorej sa Cirkev právom zhromažďovala od svojho samého prvého dňa na zemi, ako sama o sebe svedčí, že *"v ten deň sa pridalo asi tritisíc duší. Vytrvalo sa zúčastňovali na učení apoštolov a na bratskom spoločenstve, na lámání chleba a na modlitbách"* (Sk 2, 41-42). Denne sa tejto istoty dotýkame, denne túto istotu bez pochybovania žijeme, pretože keby nás aj prepadlo pokušenie, keby sme aj azda zakolísali v nádeji, či aj my ešte môžeme byť a budeme spasení - stačí prísť, prísťupiť a aj dnes budeme počuť slová: *"Vezmite a jedzte: toto je moje telo"* (Mt 26, 26) - a na jazyku a v samom srdci sa nám aj dnes rozleje sladká chuť Neba a my sa presvedčíme, že Božie "dnes", Božia spása, Božia Zmluva stále trvá - aj s nami a pre nás! Neexistuje väčšia istota spásy a Neba, ako keď človek spásu a Nebo reálne žije - a toto Eucharistia vskutku presne je!

Je to ako keď vo filme záchranári nájdu skupinu stroskotancov a vedú ich do bezpečia - a aby im dodali istotu, jeden z nich ostane s nimi, akoby ich rukojemník a záruka, že ich naozaj vedie do bezpečia - takto nejako podobne je v Eucharistii Ježiš s nami a medzi nami, rukojemník lásky, kráčajúci s nami a medzi nami ako kedysi s Izraelitmi archa na púšti, aby sme tak mali istotu, že nás naozaj vedie Domov, do Života. Ako vraví Písmo: "Ak som, Pane, našiel milosť v твоjich očiach, prosím, pod' s nami, Pane! Je to síce ľud nepoddajnej šije, ale odpusť nám naše previnenia a hriech a prijmi nás za svojich" (Ex 34, 9) a *"som si istý, že ani smrť, ani život, ani anjeli, ani kniežatstvá, ani prítomnosť, ani budúcnosť, ani mocnosť, ani výška, ani hĺbka, ani nijaké iné stvorenie nás nebude môcť odlúčiť od Božej lásky, ktorá je v Kristovi Ježišovi, našom Pánovi"* (Rim 8, 38-39) - a toto je Eucharistia. Už viac nikdy žiadna priepasť medzi nami a Bohom. Už navždy Boh je medzi nami a s nami - až kým všetci bezpečne nedorazíme Domov.

Malý a milujúci

"*Úbohý, ale milujúci*", vraví Simeon Nový Teológ. Malý, ale milujúci, povedal by som. Ale aj to "ale" je možno trochu zavádzajúce. Malý a preto milujúci? Alebo prosto: *Malý a milujúci*. "*Prichádza hodina, ba už je tu, keď sa praví ctiteľia budú klaňať Otcovi v Duchu a pravde. Lebo sám Otec hľadá takých ctiteľov. Boh je duch a tí, čo sa mu klaňajú, musia sa mu klaňať v Duchu a pravde*" (Jn 4, 23-24), vraví Ježiš. Pravdou je moja malosť. A zase "*Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali*" (Rim 5, 5). A tak, súc malí, milujeme "*Veľkého Boha a nášho Spasiteľa Ježiša Krista*" (Tít 2, 13) vediac, že ešte aj táto naša schopnosť milovať Boha je z Boha, pretože "*nik nemôže prísť ku mne, ak ho nepritiahne Otec, ktorý ma poslal*" (Jn 6, 44), vysvetľuje Ježiš.

Pravda a Duch. Malosť a láska. V Zákone Boh odhalil pravdu a malosť človeka, veď "*všetko, čo hovorí zákon, hovorí tým, čo sú pod zákonom, aby boli umlčané každé ústa a aby bol celý svet pred Bohom usvedčený z viny .... zo zákona je poznanie hriechu*" (Rim 3, 19-20). V Kristovi potom ponúkol lásku a skrze lásku milosrdenstvo a jednotu so Sebou a to je spása. Pre veľkých je Boh náročným Bohom Zákona - až kým neporozumejú a nestanú sa malými skrze "*pokánie a odpustenie hriechov*" (Sk 5, 31) a nestanú sa deťmi. Pre deti je Boh milujúcim Otcom.

Kresťanstvo je potom prepadnutie sa človeka do Hlbiny Boha v láske, ktorá je všetkým, je naším životom a spásou i jediným skutočným uctievaním Boha, ktoré si Boh želá. Preto sa celé uctievanie Boha koncentruje v jedinom akte klaňanie sa Bohu v plnom zmysle slova a tým je svätá omša a Eucharistia. Tam sa totiž stretajú a spájajú do jedného láska a obeta Boha s láskou a obetou človeka.

Toto je aj Pokoj, pokoj zavŕšenosti, pretože v tejto láske - a teda Eucharistii, lebo oboje je jedno - "*dosahujeme cieľ svojej viery — spásu duší*" (porov. 1Pt 1, 9). Odtiaľ adorácia a jej čaro a nádhera - je totiž ničím, než

prostým zotrúvaním v tomto pokoji. V Duchu a v pravde. V malosti dieťaťa a lásky a veľkosti Boha. A nič viac netreba, nič viac nechýba.

Svätosť a dokonalosť a blaženosť Neba akoby tu na nás čakali, hotové a úplné, pripravené, stačí vziať a človek je dokonalý naraz a v jedinej sekunde - len keby miloval, len keby opustil svoju pýchu a namyslenú ilúziu vlastnej vážnosti a veľkosti, len keby sa ponoril úplne a celý, len keby s odvahou zomrel všetkému, čo bolo predtým... Tak nejako, ako onen na kríži, ktorý volal v tejto úplnej vydanosti k Pánovi: "*Ježišu, spomeň si na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva.*" On mu odpovedal: "*Veru, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji.*" (Lk 23, 42-43). Všetko je už od Boha hotové a pripravené, stačí prísť a vziať, či ešte menej, stačí sa pustiť a prepadnúť do tejto Hlbiny. Kiež to pochopíme!

Potom sa život stane adoráciou a adorácia prerastie do života, život sa stane Eucharistiou a Eucharistia naplní všetko, čím sme, čo žijeme, čo konáme. Všetko sa stane Nebom a Nebo všetkým. "*A keď som pri tebe, nič pozemské ma neteší*" (Ž 73, 25). V Eucharistii - slávenej aj adorovanej - sa týmto stávame. Ide o to, potom týmto aj ostať v ostatnom našom živote, konaní, bytí. Naozaj, existuje Hlbina, kde my sme úplne ničím a Boh je úplne všetkým, nič viac neexistuje a láska je samým bytím. To, čomu hovoríme evanjeliová chudoba a pôst, sú len samozrejme a normálne znaky, akými sa to navonok prejavuje, rovnako ako modlitba, mlčanie a hlboká vnútorná radosť a pokoj srdca. Veci plynu ako plynu a tak ich berieme, včleňujeme, naplňame, jednu po druhej, vždy prosto práve tú jednu.

Stačí len spoznať, uveriť a rozhodnúť sa, že táto svätosť - čiže malosť a láska - nebudú prostriedkom, nejakou podmienkou, ktorú si myslíme, že treba splniť na ceste do Neba, ale cieľom, lebo sme porozumeli, že ona tým Nebom je. A tak sa rozhodneme sústrediť na ňu a zvoliť si ju ako svoj cieľ, svoj život, svoj zmysel. Prosto si povieme: Toto chcem, preto toto žijem, preto za týmto idem. "*Cenil som ju nad žezlá a tróny, bohatstvo za nič pokladal som v porovnaní s ňou*" (Múdr 7, 8), "*ju miloval som a po nej túžil*

od mladi, túžobne som si prial priviesť si ju domov ako nevestu a jej krásu som vrúcne miloval" (Múdr 8, 2).

Kedy pády nebolia

Sú to pády, ktoré nás kvária a trápia.

Iste, ako hovorí malá Terezka, *sme deti a deti často padajú, ale neublížila si veľmi, lebo sú malé*. Lenže aj dieťa môže byť zronené, ak padá stále...

Možno, alebo takmer určite, je to nerozhodnosťou. Našou. Lebo je to rozdiel. Ak padáme preto, že sme nešikovní a nič so svojou nešikovnosťou nerobíme, potom sú to zlé pády a ubíjajú. Ak sme sa však *rozhodli* a stali učeníkmi a trénujeme a naše pády sú súčasťou tréningu, potom je to iné. Veď keby aj nás to krušilo, že nám to stále nejde, je s nami Ježiš a predsa Boh "*nám dal víťazstvo skrze nášho Pána Ježiša Krista*" (1Kor 15, 57). A tak veríme Jeho milosrdenstvu a bratskej láske, s ktorou pri nás ako pri svojich malých súrodencoch stojí, trpezlivý s našou nešikovnosťou, plný pochopenia - a sme "*stáli a neodkloniteľní od nádeje*" (Kol 1, 23), ktorú nám dáva, že je len otázka času, kedy uspejeme.

A tak naše pády nás skutočne zrážajú len vtedy, ak sme sa ešte nevydali na cestu učeníctva, alebo ak sme sa na ňu síce vydali, ale nie ako malí, lež ako "veľkí", plní dôvery v seba, viac alebo menej bez Krista, dokonca úplne pelagiánsky... Ak sme ale malí, maličké deti, ktoré sa učia a cvičia a majú všetku svoju dôveru v staršom bratovi, Kristovi a v Otcovi, milujúcom, láskyplnom a pritom vernom, istom, mocnom, potom viac ani pád na tejto ceste nie je problém. Ako dobrý tréner Ježiš len s veľkou trpezivosťou povie: "Znovu!" - a my prosto vstanem a opakujeme znovu a znovu. Takto tréning vyzerá, o tom tréning je. Normálka. Opakujeme a padáme, až kým si to nenatrénujeme a nedokážeme to a už nespádneme.

Čo teda urobíme, aby sme boli dobrými žiakmi a učeníkmi? Okrem viery a obrátenia a rozhodnutia sa začať seriózne učiť? Napadá ma týchto pár praktických vecí, ktoré my opakovane vyvstanuli v mysli v poslednej dobe:

- Bud' ten najmenší možný, taký totiž naozaj si, bud' teda prosto pravdivý a na nič sa nehraj - jednoducho preto, že na nejakej vlastnej veľkosti nám už vôbec nezáleží, ba viac, zbytočne by prekážala a obťažovala.
- Bud' vedome stále v Kristovi, plný Krista, pre Krista. On je tvoja "náplň", tvoj život, bytie, všetko. V Ňom *si*. Si stvorený ako nádoba, aby si bol Ním naplnený a v Ňom naplnený.
- Nerieš seba. Vôbec. Nijako. V ničom. Načo aj?
- Do Krista vlož všetku svoju istotu a nádej a súčasne v Ňom úplnú istotu i nádej maj - nie lebo ty, ale pretože On.
- Vnímaj seba ako súčasť jedného Tela Cirkvi - a Cirkev ako seba, ako svoje telo. Čo je tvoje, je Cirkvi. Čo je Cirkvi, je tvoje. Ste jeden Kristus. V Ňom všetci sme jeden. Nezáleží, cez ktorý úd čo Kristus vykoná alebo povie, vždy je to úd nášho tela, vždy sme to my, vždy je to naše a my v Kristovi Kristoví (*fanúšikovia to poznajú, keď na tribúne alebo pri telke kričia: Dali sme gól!*).
- Bud' dospelý a teda úplne oddelený, samostatný, slobodný a nezávislý čo do sveta a od sveta, závislý iba na Kristovi.
- Nebojuj s vášňami ani so žiadostivosťou ba ani s pýchou, len ich miesto toho presmeruj na Krista!
- Bud' to celý a naplno Ty, kto žiješ, hovoríš, konáš, *prúdiš* - ako ten, kto to *naozaj* chce (a nič iné ani odlišné si preto neželá) a *naozaj* koná...
- ... práve tu, práve teraz, v tomto jednom konkrétnom okamihu, jednom konkrétnom malom skutku, geste, slove, ktoré sa práve deje.

Len najmenší a súčasne v Kristovi najväčší dokáže takto naplno byť a prúdiť tu a teraz.

Nemám žiadnu minulosť, do ktorej by som sa nostalgicky vracal, lebo to najlepšie ma ešte len čaká pred mnou a aj to, čo žijem teraz, je lepšie, než to, čo bolo. Nemám ale ani žiadnu budúcnosť, po ktorej by som žiadostivo prahol alebo sa jej naopak obával, pretože mojou jednou budúcnosťou je Kristus a táto budúcnosť je už tu, so mnou, istá a ja už som v nej. A nemám ani žiadne sny a fantázie, do ktorých by som unikal, pretože to najlepšie práve žijem a ani pri najlepšej vôli by som si nevedel vysnívať nič lepšie ani vzrušujúcejšie, než čo práve žijem, že sa práve stávam bohom v Bohu.

Buď rozhodnutý a ži svoj život ako tréning. Nielen tak naňho pozeraj, ale ho tak naozaj ži!

Nepripodobniť, oddeliť

"A nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovou zmysľania, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, milé a dokonalé." (Rim 12, 2)

Niekedy sa pripodobňujeme. Dokonca si myslíme, že to tak má byť, aby sme sa ľuďom priblížili, aby nás brali, ako inak ich môžeme apoštolovať. Akurát, že ten apoštolát akosi nie a nie ísť...

Ježiš hovorí: *"Keby ste boli zo sveta, svet by miloval, čo je jeho" (Jn 15, 19)*. Áno, ľudia okolo nás nás "berú" - lebo sme ako oni. Prispôbili sme sa. V skutočnosti *oni* obrátili *nás*...

Ako kresťania sme povolaní robiť to inak.

Najprv sa musíme *oddeliť*, ako vraví Písmo: *"vyjdite spomedzi nich, oddel'te sa, hovorí Pán, a nečistého sa nedotýkajte; a ja vás prijmem" (2Kor 6, 17)*. Nie je to nič divné, poznajú to aj ľudia svetskí, obzvlášť tí, čo niečo väčšie dokázali. Jednoducho to znamená, *postaviť sa na vlastné nohy, prestať*

nechať o sebe rozhodovať iných a byť otrokom ich mienok a názorov, prestať sa prispôsobovať, ujasniť si, kto som, čo chcem, kam patrí a za čím idem a stať sa skutočne dospelým človekom, stať sa skutočnou osobnosťou. Čo je teda divné, ak aj naše rozhodnutie byť malí, stať sa deťmi Boha, prijať za seba Krista a nájsť sa v ňom, vyžaduje úplne rovnako do tejto malosti v Bohu vyrásť a do detstva v Kristovi dozrieť a takto sa oddeliť od celého sveta, aby sme mohli úplne byť v Kristovi, Bohu? Byť malým dieťaťom Boha vyžaduje značnú dávku zrelej dospelosti a patriť Kristovi znamená byť "slobodný voči všetkým" (1Kor 9, 19), stať na vlastných nohách a byť sám sebou - aj keď tie nohy sú Kristove a našou identitou je On sám.

Až potom môže prísť inkulturácia, kedy sa nie prispôbujeme svetu, ale približujeme svetu tak, aby nám dokázal porozumieť. Asi podobne, ako keď úspešný vedec, športovec či podnikateľ hľadá spôsob, ako sa o svoju skúsenosť zrozumiteľne podeliť s triedou škôlkárikov a niečo z toho, čo sa ona ako zrelý človek naučil, im odovzdať.

Ak túžiš byť veľký vo svete, budeš stále malý čo do Krista. A ak ako sám v sebe malý prijmeš všetku svoju veľkosť v Kristovi a z Krista, staneš sa malým aj čo do sveta. Nielen preto, že ťa tak bude vidieť svet (čo nemusí byť, niekedy aj podľa meradiel sveta budeme navonok veľkí), ale hlavne čo sa samých seba týka, že totiž veci sveta a jeho veľkosť nám budú tak cudzie, ako dospelému človeku sú už vzdialené a cudzie a ľahostajné detské dohadovania sa na pieskovisku. Preto Písmo hovorí: "Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom [ešte] Otcova láska" (1Jn 2, 15).

Ako kresťania teda stojíme na vlastných (čiže Kristových) nohách, kráčame si svojim tempom svojím smerom svojou cestou za svojim cieľom, nezávisle od celého sveta a všetkých ľudí - veď "kto miluje otca alebo matku viac ako mňa nie je ma hoden a kto miluje syna alebo dcéru viac ako mňa, nie je ma hoden" (Mt 10, 37), vraví Ježiš osobne - a závislí jedine od Krista, "s očami upretými na Ježiša, pôvodcu a završiteľa viery" (Hebr 12, 2), po tejto stránke

úplne oddelení od sveta, slobodní od sveta, nezávislí na svete a ľahostajní odmietení či postavenia vo svete.

Je to ako martini Jamesa Bonda: pretrepať, nemiešať. Aj náš koktail a návod na život je podobný: oddeliť, nemiešať.

Aké je to, byť súčasťou Krista?

Sme stvorení prázdni - ako prázdne tašky, prázdne nádoby - aby sme boli naplnení samým Bohom, aby sme Ho akosi do seba pojali (a to je samo osebe zázrak väčší ako celý Vesmír!) a On sa stal našim všetkým: bytím, životom, osudom, bezmála až identitou, keď sa tak milosťou a darom Boha sami stávame všetkým tým, čím je On sám zo seba a od Večnosti.

Ale je to obojstranné a inak to ani byť nemôže. Keď sa tak stane, nielen Boh sa stane nami, ale aj my sa staneme Bohom. Ako vraví Ježiš: "*Ostaňte vo mne a ja vo vás*" (Jn 15, 4). A zase inde o zmysle Eucharistie, ktorá presne toto uskutočňuje: "*Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom*" (Jn 6, 56). Prijatí Boha a naplnení sa Bohom teda znamená stať sa súčasťou Boha a skutočne stať sa Bohom. To je podstata Cirkvi a v Cirkvi sa presne toto uskutočňuje, ako vysvetľuje Pavol: "*Lebo ako je jedno telo a má mnoho údov, ale všetky údy tela sú jedno telo, hoci je ich mnoho, tak aj Kristus. Ved' my všetci, či Židia alebo Gréci, či otroci alebo slobodní, boli sme v jednom Duchu pokrstení v jedno telo. A všetci sme boli napojení jedným Duchom. ... Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy*" (1Kor 12, 12-13.27) - vierou, obrátením z našej strany a krstom a Eucharistiou z Božej strany: "*Keďže je jeden chlieb, my mnohí sme jedno telo, lebo všetci máme podiel na jednom chlebe*" (1Kor 10, 17) - vysvetľuje Pavol a dodáva: "*Pozrite na Izrael podľa tela: nemajú azda tí, čo jedia obety, účasť aj na*

oltári?" (1Kor 10, 18) - a preto rovnako aj my, keď jeme z Kristovej Obeti vo sv. prijímaní, máme účasť aj na oltári, čiže na samom Kristovi, ktorý je, ako vyznáva Cirkev, súčasne "kňaz, oltár i obeta".

Aké to teda je, stať sa súčasťou Krista, byť Kristom, byť Telom?

Prvé je asi vedomie a pocit, že Cirkev, to je moje telo. Cirkev som ja. Nie jej Hlava - a teda ani šéf ani nič podobné, ale som jej úd a teda ona je mojim telom a som s ňou bytostne zviazaný a mimo nej nemôžem existovať.

Je to možno pocit podobný námorníkom na lodi uprostred búrky. Sú súčasťou lode, bez lode nemajú šancu žiť ani prežiť, ona je ich všetko, jej osud je ich osudom, jej život je ich životom, ona je všetkou ich nádejou, úplne všetkým. Alebo loď, alebo smrť. A tak povedať "záleží mi na mne, na mojom živote a osude" je to isté, ako povedať: "záleží mi na lodi". Nie je medzi tým žiaden rozdiel. Čo je dobré pre loď, je dobré aj pre mňa - a pre mňa je dobré všetko to, čo je dobré pre loď. Nezáleží na tom, kto je kapitán, kto bocman, kto kormidelník, kto kuchár a kto plavčík. Záleží na lodi. Nezáleží, kto čo pre loď urobí i pre to, aby sa plavila a nepotopila, záleží na tom, že sa to urobilo a loď žije, plaví sa - a my s ňou.

Nie nadarmo o Cirkvi hovoríme ako o *lodi*. Ako o novej Arche, už nie Noema, ale Krista. Cirkev je *loď*. Jedine na nej sa dá plaviť do Večnosti, tej Božej. Ona je náš život. Náš osud. Naše všetko. Spojili sme s ňou svoje života a sme jej súčasťou a len ako *súčasť* lode Cirkvi žijeme a máme nádej.

Ježiš o tejto lodi, o svojom Tele, o Cirkvi hovorí: "*Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.*" ... *Čokoľvek ste neurobili jednému z týchto najmenších, ani mne ste to neurobili*" (Mt 25, 40.45) - a myslí to doslovne a nie len nejako symbolicky. Znakom toho, že sme už kresťania a že sme sa stali súčasťou lode-Cirkvi je, že veci vidíme, vnímame, cítime, hodnotíme obdobne: *Čokoľvek ste kto urobili pre Cirkev, mne osobne, skutočne mne osobne ste to urobili a som vám za to osobne vd'ačný - pretože ona je moje telo a ja som jej úd!* A súčasne aj sami tak žijeme a konáme. Služime lodi-Cirkvi, lebo čokoľvek robíme

pre *lod'*, robíme doslovne pre seba a súčasne doslovne pre Krista aj pre všetkých, ktorí na lodi s nami sú.

V našom živote neexistuje vyšší záujem, ako *lod'*, dôležitejšia vec, ako *lod'*, nič naliehavejšie, ako služba lodí. Na ňu sme vsadili svoje životy, ona nesie všetku našu nádej - pretože je Kristom a teda je súčasne *cestou aj cieľom, lod'ou ktorý pláva do prístavu Neba i prístavom samotným*. Neexistuje žiadna vyššia forma lásky, služby, žiadna iná vyššia náplň svätosti, žiadna iná vyššia forma a spôsob, ako dosiahnuť dokonalosť nebeského života, než je služba lodí, Cirkvi, Kristovi a Jeho Telu zloženému z bratov a sestier, ktoré je ale viac, než len nejaká *skupinka* bratov a sestier, nielen *kôpka údov*, ale aj *jednota tela*, Krista.

Preto Pavol píše: "*Teraz sa radujem v utrpeniach pre vás a na vlastnom tele dopĺňam to, čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev. Ja som sa stal jej služobníkom podľa Božieho daru, ktorý som dostal pre vás, aby som naplnil Božie slovo*" (Kol 1, 24-25) a inde: "*Deň čo deň [na mňa] dolieha starosť o všetky cirkvi. Ved' kto je slabý, aby som nebol slabý aj ja? Kto je vystavený pohoršeniu, aby to aj mňa nepálilo?*" (2Kor 11, 28-29) a preto "*sa aj ja chcem páčiť všetkým vo všetkom a nehľadám, čo mne vyhovuje, ale čo osoží mnohým, aby boli spasení*" (1Kor 10, 33), lebo vo všetkom a všade hľadá "*záujmy Ježiša Krista*" (Flp 2, 21). Toto znamená, byť súčasťou Cirkvi.

Možno si povieš: Ale ja nie som Pavol! Nie som ani kňaz, ani biskup ani mních! Pravda. "*Dary milosti sú rozličné, ale Duch je ten istý. Aj služby sú rozličné, ale Pán je ten istý. A rozličné sú aj účinky, ale Boh, ktorý pôsobí všetko vo všetkých, je ten istý*" (1Kor 12, 4-6). Je to znova ako u námorníkov na lodi: *niekto je kapitán, niekto plavčík, ale služba lodí, starosť o lod', záujem o lod' a jej stav a osud majú obaja úplne rovnaký, pretože úplne rovnako sú ich osudy a životy spojené s tou istou lod'ou, ktorej kvôli sebe slúžia*. V Cirkvi je to rovnaké.

A tak, myslím, toto je znak. Potvrdenie, ktoré môžeme vidieť vo svojom vlastnom srdci, že sme už naozaj uverili, obrátili sa a prešli zo sveta na *lod'*

Kráľovstva, smerujúcu do Neba, "že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov" (1Jn 3, 14) - čiže Telo, čiže lod' Cirkvi a teda podľa toho aj pre ňu žijeme a jej slúžime.

Tak teda, postoj! Rozhliadni sa okolo seba! Pohliadni na svoj život! Už si sa nalodil? Si už na lodi? Plavíš sa už s loďou, si už na jej palube ako jej posádka *na ceste do Zeme neumierajúcich?*

Cirkev (a pre väčšinu nás farnosť a v nej obzvlášť naša farská bunka, malé spoločenstvo vo farnosti) je konkrétny spôsob a nástroj, ktorý nám Kristus dal na to, aby sme v nej mohli byť Ním a v Ňom dedičmi Života na ceste do Života. Preto je právom nazývaná *všeobecnou sviatosťou spásy*. Vďaka tomu je kresťanstvo a kresťanský život tak prosto jednoduchý. Nič záhadné. Prostý a jednoduchý. Možný každému. "*Sme jednej krvi, ja i ty,*" povedal by Mauglí v Kiplingovi. Jedno Telo, jeden Kristus, ja i ty. My. Cirkev.

Čriepky V

Sústredenosť pri adorácii - čo to vlastne je? Sústredenosť, to je láska. Láska, nič viac. Kde je Boh milovaný, tam je sústredené srdce a na tom záleží – aj keby myseľ kde-tu poblúdila.

***

Musí prísť tá chvíľa a to rozhodnutie, človeka sa musí naozaj rozlúčiť so starým životom a starým myslením a starým človekom všeobecne, aby mohol začať žiť to nové, od Boha.

***

Tajomstvo kresťanstva, svätosti, obrátenia, všetkého? Keď sme s Kristom a viac už nie je žiadne Ja - iba Ty. Práve kvôli Ty už viac nie je dôvod na Ja.

***

"Máme, bratia, smelú dôveru, že vojdeme do Svätyne skrze Ježišovu krv, tou novou a živou cestou, ktorú nám otvoril cez oponu, to jest cez svoje telo..." (Hebr 10, 19-20). Mnoho rozmerov a rovín má Kristovo Vtelenie - a jedna z nich je aj táto: Ako by sme mohli mať vzťah s nekonečným a neobsiahnuteľným Bohom, ktorý je úplne mimo nášho poznania a chápania, mimo všetkých našich predstáv? A tak sa Boh stal človekom ako my, aby sme to mohli mať – a ako Boh a človek je prítomný v Tele Eucharistie, aby sme tam mohli spoznať aj Jeho osobnosť, Jeho ľudskú dušu Boha. Boh človek Kristus je brána aj k tomuto, ku vzťahu. Preto aj v tomto platí: "Ja som cesta, pravda a život. Nik nepríde k Otcovi, iba cezo mňa" (Jn 14, 6).

***

Stáva sa, že sa cítim bez sily, unavený, skleslý. Potom si uvedomím, že celý čas mi chýbalo len jedno: byť v Kristovi. To je všetko. Byť aktuálne v ňom - a problém je vyriešený.

***

Naozaj sa nedá veriť aj neveriť, nedá sa chcieť byť svätý a súčasne tolerovať hriech. Naozaj to nejde. *"Ved' sme zomreli hriechu! Ako by sme v ňom ešte mohli žiť? Alebo neviete, že všetci, čo sme boli pokrstení v Kristovi Ježišovi, v jeho smrť sme boli pokrstení? Krstom sme teda s ním boli pochovaní v smrť, aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom"* (Rim 6, 2-4).

***

Naozaj o nič iné nejde...

Je znovu čas adorácie a v duchu si hovorím, o čom to dnes bude, o akých veciach budeme spolu uvažovať? A On mi ukazuje, že... o ničom. Nič. Len On a ja.

A ja si náhle znovu uvedomujem, že áno. Čo viac? Čo iné? On stačí. On úplne a vrchovato stačí. Vlastne viac, On Je Všetko. V Ňom je všetko. Pri adorácii rovnako ako v živote. Čo viac by ešte málo, mohlo byť? Byť s Ním, pred Ním, v Ňom je všetkým, je Nebom, je blaženosťou.

Človek je stvorený, aby bol naplnený Bohom. Naplniť sa, nechať sa naplniť Ním, je zmysel pozemského života, o ničom inom to nie je ani nič iné okrem toho nie je. Keď sa tak stane, je dokonané. A to je všetko. Tak jednoduché. Tak veľkolepé. Tak nádherné. Tak prosté.

Kedysi sme si museli hľadať a vydeľovať čas na Boha, na modlitbu, keď sme boli ešte len v začiatkoch, nováčikovia na Ceste. Dnes je to už vari presne naopak. Je to svet a svetské veci, ktoré nás rušia, vyrušujú z tohto Zotrvávania. A bolo by to priam neznesiteľné, keby sa nedali aj oni začleniť do tejto Jednoty, keby sa všetko v našom živote nemohlo stať modlitbou, kontempláciou, pokračovaním adorácie. Ale aj tak, vo Večnosti bude lepšie, omnoho lepšie. *"Teraz vidíme len nejasne, akoby v zrkadle, no potom z tváre do tváre. Teraz poznávam iba čiastočne, ale potom budem poznať tak, ako som aj ja poznaný"* (1Kor 13, 12). A tak *"za nimi"* - za Kristom a Blaženými s Ním, *"sa aj my ponáhľame na našej nebeskej púti"* (omšová prefácia zo slávnosti všetkých svätých). A kým sa tak stane, utešujeme sa ochutnávkou všetkej tej radosti v Chlebe Života a v pohľade na Tvár Milovaného v Eucharistii.

A tak už mlč. Mlč a pozeraj. Pozeraj a chvej sa sladkou rozkošou. Rozkošou z Milovaného. Veď Milovaný je tu, s tebou! *"Preň som všetko stratil a*

pokladám za odpadky" (Flp 3, 8) - samého seba, svoje Ego, aby som "*našiel sa v ňom*" (Flp 3, 9) už nový, pravý, nanovo.

Je pekné hľadiť na Pána, ale to skutočné hľadanie, skutočná adorácia, sa deje *súznením*, jednotou dvoch v jednej Večnej Harmónii, jedinom Večnom Tóne. Všetko bremeno je sňaté z pliec človeka, ktorý stratil seba, aby v ňom našiel seba. Je dokonané. Pokoj Boží. Tu je Nebo - za tenúčkou oponou, závojom Chleba.

... a tak sme vstali a odišli.

Naozaj, človek musí opustiť svet, aby mohol žiť Život Kráľovstva. Nie opustiť zem či ľudstvo, veď sám Ježiš o nás prosí Otca: "*Neprosím, aby si ich vzal zo sveta, ale aby si ich ochránil pred Zlým. Nie sú zo sveta, ako ani ja nie som zo sveta*" (Jn 17, 15-16). V tejto vete - dvoch povedal všetko.

Kráľovstvo je iné ako svet. Odlišné. Opačné. Jeho spôsoby sú iné. Čím viac doň vstupujeme, čím viac ho žijeme, tak tým viac sa nám spôsoby sveta ošklivia. Už v nich nenachádzame zábavu ako kedysi, ani vzrušenie, ani rozptýlenie, ani nič. Sme vo svete, ale svet, jeho spôsoby a život, sú nám už cudzie. Ani sme dobre nezbadali ako, stali sme sa "*na zemi iba cudzincami a pútnikmi*" (Hebr 11, 13). Žijeme uprostred ľudí sveta a cítime voči nim stále hlbší súcit, smútok, ale aj túžbu ukázať im, čo sme my sami našli. Žijeme s nimi ale už nie podľa nich. Oni sú *domorodci*, sú tu doma, my už len *cudzinci*. Sme spolu a predsa už nie sme. Spoločne bývame a pracujeme a predsa "*je medzi nami a vami veľká priepasť*" (Lk 16, 26), hoci kým sme na zemi, dá sa ešte prekročiť. "*Už nežíte, ako žijú pohania, v márnosti svojho zmýšľania*" (Ef 4, 17), nabáda nás Apoštol a my sme to aj naozaj urobili.

Nežijeme podľa sveta, veď *"ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska"* (1Jn 2, 15). Ono to ani tak nie je *podmienka* ako ešte viac *ovocie* obrátenia. Prijali sme nový život, spoznali sme nový svet, zakúsili sme, že žiť sa dá aj inak, lepšie, krajšie, než sa žije vo svete a než sme sami žili ako jeho súčasť. Už viac nedokážem žiť po svetsky. Už nie. Už nám to jednoducho nechutí, už nás to viac nebaví. Prepáčte, odpustite nám, ale ako zistil už Peter a naši prví bratia a sestry s ním, ostatní ľudia naokolo *"čudujú sa, že sa už s nimi nevrháte do toho istého prúdu výstrednosti"* (1Pt 4, 4), ale my už naozaj nemôžeme. Nechceme. Už nám to nejde.

A tak opúšťame svet a jeho spôsoby a stále viac sa ponárame do toho nového. A pochopili sme, že bez toho oddelenia sa to jednoducho nejde. Chvíľu sme ešte skúšali jedno aj druhé, akosi lavírovať, v Cirkvi a medzi svojimi byť noví a Boží a vo svete zase medzi ľuďmi sa aspoň tváriť a nejako prispôbiť ich svetskosti, ale ako vraví Ježiš, *"nik nemôže slúžiť dvom pánom; pretože buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým bude opovrhovať. Nemôžete slúžiť aj Bohu, aj mamone"* a svetu všeobecne (Mt 6, 24). Nakoniec sme spoznali, že si musíme vybrať. Tak sme si vybrali. Rozhodli sme sa opustiť spôsoby sveta, prestať hrať divadlo, stať sa odlišnými - aj za cenu toho, že *"keby ste boli zo sveta, svet by miloval, čo je jeho, ale preto, že nie ste zo sveta, že som si vás ja vyvolil zo sveta, svet vás nenávidí"* (Jn 15, 19) - a vydali sme sa definitívne za tým novým, za Kristom do Jeho Kráľovstva. Dnes srdcom a dušou, zajtra aj telom, keď sa pri vzkriesení pridá.

A tak žijeme, stále viac a hlbšie, v jase a kráse Kráľovstva, naši predkovia *"z diaľky to videli a pozdravovali"* (Hebr 11, 13), my tiež ešte nie sme úplne tam, kde na nás už čaká *"veľký zástup, ktorý nik nemohol spočítať, zo všetkých národov, kmeňov, plemien a jazykov. Stáli pred trónom a pred Baránkom, oblečení do bieleho rúcha, v rukách mali palmy"* (Zjv 7, 9), ale už vchádzame, už zažívame prvé záchvevy tejto novej, krásnej a slávnej Reality od Boha. Už patríme k nim. Tu sme cudzinci, tam sme doma. Tu je svet, ktorý opúšťame, tam je vlasť, do ktorej sa vraciame.

Boh buď za tento Dar oslávený a zvelebený, od nás, od všetkých svätých, naveky!

Tak sa nerozpakuj. Nešpekuluj. Neotáľaj, "*dnes, keď počujete jeho hlas, nezatvrdzujte svoje srdcia*" (Hebr 4, 7), lebo hlas stále znie a prisľúbenie stále platí: "*Budem v nich prebývať a medzi nimi chodiť, budem ich Bohom a oni budú mojím ľudom. A preto vyjdite spomedzi nich, oddel'te sa, hovorí Pán, a nečistého sa nedotýkajte; a ja vás prijmem a budem vašim Otcom a vy budete mojimi synmi a dcérami, hovorí všemohúci Pán*" (2Kor 6, 16-18). Amen.

Prijat' Kráľovstvo a zanechať svet a jeho spôsoby sú dve strany jedinej mince. Jedno bez druhého nejde a prvé vždy vedie k druhému. Už viac nemôžeme a ani nechceme žiť, hovoriť, správať sa či naháňať za vecami alebo baviť sa spôsobom, ako keď sme ešte boli ľuďmi sveta. Žiť kresťanstvo znamená *prúdiť* krásou Kráľovstva. Ako by sme ešte mohli žiť či dokonca mať záľubu v ošklivosti?

"*Oni hneď zanechali siete ... zanechali svojho otca Zebedeja na lodi s nádenníkmi a išli za ním.*" (Mk 1, 18,20)

"*Veď oni sa pre jeho meno vydali na cestu a od pohanov nič neprijímajú.*" (3Jn 1, 7)

Ak stratím seba, čo mi ostane?

V skutočnosti to *som malý, najmenší možný*, a ono vnímam Cirkev ako svoje telo, ako seba, sú dve súvisiace veci. V tej prvej zanechávam Ego, v tej druhej sa identifikujem s Kristom, Jeho prijímam za svoje Ja. Čo je Kristovo,

je moje. Čo osoží Kristovi, osoží mne. A Jeho Telom je Cirkev. To prvé je o mojej malosti. To druhé o Kristovej veľkosti, ktorú som prijal a stala sa mojou.

Mohol by byť toto kľúč k Terezkinmu v *Tele Cirkvi chcem byť srdcom, láskou* - že jednak sa identifikuje s Kristom, jednak sa rovnako identifikuje s Cirkvou a súčasne akosi vie, že prostredníctvom Krista a v Kristovi jej láska nezostane len nejakým sentimentom alebo hoci aj hrdinstvom jedného človeka izolovaného za múrmi kláštora, ale v Kristovi sa skutočne rozleje po celom Jeho Tele?

Nakoniec, nie je to nič nové. Poznáme to z učenia o *poklade zásluh Krista a Cirkvi*, kde všetko patrí celému Telu a teda každá zásluha každého kresťana je zásluhou celého Tela - a všetky zásluhy celého Tela patria každému jej členovi.

Možno by sme tomu viac a lepšie porozumeli, keby sme namiesto slova "zásluha" použili prosté slovo "láska". Sme jedno Telo, jeden Kristus, v ktorom sa naša láska spája s nekonečnou Láskou Krista - jednoducho preto, že my sme Ním a On je nami a sme jeden, jedno Telo. Jeden *cievny systém*, v ktorom jedno srdce, Duch Svätý, preháňa láskou, Jeho i našu, celým Telom a všetka láska, naša i Kristova, tečie jedným spoločným riečiskom. Naša láska tak prospieva celému Telu - a všetka láska celého Tela prospieva nám, a to všetko skrže Krista, s Kristom a v Kristovi, mimo ktorého by toto *obežné prúdenie lásky* bolo jednoducho nemožné.

Ak teda som malý, menší, najmenší, ak sám nie som ničím - kým potom som, čo potom zo mňa ostane? A odpoveď je: nič. Nič zo mňa nezostane. Preto sa môžem stať niekým iným: Kristom. Som Kristom. Stal som sa Kristom tak, ako sa Kristus prvý stal mnou vo svojom Vtelení, keď aj On najprv "*zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhu*" (Flp 2, 7). A pretože zo mňa už nezostalo nič, môže byť vo mne Kristus všetkým. Môžem byť úplne Ním.

A tak, volím si Krista, aby všetko moje patrilo Jemu, ba viac, aby nebolo nič vo mne, čo by nebolo z Neho a Jeho a aby tak patrilo mne a bolo moje iba to, čo je Jeho a z milosti všetko Jeho, všetko, čo je Jeho, ako učia otcovia, že *"účasťou v Bohu sa človek stáva milosťou tým, čím je Kristus svojou prirodzenosťou"* (sv. Ján Damascénsky) - avšak tento Kristus je odetý v Tele Cirkvi. A tak v Kristovi aj všetko cirkevné je moje a Cirkev je mojím záujmom a láskou i mojím bohatstvom a slávou. Preto *"nehľadám, čo mne vyhovuje, ale čo osoží mnohým"* (1Kor 10, 33).

Svätý svätým

"Pánov deň príde ako zlodej. A vtedy sa nebesia s rachotom pominú, živly sa páľavou rozplynú, aj zem i diela, ktoré sú na nej. A keď sa toto všetko má tak rozplynúť, ako sväto a nábožne musíte žiť vy, čo očakávate túžobne príchod Božieho dňa, pre ktorý sa nebesia páľavou rozplynú a živly sa v ohni roztopia!" (2Pt 3, 10-12)

"Neviete, že ste Boží chrám a že vo vás prebýva Boží Duch? Kto by teda Boží chrám zničil, toho Boh zničí. Lebo Boží chrám je svätý — a ním ste vy." (1Kor 3, 16-17)

"Máte odložiť starého človeka s predošlým spôsobom života, ktorý sa ženie za klamnými žiadosťami do skazy, a obnovovať sa duchovne premenou zmýšľania, obliecť si nového človeka, ktorý je stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti." (Ef 4, 22-24)

"... aby sme mali účasť na jeho svätosti." (Hebr 12, 10)

Musíme byť svätí. Ak Boh, Svätý Boh, nás má naplniť a stať sa našim všetkým a ak máme v Bohu nájsť svoje pravé a nové Ja a svoje všetko, ako by to mohlo byť inak, než že budeme aj *"svätí, lebo ja, Pán, som svätý a ja som si vás oddelil od národov, aby ste boli moji"* (Lv 20, 26)?

Z tohto textu, ale aj z Pavlovho vyššie sa mi javí, že svätosť má dva rozmery.

Ten prvý je už teraz a musí byť už teraz úplne prítomný a značí "byť oddelený". Vedome zanechávame svet a jeho túžby a jeho žiadostivosť a jeho spôsoby, všetko, čo je Bohu cudzie. Sme *ako dieťa, ktoré s výskaním a radosťou uteká z pieskoviska k strýkovi stojacemu na chodníku, pretože vie, že strýko mu priniesol novú a nádhernú hračku*. Rovnako aj my opúšťame v tomto zmysle svet a stávame sa *svätými*, ľuďmi *oddelenými* od sveta a teda *patriacimi* Kristovi. Touto svätosťou sa kresťanstvo začína a bez nej sa začať nemôže. Preto Písmo kresťanov už teraz volá *svätými*: "*Pozdravte všetkých svojich predstavených a všetkých svätých...*" (Hebr 13, 24) či inde: "*Majte účasť na potrebách svätých, buďte pohostinní*" (Rim 12, 13).

Ten druhý plne dosahujeme a završujeme až na samom konci. Je dielom ani nie nás, ale Boha, ktorý v nás s nami toto dielo všelijako koná a uskutočňuje počas nášho života a toto posväcovanie, ktoré je dielom Boha v nás, je podstatou a náplňou duchovného života, kresťanstva. Jeho podstatou je úplné pripodobnenie sa Bohu, premena v Boha, zbožštenie sa. To prvé mu otvára cestu a vytvára podmienky a umožňuje ho, a zase bez tohto druhého by prvá podoba svätosti nemala zmysel. O tomto druhom rozmere svätosti Písmo vraví: "*svätý nech sa ďalej posväcuje*" (Zjv 22, 11), či inde: "*Usilujte sa o pokoj so všetkými a o svätosť, bez ktorej nik neuvidí Pána*" (Hebr 12, 14).

Kým v nás ale Boh s nami uskutoční túto druhú svätosť - a ona je spásou, pretože je našou premenou v Boha, zbožštením sa - pevne sa rozhodnime pre túto prvú svätosť, ktorá je rozlúčením sa so svetom a zanechaním sveta podľa slov Písma: "*Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska. Ved' nič z toho, čo je vo svete, ani žiadostivosť tela, ani žiadostivosť očí, ani honosenie sa bohatstvom, nie je z Otca, ale zo sveta. A svet sa pomíne, aj jeho žiadostivosť. Kto však plní Božiu vôľu, ostáva naveky*" (1Jn 2, 15-17).

Nejde iba o výslovné zlo čo do *Zákona*. Sú mnohé veci v našom živote, ktoré by nás predtým ani nenapadlo považovať za zlé alebo za hriech, avšak sami cítime, že nezodpovedajú Bohu, Jeho dôstojnosti, veľkosti, sláve, vážnosti. Aj tie je potrebné zanechať, ako nabáda Apoštol, aby sme *"žili dôstojne podľa povolania, ktorého sa vám dostalo"* (Ef 4, 1) a aby sme sa tak *"čestne a nerušene pripúťali k Pánovi"* (1Kor 7, 35). Sme Deti Boha a vedome sme sa rozhodli zanechať staré detské spôsoby, aby sme sa od Boha naučili Jeho Dospelosti.

Toto vyjdenie a opustenie, táto prvá svätosť, je naozaj bránou do sveta Božích zázrakov, kľúčom k zakúseniu Božieho Života a Božej Moci. Kým sa k nej nerozhodneme, dielo tej druhej svätosti v nás stále nezačne. Lebo Boh *"príde v onen deň, aby bol oslávený vo svojich svätých a obdivovaný vo všetkých veriacich"* (2Sol 1, 10), *"lebo Pán miluje spravodlivosť a neopúšťa svojich svätých"* (Ž 37, 28). Preto *"či žijeme, žijeme Pánovi, či umierame, umierame Pánovi. Či teda žijeme alebo umierame, patríme Pánovi"* (Rim 14, 8) čo všetkom, a teda nie svetú. To je tá prvá svätosť. Rozhodnúť sa, jasne a pevne, nepatriť svetú, patriť Pánovi, zanechať všetko, čo nezodpovedá dôstojnosti Boha, aby sme mohli prijať všetko, čo zodpovedá Svätosti a sláve Boha.

Znamená to *naozaj chcieť*. Prvá svätosť je dôkazom toho, že túžime, naozaj túžime, naozaj chceme a volíme si tú druhú svätosť. Prvá svätosť je podstatou viery a obrátenia. Druhá je *spásou* a večným životom *"každému, kto verí, najprv Židovi, potom Grékovi"* (Rim 1, 16). *"Preto hovorím a dosvedčujem v Pánovi: Už nežite, ako žijú pohanovia, v márnosti svojho zmýšľania"* (Ef 4, 17), *"lebo ak nechabneme, budeme v pravom čase žatí"* (Gal 6, 9).

A keď neriešime, tak naozaj neriešime!

Vo svetskej oblasti, ale ani v náboženskej. Už v tom nie je žiadna "zbožná" túžba podať nejaký úžasný modlitbový výkon, dokonca akoby ohromiť Boha, že čo dokážeme a aké obety, sústredenosť či výkon dokážeme zo seba dať. Nie.

Seba už prosto vôbec neriešime ani nič podobné a basta. Nie je na to dôvod.

Sme deti Boha, milujeme to, žijeme to, užívame si to, s pasiou, že tak žiť môžeme a dokonca navyše s Kristom, milovaným, s úžasným Otcom, v Duchu Svätom, našom tajomnom a o to vzrušujúcejšom Spoločníkovi. Samozrejme, že to žijeme najlepšie ako vieme. O tom pasia je, že? Ale už v tom nie je žiadne *Ego*. Ani *zbožné Ego*. Len číra radosť detí Boha. Naša radosť, ktorú v Bohu žijeme, Božia radosť, ktorú Mu túžime robiť tým, že v radošti, vd'ачne a s pasiou žijeme Jeho Dar. Jednoducho, byť deťmi Boha je naša pasia a nič viac v tom nie je.

- Neriešime, či to, čo robíme a žijeme, je dosť dobré pre Boha.
- Neriešime, či naša vd'ака Bohu je primeraná a dostatočná.
- Neriešime, či naše zadosťučinenia Boha dostatočne uzmieria alebo nie.
- Neriešime, či naša bolesť a ľútosť nad hriechmi je dostatočná a primeraná.
- Neriešime, či dostatočne nariekame a cítime bolesť nad veľkosťou Ježišovej obety a utrpenia.
- Neriešime, či to už dostatočné "prežívame", alebo nie.
- Neriešime, či nás iní chvália alebo hania.
- Neriešime, či nás odmenia alebo odvrhnú.
- Neriešime, či spĺňame niekoho nároky a očakávania alebo nie.
- Neriešime, či to práve teraz bolí alebo blaží.

- Neriešime, či nám to príde ťažké alebo ľahké.
- Neriešime, či to, čo robíme, prináša veľké ovocie, malé ovocie, alebo žiadne.
- Neriešime, či a ako a koľkí ľudia okolo nás sa spasia a koľkí zatratia a už vôbec si nemyslíme, že by to záviselo len od nás.
- Neriešime, či veci chápeme a všetkému tomu rozumieme.
- Neriešime, čo s nami bude.
- Neriešime odmenu ani trest.
- Neriešime spravodlivosť ani nespravodlivosť, ako ich vidí svet.
- Neriešime dokonca ani, či my sami budeme na konci spasení - už ani to nie!

Alebo na tom vôbec nezáleží, alebo je na Bohu, aby sa o to postaral - ako pri tom ovocí napríklad – alebo len jednoducho robíme, čo robíme, celým srdcom, najlepšie ako vieme - a vieme, že On to prijme, s pochopením a zhovievavo, ako Otec od svojich malých detí, pretože vie, že sme Jeho malé deti a nič nadto od nás nečaká, ale súčasne aj ako Otec, ktorý sa teší a raduje, že Jeho stratené deti sú opäť nájdené, opäť s Ním, opäť doma, uzdravené z hriechu znova plné Božieho života a plné svätej radosti, žijú a tešia sa a radosť, ktorú Mu robia, robia úprimne a zo srdca. *"Nemám väčšej radosti, ako keď počujem, že moje deti žijú v pravde"* (3 Jn 1, 4), píše Ján – a verím, že Boh, náš Otecko, to vidí rovnako. Nie slová, nie pobožnosti, nie modlitby, ale to, keď Jeho deti sú zase Jeho deti a slobodné a uzdravené a žijú boží život, plné čirej radosti a výskania a pokoja a v bezpečí Jeho lásky, milované a milujúce svojho Otecka – to je to, čo Boha teší najviac zo všetkého a čo je Jeho slávou, ako aj Jeho Jednorodný potvrdzuje: *"Môj Otec je oslávený tým, že prinášate veľa ovocia a stanete sa mojimi učeníkmi"* (Jn 15, 8).

Preto neriešime. Miesto toho dôverujeme, bezvýhradne dôverujeme svojmu Oteckovi, ako len deti dokážu – jednoducho preto, že sú deti a On je Otec.

Nemusíme sa preto viac starať o seba, keď On je náš Otec. Nemusíme riešiť samých seba, keď sme Jeho deti. Môžeme naplno žiť život, ktorý nám dal, s radosťou byť tým, čím nás urobil a bez rozpakov a bez ostychu tešiť svojho

Otca tak, ako to dokážeme a vieme, aj keď je to len malé a detské, pretože my sami sme *malí a deti* – a nič ďalšie neriešiť, prosto len naplno *byť a žiť* a *milovať* a bodka. Všetko robíme a žijeme bez stresu, bez neustáleho pocitu viny (ktorý aj tak väčšinou pramení z pýchy Ega a nie z lásky k Bohu, nariekame a sme plní napätia a stresu kvôli sebe, aby sme sa my ukázali či aby sme my náhodou nezlyhali), v skutočnej slobode, spontánnosti, sláve, jase, ľahkosti a radosti malých detí nášho fantastického Otecka.

Ak by sme takto deťmi Boha neboli, potom je čas na plač, smútok, pokánie a hlbokú bolesť – veď ak dieťa zarmúti svojho Otca a dokonca sa Mu stratí a zlomí Mu srdce – to je dôvod na nárek, plač a hlbokú bolesť! Ale keď sme s Ním? Ako vraví Jednorodný, náš brat: "*Vari môžu svadobní hostia smútiť, kým je ženích s nimi*" (Mt 9, 15)?

"Moje ovce počúvajú môj hlas, ja ich poznám a ony idú za mnou. Ja im dávam večný život. Nezahynú nikdy a nik mi ich nevytrhne z ruky. Môj Otec, ktorý mi ich dal, je väčší od všetkých a nik ich nemôže Otcovi vytrhnúť z ruky. Ja a Otec sme jedno." (Jn 10, 27-30)

Preto vôbec neriešime seba. Netreba. Milujeme Boha. Žijeme Božie synovstvo, svätosť, pretože je krásna. Žijeme tak, pretože nám to robí radosť a máme z toho pasiu, bez ohľadu na to, či to navonok je ľahké alebo ťažké, bolestivé alebo vzrušujúce, či nás za to hania alebo chvália. Žijeme tak, pretože nás to vo vnútri teší a pretože to robí radosť Bohu. Milujeme Boha a milujeme, keď Mu takto môžeme urobiť radosť. To je všetko. Žijeme to zo všetkých síl a celým svojim srdcom, vkladáme do toho všetko, nikdy sa neuspokojíme s priemernosťou ani neupadneme do ľahostajnosti - veď keby sa tak stalo, potom by sme už neboli deti ani nežili život detí Boha. Stali by sme sa otrokmi vlečúcimi bremeno a skuhrajúcimi pod ťarchou toho, čo má byť našou radosťou a krídlami od Boha, aby sme na nich svišťali oblohou a leteli životom až k samým nebesám!

Krátko a stručne, nerieši seba, nemusí riešiť seba, kto sa stal dieťaťom Boha, pretože ho rieši Jeho Otecko. Môžeme žiť ľahko, v uvoľnenosti a

bezstarostne, ako len deti vedia žiť a užívať si to, že sú doma a s Otcom a všetko je úplne super, lebo Otec! Lebo doma, lebo Otec!

P.S.: ... neviem, či som to dokázal vystihnúť dostatočne a pritom presne. Nech Boh doplní, čo chýba...

Neuved' nás do pokušenia, ale zbav nás Zlého

Na začiatku omše hovoríme: *Vyznávam Všemohúcemu Bohu i vám, bratia a sestry, že som veľa zhrešil, myšlienkami, slovami, skutkami a zanedbávaním dobrého...* Písmo ale hovorí, že *"kto ostáva v ňom, nehreší; kto hreší, ten ho nevidel, ani nepoznal. ... Kto pácha hriech, je z diabla, pretože diabol hreší od počiatku. A Boží Syn sa zjavil preto, aby zmaril diablove skutky. Kto sa narodil z Boha, nepácha hriech, lebo v ňom ostáva jeho semeno; a nemôže hrešiť, pretože sa narodil z Boha. Podľa tohto sa dajú rozoznať Božie deti od detí diablových: kto nekoná spravodlivo, nie je z Boha; ani ten, kto nemiluje svojho brata"* (1Jn 3:6,8-10). Ako to teda je?

Liturgia svätej omše sa v tomto, myslím, podobá tej starozákonnej, ako o nej čítame v Písme: *"Kňaz vezme kôš z tvojich rúk, položí ho na oltár Pána, tvojho Boha, a ty povieš pred tvárou Pána, svojho Boha: "Môj otec bol blúdiaci Aramejčan, potom v malom počte zostúpil do Egypta a býval tam; a vzrástol na veľmi veľký, silný a početný národ. Ale Egyptania nás trápili, prenasledovali a kládli na nás ťažké bremená. My sme volali k Pánovi, Bohu našich otcov, ktorý nás vypočul a obrátil svoj zrak na naše poníženie, na náš trud a na našu úzkosť, Pán nás silnou rukou a vystretým ramenom za*

veľkého strachu, znamení a zázrakov vyviedol z Egypta a voviedol nás na toto miesto a dal nám krajinu, oplývajúcu mliekom a medom. Preto teraz obetujem prvotiny plodov zeme, ktorú mi dal Pán." A necháš to pred Pánom, svojim Bohom, a budeš sa klaňať Pánovi, svojmu Bohu" (Dt 26, 4-10).

Aj my, v liturgii stojíme *celí*, aj so svojou minulosťou. Ba viac, stojí tu celá Cirkev a vyznáva a my s ňou svoje celé dejiny: Sme hriešnici, synovia smrti a len veľké Božie milosrdenstvo nás zachránilo a prinieslo nám spásu a priviedlo nás späť, do Domu Otca, skrze nášho Pána, Jednorodného Otcovho a nášho Najstaršieho Brata, Ježiša, Krista. Neznamená to, že denne hrešíme ako pohania a potom to denne, tieto svoje pády a zlo, vyznávame na začiatku omše. Veď ako vraví Písmo: "*už nežite, ako žijú pohania, v márnosti svojho zmysľania*" (Ef 4, 17). "*Kedysi ste aj vy boli takí, keď ste v nich žili. Ale teraz odložte aj vy všetko: hnev, rozhorčenie, zlobu, rúhanie i mrzké reči zo svojich úst. Neluhajte si navzájom vy, čo ste si vyzliekli starého človeka s jeho skutkami a obliekli ste si nového, toho, čo sa obnovuje, aby mal pravé poznanie podľa obrazu toho, ktorý ho stvoril*" (Kol 3, 7-10).

Ježiš nás naučil modliť sa: "*Neuved' nás do pokušenia, ale zbav nás Zlého*" (Mt 6, 13). Existuje len jedno pokušenie, len jeden "*hriech, ktorý vedie k smrti*" (1Jn 5, 16) - a tým je nepriať a odmietnuť byť Božím dieťaťom a žiť v Božej Rodine Cirkvi, ako vraví aj Ježiš, že kto by "*ani cirkev nechcel poslúchnuť, nech ti je ako pohan a mýtnik*" (Mt 18, 17). Alebo Ján, keď znova a znova opakuje, že "*podľa tohto sa dajú rozoznať Božie deti od detí diablových: kto nekoná spravodlivo, nie je z Boha; ani ten, kto nemiluje svojho brata. ... My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti*" (1Jn 3, 10,14).

Kým teda sme v Božej Rodine, vo viere žijeme život a slobodu Božích detí, milujeme sa navzájom s tou istotu prostotou Božích detí, plných radosti zo svojho vykúpenia a z toho, že boli prijaté do Božej Rodiny, všetko ostatné sú už len *neprijemnosti*. Alebo, ako tomu hovorí Ján, "*každá nepravosť je hriechom, ale je aj hriech, ktorý nevedie k smrti*" (1Jn 5, 17). Sme deti a ešte sa len učíme. *Ak žiak v škole niečo nevie, je to neprijemnosť, nič viac. Naučí*

sa to a nabudúce to už bude vedieť. Ak dieťa, ktoré do školy nechodí, niečo nevie, je to tragédia. Nemá sa to kde a ako naučiť a tak ostane nevedomé navždy. A tak aj toto priznávame na začiatku omše: Sme deti. Je toho ešte tak veľa, čo nevieme a čo nedokážeme a každú chvíľu veru aj niečo pokazíme, lebo v mnohom sme ešte stále nešikovné a nemotorné. Ale nie je to tragédia. Sme predsa na omši a to znamená (malo by), že sme stále deti Boha. Stále v slobode a radosti detí Boha žijeme život Boha v Rodine Boha a učíme sa žiť ho a byť tým stále viac a lepšie! Čo sa nám nepodarilo dnes, podarí sa zajtra, pretože Otec nás miluje, je s nami a sám Jeho Syn nás v Jeho Cirkvi učí a trénuje!

Ak by sme ale podľahli tomu jednému pokušeniu a prestali týmto byť - potom to tragédia je! Potom je naše vyznanie na začiatku omše falošné a sama omša nám nič nepomôže, veď ona je určená deťom Boha, ako by sme mohli mať na nej účasť, ak už s Rodinou Cirkvi nežijeme, so súrodencami v nej sa spolu neučíme a netrénujeme a namiesto Božieho Života detí Boha žijeme vo svete a po svetsky? "Lebo mnohí, o ktorých som vám často hovoril a teraz aj s plačom hovorím, žijú ako nepriatelia Kristovho kríža. Ich koniec je záhuba, ich bohom je brucho a hanba je slávou tých, čo zmyšľajú pozemsky. Veď naša vlasť je v nebi" (Flp 3, 18-20), narieka nad takýmito Pavol Apoštol.

Ak sme prijali Boží Dar, ak sme sa deťmi Boha v srdci naozaj stali, ak ako deti žijeme, ak ako deti konáme, ak sa ako deti učíme a trénujeme, ak ako deti žijeme s ostatnými súrodencami v Božej Rodine - čiže v Cirkvi a v nej vo farnosti a v nej v malom spoločenstve - potom je všetko v poriadku a je len otázkou času, kedy v nás bude všetko uzdravené, všetky nedokonalosti odstránené a my naplno zažiarime v Sláve Boha, ako o nás Písmo hovorí: "s odhalenou tvárou hľadáme ako v zrkadle na Pánovu slávu a Pánov Duch nás premieňa na taký istý, čoraz slávnejší obraz" (2Kor 3, 18).

"V láske niet strachu, a dokonalá láska vyháňa strach, lebo strach má v sebe trest, a kto sa bojí, nie je dokonalý v láske." (1Jn 4, 18)

"A tak ospravedlnení z viery, žijeme v pokoji s Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista." (Rim 5, 1)

A ak sme Boží Dar neprijali - potom nám nepomôže nič, dokonca ani keby sme bezúhonne podľa Desatora žili, ako onen z Evanjelia, ako čítame, že *"ktosi k nemu [Ježišovi] pribehol, klakol si pred ním a pýtal sa ho: "Učiteľ dobrý, čo mám robiť, aby som obsiahol večný život?" Ježiš mu povedal: "Prečo ma nazývaš dobrým? Nik nie je dobrý, jedine Boh. Poznáš prikázania: Nezabiješ! Nescudzoložíš! Nepokradneš! Nebudeš krivo svedčiť! Nebudeš podvádzať! Cti svojho otca i matku!" Ale on mu povedal: "Učiteľ, toto všetko som zachovával od svojej mladosti." Ježiš naňho pozrel s láskou a povedal mu: "Jedno ti ešte chýba. Chod', predaj všetko, čo máš, rozdaj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma!" On pri tomto slove zosmutnel a odišiel zarmútený, lebo mal veľký majetok. Ježiš sa rozhladol a povedal svojim učeníkom: "Ako ťažko vojdú do Božieho kráľovstva tí, čo majú majetky!"*" (Mk 10, 17-23) - a tento majetok a svetské veci im je viac, ako Ježiš, ako Božie synovstvo, ako Božia Rodina! Tiež si vybrali svoje kráľovstvo, akurát nie to Božie, ale *"svet [, ktorý] je v moci Zlého"* (1Jn 5, 19). Áno, toto je to pokušenie, pred ktorým ochránení, a ten Zlý, ktorého zbavení byť prosíme!

Toto je ten jeden hriech, ktorý vedie k smrti: nestáť sa, nebyť Božím dieťaťom, nepatriť do Rodiny. Ako vraví Ježiš: *"Mnohí mi v onen deň povedia: "Pane, Pane, či sme neprorokovali v tvojom mene? Nevyháňali sme v tvojom mene zlých duchov a neurobili sme v tvojom mene veľa zázrakov?" Vtedy im vyhlásim: Nikdy som vás nepoznal; odíďte odo mňa vy, čo páchate nepravosť"* (Mt 7, 22-23)! *"Vtedy začnete hovoriť: "Jedli sme s tebou a pili, na našich uliciach si učil." Ale on vám povie: "Ja neviem, odkiaľ ste; odíďte odo mňa všetci, čo pášete nepravosť!"*" (Lk 13, 26-27).

Boh je náš Otec! Nebo je náš domov! Cirkev je naša Rodina! Sme bratia a sestry, už si viac nie sme cudzí ani vzdialení, ale sme si svoji vlastní súrodenci! A Kristus Ježiš s nami! Amen! Aleluja! Bolo nám odpustené, bolo za nás zaplatené, smeli sme sa vrátiť a teraz týmto sme a v čírej radosti

toto žijeme! Hľa, tak prosté to je, tak jednoduché a krásne je Božie Evanjelium! Všetko ostatné je epizódne a vedľajšie, kto toto prijme, kto tomuto "uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený" (Mk 16, 16), "ved' my všetci, či Židia alebo Gréci, či otroci alebo slobodní, boli sme v jednom Duchu pokrstení v jedno telo. A všetci sme boli napojení jedným Duchom. ... Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy" (1Kor 12, 13.27)!

Temná viera plná jasu

S Kristom je to ako v každom inom spoločenstve. *Predstavujem si dvoch trapperov kdesi na divom Západe, ako spolu lovia kožušiny. Sú spolu, konajú spolu, spoliehajú sa jeden na druhého a tešia sa zo spoločnosti toho druhého. Potom jeden vezme kožušiny a ide ich predat' do mesta. Ten druhý ostane v zrube sám. Ale neklesá na duchu, neupadá do zúfalstva, lebo svojmu parťákovi verí. Nemusí ho vidieť. Verí mu. Vie, že sa vráti aj s peniazmi. Je to isto smutnejšie, keď je sám, ale nebráni mu to ďalej žiť, robiť, loviť, opravovať zrub, aby keď sa spoločník vráti, bolo všetko pripravené a dokonca ešte lepšie, než keď odchádzal. A dokonca mu to nebráni robiť to s radosťou a užívať si ako robotu, tak vzrušenie z očakávaného návratu svojho priateľa.*

Ján z Kríža píše o *temnej viere*, ktorá Krista nemusí vidieť ani cítiť, ale napriek tomu Mu bezvýhradne dôveruje. Terezka tiež píše o obdobiach, kedy jej Ženích bol s ňou i o chvíľach, kedy sa akoby vytratil. Ale pre vieru v tom nie je žiaden problém, teší sa, keď je Ženích s ňou, teší sa rovnako na Jeho návrat, keď s ňou takto viditeľne nie je a neustále sa teší z toho, že či už takto viditeľné prítomný je alebo nie je, stále mu môže robiť radosť tým, čo žije a koná a radovať sa aj zo samého konania, pretože je preniknuté slobodou a radosťou a pokojom, ktoré nám Kristus dal a zanechal a ktoré trvajú a bez ktorých by takto žiť a konať nijakovsky nemohla.

V čase blízkosti teda spolu s Pavlom si vychutnávame, že *"Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali"* (Rim 5, 5).

A v čase akoby vzdialenia sa spolu s Petrom *"ho milujete, hoci ste ho nevideli. Ani teraz ho nevidíte, ale veríte a jasáte nevýslovnou radosťou, plnou slávy, že dosahujete cieľ svojej viery — spásu duší"* (1Pt 1, 8-9) a máme na pamäti jeho slová: *"usilujte sa, aby vás našiel nepoškvrnených a bez úhony, v pokoji"* (2Pt 3, 14), keď sa vráti a naše srdce *"vystrojené ako nevesta, ozdobená pre svojho ženícha"* (Zjv 21, 2) .

Keby sme neboli ako deti, keby sme stále úplne nedôverovali, keby sme sa stále báli o seba, riešili seba, triasli sa o svoje Ego a jeho čačky, potom by sme upadli do zúfalstva a depresie hneď, ako by sa od nás Ježiš len trochu odvrátil. Ako deti, ktoré vzdali seba, prosto veria a seba viac neriešia, si to dokážeme vari až vychutnať - keď nad námahou a utrpením preváži to, že to žijeme a robíme pre Neho a s Ním, pretože aj keď nám pripadá fyzicky akoby vzdialený, stále sme priatelia, bratia, part'áci, stále sme dvaja v jednom Tele, stále je to všetko spolu.

A tak aj *temná viera* môže a má byť plná jasu a môže planúť radosťou. Len mať srdce dieťaťa, srdce nevesty, srdce, ktoré je s Jeho Srdcom, bez ohľadu na to, či Ho práve vidíme alebo nie. Srdce priame, obrátené, rozhodnuté, presťahované, ktoré už svoju voľbu viery urobilo. *"Nik z nás totiž [už] nežije pre seba a nik pre seba neumiera; lebo či žijeme, žijeme Pánovi, či umierame, umierame Pánovi. Či teda žijeme alebo umierame, patríme Pánovi"* (Rim 14, 7-8). Takáto viera je milosť a Boží dar, aj ona sama, veru - dáva ju tým, ktorí po nej túžia.

Miestom Malej cesty je prítomnosť

Malá cesta sa vo svojej podstate koncentrujú na tento jeden okamih a tento jeden drobný skutok, pohyb, čin, úkon, konaný naplno, *prúdiac*, s najväčšou dokonalosťou, s hlbokou láskou, v radosť, naplno vychutnaný v jeho božskej nádherosti Nového Života.

Je to postoj *apatheie*, slobody, v ktorej okamih za okamihom, situáciu za situáciou, človeka za človekom prijímam tak, ako prichádzajú, bez napätia, bez nechute, bez odporu, bez túžby po niečom inom, celým srdcom, naplno, lebo bez ohľadu kto, kde a ako, vždy je to tá istá prítomnosť a v nej prúdi vždy jeden a ten istý Život a je prítomný jeden a ten istý Živý Boh.

Nezáleží teda čo ani kde ani s kým. Záleží, *ako*. Božo. S láskou a v láske. S Bohom a v Bohu. Celým srdcom. Slobodne. "*Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje*" (Flp 4, 13). N tomto postoji postavil sv. Ignác z Loyoly koncept jezuitskej poslušnosti. Nie je to dril ani nejaká slepá disciplína. Naopak, je to hlboké porozumenie tejto skutočnosti a jej prijatie a žitie.

Malá cesta sa úplne samozrejme a prirodzene koncentruje do prítomného okamihu, v ňom je naplno žitá a naplno skutočná. Keď človek žije prítomnosť, ten jeden bod - nie je v ňom nič, žiaden strach, žiadna žiadostivosť, žiadna minulosť, žiadna budúcnosť, nič, len číra a čistá prítomnosť, plná Reality, plná Života, plná Boha, voňajúca Večnosťou. A naopak, len ak sme ochotní toto všetko pustiť, dokážeme sa ponoriť sa a pohrúžiť do tohto jediného bodu Prítomnosti, kde Je Boh.

Poučenie z Vinice Pánovej

V podobenstve O robotníkoch vo vinici - *tí prví sa porovnávajú s druhými, hýčkajú si svoje očakávania, že dostanú viac a iné ako tí druhí a sú sklamaní, v skutočnosti však nie z Hospodára, ale z vlastnej neukojenej pýchy, ktorá im otráвила deň a v ktorej zhorkla aj ich odmena.* Možno presne táto pýcha drží zatratených v Pekle. Ako by mohli oni, verní a dobrí ľudia, dokonca veriaci, dokonca kresťania, dokonca katolíci, byť v tom istom Nebi bok po boku so všelijakými hriešnikmi a pobudami, ktorých Pán len tak omilostil a postavil, počujete to!, postavil im na roveň?

A zase ti poslední v príbehu si to užívajú. Pracujú plní vd'ačnosti a radosti, že ich niekto vôbec ešte tak neskoro najal, potom kypia radosťou, keď dostanú celý denár, akoby tam boli celý deň, tancujú, radujú sa, tešia sa spolu s ostatnými - a ich radosť je tým prvým neznesiteľná, ale poslední ju s nimi zdieľajú. Malý človek nerieši seba. Teší sa z Boha, teší sa z Božieho milosrdenstva, teší sa z toho, že ho Boh tak neuveriteľne prijal a obdaril, teší sa a raduje sa tu a teraz, v tejto chvíli, schopný tejto radosti, lebo sa neporovnáva, nesúperí, nekochá sa v ilúzií svojej výnimočnosti a veľkosti ani nesníva o veľkých veciach, v ktorých by vynikol nad iných a získal si vlastnú slávu. Nič z toho. Žije prítomný okamih, lebo v Ňom je prítomná Láska Otca, v ňom je obdarovaný, v ňom je Božím dieťaťom. Jeho malosť mu otvára bránu Božej Veľkosti.

Kedykoľvek sa v nás začína dvíhať pýcha a znova ozvať Ego, strácame túto bezprostrednosť dieťaťa a s ním aj schopnosť byť v Božom náručí a prijímať Jeho Dary nie preto, že sme si ich zaslúžili, ale preto, že On je dobrý, že On je Otec, že my sme deti, Jeho deti. Strácame aj schopnosť takto byť v prítomnosti, spočívať v Božej Realite. Sme miesto toho pohltení sebou a

svojimi myšlienkami. Vtedy je čas postu a pokánia, ako vraví Ježiš, že "*keď im ženícha vezmú; potom, v ten deň, sa budú postiť*" (Mk 2, 20).

Pravý pôst je vtedy, ak sa postíme v prvom rade od svojho Ega. Ani nie tak, že ho nejakou potlačáme a zápasíme s Ním, pretože Ego sa votrie aj do tejto *našej* snahy a dokáže ju zmeniť na ohavnú *duchovnú pýchu* farizeja. Skôr sa postíme od Ega tak, že si ho nevšímame - a miesto toho znova upriamime oči na Otca, na Ženícha, ako deti, ako nevesta. Všímame si Boha, radujem sa z Boha - a to všetko znova v prostom *tu a teraz*, kde je len Boh, prostá Realita, naša vlastná malosť a žiadna potrava pre našu pýchu, zato fúra detskej radosti pripravenej pre maličkých!

Až potom prichádza na rad pôst od jedla či iných telesných vecí, v ktorom *umravňujeme* svoje telo, aby neodporovalo duši dieťaťa a aby neodporovalo telesnou žiadostivosťou a pudmi novému životu a slobode dieťaťa Boha. Ak by ale namiesto dieťaťa vládlo Ego, nemal by pôst od jedla či inej podobnej veci veľký význam.

"Vraví sa, že Otec Zenon raz k sebe zavolať do pustovne istého človeka, ktorý sa mnoho postil, takže dostal prezývku „Pôstník“. Ten s radosťou prišiel – Otec Zenon ale mlčky pracoval a Pôstník nemal príležitosť hovoriť. Preto bol celý nespokojný a nakoniec sa chcel rozlúčiť. Vtedy sa ho Otec Zenon opýtal: „Prečo? On odpovedal: - Srdce mi div nezhorí a ja neviem prečo. Keď som býval v dedine, postil som sa od rána až do večera, ale v duši mi nikdy takto nebolo. Tu mu starec povedal: - V dedine mali hody tvoje uši..."
(Apoftegmata)

Pravý pôst je, zanechať všetko, stiahnuť sa do prítomného okamihu a v ňom, v pravde, bez akejkoľvek vlastnej veľkosti, s radosťou a vďakou prijímať všetko ako ide a vo všetkom si vychutnávať prítomnosť Otca a s Ním žiť prostú a všetko prenikajúcu radosť Jeho dieťaťa. Vtedy skutočne vedome a naplno sme, vedome a naplno konáme to, čo konáme, sme to naozaj my, kto žijeme, hovoríme a konáme, sme skutoční ako je skutočný Boh, s ktorým a v ktorom v tomto okamihu Večnosti uprostred časnosti sme. Takýto "*pôst – to je život anjelov, ktorý prenesie tých, ktorí sa mu oddajú, do anjelského*

kráľovstva" (sv. Atanáz). Tu, v tom jedinom trvajúcim večnom okamihu, kde už nie sú žiadne sebecké túžby ani žiaden strach o seba, len sám Boh a v Ňom Všetko. Nič nás neprekvapí, nič nevykoľají, lebo nič nečakáme a naopak, vo všetkom je Boh a o nič viac nám nejde.

Neriešiť, čiže nesúdiť - seba ani nikoho

Ak hovoríme, že malý človek, ktorý uveril Bohu a stal sa dieťaťom Boha, nerieši seba, rovnako platí, že nerieši ani iných. V Písme sa tomu hovorí: nesúdiť.

Neriešiť seba znamená, žiť bez žiadostivosti aj bez strachu a obáv, brať veci ako idú, prijímať to, čím práve prechádzame a nebyť o nič ustarostení, dokonca ani o svoju vlastnú spásu, pretože sme všetko s dôverou zverili Otcovi. A tak v slobode žijeme Boží život, život detí, vychutnávame si ho a užívame, dokonca aj keď bolí - *rovnako, ako si športovec vychutnáva drinu tréningu alebo námahu pretekov* - a z tohto samého titulu ho žijeme v každej jednej chvíli, v každom jednom okamihu najlepšie a najplnšie, ako len vieme. Práve preto, že ho milujeme.

Neriešiť iných znamená tiež ich prijímať takých, akí sú. Bez očakávaní, bez nárokov. V dôvere v Božiu prozreteľnosť. Môj Otec má moc nad všetkým. Vybral mi práve túto situáciu, aby som ju prežil. Práve tohto človeka, aby som ho stretol či dokonca s ním žil. Potom to tak má byť. Potom je to ten správny človek, tá správna situácia, ktorú Boh vybral pre naše vzájomné dobro. Nie je to ani problém, ani bremeno, ale výzva a príležitosť. Prijíмам ho preto takého, aký je a "narábam" s ním, "nakladám" s ním a zaobchádzam najlepšie, ako viem, doslova na ňom s pasiou a vzrušením *trénujem* svoj nový život a nové správanie a myslenia a konanie dieťaťa Boha - pretože

rozumiem, prečo to tak je a aký to má zmysel, je to pre mňa rovnako jasné, *ako pre športovca činky a stroje v jeho posilovni.*

Takže - neriešime nikoho. Čo do seba, sme akí sme, žijeme a konáme Božie synovstvo najlepšie ako vieme, neriešime, či je to dosť alebo málo, či je to viac ako iní alebo nie, či je to hodné obdivu alebo skôr detsky nemotorné, pretože to robíme nie preto, ale preto, že nás to baví. Čo do iných, ani ich neriešime - sú to výzvy a *príležitosti*, ktoré pre nás Boh vybral, aby sme navzájom si boli požehnaním, navzájom si slúžili, ako nástroje na ktorých trénujeme, či ako tí, ktorí si navzájom slúžime, povzbudzujeme, preukazujeme službu a lásku. No a situácie - o tých to platí podobne. Boh vo svojej prozreteľnosti ich pre nás od večnosti starostlivo vybral, práve tie. Sú príležitosťou pre náš rast. Sú výzvou pre náš nový život. Sú nástrojom a miestom nášho tréningu. Preto ich tiež prijímame bez rozpakov, bez súdenia, neriešime ich ale využívame.

Výsledkom je bezstarostný, bezprostredný, radostný život Božieho dieťaťa, podľa slov Písma: "*Nesúďte, aby ste neboli súdení*" (Mt 7, 1).

Opustiť kultúru súdenia

V jednom japonskom zenovom príbehu *sa žiak pýta majstra, či aj stromy a tráva budú osvietené (čiže zažijú osvietenie, satori). A keď majster odvetí, že hej, pýta sa, ako sa to stane? A majster odvetí: To je zlá otázka. Správna znie: Ako dosiahnem osvietenie ja sám?*

Facebook a sociálne médiá sú miesto, kde ľudia sedia a riešia úplne všetko - len nie seba. Každý má dokonalý recept na Afganistan, COVID, ekonomiku, ekológiu, politiku, zmysel sveta a Vesmíru. Potom ide domov a nemá žiadne riešenie na seba na svoje deti, manžela, manželku, rodinu, robotu a hlavne seba a svoj vlastný život. Asi preto znova sadne k tabletu a ide na sieť a rieši úplne všetko a všetkých, lebo mu to dáva pocit, že aspoň

niekde je ten múdry a aspoň niekde všetko vie a všetkému rozumie a je ten osvietený a keby bolo po Jeho, svet by fungoval jedna radosť...

Je to kultúra súdenia a riešenia - ale len iných, nie seba. Ale nie je tu len dnes. Kedysi bola sústredená v krčmách alebo na lavičkách v parkoch a pred domami. A bola tu aj predtým. Inak by Ježiš nemusel hovoriť: "*Nesúďte, aby ste neboli súdení. Lebo ako budete súdiť vy, tak budú súdiť aj vás, a akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám. Prečo vidíš smietku v oku svojho brata, a vo vlastnom oku brvno nezbadáš? Alebo ako môžeš povedať svojmu bratovi: "Dovoľ, vyberiem ti smietku z oka" — a ty máš v oku brvno?! Pokrytec, vyhod' najprv brvno zo svojho oka! Potom budeš vidieť a budeš môcť vybrať smietku z oka svojho brata*" (Mt 7, 1-5).

Lenže, ako v onom príbehu, nejde o to, či sa tvárimo, že máme riešenie na všetky cudzie problémy, na ktoré nemáme žiadne dosah ani vplyv, ale či máme riešenie sami na seba, na svoj život. "*Keby sme súdili sami seba, neboli by sme súdení*" (1Kor 11, 31-32).

Obrátenie by mohlo byť popísané aj tak, že najprv prestanem súdiť, riešiť iných a začnem súdiť a riešiť seba. A potom, pred Bohom, zrazu zistím, že nepotrebujem už ani seba riešiť, lebo On vzal môj osud do mojich rúk a rieši ma. Stačí sa mi stať dieťaťom, prosto sa zveriť do Jeho rúk, začať prosto tu a teraz bez veľkého dumania a špekulovania robiť, čo mi hovorí, žiť, k čomu má pozýva, byť, čím má urobil... a to je všetko. O všetko ostatné sa postaral už On. Ako vraví Pavol, "*ani sám seba nesúdim*" (1Kor 4, 3).

Vo svete človek uctieva seba a súdi všetkých s všetko okrem seba. V Kráľovstve však už "*nikoho ... nesúdi, ale všetok súd odovzdal Synovi*" (Jn 5, 22), ktorý "*neprišiel svet súdiť, ale svet spasit'*" (Jn 12, 47). V dôvere sa tak stáva malým slobodným dieťaťom, oslobodeným k tomu, aby mohlo začať žiť v radosti a ľahkosti nový život Božieho dieťaťa, oslobodený od tejto ohavnej deformácie a bremena, ktoré vo svete niesol a ešte to považoval za niečo, čo ho bavilo!

A, áno, sociálne siete budú pre mnohých z nás možno prvé miesto a oblasť, kde je načíť tento krok urobiť, pretože oni sú stelesnením tejto kultúry a presne z tohto žijú a na tomto existujú. Preto sú nakoniec tak atraktívne - a súčasne ubíjajúce a umírtvujúce ľudí v často úplne nezmyselných a banálnych ale o to nekonečnejších a vášnivejších diskusiách, vytvárajúc akoby až potrebu ku všetkému sa vyjadrovať, všetko akože riešiť, všetko súdiť.

Boh pre nás ale aj pre celý svet pripravil skutočné riešenie a skutočnú Realitu a skutočný život, žitý v skutočnom vzťahu skutočnej jednoty a lásky. A to je omnoho lepšie! Láska, nie súdenie je ten kľúč! "*Verný je ten, ktorý vás volá, a on to aj urobí*" (1Sol 5, 24). On to urobí. My Ho musíme len nechať. Uvoľniť sa. Poddať sa. Uveriť. Zamilovať. "*Zmenším sa a zostanem Galadriel*" (J. R. R. Tolkien, *Spoločenstvo prsteňa*), presne toto je cesta: prijmem svoju malosť a ostanem dieťaťom Boha. Dospejem do dieťaťa, dorastiem do malosti, vierou a láskou v Bohu a skrze Boha dosiahnem zrelosť a dospelosť malého dieťaťa Veľkého Otca v Nebi.

Prosto byť. Nič viac. Prosto žiť. Nič viac. Prosto konať. Nič viac. Prosto milovať. Nič viac. Prosto byť v Bohu a plný Boha. To je všetko. A všetko ostatné v dôvere nechať na Neho, "*na neho zložte všetky svoje starosti, lebo on sa o vás stará*" (1Pt 5, 7). Neriešiť. Milovať. Nesúdiť. Milovať. Nečakať. Milovať. Nenárokovovať. Milovať. „Milujem, teda som...“ Láska je životom malých veľkých detí Boha. Pýcha je životom malichernej veľkosti. Láska je životom veľkej malosti. Len *veľký v Bohu* vie byť malý a len *malý* vie milovať a nesúdiť ani neriešiť svojho blížneho, len milovať.

Len skutočne malý v Bohu vie žiť naplno tu a teraz a to je *miesto* jeho života. Len skutočne malý v Bohu vie opravdivo a prosto milovať a to je *spôsob* jeho života. Malosť je *základ*, prítomnosť je *miesto*, láska je *spôsob* nášho života – a všetko len a jedine v Bohu, v Kristovi Ježišovi.

Svätosť je tak ľahká...

.. až je ťažká. Pripadá nám ťažká. Je nám zaťažko ju prijať a žiť - práve preto, že je to možno tá najľahšia vec na svete.

Je prirodzená, je to tá najnormálnejšia vec na svete, nič neprirodzené, umelé ani násilné. To hriech je umelý a násilný, svätosť je naopak návrat o tomu, čo je nám hlboko prirodzené, veď pre ňu sme boli stvorení, tak aký div, že?

Je ľahká, pretože znamená uvoľniť sa, poddať sa Realite Boha a Božieho sveta, je pokojom. A je krásna. Krásna, nádherná, blažená. Ako by mohlo byť ťažké vziať na seba jej "*jarmo* [, ktoré] *je príjemné a ... bremeno ľahké*" (Mt 11, 30)?

Možno práve preto z nej máme strach, práve preto pred ňou cúvame: lebo nám to pripadá *príliš krásne* na to, aby to mohla byť pravda. *Príliš jednoduché* na to, aby v tom niekde nebol skrytý nejaký zádrhel.

Alebo možno preto, že vyžaduje *dôveru* Bohu. A dôverovať niekomu, naozaj s hlboko, to nie sme zvyknutí, nie v takej hĺbke a vo veciach tak dôležitých, ako je sám náš život.

Alebo nás možno desí sama ľahkosť, s akou sa človek na cestu svätosti môže vydať - tak ľahká, *ako keď človek urobí krok na tobogan a ďalej už sviští ani nevie ako*. Aj tu, cítime, že stačí urobiť krok, stačí to prosto urobiť... Je to tak blízko, tu, na dosah ruky, stačí jeden pohyb, jeden krok, jedno rozhodnutie...

A možno len *nerozumieme* a nechápeme. Pozeráme na svätých, nevidíme ich srdce a ich blaženosti, len vonkajšok, slová a skutky - a bez poznania ich vnútra nám pripadajú hrozne cudzie a ťažké. A naozaj také sú, kým nie sme veriaci a obrátení. Žiť sväto ako veriaci človek, kým sme stále ešte oddaní hriechu a neveriaci, to by naozaj hrozná drina bola. Ťažká a protiviaci sa tomu, čomu veríme. Preto "*bez viery je totiž nemožné páčiť sa Bohu*. Lebo

kto prichádza k Bohu, musí veriť, že je a že odmieňa tých, čo ho hľadajú" (Hebr 11, 6).

Ak ale *uveríme*... Skutočná viera úplne samozrejme vedie k svätosti, pretože ako by sme mohli uveriť v Boží Dar, tak krásny na žitie a tak ľahký a príjemný na prijatie a dokonca ho okúsiť na vlastnej koži - a nepriať ho? Preto Písmo veriacich oslovuje ako "svätých". Sú to synonymá.

A tak Boha "*milujeme, pretože on prvý miloval nás*" (1Jn 4, 19), s radosťou Mu robíme radosť a oslavujeme Ho (lebo toto milovať znamená) a táto láska medzi nami a Ním nás napĺňa šťastím a blaženosťou, ako zistil už pred nami Ján: "*Láska je z Boha a každý, kto miluje, narodil sa z Boha a pozná Boha. Kto nemiluje, nepoznal Boha, lebo Boh je láska*" (1Jn 4, 7-8).

Je to tak jednoduché, až nám to pripadá ťažké. Veru. Preto na svätosť a spásu stačí viera prijať to. Nie sila, nie hrdinstvo, nie vzopätie sa či niečo nadľudské. Nič z toho netreba. Naopak, stačí viera. Prostá viera dieťaťa. *Veriť, nádejať sa* v plnosť toho, čo už teraz ochutnávame a preto *milovať*. Tak prosté to je. A láska unáša do Srdca Boha, láska utvára okolo Neho Jeho Telo, Cirkev. Láska je tá blaženosť, ktorou Boh a Nebo živí sú a my už teraz s nimi. A tak "*sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti*" (1Jn 3, 14). Bez napätia, bez strachu, lebo "*v láske niet strachu, a dokonalá láska vyháňa strach, lebo strach má v sebe trest, a kto sa bojí, nie je dokonalý v láske*" (1Jn 4, 18). Miesto toho s radosťou, pasiou, ľahkosťou a bezstarostnosťou malého dieťaťa milujúceho svojho Otca, ktorý je pre všetkých veľkým a hrozným panovníkom a kráľom, ale pre nás len Otcom, len našim milovaným milujúcim Otcom.

Nie, naozaj na to netreba žiadnu mimoriadnu múdrosť ani schopnosti ani silu. Naopak, človek sa musí stať malým dieťaťom, aby to mohol urobiť. Len dieťa Otca má výsadu takto veriť, takto milovať, takto žiť. Preto "*ak sa neobrátime a nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva*" (Mt 18, 3)!

Spoločenstvo a pokora dať i pokora prijať

Spoločenstvo znamená dávať i prijímať. Lenže na dávanie sme príliš leniví a lakomí, na prijímanie zase príliš hrdí a pyšní. Prvé nás obťažuje, druhé ponizuje. A tak radšej žiadne spoločenstvá ani takéto vzťahy netvoríme.

Je to škoda, lebo presne takto funguje Trojica... a trojičný Život Neba. A teda aj Cirkvi.

Je pravda, že tieto vzťahy sa môžu zvrhnúť. To vtedy, ak namiesto lásky v nás vládne stále pýcha a sebecko. Vtedy nepočúvam svojho brata ani sa nepýtam: *Čo naozaj potrebuje, ale bremeno nesie, čo môžem pre neho urobiť, aby to pre neho bolo naozaj dobro a požehnanie?* Miesto toho sa pýtam: *Čo ja môžem urobiť, lebo ja chcem byť dobrý katolík a dobrý kresťan s príkladný člen spoločenstva a teda rýchlo, rýchlo, kde ako a komu by som mohol napáchať nejaké dobré skutky, aby som to mal odbavené, aby som si takpovediac splnil kvótu dobrých skutkov a mal pocit i vyzeral ako dobrý a milujúci kresťan?* A vtedy nehľadím na druhého, ale na seba. Konám sebecky, necitlivo, vtedy naozaj môžem druhého svojim "dobrom" zraniť a zahanbiť...

Stáva sa to aj nám, kňazom, keď viac, než na potreby ľudí hľadáme na to, ako povedať nejakú skvelú kázeň, ako sa predviesť (hoci otvorene si to tak nepriznáme), ako popáchať vo farnosti nejaké podujatia a aktivity, aby sme vyzerali ako živá farnosť, kde sa žije a niečo deje... A potom sa divíme, ako to, že to neprináša žiadne ovocie? Ved' sa *tak snažíme...*! Pavol k tomu v obdobnej veci trefne povedal: *"Ďakujem Bohu, že hovorím jazykmi viac ako vy všetci; ale na zhromaždení radšej chcem povedať päť zrozumiteľných slov, aby som aj iných poučil, než desaťtisíc slov darom jazykov"* (1Kor 14, 18-19).

Preto aj tu musíme mať postoj *malosti*. Ja, malý človek, hriešnik ako vy, "s *báždou a chvením*" (Ef 6, 5) chcem ti pomôcť niesť tvoje bremeno, ak dovolíš... Je to škola pokory. Len malý a pokorný (a teda sám k sebe pravdivý) človek vie bez rozpakov a zdráhania takúto službu lásky a pomoci pokorne a vdľačne prijať. A ešte viac len malý a pokorný (a teda nesebecký a milujúci) dokáže najprv počúvať, porozumieť, pochopiť a potom skromne a citlivo poskytnúť skutočnú pomoc, skutočnú lásku, ktorá buduje. To je, myslím, zmysel slov Krista: "*Ako môžeš povedať svojmu bratovi: "Dovol, vyberiem ti smietku z oka" — a ty máš v oku brvno?! Pokrytec, vyhod' najprv brvno zo svojho oka! Potom budeš vidieť a budeš môcť vybrať smietku z oka svojho brata*" (Mt 7, 4-5) - tým brvnom nie sú naše chyby, ale naša pýcha, ktorá nám bráni skutočne vidieť druhého.

Takto si v spoločenstve slúžime navzájom a rastieme v umení byť deťmi Boha, či už prijímame, alebo či dávame.

Je dobré mať niekoho - svedník, vedúci spoločenstva, ideálne samo spoločenstvo - kto sa na nás vie pozrieť zvonku, kto nezaujato vidí naše prijímanie aj dáva nie a vie nás upozorniť, kde ešte to nie je úplne v poriadku. Tak máš k tomu vyzýva samo Písmo: "*Kristovo slovo nech vo vás bohato prebýva. Vo všetkej múdrosti sa navzájom poučajte a napomínajte a pod vplyvom milosti spievajte Bohu vo svojich srdciach žalmy, hymny a duchovné piesne*" (Kol 3, 16). Dať a prijať poučenie a napomenutie je tiež forma tejto vzájomnej služby lásky. Cvičí nás v tom istom umení malosti a súčasne bezprostrednosti, vnímavosti a starostlivosti detí Boha, ako nám znova Písmo vraví: "*Nerobte nič z nevraživosti ani pre márnú slávu, ale v pokore pokladajte jeden druhého za vyššieho. Nech nik nehľadí iba na svoje vlastné záujmy, ale aj na záujmy iných*" (Flp 2, 3-4).

Časom z toho povstáva veľká krása, skutočné spoločenstvo skutočných detí Boha, ktoré už vyrástli do zrelosti detí a žijú skutočne "v *Duchu a pravde*" (Jn 4, 24), čiže v láske a pokore a uctievaní Boha tým najvyšším spôsobom, že totiž samé žijú Jeho Životom, na Jeho slávu a svoju spásu a radosť, pretože žiť v takejto komunite Cirkvi je nesmierna blaženosť.

Spoločenstvo je naozaj veľká škola pokory a malosti a neúprosné zrkadlo pravdy. Asi aj preto ho väčšina aj kresťanov nenávidí a vyhýba sa mu - najviac ak znesie nejaké to *stretko*, ale spoločenstvo...?

Nemiňme sa s Bohom, nemiňme sa s Novou Zmluvou!

Pripadá mi to trochu, ako keď niekto chystá veľkú oslavu... vlastne ako oná Marta a jej sestra Mária z Evanjelia. *Marta chystá a stará sa, zaraďuje množstvo vecí, veľkých aj maličkostí. A my až počujeme, ako jej Ježiš hovorí: Marta! Marta! Ved' už dost! Ved' si sa ešte ani nezastavila! Sedíme tu a ty sa o nás tak staráš, až na nás nemáš čas! Zastav sa! Pod' sem! Sadni si k nám! Nepremrhajme tento čas! Strávme ho spolu! Je lepšie sedieť v kruhu priateľov pri sviečke a kúsku chleba a syra, než na hostine sám!*

Starý zákon obsahoval množstvo príkazov a zákazov. Presne 613, ako spočítali rabíni. A ich zmysel? Od samého počiatku to Boh jasne vyjaviť: "*A teraz, Izrael, čo žiada od teba Pán, tvoj Boh, ak nie to, aby si sa bál Pána, svojho Boha, aby si kráčal po všetkých jeho cestách, aby si ho miloval a slúžil Pánovi, svojmu Bohu, celým svojím srdcom a celou svojou dušou*" (Dt 10, 12). Nechápaný a voči Bohu ľahostajný človek musí byť najprv akoby násilne Zákonom vytrhnutý a privedený ešte nie k Bohu, ale k vonkajšej službe, k obetám a gestám, ktoré vidí, počuje a ktorým rozumie. Ale cez ne je privádzaný k Bohu samému. A toto, priateľstvo s Bohom, viera a láska, Božie synovstvo, jednota, toto je zmysel a cieľ všetkého.

Toto je podstata Evanjelia.

"Zachovávajúce moje ustanovenia a moje príkazy! Kto ich bude plniť, bude z nich žiť. Ja som Pán" (Lv 18, 5), hovorí Boh cez Mojžiša na počiatku Starej Zmluvy. *"Ostaňte vo mne a ja vo vás. Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom. Ako mňa poslal živý Otec a ja žijem z Otca, aj ten, čo mňa je, bude žiť zo mňa"* (Jn 15, 4; 6, 56-57), hovorí Boh Ježiš Kristus osobne na počiatku Novej Zmluvy.

O starej je povedané: *"Mojžiš vzal knihu zmluvy a čítal ju nahlas ľudu, pričom oni vraveli: "Všetko, čo hovoril Pán, splníme a zachováme"*" (Ex 24, 7). O novej sa však píše: *"Vzal chlieb a vzdával vďaky, lámal ho a dával im, hovoriac: "Toto je moje telo, ktoré sa dáva za vás. Toto robte na moju pamiatku." Podobne po večeri vzal kalich a hovoril: "Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás"*" (Lk 22, 19-20).

"Na počiatku Boh stvoril človeka, aby ho obdaril svojimi darmi; vyvolil si patriarchov, aby ich spasil; pripravoval nechápavý ľud a učil ho nasledovať Boha. [...] Takto ustanovil aj ľudu zákon, ako má zhotoviť stánok, postaviť chrám, ako voliť levitov, prinášať obety a dary, konať očisťovanie a všetku ostatnú službu. On sám nič z toho nepotrebuje — veď stále vlastní plnosť všetkých dobier a oplýva všetkou ľúbezňou vôňou a dychom všetkých voňavých látok, dávno predtým, ako bol Mojžiš —, ale vychovával ľud, ktorý bol taký náchylný vrátiť sa k modlám. Veľa sa im venoval, a tak im pomáhal vytrvať a slúžiť Bohu. Cez vedľajšie veci ich volal k hlavnému, čiže cez telesné k duchovnému a cez pozemské k nebeskému, ako to povedal Mojžišovi: „Všetko urobíš podľa vzoru, ktorý si videl na vrchu.“" (sv. Irenej z Lyonu).

Ako často riešime vonkajšie veci - či prijímať na ruku alebo do úst, či sláviť omšu podľa riadneho alebo mimoriadneho obradu, či modliť sa inak ako na kolenách nie je náhodou hriech, či a čo sa smie v piatok jesť a čo zase nie, dokonca či počúvnutím Božej Cirkvi a zaočkovaním sa nebudaj neurazíme Boha hriechom! Čo nám však v takom prípade - ako *Marte!* - uniká, je Boh sám. Veď sme povolani "za služobníkov Novej zmluvy, a nie litery, ale Ducha; lebo litera zabíja, kým Duch oživuje" (2Kor 3, 6). Preto je Novou

zmluvou nie kniha, ale Eucharistia Tela a Krvi Pána. Preto účastník Novej Zmluvy už nežije z dodržiavania príkazov z knihy, ale zo samého Boha, do spoločenstva ktorého, intímneho, hlbokého, spoločenstva Ducha, Tela, Krvi je vťahovaný láskou Boha, ako vraví Písmo: "*Ved' my všetci, či Židia alebo Gréci, či otroci alebo slobodní, boli sme v jednom Duchu pokrstení v jedno telo. A všetci sme boli napojení jedným Duchom. Nie je kalich dobrorečenia, ktorému dobrorečíme, účasťou na Kristovej krvi? A chlieb, ktorý lámeme, nie je účasťou na Kristovom tele? Keďže je jeden chlieb, my mnohí sme jedno telo, lebo všetci máme podiel na jednom chlebe*" (1Kor 10, 16-17; 12, 13).

Sme povolání k spoločenstvu Boha, nestraňme sa vo vonkajších maličkostiach. Ani pri nich nezostaňme. Oni nás majú priviesť dovnútra, ako lampy a sviece rozmiestnené po cestičke vedú nevestu k ženíchovi, ktorý skrytý v komnate na ňu plný lásky a túžby čaká. Cieľom je však Ženích aj zmyslom, Jeho Tvár, Jeho náručie, nie lampy a stužky na ceste! "Ženích prichádza, vyjdite mu v ústrety" (Mt 25, 6)!

"V ten deň [Ježiš] uvidel niekoho, ako pracuje v sobotu. Povedal mu: Človeče, ak vieš, čo robíš, si blahoslavený. Ale ak to nevieš, si prekliaty a priestupník Zákona" (agrafa o práci v sobotu). Sú ľudia, ktorí zanedbávajú Zákon, lebo ešte ani naň nedorástli a sú plní ľahostajnosti voči Bohu a Nebu. A sú takí, ktorí cez Zákon ako cez oponu dospeli až k Živému Bohu a k Novej Zmluve a Zákon už pre nich nie je v strede, ale je im ako tanier a príbory a jedlo pri spoločnej večeri ženícha a nevesty, milovaného a milovanej. Aj pre nás je už v strede Živý Boh, Milovaný, Ženích - a liturgia vzácny okamih, ktorý nás cez gestá a slová a obrady privádza k tomu podstatnému, na hrud', na srdce Ženícha! Tak, ako to otvorene a jasne povedal o sebe sám Boh Ježiš Kristus: "*Nemyslite si, že som prišiel zrušiť Zákon alebo Prorokov; neprišiel som ich zrušiť, ale naplniť. Veru, hovorím vám: Kým sa nepominie nebo a zem, nepominie sa ani jediné písmeno, ani jediná čiarka zo Zákona, kým sa všetko nesplní. A počnúc od Mojžiša a všetkých Prorokov, vykladal im, čo sa naňho v celom Písme vzťahovalo*" (Mt 5, 17-18; Lk 24, 27).

„Rozštíep drevo a budem tam, nadvihni kameň a nájdeš ma“, vraví Ježiš. Toto je návod na všetko. Cez všetko pristupovať, za všetkým a vo všetkom hľadať a nakoniec nachádzať Živého Boha, Ženícha. Takto Nová Zmluva funguje, aj jej liturgia. Musíme sa naučiť a navyknúť si "štíepať" a "dvíhať" je slová a gestá. Sú ako drevené smerovníky a kamenné míľniky, označujúce miesta, kde na nás vo svojej komnate čaká Ženich.

Aj pýcha vstáva z mŕtvych, ale márne

Ako hlboko je v nás pýcha zakorenená! Tá túžba mať predsa len niečo vlastné, niečo zo seba, nejaké vlastné kvality, zásluhy, uznanie, ocenenie, schopnosti, čokoľvek... Stačí trocha, niečo sa nám podarí, niekto nás za niečo ocení - a je späť, ožíva, vracia sa, znova sa nadúva...

Nedá sa s ňou bojovať, pretože keby sme s ňou bojovali, ešte viac sa sústredíme na seba, ešte viac sa tlačíme okolo seba.

Dá sa *vysmiať*. V pokore dieťaťa a hriešnika vysmiať: Pane, pozri, aký smiešne úbohý som, ako sa to moje smiešne Ego stále snaží a snaží ma nejako preľstíť, nejako okabátiť, nejako zlákať späť... Nie je vôbec ponižujúce, vysmiať sa sám zo seba a priznať si svoju smiešnu pýchu, pretože som hriešnik a bedár pred Pánom a nič ma nemôže ponížiť viac a hlbšie, než som. A prečo nie plač ale smiech? Pretože som dieťaťom Otca, pretože On ma takéhoto malého a biedneho prijal a nesie vo svojom náručí. Preto aj môj hriech nie je na zúfalstvo, veď Jeho Syn má z neho už vykúpiť. A tak je to viac na smiech, ako sa hriech, už porazený Kristom, snaží vrátiť a žobre o prijatie naspäť!

A dá sa *ignorovať*, pýcha naša. Jednoducho si ju nevšímame. To keď odmietneme pozerat' na seba, odmietneme akokoľvek zaoberat' sa sebou, áno, odmietneme *riešiť* seba - a miesto toho hľadáme na Otca, hľadáme na Krista, hľadáme na Realitu okolo, na ľudí, dychtivo ako dieťa, celým srdcom a plní radosti z Otca, plní radosti z Krista, pretože Boh je väčší, ako náš hriech a v Bohu sa hriech rozplýva a v Jeho láske mizne moja vina, ako zistili už Miláčik Pána Ján: "*Deti moje, nemilujme len slovom a jazykom, ale skutkom a pravdou. Podľa toho poznáme, že sme z pravdy, a upokojíme si pred ním srdce. Lebo keby nám srdce niečo vyčítalo, Boh je väčší ako naše srdce a vie všetko. Milovaní, ak nám srdce nič nevyčíta, máme dôveru k Bohu*" (1Jn 3, 18-21). Liekom na pýchu nie je pokora, ale láska, pokora je len jej ovocím. Liekom na Ego nie je zaoberanie sa sebou v nejakom zdanlivom "duchovnom živote", ale úplné nezaobranie sa sebou v láske, ktorá hľadá na Milovaného a je Ním úplne upútaná. Miesto seba zbožňuje Jeho.

A tak riešením pýchy je vždy láska. Odtrháva nás od seba, pre ňu nemáme čas ani chuť riešiť seba a zaoberat' sa sebou, ona nám dáva odvalu a základ pre prijatie vlastnej malosti, ba viac, pre *radosť* a *tešenie sa* z vlastnej malosti dieťaťa a nič nemajúceho bedára a dokonca hriešnika - pretože len vďaka tomu mám Otca, len vďaka tomu je mojím bohatstvom Duch *Parakletos*, len vďaka tomu mám tak úžasného a skvelého Záchrancu a Vykupiteľa! Láska nám dáva žiť slobodne a bezstarostne, v Realite, v Božej skutočnosti, v sláve Prítomnosti, plnej Otca, plnej Ženicha, plnej Milovaného. A komu by už len v tomto všetkom chýbalo Ego, kto by už len prahol po pyšnej nezávislosti od Boha? Keď sa v takej chvíli pýcha objaví, je naozaj iba na smiech. A smiechu ju aj zabíja...

Aké je krásne a blažené, byť, prosto len byť tu a teraz s Ním s pred Ním! Čo sa tomu vyrovná? Nič - iba sláva Večnosti bude väčšia a ju práve ochutnávame! Je tak jednoduché nebyť nikým s ničím, keď On sa stal našim všetkým! Tak sa tešíme a "*chválime Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista, skrze ktorého sme teraz obsiahli zmierenie*" (Rim 5, 11). Ved' sám Otec "*nás v Kristovi požehnal všetkým nebeským duchovným požehnaním*" (Ef 1, 3).

Áno, vtedy sme deti a nevesta Boha, keď nám chvály aj hany znejú rovnako, to jest nijako, lebo nás úplne zaujíma On.

Keby len ľudia tušili, k akej kráse, slobode a voľnosti oslobodzuje Boh! *"Lebo každý, kto bude vzývať Pánovo meno, bude spasený. Ale ako budú vzývať toho, v ktorého neverili? A ako uveria v toho, o ktorom nepočuli? A ako počujú bez kazateľa?"* (Rim 10, 13-14). Prvou kázňou ale je, že túto slobodu a radosť detí Boha otvorene, naplno a navonok žijeme pred tvárou všetkých, ako vraví Pavol: *"Ved' viete, akí sme boli medzi vami kvôli vám"* (1Sol 1, 5) i Ježiš: *"Nech tak svieta vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach"* (Mt 5, 16) - pretože sám náš život je skutkom a on sám je takto dobrý a plný svetla od Boha! A tak *"nechcem medzi vami vedieť nič iné, iba Ježiša Krista"* (1Kor 2, 2), lebo *"kto vidí mňa, vidí Otca"* (Jn 14:9) a *"skrze neho máme obaja v jednom Duchu prístup k Otcovi"* (Ef 2, 18).

Nič viac nie je veľké ani malé, nič nás neponižuje ani ne povyšuje, nič nie je chcené ani nechcené, slabé ani silné. Veci jednoducho sú. Ľudia sú. Udalosti sú. Tak ich berieme, stojaci a zakotvení v náručí Otca, na ktorom jedine záleží. Naša je slabosť, Jeho je milosť. Oboje do seba zapadá v nádhernom tanci a vírení Neba. *"A tak sa budem radšej chváliť svojimi slabosťami, aby vo mne prebývala Kristova sila"* (2Kor 12, 9).

Vzorec kresťanstva a Cirkvi

Spolu s vami som *hriešnik* a preto *odpúšťam*, veď ako by som mohol mať na Vás nároky a očakávania, keď som rovnaký ako Vy? V tomto medzi nami vládne skutočná solidarita hriešnikov, žobrákov a bedárov.

Pre vás som ale *otcom* po vzore Otca a preto si volím vernosť a oddanosť *milosrdenstva*, pretože nemôžem žiť a konať inak ako môj Otec, lebo som Jeho syn.

V tom prvom prežívame *malosť*, ktorú nosíme sami v sebe ako ľudia. V tom druhom prežívame *veľkosť*, ktorú máme celú a všetku v Otcovi, pretože On nás adoptoval za svoje deti a urobil nás dedičmi seba.

Toto je aj "vzorec Cirkvi": vám som *otec* a matka, vnímavý starostlivý, verný a oddaný: "*Buďte k sebe navzájom láskaví a milosrdní, navzájom si odpúšťajte, ako aj vám odpustil Boh v Kristovi*" (Ef 4, 32). Spolu s vami som *brat* a sestra, solidárny s vami v malosti a hriechnosti ako aj vo veľkosti a vyvolení Bohom: "*Nerobte nič z nevráživosti ani pre márnú slávu, ale v pokore pokladajte jeden druhého za vyššieho*" (Flp 2, 3) a "*preto sa, bratia, tým viac usilujte upevňovať svoje povolanie a vyvolenie. Ved' ak budete to robiť, nikdy nepadnete*" (2Pt 1, 10).

A tak, ako hovorí Pavol: "*Ako Boží vyvolenci, svätí a milovaní, oblečte si hlboké milosrdenstvo, láskavosť, pokoru, miernosť a trpezlivosť. Znášajte sa navzájom a odpúšťajte si, ak by mal niekto niečo proti druhému. Ako Pán odpustil vám, tak aj vy! Ale nad všetko toto majte lásku, ktorá je zväzkom dokonalosti! A vo vašich srdciach nech vládne Kristov pokoj. Preň ste aj povolaní v jednom tele. A buďte vďační! Kristovo slovo nech vo vás bohato prebýva. Vo všetkej múdrosti sa navzájom poučajte a napomínajte a pod vplyvom milosti spievajte Bohu vo svojich srdciach žalmy, hymny a duchovné piesne. A všetko, čokoľvek hovoríte alebo konáte, všetko robte v mene Pána Ježiša a skrze neho vzdávajte vďaky Bohu Otcovi*" (Kol 3, 12-17). Buďte si súčasne bratmi i otcami navzájom. Ako hriešnici a bratia si odpúšťajte. Ako vyvolení a povýšení stať sa obrazom Otca si preukazuje verné a oddané milosrdenstvo a službu. "*Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov. Ak má niekto pozemský majetok a vidí brata v núdzi, a srdce si pred ním zatvorí, ako v ňom môže ostávať Božia láska? Deti moje, nemilujme len slovom a jazykom, ale skutkom a pravdou*" (1Jn 3, 16-18).

Toto *žiť* znamená byť kresťanom, synom či dcérou Boha. Toto *žiť spolu* a navzájom znamená byť Cirkvou, Rodinou Boha.

A tá jednota s Telom Cirkvi nás - cez to, že všetko naše je Cirkvi a všetko Cirkvi je naše, "*ale vy ste Kristovi a Kristus Boží*" (1Kor 3, 23) a teda nezáleží ako a cez koho Kristus koná, vždy je to náš čin a súčasne Kristov čin, lebo je to čin Tela, Cirkvi, ktorým sme - nás udržiava v onej jednote navzájom a odpútanosti od Ega. Nezáleží na jednotlivom úde, ale na samotnom tele. "*Ak teda trpí jeden úd, trpia spolu s ním všetky údy, a ak vychvaľujú jeden úd, radujú sa s ním všetky údy. Vy ste Kristovo telo a jednotlivito ste údy*" (1Kor 12, 26-27).

Malosť hriešnika a tvora a veľkosť syna a dediča Neba. Malosť brata a sestry a veľkosť Otca a matky si navzájom. To prvé je synovstvo. To druhé je Cirkev, rodina z neho zrodená. Solidárnosť a prijatie odpustenia, odpúšťame si navzájom, lebo sme bratia. Láska a služba a vernosť a darovanie sa milosrdenstva, preukazujeme si milosrdenstvo, lebo sme si jeden voči druhému ako otec a tak sme synmi Najvyššieho. A viac už nič. Žiadna ďalšia chtivosť, žiadna žiadostivosť po ničom. Veď "*keď on vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás všetkých, akože by nám s ním nedaroval všetko*" (Rim 8, 32)? Dal nám všetko. Všetko už máme. Odpustením a milosrdenstvom to prijímame. A aj k tomu nám dal schopnosť - práve tým, že nám už všetko dal a všetko už máme. Tak "*do pokoja vchádzame my, čo sme uverili*" (Hebr 4, 3) a tým Pokojom je Cirkev, Kráľovstvo, Nebeský Jeruzalem, stav dovŕšenia všetkého v Rodine a Jednote Boha.

Áno, k tomuto sme stvorení. Áno, takto *žiť* znamená *žiť* normálne a prirodzene. Svätosť je normálna a prirodzená. Hriech je nenormálny a neprirodzený.

Ježiš je náboženstvo – a to fakt!

Skauting rozlišuje duchovno, čiže Boha a Boží svet, a náboženstvo, čiže cestu, spôsob, ako do tohto sveta vojsť a ako v ňom žiť.

Toto rozdelenie ma napadlo, keď som si spomenul na slová Pána: "*Nik nemôže prísť ku mne, ak ho nepritiahne Otec, ktorý ma poslal. A ja ho vzkriesim v posledný deň*" (Jn 6, 44).

O Otcovi a hovorí Pavol: "*Je im predsa zjavné, čo možno o Bohu vedieť; Boh im to zjavil. Ved' to, čo je v ňom neviditeľné — jeho večnú moc a božstvo — , možno od stvorenia sveta rozumom poznávať zo stvorených vecí; takže nemajú výhovorky*" (Rim 1, 19-20). V niektorých potom toto poznanie, krása a pravda a dobro a dokonalosť Boha, prebudí túžbu a smäd. Túžia sa nejako k Bohu, ktorého tušia, priblížiť a "*vytrvalosťou v dobrých skutkoch hľadajú slávu, česť a nesmrteľnosť*" (Rim 2, 7) podľa vzoru, aký vytušili, vybadali u samého Boha.

Takto ich Otec priťahuje ku Kristovi, čiže k *náboženstvu*. Bude to možno znieť podivne. Kristus ako náboženstvo? Nehovoria vari mnohí, že chcú Krista ale nepotrebuju alebo dokonca rovno odmietajú náboženstvo? Nestavajú iní Krista a náboženstvo priamo do protikladu, ako dve veci, ktoré si úplne odporujú? Ako nejaký ľudský výmysel v opozícii voči Kristovi, živému, osobe, Bohu? A predsa to tak je! Kristus je Boh - ale Jeho *vtelenie* a potom to, čo naň nadväzovalo: smrť, zmŕtvychvstanie a následne ovocie toho všetkého, Cirkev, ktorú si oblieka ako svoje Telo a stotožňuje sa s ňou a vo sviatostiach v nej uskutočňuje svoju moc, dáva spásu, udeľuje Boží Život a vo svojom slove On sám učí, ako ho žiť - toto už je, páni a dámy, *náboženstvo!* A Kristus osobne sa skrze Vtelenie týmto náboženstvom *stal!* Sám to hovorí: "*Ja som cesta, pravda a život. Nik nepríde k Otcovi, iba cezo*

mňa" (Jn 14, 6). Je život, pretože je Boh a cieľ. Je pravda, pretože zjavuje samého Seba a svedčí o samom Sebe a je ako Boh plnosťou Pravdy, samou Realitou, Ten, Ktorý Je. Ale súčasne je aj *cestou a bránou* - čiže náboženstvom. Nástrojom a spôsobom, ako prijať, osvojiť si a žiť to, čo nám získal: Spásu, čiže Večný Život, čiže zbožštenie. Jediným spôsobom, nástrojom - čiže *náboženstvom* - cez ktoré je možné sa dostať k Otcovi.

Alebo povedané inak a veľmi stručne: Boh Syn, jestvujúci od Večnosti s Otcom v Sláve Trojice, je Boh. Ale *vtelenie*, to, že a stal človekom a na zemi sa odel Telom Cirkvi, to už je forma *technológie*, to už je nástroj spásy a zbožštenia človeka a to je to, čomu hovoríme *náboženstvo*. Boh sa v človekovi Kristovi a následne v Tele Cirkvi *stal náboženstvom*.

Je pravda, že Ježišovo náboženstvo sa odlišuje od všetkých ostatných náboženstiev. Povedané slovníkom prominentného ateistu Richarda Dawkinsa, všetky náboženstvá sú formou *žeriovov*, ktoré zdola, zo zeme budovali ľudia, aby nimi, ako akousi *babylonskou vežou*, dosiahli nejako hore, do Neba. Jediné kresťanstvo - vlastne nie, nie kresťanstvo, *Cirkev* konkrétne, pretože ona tým *nástrojom, náboženstvom* par excellence (či "všeobecnou sviatosťou spásy", ako tomu sama o sebe Cirkev hovorí) je - jedine Cirkev je *výťahom*, ktorý skonštruoval a z Neba na zem spustil sám Boh, aby nás ním On sám vyniesol do Neba.

Burácajúce Ticho, výrečné Mlčanie, živý Pokoj

"Boží pokoj, ktorý prevyšuje každú chápacosť, uchráni vaše srdcia a vaše mysle v Kristovi Ježišovi." (Flp 4, 7)

Je to pokoj akoby nehybný a predsa prúdiaci a plný pohybu a života. Pokoj, ktorý nie je len *upokojením*, ale omnoho viac. Je spočinením a preto aj plnosťou. Je číry a čistý a plný jas. Je krásny a plný slávy tichej a jemnej ako pohladenie a prenikavej ako rozkoš splynutia. Je... jednoducho je. Kto už len dokáže opísať niečo, čo prevyšuje každú chápacosť?

Preto jazykom adorácie a kontemplácie je mlčanie. Nielen preto, že keď hovorí Boh, k čomu sú ľudské slová? Ale aj preto, že tak, ako Boh koná Pokojom, hovorí týmto všetko presahujúcim tichom, ktoré duní ako more a búrka a vodopád, mlčaním, ktoré je plné slov, "*ktoré človek nesmie vysloviť*" (2Kor 12, 4) - jednoducho preto, že ich vysloviť nedokáže, nejestvuje zvuk, nejestvuje slovo, nejestvuje pojem, ktorý by dokázal vyjadriť a nejako odovzdať či odraziť hĺbku slov Božieho Mlčania či mohutnosť a dunenie Božieho Ticha. Preto Boh vyučuje Tichom v tichu.

"Keď som ho uvidel, padol som mu k nohám ako mŕtvy. On položil na mňa svoju pravicu a povedal: "Neboj sa! Ja som Prvý a Posledný a Živý. Bol som mŕtvy, a hľa, žijem na veky vekov a mám kľúče od smrti a podsvetia." (Zjv 1, 17-18)

"Počul som a chvelo sa mi vnútro, pri hrmote triasli sa mi pery, rozklad mi vnikal do kostí a nohy sa mi chveli." (Hab 3, 16)

"Hlas Pánov urýchl'uje pôrod [...] a v jeho chráme všetci volajú: Sláva!" (Ž 29, 9)

V tomto Tichu plnom Slova, v Mlčaní plnom Hlasu, Pokoji plnom Života, nachádzame svoj domov, svoj cieľ, svoje naplnenie, svoje všetko. Tu nadobúdame odvalu a súčasne sa v nás prebúdzajú túžba odložiť starého človeka a zomrieť sebe, zomrieť tomu, čím sme boli, veď toto Ticho a jeho "slovo, účinné a ostrejšie ako každý dvojsečný meč; [ktoré] preniká až po oddelenie duše od ducha a kĺbov od špiku a rozsudzuje myšlienky a úmysly srdca" (Hebr 4, 12) presne toto v nás robí: oddeľuje nás od toho, čo "je prežitie a zostarilo, je blízko zániku" (Hebr 8, 13), od starého človeka a starého života, aby sme "nie v starom kvase ani v kvase zloby a nepravosti, ale s nekvaseným chlebom čistoty a pravdy" (1Kor 5, 8) "tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom. Lebo ak sme s ním zrástli a stali sa mu podobnými v smrti, tak mu budeme podobní aj v zmŕtvychvstaní" (Rim 6, 4-5).

Kontemplácia, adorácia a ich srdce, Eucharistia... Tu sa to deje. Tu Pán takto koná v našom vnútri. Tu nás naplňuje a láka svojim Pokojom, vyučuje svojom Mlčaním, aby sme aj my takto vošli do Jeho Pokoja - Jeho Srdca, samého Jeho Bytia.

Pokora, chudoba, mlčanie, pôst,... zvonku a na pohľad zapieranie, zriekanie, obeta. Ale zvnútra? Kým zotrávame v tomto Pokoji, tak vec tak normálna, ako keď človek odloží tašky a vyzlečie si šaty a ostane len v plavkách, lebo dorazil na pláž a slnko svieti a more je modré a teplé a obloha čistá a čokoľvek navyše by bolo príťažou, otravou, utrpením. Takto máme v sebe aj túžbu nič nemusieť mať a všetkým byť, pretože okolo nás sa náhle rozprestrelí pláž Večnosti a nad nami planie Slnko Jediného. Vzmáha sa v človeku túžba všetko stratiť, aby voľný a slobodný toto jedno získal, týmto jedným sa stal. "Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista" (Flp 3, 8).

Je v tom vsutku kus dospelosti, keď človek konečne prestáva mať a učí sa prosto iba byť a skutočne byť, plné a naozaj byť. Kde inde a ako inak, než v Tom, Ktorý Je?

Nebo je, keď samé bytie je blažené

Kristus nám otvoril bránu do tohto sveta a je ňou On sám. On je Ten, ktorý Je a tak sa sám predstavil: "Ježiš, keďže vedel všetko, čo malo naňho prísť, popodišiel a opýtal sa ich: "Koho hľadáte?" Odpovedali mu: "Ježiša Nazaretského." Povedal im: "Ja som." Bol s nimi aj zradca Judáš. Ako im povedal: "Ja som," cívli a popadali na zem" (Jn 18, 4-6). A tento Ježiš, Ja Som, Jahve, hovorí k nám: "Veru, veru, hovorím vám: Ak nebudete jesť telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe život. Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň. Lebo moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj. Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom. Ako mňa poslal živý Otec a ja žijem z Otca, aj ten, čo mňa je, bude žiť zo mňa" (Jn 6, 53-57).

Sú veci, vonkajšie, ktoré nás od tohto blaženého čireho bytia v Bohu odvádzajú k *mať* namiesto *byť*. Kým sa nimi naplňame, cez bránu, ktorou je Kristus, nevychádzame. Preto Ježiš vraví: "Ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom" (Lk 14, 33) - lebo len tak môže úplne a naplno *byť* v Bohu a podľa Boha, byť "účastným na Božej prirodzenosti" (porov. 2Pt 1, 4) a ňou je čire bytie, ktoré je zároveň čírym konaním, láskou.

Takže pôst. Jednoduchosť. Ticho. Mlčanie. Malosť. Všetko nástroje vchádzania do sveta Boha. Už nie ako obeta, ako sebazápor, ako znak smútku a bolesti. Už nie. Miesto toho ako radostné uľahčenie. Zhodenie pút.

Prebudenie sa. Vstanie z mŕtvych. Konečne začiatok, vstup do Života. *Vypnúť mobil. Odložiť pokušenie naplniť dušu jedlom a chuťami. Odpojiť sa od siete. Zanechať hry o ľudské tróny majetku, moci a slávy. Všetko nechať tak ako Peter svoju loďku a siete. Žiadna minulosť. Žiadna budúcnosť. Nič. Len tu. Len to. Len teraz. Zastaviť sa. Pustiť. Ponorit' sa do ticha a prázdnoty, ktoré nie sú ani prázdne, ani tiché, lebo sú plné Boha, plné Číreho bytia a zvučiace mocným nebeským Akordom Lásky. Vlastne ani nie ponorit'. Skôr len prestať unikať a nechať, aby nás zaplavili. Aby nás Boh zaplavil.*

"Tak ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom." (Lk 14, 33)

Učeníkom číreho bytia, ktoré sa uskutočňuje čírou láskou. Učeníkom Boha, ktorý učí a dáva nič byť bohom.

Tak, ako sa vnútorná chudoba prejavuje vonkajším hýrením, vnútorné bohatstvo bytia sa odieva do vonkajšej jednoduchosti. Najskôr preto, že to tak je prosto praktické. Načo vliecť niečo, čo vonkoncom netreba?

Bytie mi pripadá veľmi spojené s *odpustením*, keď prijímame ľudí, svet, život i Boha takých, akí sú a konečne akoby znehybnieme, spočinieme v pokoji Bytia uprostred nich a v Ňom, pretože sme im odpustili a prijali ich akí sú. A láska, samozrejme, je *milosrdenstvom*. Aké to je, keď každý úder srdca je vedomým bytím a odpustením, a každý nádych a výdych aktom lásky plným milosrdenstva? Znie to divne? Ale nie je!

Vzťahový systém Božieho dieťaťa

Nie je možné porozumieť tomu, čo znamená byť dieťaťom Boha, bez neho.

Naším vzťahovým systémom je sústava *Boh a ja*. Boh je môj Otec. Ja som Jeho dieťa. Ako Jeho dieťa sa učím byť bohom, aby som sa raz stal tým, čím má už urobil a čo už len čaká na osvojenie si: dedičom Otca, ktorý s Ním bude kraľovať (povedané po ľudský rečou Biblie).

Nás, ako deti, to baví. Chceme to. Učíme sa to. Trénujeme. Robíme. Tak, ako vieme, tak ako práve dokážeme. Dávame do toho všetko, lebo je to naša pasia, záľuba, baví nás to. A vôbec nás netrápi, ak sa ukáže, že je to smiešne malé, nemotorné, nešikovné, nedokonalé. Ani to, ak sa nám to nepodarí vôbec, ak pri tom aspoň navonok neuspejeme, dokonca niečo pokazíme alebo spadneme. Sme deti. Vieme to. Otec to vie. Ráta s tým. Nič prekvapivé. Nič tragické. Ak treba, pomôže nám na nohy, kľudne sa spolu s nami zasmeje nad našou nešikovnosťou. Ak treba, napraví chyby. Alebo opraví, čo treba. A ideme ďalej. Deti so svojím Otcom.

Preto je vylúčená akákoľvek ľahostajnosť, lenivosť, polovičatosť, ale aj smútok a znechutenie, keď nám to znova a znova ide len veľmi málo a len veľmi nedokonallo.

A svet? Ten je už mimo nášho vzťahového systému. Preto sme od neho slobodní. Nemáme v ňom už žiadne ambície. Nemá nám už čo ponúknuť ani čím zaujať. Neporovnávame sa s ním. Nesúperíme s jeho obyvateľmi. Nezaujímajú nás ich súdy a neberieme na ne nejaké ohľady. Chceme sa páčiť Otcovi, nie svetu. Chceme dediť po Otcovi, nie po svete ani zo sveta. Nemáme dôvod brať ohľady na súdy a hierarchiu sveta. Patríme Nebu a žijeme s Otcom a pre Dedičstvo a život v Nebi. Jemu sa chceme páčiť, po

Jeho uznaní a pochvale túžime, Jemu chceme urobiť radosť, keď sa nám niečo podarí, keď v niečom podľa Neho podrastieme.

Preto je vylúčená každá pýcha a urážky a zranenosť a závisť a smútok, prameniace zo sveta a z nášho postavenia vo svete či mienky sveta o nás. Sme slobodne v každej chvíli tým, čím sme, priamo a autenticky.

A čo vlastne ako deti Boha a (budúci) bohovia trénujeme? Celkom pekne nám to zhrnul Jakub apoštol: "*Čistá a nepoškvrnená nábožnosť pred Bohom a Ocom je: navštevovať siroty a vdovy v ich tiesni a zachovať sa nepoškvrneným od tohoto sveta*" (Jak 1,27).

SVÄTOSŤ, ktorá je práve spomenutou oddelenosťou a nepoškvrnenosťou od sveta a jeho strachov i žiadostivostí.

SYNOVSTVO, bez ktorého by nebola možná.

ODPUSTENIE, ktoré nám umožňuje – už takto slobodným a nepoškvrneným svetom a jeho zápasmi, žiadostivosťou, závisťou a nepriateľstvami - prijímať druhých takých, akí sú. Tak, ako Boh odpustil nám.

MILOSRDENSTVO, v ktorom im aktívne preukazujeme dobro a slúžime im, verne a oddane. Tak, ako je milosrdný aj náš Otec a ako sme my sami od Neho prijali Jeho milosrdenstvo.

JEDNOTA, keď konečne pochopíme, prijmeme a začneme žiť skutočnosť, že už nie je JA, ale len MY Kristovho Tela a toto Kristovo Telo, Cirkev, je naše nové JA, s ktorým sme sa stotožnili a všetko jeho je naše a všetko naše je jeho a viac už niet rozdielu, "*už niet Žida ani Gréka, niet otroka ani slobodného, niet muža a ženy, lebo vy všetci ste jeden v Kristovi Ježišovi*" (Gal 3, 28).

Ovocím je BLAŽENOSŤ - objav, zistenie, že *dokonalosť* - čiže *dobro, pravda a krása v láske* - je naozaj nádherná, krásna, krajšia a väčšia a

nádhernejšia a blaženejšia než celý svet so všetkou tou jeho úbohous biedou, ktorú tak únavne dookola ponúka!

Dieťaťom treba (stačí) prosto byť

Pretože naozaj to nie je o tom, že sa teraz nejako ponížujem. Na začiatku, áno, možno... Byť malým, maličkým, *najmenším možným*... Kým v nás ešte dožíva Ego a jeho pýcha, možno to pre nás naozaj bude forma poníženia sa, aj keď už nie takého toho bolestného, ale asi *ako keď pes šklbe reťazou, ktorá ho drží a on vidí pred sebou šíri svet a túži po slobode*. Aj my pred sebou vidíme krásu toho, byť dieťaťom a chceme ju. Ale Ego nás ešte drží na reťazi. Ak sa musíme ponížovať a ak to poníženie, pokorenie, nazvime si to hocijako, ak sa o to musíme usilovať, je to znak, že Ego je ešte stále silné a len pomaly a ťažko zomiera. *Zlý strom rodí zlé ovocie, ktoré musí byť stále odstraňované. Zmeňte strom, urobte ho dobrým a nemusíte ho viac od ničoho očisťovať*.

Byť dieťaťom znamená ním byť. Znamená to, že to už nie je nejaká "zbožná technika", postup či nástroj. Naozaj sme sa takými stali. Malosť dieťaťa je naša nová prirodzenosť. Rovnako ako sa našou novou prirodzenosťou stáva *symbiôza* s Bohom, to, že sme v Ňom a On v nás, dvaja v jednom tele. Poníženosť, tá umelá, by možno viedla k skleslosti a pasivite (a možno aj nie). Ale ak sme deti, potom je nám vlastná aj oná radostná dychtivosť dieťaťa, zvedavosť, túžba poznávať, učiť sa, rásť, podobať sa Otcovi, ktorého ako deti tak nesmierne obdivujeme - úplne rovnako, ako je nám prirodzené, že sme sami nič, prázdni, že všetko máme a prijímame od Neho a že naša láska k Nemu, k Otcovi nášmu skvelému a dobrému a úžasnému, je v tom, že od Neho všetky tieto dary vďačne a hlavne radostne prijímame a používame a žijeme a tak to má byť, tak je to správne. On sa teší, že dáva

a my prijímame, my sa tešíme, že dostávame a žijeme a používame to, čo dostávame, Jemu na slávu a radosť.

Jednoducho, sme deti. Sme deti a On náš Otec. Tak, ako sa nedá nacvičiť či zhrnúť do nejakej techniky byť manželom, manželkou, otcom, matkou, priateľom, priateľkou, dá sa tým iba byť a keď tým človek je, sám v sebe presne vie, čo to znamená; aj dieťaťom sa dá iba skutočne byť. A keď ním človek je, sám v sebe vie, čo to znamená... A v prípade dieťaťa Boha prichádza našej slabosti na pomoc sám Duch, aby nás vnútri poučil, čím sa vyznačuje dieťa samého Boha.

Myslím, že adorácia, pobývanie v telesnej prítomnosti Syna Otca, je miesto, kde sa Syn sám prihovára k nášmu srdcu, bez slov a preto omnoho hlbšie a výrečnejšie, pretože nám odovzdáva nie slová, ale samotný postoj, "pocit" toho, byť dieťaťom Jeho Otca (a Jeho bratom). A tak sa učíme (a čiastočne znovu rozpamätávame), čo to znamená, byť znovu dieťaťom, alebo skôr, dospieť do stavu skutočného, číreho, čistého dieťaťa - aká to ľahkosť, aká to radosť, aká to dychtivosť, aká to nádej, aká to bezstarostnosť, aká to dôvera Otcovi, aký to život a energia.

Bez Otca neexistuje dieťa. Bez Boha platí, že čím som väčší, tým som väčší. Ale ak sme v Bohu, ak sme deti Otca a sme doslova *dvaja v jednom Tele*, potom platí opak: čím som menší, tým som väčší, lebo čím menej je v nás mňa, tým viac je v nás Jeho! Ale musíme naozaj byť v Ňom a On v nás, skutočne!

A kúzelným slovom sa javí byť slovo: *neriešim*. Prosto *neriešim*. Konám. Milujem. Žijem. Teším sa. *Neriešim!*

Žijeme v čase vzkriesenia

"Toto vám hovoríme podľa Pánovho slova: My, čo žijeme a zostaneme až do Pánovho príchodu, nepredídeme tých, čo zosnuli. Lebo na povel, na hlas archanjela a zvuk Božej poľnice sám Pán zostúpi z neba a tí, čo umreli v Kristovi, vstanú prví. Potom my, čo žijeme a zostaneme, budeme spolu s nimi v oblakoch uchvátení do vzduchu v ústrety Pánovi, a tak budeme navždy s Pánom." (1Sol 4, 15-17)

Kedy sa tak stane?

Pavol časom porozumie, že sa tak už práve deje. Hovorí, že *"hoci sme boli pre hriechy mŕtvi, oživil nás s Kristom — milosťou ste spasení — a s ním nás vzkriesil a daroval nám miesto v nebi v Kristovi Ježišovi"* (Ef 2, 5-6) - v ktorom sme takto vzkriesení už teraz, veď *"kto je teda v Kristovi, je novým stvorením. Staré sa pomínulo a nastalo nové"* (2Kor 5, 17). Preto znovu opakuje: *"S ním ste boli pochovaní v krste a v ňom ste boli s ním aj vzkriesení vierou v moc Boha, ktorý ho vzkriesil z mŕtvych. Aj vás, čo ste boli mŕtvi v hriechoch a neobriezke svojho tela, oživil s ním a odpustil nám všetky hriechy"* (Kol 2, 12-13).

A tak keď v Cirkvi naši prví bratia a sestry opúšťali tento časný svet a odchádzali do Večnosti, Cirkev jasne chápala, že nemôžu byť mŕtvi tí, ktorí už ožili s Kristom. Nemôžu ešte len čakať na vzkriesenie tí, ktorí s Kristom už boli vzkriesení. Nemôžu byť oddelení smrťou od Krista tí, ktorí v Cirkvi sa stali Jeho Telom, jedno s Ním a v ňom novým stvorením. Nakoniec, ako by mohli podliehať smrti a byť obratí o Večný Život tí, ktorí mali účasť na Eucharistii Ježiša Krista a už tu, na zemi, žili to čo Ježiš sľúbil: *"Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň. Lebo moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj. Kto je moje telo a pije*

moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom" (Jn 6, 54-56) - a ten deň je teraz a už oteraz, ako inde svedčí Písmo: "*Deti moje, je posledná hodina. A ako ste počuli, že príde antikrist, tak teraz vystúpilo mnoho antikristov. Z toho poznávame, že je tu posledná hodina*" (1Jn 2, 18). Je posledný deň, onen "deň, "Dnes", keď po toľkom čase hovorí v Dávidovi, ako sa už povedalo: "*Dnes, keď počujete jeho hlas, nezatvrdzujte svoje srdcia.*" (Hebr 4, 7). Všetko sa naplňa, všetko dospieva do svojho záveru, veď "*mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom skrze prorokov. V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi*" (Hebr 1, 1-2). A tak "*kto škodí, nech škodí ďalej, kto je špinavý, nech sa špiní ďalej, spravodlivý nech ďalej koná spravodlivo a svätý nech sa ďalej posväcuje*" (Zjv 22, 11) - a na ňom sa potom už dnes a teraz plnia slová Písma: "*Veru, veru, hovorím vám: Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života*" (Jn 5, 24).

A tak zrazu zistujeme, že ani nie až po odchode zo sveta, ale už tu a teraz je Nebo prítomné a večný život. Už tu a teraz sme vzkriesení, už tu a teraz žijeme novým životom a sme novým stvorením, už tu a teraz sme v Kristovi Zmŕtvychvstalom, už tu a teraz máme a teda smieme žiť Večný Život. Nebo je tu. Už tu. Srdce vchádza ako prvé, podľa slov Krista, že "*kde je tvoj poklad, tam bude aj tvoje srdce*" (Mt 6, 21) a ním je "*Nebeské kráľovstvo [ktoré] sa podobá pokladu ukrytému v poli. Keď ho človek nájde, skryje ho a od radosti z neho ide, predá všetko, čo má, a pole kúpi*" (Mt 13, 44) - a to sme urobili! Naše srdce, vnútorný človek, už žije v Nebi Večný Život s Kristom a stále viac a viac a tak "*hoci náš vonkajší človek chradne, náš vnútorný sa zo dňa na deň obnovuje*" (2Kor 4, 16). A telo? Časom sa pridá aj ono, ako vraví Písmo, že "*seje sa telo živočíšne, vstáva telo duchovné. Ak jestvuje živočíšne telo, jestvuje aj duchovné. ... A ako sme nosili obraz pozemského, tak budeme nosiť aj obraz nebeského*" (1Kor 15, 44.49).

Eucharistia je istota spásy, Boží Život a samo Nebo ležiace na stole a slová Boha všetkým, ktorí s Ním boli v ňom takto krstom vzkriesení, k tomu: "*Vezmite a jedzte: toto je moje telo*" (Mt 26, 26)! Je tu, pred nami, stačí uveriť, rozhodnúť sa a vziať a jesť, vziať a vojsť, vziať a žiť.

A jestvuje aj istota *spasenia sa*, prinajmenšom pre prítomný okamih - keď sa v nás Nebo skrze tento dar opravdivo rozlieva, keď večný život v nás skutočne pulzuje, keď v Kristovi vierou sme a On Eucharistiou v nás, skutočne a opravdivo, a my vieme, že ak v tomto stave (hovoríme mu stav milosti posväcujúcej, čiže zbožšťujúcej) odídeme z časnosti do Večnosti, nič podstatné sa nezmení. Kto už tu v Nebi Večný život žije na zemi - hoci tu ešte len "*vo viere, a nie v nazeraní*" (2Kor 5, 7), bude v ňom naisto pokračovať aj vo Večnosti, pretože On sám sľúbil, že "*toho, kto prichádza ku mne, neodožením*" (Jn 6, 37). V tom je nádej i radostná túžba bratov a sestier Krista, v ktorej "*sme však plní dôvery a radšej sa chceme vzdialiť z tela a bývať u Pána*" (2Kor 5, 8).

A teda tak, ako neexistuje väčšia istota *spásy*, ako sama *spása* a samo *Nebo* ležiace v Chlebe Života Eucharistie na oltári každému, kto uveril a dal sa pokrstiť, tak isto neexistuje žiadna väčšia istota *spasenia sa*, než je tá, keď mocou tej istej Eucharistie v Nebi už sme a Večný Život už žijeme, nakoľko to len v tele a v tomto časnom svete možné je. Vierou sa stvárnujeme a nechávame stvárnovať do Božej podoby, aby ju potom Boh vo sviatostiach naplňal samým Sebou.

Nezamieňajme si byť dieťaťom s detinskosťou, alebo ako nás zákon pripravuje stať sa dieťaťom

Do toho, byť Božím dieťaťom, musí človek dospieť a dozrieť. A, obávam sa, prvé, než sa tak stane, musí prejsť etapami, ktoré ho na to pripravujú a k tomu dovedú. Jednou z nich je etapa zákona... Ako to hovorí Písmo?

"Písmo uzavrelo všetko pod hriech, aby veriaci dostali prisľúbenie z viery v Ježiša Krista. No kým neprišla viera, boli sme zajatci pod dozorom zákona pre tú vieru, ktorá sa mala zjaviť. A tak bol zákon naším vychovávateľom pre Krista, aby sme boli ospravedlnení z viery." (Gal 3, 22-24)

"A vieme, že všetko, čo hovorí zákon, hovorí tým, čo sú pod zákonom, aby boli umlčané každé ústa a aby bol celý svet pred Bohom usvedčený z viny. Lebo zo skutkov podľa zákona nebude pred ním ospravedlnený nijaký človek. Ved' len zo zákona je poznanie hriechu." (Rim 3, 19-20)

"Vieme, že zákon je dobrý, ak ho niekto správne používa, pričom vie, že zákon nie je daný pre spravodlivého, ale pre nespravodlivých a nepoddajných, pre bezbožných a hriešnikov, pre zvrhlých a svetákov, pre otcovrahov a matkovrahov, pre vrahov vôbec, pre smilníkov, súložníkov mužov, únoscov, luhárov, krivoprišažníkov a pre čokoľvek iné, čo sa prieči zdravému učeniu." (1Tim 1, 8-10)

Najprv s pomocou zákona spoznávame dobro a zlo. Potom počúvame výzvu zákona: "*Odstráňte mi pred očí zlobu svojich skutkov, prestaňte robiť zlo! Učte sa robiť dobro*" (Iz 1, 16-17)! Skúsime to. Zlyháme a spadneme, znova a znova a znova. Až kým nie sme usvedčení z hriechu, ktorý je v nás, ktorý nie je len v nejakom zlom správaní sa a robení chýb. Je hlbšie. Hriech, to je naša umelá a neprirodzená oddelenosť od Boha, iluzórna samostatnosť a nezávislosť - *asi ako keby sa ryba usilovala byť nezávislá na vode*. Hriech, to je naše Ego, ktoré sa z toho zrodilo. Hriech, to je modloslužba, kedy sa klaniame svetu a uctieваме svet a od sveta čakáme to naplnenie, ktoré dáva len Boh.

Až potom sme pripravení na Evanjelium. Zvest' o Kristovi. Božom milosrdenstve a odpustení. Zvest' o tom, že Boh sa nám stal Otcom.

Bez tejto skúsenosti by naše pokusy byť *malými a dieťaťom* skončili nejakou umelou detinskosťou a často to tak aj vidáme. Ego stále žije, aj naša tvrdošijnosť a blúdenie po svojom a ďaleko od Božích ciest. Len sa akože hráme na dieťa - ale skôr také to rozmazané a zlomyseľné, ktoré to na svojho Otca iba hrá, aby od Neho vymámilo, čo ono samo chce.

Až keď naozaj zakúsime svoju malosť a zlobu a porozumieme jej príčine z Evanjelia Ježiša, nášho Spasiteľa, až potom, zlomení zo seba na jednej strane, a plní radosti z Boha na strane druhej, konečne to dokážeme prijať, čiže uveriť. Zanechať Ego. Prijat' svoju malosť, ničotnosť a bezmocnosť. Pripustiť a vyznať svoju zlobu a hriešnosť, to, že nielen konáme zlo a nedokážeme sa naučiť konať dobro, ale aj to, že sme Bohu takpovediac *zlomili srdce* svojim útekom, že sme plní pýchy a sebeckta, že sme modloslužobníci sveta, že sme zlí, zlonjenhob9ko v nás a nevieme ho nijako sami prekonať a že kvôli nám Jeho Syn trpel, aby nás zachránil.

K tomuto nás pripravil zákon. Dal nám nielen poznanie objektívneho dobra a zla (ako sme to mali byť naučení počas *pokrstového katechumenátu*), ale aj našej neschopnosti byť dobrými, vnútorne dobrými a svätými. Toto druhé príde až neskôr, časom - znova to vidíme hoci aj u *Terezky z Lisieux, kde etapa Ega a etapa zákona trvala dlho, už počas života v klástore*. Takto to

porozumel aj Pavol. Problémy, na ktoré narazil v Korinte, kde, zdá sa, túto etapu preskočili, ho viedli k porozumeniu úlohy zákona, ako o ňom píše neskôr Timotejovi. Myslím, že tu niekde sa zrodila myšlienka nutnosti *katechumenátu*.

Vzdať seba, vzdať Ego, prijať malosť a porozumieť, aký poklad to je, najväčší, aký sami osebe máme, prísť k Bohu ako dieťa, v dôvere a uvoľnenosti, v radostnej apatheii a bezstarostnosti, rozhodnúť sa nemať nič zo seba a nič vlastné a prijať, že mojím "vlastným" bude vo všetkom s všade len a jedine Otec, Boh,... to sa v nás musí zrodiť.

Možno práve toto je to *tretie obrátenie*, ktorým vchádzame do poslednej etapy duchovnej cesty a rastu, na *Cestu zjednotenia*. Pri prvom obrátení sa rozhodujeme Bohu *slúžiť*. Pri druhom sa Mu úplne *odovzdávame* a zasväcujeme, ale Ego ešte stále žije, ešte stále sme to my, kto sa rozhodujeme týmto byť a takto konať. A pri treťom konečne *vzdávame* seba, konečne zomierame Egu a teda aj hriechu. Konečne sa stávame *deťmi* Otca. Konečne sa Boh v nás stáva všetko vo všetkom. Nie nadarmo hovorí vari o tomto obrátení Ježiš Petrovi: "*Až sa raz obrátiš, posilňuj svojich bratov*" (Lk 22, 32)! Peter od malička bol po prvom obrátení a slúžil Bohu podľa Zákona. Potom prišlo druhé obrátenie, o ktorom sám hovorí: "*Pozri, my sme opustili všetko a išli sme za tebou. Čo z toho teda budeme mať*" (Mt 19, 27)? Vidíme v tej samej vete aj úplnosť tohto obrátenia, aj stále žijúce Ego, tu, ale napríklad aj tu, kde hovorí: "*Aj keby všetci odpadli od teba, ja nikdy neodpadnem*" (Mt 26, 33), "*hotový som ísť s tebou do väzenia i na smrť*" (Lk 22, 33)? Muselo prísť ešte tretie obrátenie, to posledné, kde sa Peter stal konečne opravdivo *dieťaťom* Boha.

Podobne vari Terezka, od malička žijúca prvé obrátenie, vstupom do kláštora završujúca druhé obrátenie a objavom Malej cesty prekračujúca vo viere a láske prah toho tretieho.

Predtým sme túžili po vlastnej veľkosti v Bohu a s pomocou Boha. Teraz túžime po veľkosti Boha v nás a s radosťou prijímame to, čím sme, svoju malosť, ktorá sa však môže stať *tenkým obalom*, ktorý Boh na seba

"oblečie", oblečie si nás, naplní nás a stane sa nami a my Ním. Konečne začíname chápať Krista, samotného Jednorodného, ktorý sám má a prijíma všetko od Otca, koná Jeho skutky, Jeho Dielo, je v Otcovi a Otec v Ňom až tak, že kto pozrie na Syna, vidí Otca. Konečne sme aj my pripravení pridať sa v tomto k Synovi a môže sa na nás splniť slovo, že *"skrze neho máme ... v jednom Duchu prístup k Otcovi"* (Ef 2, 18), veď *"každý dobrý údel, každý dokonalý dar je zhora, zostupuje od Otca svetiel, u ktorého niet premeny ani tieňa zmeny"* (Jak 1, 17).

Čriepky VI

Malosť dieťaťa znamená, že už neexistuje žiadne JA Ega, iba MY Tela, Cirkvi. Nie je to rozplynutie v *nirváne* Budhu, ale to, čo hovorí Písmo: *"žime podľa pravdy a v láske všestranne vrastajme do toho, ktorý je hlavou, do Krista. Z neho celé telo, pevne zviazané a pospájané všetkými oživujúcimi spojivami, podľa činnosti primeranej každej časti, rastie a buduje sa v láske"* (Ef 4, 15-16) - a v tomto Tele nachádzame svoje naplnenie a završenie, v Ňom konečne začíname byť, stávame sa naplno sebou, svojim pravým Ja, ktorým je ono MY Krista.

***

Ľudia riešia, že neboli „dostatočne sústredení pri modlitbe“ a pritom nechávajú nepovšimnuté to, že nežijú v Cirkvi a sú mimo spoločenstva Božej Rodiny! Urobili si vlastné nekresťanské kresťanstvo, ktoré sa už nežije v Cirkvi ale v obyvačke a kde bratskú lásku nahradilo „odbavovanie sa“ modlitieb doma a sám.

***

Len dokonalá apatheia a bezstarostnosť umožňujú žiť prítomnosť, žiť celým srdcom. Len vtedy je myseľ číra a srdce čisté.

***

"Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo." (Mt 5, 7)

Božie milosrdenstvo nás zbožšťuje, robí bohmi. Prijat' to znamená stat' sa bohmi, naozaj a skutočne. A byť bohmi znamená naozaj nimi byť, naozaj prijat' a žiť Božie vlastnosti: lásku, ktorá sa rovná odpustenie a milosrdenstvo. Alebo inak, prijatie a vernosť.

Preto Ježiš hovorí: *"Ak vy odpustíte ľuďom ich poklesky, aj váš nebeský Otec vám odpustí. Ale ak vy neodpustíte ľuďom, ani váš Otec neodpustí vaše hriechy"* (Mt 6, 14-15). A preto milosrdenstvo Boha dosiahnu iba milosrdní. Len takýto sa skutočne zbožšťia. A len skutoční synovia a dcéry Boha, ľudia, ktorí prijali zbožštenia, to naozaj v Božej sile dokážu. Preto je to dôkaz: *"My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti"* (1Jn 3, 14).

***

S hriechom sa nebojuje. Hriech sa zanecháva, pretože už viac nie je potrebný, pretože už žijeme s Bohom ako Jeho deti a On je odteraz náš Otec.

***

Božia prítomnosť je ako maličké zrnko piesku, ono *malé semienko*, v ktorom zrazu nachádzame celý obrovský vesmír a svet!

***

Nepotrebujem nič, keď Boh je mojím všetkým.

***

Žiť tu a teraz sa dá len vtedy, ak prosto iba sme a vnímame, bez ohľadov na ľudské súdy, bez súdenia, bez porovnávanía sa.

***

Ak sa potrebuješ namáhavo na niečo sústrediť a musíš sa snažiť nejako to prežívať, je Ti znak, že je to pre teba stále ešte cudzie. Nič z toho nepotrebujeme u vecí, ktoré sú nám prirodzené a ktoré skutočne a bežne žijeme.

***

Zatvorené oči pri modlitbe? Možno chyba! Modlíme sa predsa my, tu a teraz, v tomto svete! Namiesto snahy nejako sa od neho odizolovať by sme ho vari mali skôr prijať a pojať, vtiahnuť celý, ľudí, situácie, predmety a veci, do modlitby a tak všetko zahrnúť, všetko prednášať spolu s modlitbou Bohu.

Jedno i druhé má význam. Je čas intímnosti, kedy zatvoríme oči a v mlčaní spočívame v Bohu. A je čas prosby a príhovoru a liturgie, kedy oči otvoríme, aby skrze nás všetko mohlo chváliť a oslavovať Boha a byť tak zahrnuté.

***

Pristupujeme k druhým so starostlivosťou otca/matky, so zhovievavosťou a nadhľadom ako k malým deťom – a súčasne v hlbokjej solidarite, pretože patríme k jednému druhu, sme si rovni vo svojej biede a hriešnosti rovnako, ako vo vykúpení a povolaní Bohom.

***

Slovníček a vysvetlivky

telo – ak nie je uvedené alebo zjavné inak, používam ho v jeho biblickom zmysle slova: nie na označenie toho, čo je hmatateľné a hmotné, ale na označenie toho, čo je stvorené, smrteľné, závislé, krehké a následkom hriechu dokonca porušené, zranené, slabé a smerujúce k smrti. Synonymami sú *vonkajší človek, starý človek, telesný človek,...*

duch – ak nie je uvedené alebo zjavné inak, používam ho v jeho biblickom zmysle slova: nie na označenie toho, čo je nehmatateľné, neviditeľné a nehmotné, ale na označenie toho, čo je božské, večné, nestvorené, plné Boha a slávy, zbožštené, dokonalé, nesmrteľné. v prvom rade Boh je Duch. Odvodene potom aj zbožšťovaný človek sa stáva božským, čiže duchovným. Synonymami v prípade človek sú *vnútorný človek, nový človek, nové stvorenie, duchovný človek,...*

Ego – označujem ním práve tohto vonkajšieho človeka, ktorého sme si stvorili sami zo svojich myšlienok a ilúzií vo svete bez Boha, ktorý je ovocím hriechu. Jeho opakom je vnútorný človeka, naše pravé Ja, stvorené Bohom a od Boha, avšak hlboko pochované a takmer umŕtvené pod nánosom hriechu v nás, obalené ako nejaká múmia nespočetnými „vrstvami“ vonkajšieho človeka. Kristus prišiel oživiť a vzkriesiť nášho vnútorného človeka, naše pravé Ja a oslobodiť ho od hriechu, vonkajšieho človeka, čiže Ega.

Filautia – doslova znamená *milovať seba*. Postoj, ktorým starovekí cirkevní otcovia opisovali povahu hriechu: sebastrednosť, čiže inak aj pýcha. Postoj, kedy dávame do stredu seba a všetko sa točí okolo našich záujmov, toho, čo sa nám páči, čo chceme,... Vráťane náboženstva, keď sa aj modlíme za svoje záujmy a chceme, aby Boh slúžil našim túžbam a záujmom a plnil naše priania.

svet – je používané v tom význame, ktorý mu dáva Písmo. Označuje zvyčajne ľudskú spoločnosť, ovládanú hriechom, ktorej vládcom je Diabol, „boh tohto sveta“ – možno ešte prípadne jej neblahé vplyvy a efekty na stvorený svet.

zem – označuje stvorenú objektívnu hmotnú realitu, hmotný svet, v ktorom žijeme, stvorenstvo, ktorá je na rozdiel od sveta *dobrá*, stvorená a chcená Bohom, aj keď viac či menej trpiaca a zasiahnutá zlom a hriechom človeka.

prúdiť, prúdenie – autorom pojmu je Mihály Csíkszentmihályi, univerzitný profesor psychológie maďarského pôvodu žijúci v Chicagu, člen Americkej a Maďarskej akadémie vied. Prúdenie – angl. *flow* – je podľa neho taký stav, keď sa človek úplne ponorí do tej činnosti, ktorú robí. Jeho vlastná definícia tohto stavu znie: „*Prúdenie je základom dokonalého zážitku, čiže jav, keď sa pri činnosti tak uvoľníme a rozviažeme, že všetko ostatné popri tom stráca význam, zážitok si naplno užijeme a v aktivite, ktorú robíme, chceme za každú cenu pokračovať výlučne iba pre samotnú aktivitu.*“

dumanie – týmto termínom označujem to, čo sa v angličtine povie *overthinking*. Priveľa myslenia. Nie v zmysle, že sme géniovia a neustále nad niečím veľmi užitočne uvažujeme. *Overthinking* je, keď nad všetkým priveľa špekulujete, neustále sa tým dookola zaoberáte, až natolko, že vás to oberá o silu, zasieva do vás strach, obavy, neistotu, až vás to nakoniec pritlačí k zemi ako bremeno nad vaše sily – miesto toho, aby ste jednoducho išli a proste urobili to, o čom vám rozum hovorí, že to urobiť treba a že sa to urobiť dá. Alebo slovami internetovej definície: „...*keď priveľa uvažujete namiesto toho, aby ste išli a urobili čo treba. Je to spôsob myslenia, ktorý zbytočne plytvá vašim časom a energiou a bráni vám konať a napredovať vo vašom živote.*“

apatheia – termín, používaný stoikmi i v kresťanstve. Možno ho nepoužívam v úplne ortodoxnom zmysle slova, ale pre mňa je apatheia toto: Keď človek žije v Kristovi a nachádza v Ňom také naplnenie svojho života, že už mu nič viac nechýba, po ničom inom netuži ani nedychtí, je naplnený

a spokojný a motívom jeho konania a života už nie je *smäd* a *nedostatok* ako predtým, ale *radosť* a *rozkoš* z toho, že môže žiť tú plnosť života, ktorou ho Boh naplnil, ako vraví aj Písmo: "*Ježiš im povedal: Ja som chlieb života. Kto prichádza ku mne, nikdy nebude hladovať, a kto verí vo mňa, nikdy nebude žízniť*" (Jn 6,35) a "*Všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista.*" (Flp 3,8)

hesychia – „*Hesychie (hesychía) - pokoj srdce, stav, v němž mysl není znepokojována ničím vnitřním ani vnějším. Je to osvobození srdce od špatných myšlenek, od vášní a od působení okolního světa. Je to stav přebývání u Boha a v Bohu. Hesychie je jediným způsobem, jak může člověk dosáhnout zbožštění. Hesychie těla je prostředkem k tomu, aby člověk dosáhl hesychie mysli.*“ (Michal Dvořáček)

oikos – Pojem používaný obzvlášť v systéme farských evanjelizačných buniek. Označuje sa ním naše najbližšie okolie, tých 10 – 12 ľudí spomedzi *rodiny, susedov, kolegov a priateľov*, ktorí sú nám najbližší a s ktorými zvyčajne aj trávime najviac času.

srdce – na rozdiel od našej kultúry, kde srdce vnímame ako synonymum a sídlo citov, pre Bibliu a kresťanstvo je srdce stredom ľudského bytia, jeho najhlbším ja, samým bytostným stredom, miestom, kde skutočne a najplnšie sme, odkiaľ vychádza všetko ostatné naše konanie. Vnímať niečo srdcom v kresťanstve neznamená pociťovať niečo ani sa toho „dotýkať“ citovo, ale bytostne.

Farské evanjelizačné bunky (FEB) – Jeden zo spôsobov, ako štrukturovať farnosť do podoby spoločenstva spoločenstiev. Autorom koncepcie je taliansky kňaz Piergiorgio Perini. V súčasnosti je tento spôsob pastorácie oficiálne uznaný a odporúčaný Cirkvou a má svoje stredisko v rámci Pontifikálnej rady pre laikov. Podstatou sú malé skupinky farníkov, ktoré sa raz týždenne schádzajú, sú zo strany kňaza formované, podieľajú sa na živote farnosti a sústredujú sa na jej hlavné poslanie, ktorým je apoštolát hlavne svojho okolia (oikosu) a uvádzanie ľudí do života s Bohom.

skutky – V Písme takto prekladáme dva pojmy: *praxis*, to sú bežné všedné skutky, to čo robíme a konáme bežne, keď sa nevenujeme mimoriadnym veciam, ako je napríklad účasť na bohoslužbách a podobne, jednoducho bežný všedný život; *ergata* sú potom naše *diela*, v zásade to, na čom pracujeme, o čo usilujeme, do čoho investujeme svoje peniaze, čas a sily, to, na čom nám záleží. Významovo by sme sem mohli priradiť ešte *lógiá*, slová, to, o čom sa bežne a radi zhovárame, lebo je to náš život, žijeme tým, záleží nám na tom, dokonca to milujeme: „*Ludia sa budú v deň súdu zodpovedať z každého daromného slova, ktoré vyslovia. Lebo podľa svojich slov budeš ospravedlnený a podľa svojich slov budeš odsúdený.*“ (Mt 12,36-37)

MTD – Moralisticko-terapeutický deizmus. „*V roku 2005 sociológovia Christian Smith a Melinda Lundquist Dentonová skúmali náboženský a duchovný život amerických tínedžerov pochádzajúcich zo širokej škály prostredí. Zistili, že vo väčšine prípadov sa tínedžeri pridržali nejasného pseudonáboženstva, ktoré označili ako moralisticko-terapeutický deizmus (MTD). MTD má päť základných princípov: - Existuje Boh, ktorý stvoril a riadi svet a dozerá na život človeka na Zemi. - Boh chce, aby ľudia boli navzájom k sebe dobrí, milí a féroví, tak ako to učí Biblia a väčšina svetových náboženstiev. - Ústredným cieľom života je byť šťastný a mať zo seba dobrý pocit. - Boh nemusí byť v živote človeka zvlášť prítomný, okrem prípadov, keď je potrebný pre vyriešenie nejakého problému. - Dobrí ľudia po smrti idú do neba. Zistili, že takéto krédo je obzvlášť prevládajúce medzi tínedžermi patriacimi ku katolicizmu a hlavnej línii protestantizmu.*“ (Rod Dreher, *Benediktova voľba*)

komunita – pojem, ktorým označujeme stav vzájomných vzťahov medzi ľuďmi (a teda nie nejakú konkrétnu skupinu ľudí). Rôzni psychológovia ho definujú takto: „*Je to stav bytia, hlbokej jednoty s druhými, stav otvorenosti, v ktorom osoby rezonujú navzájom napriek ich rozdielnostiam.*“ (Francis Varela) „*Komunita je skupina dvoch alebo viacerých ľudí, ktorí sú bez ohľadu na ich pôvod, minulosť, ideológiu, vek, rasu, pohlavie, sexualitu alebo politickú príslušnosť schopní akceptovať, transcendovať a oslavovať ich rozdielnosti, odlišnosti čo ich uschopňuje komunikovať efektívne a*

otvorene, spolupracovať na dosiahnutí cieľov, ktoré boli vytýčené pre spoločné dobro.“ (Júlia Halamová); „Ako dôsledok mnohí členovia skupiny budúcej komunity prežívajú pocit svojej jedinečnosti a hlbokej spoločnej jednoty, ktorý veľmi zriedkavo alebo vôbec necítili v iných skupinách. ... Komunita je spôsob ako byť spolu, zachovajúc si individuálnu autenticitu aj interpersonálnu harmóniu tak, aby ľudia boli schopní využívať kolektívnu energiu mnohonásobne väčšiu ako je jednoduchý súčet ich individuálnych energií.“ (M. Scott Peck) Ide teda o „stav“, vzťahy, vyznačujúce sa: na jednej strane slobodou a samostatnosťou jednotlivcov bez toho, aby to narušovalo ich vzájomnú jednotu; a súčasne hlbokou jednotou, ktorú spoločne vytvárajú bez toho, aby kvôli tomu strácali svoju slobodu, samostatnosť a jedinečnosť. Cirkev vo svojej podstate je a má byť dokonalou komunitou po vzore Dokonalej Komunity, *Trojice*.

pseudokomunita-chaos-prázdnota-komunita: Štyri etapy na ceste k stavu komunity, ako ich popisuje M. Scott Peck (porov. knihu *V jiném rytmu*): Predstierané spoločenstvo (pseudokomunita); zmätok (chaos) vzájomný boj a zápas jej členov o dominanciu; zmierenie, vyprázdnenie (prázdnota) a nakoniec prijatie, spoločenstvo (skutočná komunita). „*Fenomén komunity - spoločenstva umožňuje vytvoriť a zažiť nehierarchické, veľmi hlboké medziľudské väzby, ťažko realizovateľné v súčasnom sociálnom prostredí.*“ (wikipedia)

spiritualita konania – taký môj koncept, ktorý hovorí, že budovať Božie Kráľovstvo – a teda zjednocovať ľudí okolo Krista – sa dá len tak, že spolu žijeme. Spolu žiť ale znamená spoločne niečo konať. Dnes, keď v podstate zanikol spoločný život a spoločná práca na dedine a každý žije inde a pracuje inde, je potrebné zvoliť si inú vhodnú činnosť, často sú to šport alebo záľuby – a tú potom robiť takým spôsobom, aby viedla k priateľstvu, k spoločnému životu, ku Kristovi a ku Kráľovstvu. Jezuiti, Saleziáni, ale mimoriadne úspešne napríklad Skautské hnutie, môžu byť príkladmi presne takejto *spirituality konania*.

Ikigai – „V japončine znamená ikigai „dôvod existencie“ a je to „dôvod ráno vstať“. Je to vaša cesta k sebarealizácii, ktorá je pre všetkých vo všetkých ohľadoch jedinečná. Ikigai každej osoby je iný, založený na rôznych presvedčeniach a hodnotách a často sa skladá zo štyroch základných faktorov: Čo milujete? V čom ste dobrí? Čo svet potrebuje? Za čo môžete dostať zaplatené? Nájdenie priesečníka medzi týmito vecami vám môže pomôcť žiť šťastným, zmysluplným a naplňujúcim životom.“ (Oliver Olejník a goalcast.com)

Rebríček dominancie: „Hierarchia dominancie, hoci sa môže zdať, že ide o kultúrny či spoločenský fenomén, funguje už takmer 500 miliónov rokov. Bojovali sme o postavenie skôr, než sme mali kožu, ruky, plúca či kosti. Len málo vecí je prirodzenejších než kultúra. Hierarchie dominancie sú staršie než stromy. Časť mozgu, ktorá sleduje naše postavenie v hierarchii dominancie, je preto výnimočne stará a dôležitá. Predstavuje hlavný riadiaci systém regulujúci naše vnímanie, hodnoty, pocity, myšlienky a činy. Hlboko v našom vnútri, v samom základe nášho mozgu, pod myšlienkami a pocitmi, funguje neskutočne staré počítadlo. Presne monitoruje naše postavenie v spoločnosti - pre potreby tejto diskusie na škále od jednej do desať. Ak ste číslo jeden, čo predstavuje najvyššie možné postavenie, ste neuveriteľne úspešní. Ak sa, naopak, nachádzate na spodnej, desiatej priečke, bez ohľadu na to, či ste muž alebo žena, nemáte kde bývať (alebo nejde o žiadne lukratívne miesto). Ak práve nehladujete, konzumujete otravné jedlo. Ste v biednom fyzickom a psychickom stave. Prapôvodná časť vášho mozgu, ktorá sa zameriava na hodnotenie dominancie, si všíma, ako s vami ostatní zaobchádzajú. Na základe toho určí vašu hodnotu a priradí vám nejaké postavenie.“ (Jordan Peterson, 12 pravidiel pre život)

Etapy duchovného rastu podľa M. Scotta Pecka:

PRVÉ štádium nazýva chaoticko-asociálnym. Do tejto etapy sme sa narodili. Vyznačuje sa tým, že jediným hybným motorom nášho konania je naše vlastné chcenie. Poznáte to: *malé dieťa niečo chce a v tomto smere koná bezohľadne a sebecky. Kričí, plače, mláti rukami a nohami a je mu úplne*

jedno, či práve ruší rodinnú oslavu, alebo budí rodičov uprostred noci... dieťa ešte nedokáže brať nejakej ohľady na iných. Rozhodujúce pre neho je to, čo práve chce, jeho okamžitá nálada, okamžitý nápad... Táto fáza je chaotická preto, lebo v nej chýbajú normy konania a správania a samotný život postráda nejaký „pevný a záchytný bod“ v podobe istoty: „toto je správne a toto nie je správne“. Je takisto asociálna, lebo znemožňuje (pochopiteľne) vytváranie spoločenstva s ostatnými ľuďmi. Neznamená to, že by ľudia v tejto fáze nevedeli byť disciplinovaní, alebo cieľavedomí – ale len vtedy, ak idú za niečím, čo práve oni sami chcú, alebo za čím práve zatúžili. Podľa odhadov asi 20% ľudí má smolu a z tejto fázy sa nevymotajú ani do dospelosti. Ostatní – spravidlaešte ako deti – „postupujú“ ďalej...

DRUHÉ štádium je formálno-inštitucionálne. Základnou potrebou človeka je totiž potreba pocitu istoty a bezpečia. *Predstavte si len, že by vás nejaký stroj času „uniesol“ do nejakého roku 5284, do sveta, v ktorom nič nepoznáte, neviete, ako veci slúžia a čo na čo funguje, čo je nebezpečné a čo nie, ako sa správať, kam ísť, čo robiť, kde nepoznáte nijakého človeka, nemáte domov, nikam nepatríte, nikomu nerozumiете...* to je situácia zrelá na zbláznenie sa. Potrebujeme žiť v istote: v istote vzťahov, v istote spoločenstva, ku ktorému patríme, v istote ohľadom našich skutkov a toho, či sú dobré, alebo zlé, či nám prospievajú, alebo ubližujú... Pre ľudí v tejto fáze vývoja je dôležitá vonkajšia príslušnosť k nejakej inštitúcii, či organizácii a dodržiavanie vonkajších pravidiel. Preto sa táto fáza nazýva formálna a inštitucionálna. Hodnoty nadovšetko cenené sú: istota, stálosť, poriadok, zákon... ak jestvuje predstava Boha, je to spravidla predstava Boha, ktorý udržiava poriadok, Boha – Sudcu, ochrancu spravodlivosti, odplatiteľa... Dost' veľa ľudí aj v dospelom veku ostáva stále v tejto rovine, poskytujúcej pocit istoty a bezpečia, plynúcehoz nemenných pravidiel, vážených inštitúcií... Príkladom môže byť človek, ktorého duchovný život spočíva v tom, že si načas „odbavuje“ svoje modlitby, plní dôsledne svoje „náboženské povinnosti“, náleží k tej správnej cirkvi, dodržiava presne definované pravidlá... a desí sa čo i len náznaku myšlienky, ktorá by toto všetko mohla spochybníť, alebo narušiť! Niekedy ale ani strach „nezabrání“ tomu, aby človek vstúpil do nasledujúcej fázy vývoja...

TRETIE štádium je štádium skepticko-individuálne. V tejto etape začína (spravidla ešte stále) mladý človek úplne zákonite pochybovať o hodnotách, ktoré doteraz vyznával – a to veľmi úspešne. Vieme už totiž, že jeho „vierovyznanie“ spočívalo do veľkej miery naozaj iba vo vonkajšej príslušnosti „niekam“ a na dodržiavaní nejakých vonkajších pravidiel. Pri kritickom skúmaní tohto stavu nie je problém dospieť k záveru, že zvyk „odrecitovať nejakú akože modlitbu“ sám o sebe predsa nemôže mať nejaký duchovný dopad a pod. Človek odmieta tieto formálne a inštitucionálne prvky ako neautentické a prežitú a často pohrda tými, ktorí sa nimi ešte stále riadia. To je skeptická stránka tejto etapy. Individuálne je preto, že človeka neuspokojuje „príslušnosť niekam“ na úrovni inštitúcie, organizácie, či cirkvi a hľadá miesto, kde by jeho vzťah mohol byť do hĺbky osobný. Toto obdobie je ale zároveň aj veľkým obdobím hľadania – hľadania skutočných hodnôt, niečoho, čo je reálne, autentické, hlboké. Človek ich bude schopný hľadať všade: od okultizmu cez drogy, vzťahy v pouličnom gangu, vedu, zábavu až k peniazom a majetku. Práve toto hľadanie môže urobiť z tejto fázy nebezpečnú a bolestivú etapu života – pokiaľ sa mladý človek nedočká opravdivej pomoci!

Posledné, ŠTVRTÉ štádium, nazýva Scott Peck mysticko-spoločenským. Je to etapa, kedy sa rodí osobný vzťah medzi človekom a Bohom ako medzi osobou a osobou. Kedy človek začína znova objavovať cirkev (ktorú v tretej etape odvrhol) – ale už nie ako inštitúciu. Tak, ako sa zákonníctvo druhej etapy zmenilo na osobný vzťah k živému Bohu, tak aj chápanie cirkvi sa mení z inštitúcie na spoločenstvo, komunitu s hlboko osobnými vzťahmi. V tejto fáze sa obnovuje záujem o náboženstvo – už nie v zmysle formálnej príslušnosti niekam, ale v zmysle dobrodružnej a vzrušujúcej cesty k svojmu vlastnému zduchovneniu.

Benediktova voľba Roda Drehera – „*Pre náboženských konzervatívcoch by bolo lepšie „budovať prosperujúce subkultúry“ ako sa snažiť o obsadenie mocenských pozícií. [...] „Je dôležité vyhnúť sa panikáreniu, ale ľudia si skutočne musia uvedomiť závažnosť hrozieb, ktorým kresťania čelia, a skutočnú, hlbokú náročnosť politického prostredia,“ hovorí Kinzer. „Musia*

sa vnútorne stotožniť s tým, čo v realite znamená byť v postavení minority, a je skutočne zásadné začať tak uvažovať.““ Krátko a stručne, byť kresťanom v dnešnom svete znamená vytvárať malé, čo najviac sa podporujúce a čo najsebestačnejšie enklávy civilizácie, kresťanstva, duchovna a skutočnej vzdelanosti uprostred sveta, ktorý znova upadá do barbarstva – tak, ako top pred tisíc rokmi urobil sv. Benedikt a benediktínska rehoľa a tak na Západe zachránila civilizáciu.

Eros – „Aby sme sa vyhli nedorozumeniu, musíme správne definovať, čo rozumiem pod slovom eros. Dovolil by som si definovať eros, ako lásku k človeku vyjadrenú ľudským (zmyslovo vnímateľným) spôsobom. Eros sa vzťahuje k sexualite, ale nekryje sa s ňou. Eros dokáže sexualitu preniknúť, humanizovať a v konečnom dôsledku prevýšiť. Je to energetický potenciál, ktorý nespôsobuje len pohlavnú príťažlivosť, ale vzťahuje (vedie) človeka ku komunikácii, ku svetu, ku prírode, k povolaniu a sociálnemu citeniu, k umeniu. Bez takto chápaného erosu by neexistovalo ani náboženstvo, ktoré by bolo schopné dotknúť sa ľudského srdca a pohnúť ním.“ (Bernardín Šmíd, OFM)

exámen – Modlitba spytovania svedomia nazývaná tiež Modlitba exámen je veľmi cennou súčasťou duchovného dedičstva, ktoré nám zanechal sv. Ignác Loyolský. Podľa Ignáca je spytovanie svedomia predovšetkým spätným pohľadom na pomáhajúcu a obšťastňujúcu lásku, ktorou sa Boh každý deň dotýka nášho srdca. Tento pohľad síce nevyklučuje hodnotenie nášho vonkajšieho správania, ale prevyšuje ho.

Malá cesta – „Chcem hľadať spôsob, ako prísť do neba po malej, úplne novej ceste. Chcem hľadať spôsob, ako prísť do neba po malej, úplne novej ceste. Žijeme v storočí vynálezov; dnes už netreba namáhavo stúpať po schodoch. Bohatým schody výhodne nahradí výťah. Aj ja by som chcela vynájsť výťah, ktorý by ma vyniesol až k Ježišovi, lebo som príliš malá, aby som vystupovala po namáhavom schodišti dokonalosti. Preto som hľadala vo svätých knihách nejakú zmienku o vytúženom výťahu. A natrafila som na slová, ktoré vyšli z úst večnej Múdrosti: Kto je malý, nech príde ku mne (Prísľ

9,4). A tak som prišla, tušiac, že som našla, čo som hľadala. A pretože som chcela vedieť, môj Bože, čo si počneš s takým malým človečikom, ktorý odpovie na tvoje zavolanie, pokračovala som v pátraní, a hľa, čo som našla: "Ako keď matka teší dieťa, tak ja budem tešiť vás. Na rukách vás budem nosiť a na kolenách kolísať." (Iz 66, 13,12) Vých, ktorý ma vynesie až do neba, to sú tvoje ruky, Ježišu. Na to nepotrebujem byť väčšou. Naopak, musím zostať malou, ba stať sa ešte menšou... Naša malá cesta je cesta duchovného detstva, cesta dôvery a úplnej oddanosti... Treba urobiť všetko, čo je v našich silách: dávať bez počítania, stále sa zriekať seba, slovom, dokazovať lásku všetkými malými skutkami, ktorých sme schopní. Ale pretože toto všetko je len maličkosť, je nevyhnutné - keď sme dali všetko, o čom sme si mysleli, že musíme dať - aby sme si priznali, že sme "neužitoční sluhovia" /Lk 17,10/, a predsa dúfali, že Boh nám z milosti dá všetko, po čom túžime. Toto je nádej malých duší, ktoré "bežia" po ceste detstva. Hovorím "bežia", a nie "oddychujú na nej. Aby sme mohli kráčať po "malej ceste", musíme byť pokorní, chudobní v duchu a jednoduchí." (sv. Terézia z Lisieux)